

เครื่องบันทึกการดำเนินงานและวัฒนธรรม

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม) 2560

วิจิตรวรรณสาร

WIWITWANNASAN

Journal of Language and Culture

ISSN 2630-0168

ผู้เขียนประจำฉบับ

- เมธัส เอี่ยมผาสุก
- เดชชาย แก้วอินทร์
- นวัต เรื่องไชยศรี
- จริยาภรณ์ สิ้นเจริญทวีโชติ
- ตรีสุคนธ์ ศิริทรัพย์
- อรศุภางค์ คงพิทักษ์
- จามจูนี นิศยันต์
- รุจิเรข บุญญูราศ
- วุธยา สืบเทพ
- สมศักดิ์ พันธุ์ศิริ
- พรรณวษา ใจจู
- สุภาพร คงศิริรัตน์
- สุชาดา เจียพงษ์
- บุญย์เสนอ ตรีวิเศษ

วិธีวารรณสาร

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม) 2560

WUOL
วិธีวารรณสาร
JOURNAL OF LINGUISTICS AND CULTURE

www.wuoljournal.com

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ รัชฌมณี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันทะเคียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา จักรไชย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ ศรียามัย

ดร.สรพันธ์ นันตะภูมิ

ดร.รัชดา ลาภใหญ่

ดร.วิชุดา พรายยงค์

ดร.จิรฐิพร ไทยงูเหลือม

Dr. Chom Sonnang

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชวมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

มหาวิทยาลัยรังสิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Researcher to Royal

Academy of Cambodia

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญแสนอ ตริวิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ช่วยบรรณาธิการฝ่ายภาษาต่างประเทศ

ดร.สมศักดิ์ พันธุ์ศิริ

อาจารย์บำรุง กันรัมย์

ดร.พิสุทธิ์พงษ์ เอ็นดู

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชวมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

วชิรธรรมสาร

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม) 2560

เลขานุกร

อาจารย์ยุพาวดี อาจหาญ
อาจารย์พิมพ์ผกา ยอดนารี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

พิสูจน์อักษร

อาจารย์สันติภาพ ชาร์มย์
อาจารย์อุภาวណ္ณ นามหิรัญ
อาจารย์ณภัทร เขาวินวม
อาจารย์พิพัฒน์ ประเสริฐสังข์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ประสิทธิภาพเว็บไซต์

อาจารย์สินทรัพย์ ยืนยาว
อาจารย์ชลาวัด วรรณทอง
นายมานะ สลอบพล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ศิลปกรรม – รูปเล่ม – ภาพประกอบ

อาจารย์ปาไลดา ผลประดับเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ประชาสัมพันธ์

อาจารย์อุภาวណ္ณ นามหิรัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วิจิตรวรรณสาร

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม) 2560

วิจิตรวรรณสาร
JOURNAL OF LINGUISTICS AND CULTURE

ISSN 2564-5518
E-ISSN 2564-5526

สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วารสารวรรณสาร

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม) 2560

ที่ทำการสำนักงานวารสารวารสารวรรณสาร

439 สาขาวิชาภาษาไทย อาคาร 1 ชั้น 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ ถนนจรัญ
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

โทรศัพท์: 084-518-6262

e-mail address : wiwitwannasan@gmail.com

สมัครสมาชิกและส่งบทความได้ที่เว็บไซต์ <http://www.wiwitwannasan.com>

วิจิตรวรรณสาร

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม) 2560

สำนักงานบริหารการทะเบียน

วิจิตรวรรณสาร เป็นวารสารวิชาการด้านภาษาและวัฒนธรรมของสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และเครือข่ายนักวิชาการด้านภาษาและวัฒนธรรม มีกำหนดออกปีละ 3 ฉบับ เดือนมกราคม-เมษายน เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และเดือนกันยายน-ธันวาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไปที่เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษา วรรณกรรม วรรณคดี คติชน การสอนภาษา วัฒนธรรม และการสื่อสาร บทความที่เผยแพร่ลงในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใด ๆ บทความทุกเรื่องในวารสารนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องจำนวนสามคน และอาจได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามที่กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสมควร ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นใด ๆ ในบทความถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความเองทั้งสิ้น

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา

วิจิตรวรรณสาร

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม) 2560

วารสารนิพนธ์

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม) 2560

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ วารสารนิพนธ์ ฉบับนี้ เป็นฉบับปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2560) ประกอบด้วยบทความวิชาการ และบทความวิจัย รวม 6 เรื่อง ได้แก่

เรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com: บริบทการสื่อสารและกลวิธี (*Ghost Narrative from Pantip.com: Communicative Context and Strategies*) มุ่งพรรณนาวิเคราะห์ว่า การเล่าเรื่องผีในเว็บไซต์ Pantip.com มีบริบทในการสื่อสารอย่างไรบ้าง ทั้งมีกลวิธีทางภาษาในการเล่าเรื่องผีอย่างไรให้เกิดความเชื่อและความรู้สึกกลัวและชวนให้ติดตาม

การนำเสนอทัศนคติเกี่ยวกับการเป็นผู้หญิงแบบใหม่ในโครงสร้างชายเป็นใหญ่ ที่ปรากฏผ่านนวนิยายเรื่องดาวนภา ของทมยันตี (*Attitudes towards New Age Women in a Male Dominated Structure as Appeared in "Daonapha," a Thommayanti Novel*) มุ่งศึกษาว่า ตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายเรื่อง ดาวนภา ในบริบทสังคมไทยที่ยึดถือชายเป็นใหญ่ ผ่านแนวคิดสตรีนิยม และในบริบทของสถานการณ์ต่างๆ ตัวละครเอกหญิงได้ปรับปรนตนเอง หรือต้านฝัน กระทั่งความพยายามที่จะยกฐานะหญิงให้เท่าเทียมชายอย่างไร เพียงใด

กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันในนิทานมุขตลกพื้นบ้านอีสานเรื่องหัวพอกับจวน้อย (*Strategies in Creating Humor in Isan Humorous Folktale: Old Monk and Young Novice*) มุ่งศึกษาวิธีการสร้างอารมณ์ขันในนิทานมุขตลกพื้นบ้านอีสานเรื่องหัวพอกับจวน้อยจากนิทาน 28 เรื่องจากต้นฉบับเดิม 45 เรื่อง ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการสร้างอารมณ์ขันและการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบกลวิธีในการสร้าง

อารมณ์ขันหลากหลายวิธี ผู้อ่านที่มีความสนใจเกี่ยวกับการสร้างอารมณ์ขันไม่ควรพลาด

คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (*English loanwords perceived in King Chulalongkorn's Letters*) มุ่งศึกษาถวีสถิติการยืมคำภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ เมื่อครั้งเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2440 ซึ่งทำให้พบปรากฏการณ์ของการยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยที่น่าสนใจยิ่ง

อายุของผู้พูดกับการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 : การศึกษาเปรียบเทียบรูปคำและการใช้ (*Age of Speakers and Selection of Using First and Second Person Pronouns: A Comparative Study of Word Forms and Usage*) มุ่งศึกษาเปรียบเทียบรูปคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ของผู้พูดต่างอายุกัน และศึกษาเปรียบเทียบการใช้ตามปัจจัยทางสังคมของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ของผู้พูดต่างอายุกัน ซึ่งน่าสนใจว่ารูปคำและการใช้ตามปัจจัยทางสังคมของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ในสถานการณ์การสื่อสารเดียวกัน ผู้พูดที่อายุต่างกันใช้คำบุรุษสรรพนามต่างกัน ทั้งในเรื่องจำนวนรูปคำ และความถี่ของการใช้คำ นอกจากนี้ยังสะท้อนแนวโน้มการใช้คำบุรุษสรรพนามที่เลือกใช้คำแสดงความถี่ให้เกียรติกันมากขึ้น และแสดงความเป็นพวกเดียวกันน้อยลง

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) **ทางจักรา : การเดินทางสัมผัสโลกภายนอกเพื่อการขัดเกลาโลกภายใน** (*Way of Chakra: Travel to view the external world to refine the internal world*) “เป็นการจับประเด็นหลัก ๆ ขึ้นมาถกทอเป็นหมวดหมู่ความคิดแล้วค่อยๆ พินิจพิจารณาไปที่ละก้อนมวลความคิดเหล่านั้นอย่างลุ่มลึกและหลักแหลม ชวนให้ผู้อ่านติดตามเรื่องและนัยแห่งประเด็นได้สอดรับกันแต่ต้นจนจบ...นับได้ว่าเป็นงานวิจิตรวิจารณ์ทางวรรณกรรมที่ทรงคุณภาพของครูผู้สอนวรรณกรรมที่ควรอ่านและควรแก่การศึกษาสืบย่อนทวนไปยังตัวงานวรรณกรรมอันเป็นต้นธาร” (ศิวกานท์ ปทุมสูติ)

หวังว่า บทความในวารสารเล่มนี้ คงช่วยขยายมุมมอง และความคิดต่าง ๆ ยังผู้อ่าน และผู้สนใจตามสมควร อันจะนำสู่การพัฒนางานวิชาการเฉพาะตน ที่อาจยังประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป

สารบัญ

วิจิตรวรรณสาร

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม) 2560

เรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com: บริบทการสื่อสารและกลวิธี

Ghost Narration from Pantip.com: Communicative Context and Strategies

เมธัส เอี่ยมผาสุก / เดชชาย แก้วอินทร์ / นวัต เรืองไชยศรี

จรรย์าภรณ์ สินเจริญทวีโชติ / ตรีสุคนธ์ ศิริทรัพย์ / อรศุภางค์ คงพิทักษ์

Methat lamphasuk / Detchai Kaeo-In/ Nawat Rueangchaisi/

Chariyaphon Sincharoenthawichot/ Trisukhon Sirisap /

Onsuphang Khongphithak

13

การนำเสนอทัศนคติเกี่ยวกับการเป็นผู้หญิงแบบใหม่ในโครงสร้างชายเป็นใหญ่
ที่ปรากฏผ่านนวนิยายเรื่องดาวนภา ของทมยันตี

Attitudes towards New Age Women in a Male Dominated Structure as Appeared in "Daonapha," a Thommayanti Novel

จามจรี นิชยันต์ / รุจิเรข บุญญราศี / วุทธยา สืบเทพ

Jamjuree Nisayan / Ruchirek Boonyarasri / Vutthaya Suebthep

35

กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันในนิทานมุขตลกพื้นบ้านอีสานเรื่องหัวพอกับจวน้อย

Strategies in Creating Humor in Isan Humorous Folktale:

Old Monk and Young Novice

สมศักดิ์ พันธุ์ศิริ

Somsak Phansiri

53

คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์
ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

85

English loanwords perceived in King Chulalongkorn's Letters

พรรณวษา ใจจุ / สุภาพร คงศิริรัตน์

Phanwasa Chaichu / Supaporn Khongsirirat

อายุของผู้พูดกับการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 :
การศึกษาเปรียบเทียบรูปคำและการใช้

105

Age of Speakers and Selection of Using First and Second Person Pronouns:

A Comparative Study of Word Forms and Usage

สุชาดา เจียพงษ์

Suchada Jiaphonga

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

131

ทางจักรา : การเดินทางสัมผัสโลกภายนอกเพื่อการขัดเกลาโลกภายใน

*Way of Chakra: Travel to view the external world to refine
the internal world*

บุญแสนอ ตริวิเศษ

Bunsanoe Triwiset

เรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com: บริบทการสื่อสารและกลยุทธ์

Ghost Narration from Pantip.com: Communicative Context and Strategies

เมธัส เอี่ยมผาสุก¹ / เดชชาย แก้วอินทร์² / นวัต เรืองไชยศรี³

จรรย์ภรณ์ สินเจริญทวีโชติ⁴ / ตรีสุคนธ์ ศิริทรัพย์⁵ / อรศุภางค์ คงพิทักษ์⁶

Methat lamphasuk¹ / Detchai Kaeo-In² / Nawat Rueangchaisi³ /

Chariyaphon Sincharoenthawichot⁴ / Trisukhon Sirisap⁵ / Onsuphang Khongphithak⁶

¹⁻⁶ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹⁻⁶Thai Language Department, Faculty of Humanities, Kasetsart University

Bangkok 10900, Thailand

Email: noona.trisukon@gmail.com

Abstract

The objectives of the study were to examine communicative context and linguistic strategies on www.Pantip.com about horror story tag. The data were collected from 7 posts which have more than 100 comments below per each in the range from January to August in 2016. It was found that communicative context of ghost stories from Pantip.com represents a chance for people, who are interested in ghost and don't have to reveal their identities, to interact with others. Purposes are to share spirit story, exchange aspects, and give ideas and entertainment. Act sequence makes us understand that ghost storytelling has an order arrangement for 6 speech events. The key makes readers on Pantip.com have a fear, belief, and flavor without place and time conditions. After analyzing linguistic strategies, we found that all post writers use these linguistic strategies: Lexical selection, Using first pronoun, Modification, Presupposition, Hyperbole, and Claiming. The mentioned strategies are to make a ghost story more real and readers could imagine; furthermore, they believe

that these stories are true. Moreover, Pantip.com is also a website which people can freely exchange their aspects and experiences. It is compared as a virtual community. Having people share and comment in the posts is the reproduction for belief about ghost to continually remain in Thai culture.

Keywords: ghost narration; discourse; Pantip.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการสื่อสารและกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องผีจากเว็บไซต์ Pantip.com ในแง่การเล่าสองของขวัญ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกระทู้ที่มีจำนวนการแสดงความคิดเห็นตั้งแต่ 100 ความคิดเห็นขึ้นไป ระหว่างเดือนมกราคม-สิงหาคม พ.ศ.2559 ทั้งหมด 7 กระทู้ ผลการวิจัยพบว่า บริบทการสื่อสารเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com คือพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเรื่องเล่าเกี่ยวกับผีสามารถเข้ามาสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้โดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน มีจุดมุ่งหมายเพื่อบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผี แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ใ้คิดเตือนใจและให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน การลำดับเหตุการณ์ของเรื่องเล่าผีในเว็บไซต์ทำให้เห็นว่า เรื่องเล่าผีจะมีการเรียงลำดับเหตุการณ์การสื่อสารทั้งหมด 6 สถานการณ์ และมีการใช้น้ำเสียงที่ทำให้เรื่องเล่าผีเหล่านั้นสามารถสร้างความคิดความเชื่อ ความรู้สึกกลัว และสร้างอารมณ์สให้แกผู้อ่านได้ โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ ส่วนผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาพบว่า ผู้เล่าเรื่องผีในเว็บไซต์ Pantip.com ใช้กลวิธีทางภาษาทั้งหมด 6 กลวิธี ได้แก่ 1) การเลือกใช้คำศัพท์ 2) การใช้สรรพนามแทนตัวผู้เล่า 3) การขยายความ 4) การใช้ ضم ลบท 5) การกล่าวเกินจริง และ 6) การกล่าวอ้าง กลวิธีทางภาษาดังกล่าวเป็นกลวิธีที่ทำให้เรื่องผีมีความสมจริง สามารถทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและเชื่อว่าเรื่องผีที่เล่านั้นเป็นเรื่องจริงชวนให้ติดตาม นอกจากนี้เว็บไซต์ Pantip.com ยังเปรียบเสมือนชุมชนที่สามารถเข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้อย่างเสรีซึ่งเป็นการผลิตซ้ำความเชื่อเรื่องผีให้คงอยู่ในสังคมวัฒนธรรมไทยต่อไป

คำสำคัญ: เรื่องเล่าผี; ปริจเฉท; เว็บไซต์ Pantip.com

บทนำ

ผี หมายถึง “สิ่งที่มีมนุษย์เชื่อว่าเป็นสภาพลึกลับมองไม่เห็นตัว แต่อาจปรากฏเหมือนมีตัวตนได้ อาจให้คุณหรือโทษได้ มีทั้งดีและร้าย เช่น ผีปู่ตายาย ผีเรือน ผีहांา เรียกคนที่ตายไปแล้ว” (Royal Institute, 2013: 781) เรื่องเล่าผีเป็นเรื่องของความเชื่อที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และมีการเล่าต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เรื่องเล่าผีในอดีตมีวิธีการเล่าแบบปากต่อปาก ดังที่ Pinkhanger (1972: 397-402) ได้กล่าวว่า อำนาจลึกลับหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่บนโลกนี้มีักได้รับการบอกเล่าสืบต่อกันมาจากคนรุ่นก่อนซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ความเชื่อเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในสังคม

ปัจจุบันสื่อได้มีการพัฒนาให้ก้าวหน้ามากขึ้น ผู้คนสามารถเข้าถึงเรื่องราวต่างๆได้อย่างรวดเร็ว การเล่าเรื่องผีจึงไม่ใช่เป็นเพียงแค่การเล่าจากปากต่อปากอีกต่อไป หากแต่เป็นการเล่าโดยเขียนลงในเว็บไซต์ซึ่งมีข้อดีหลายประการ เช่น ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีความรวดเร็ว และสามารถตอบโต้ผ่านกันได้ เว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมจากผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุดเว็บไซต์หนึ่งคือ เว็บไซต์พันทิปหรือ Pantip.com

เว็บไซต์พันทิปได้รับการจัดอันดับจากเว็บไซต์ alexa.com ให้เป็น 1 ใน 10 เว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมจากคนไทยมากที่สุด (Anonymous, 2015) โดยมีบริการหลักคือเว็บบอร์ดที่สมาชิกสามารถตั้งกระทู้เพื่อให้สมาชิกผู้อื่นเข้ามาพูดคุยหรือตอบกระทู้ได้ ในเว็บไซต์จะมีการแบ่งหมวดหมู่หัวข้อการตั้งกระทู้ออกเป็น “ห้อง” และในแต่ละห้องจะถูกแบ่งประเภทแยกย่อยลงไปอีกเรียกว่า “แท็ก” เช่น ห้องเฉลิมไทยมีแท็กภาพยนตร์ แท็กโรงภาพยนตร์ แท็กค่ายหนัง เป็นต้น จากการจัดแบ่งประเภทดังกล่าวทำให้ผู้เข้าใช้เว็บไซต์สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการหรือสนใจได้อย่างสะดวกรวดเร็ว รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้

เรื่องเล่าผีเป็นเรื่องราวหนึ่งที่มีการนำมาถ่ายทอดไว้ในเว็บไซต์ Pantip.com โดยจะจัดอยู่ในแท็กเรื่องเล่าสองขวัญ ทั้งนี้ความน่าสนใจของเรื่องเล่าผีในเว็บไซต์ Pantip.com คือ ภาษาที่ใช้ในเรื่องเล่าสามารถสร้างบรรยากาศและสื่ออารมณ์จนทำให้ผู้อ่านเกิดความกลัวและเชื่อเรื่องเหล่านั้นได้ โดยผู้เขียนสามารถติดตามปฏิกิริยาจากผู้อ่านได้ผ่านการแสดงความคิดเห็นและมีจำนวนการกดเผยแพร่หรือกดแชร์ (share) และมีการกดถูกใจ (like) เป็นจำนวนมาก ผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็นรวมทั้งติดตามเรื่องราวได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า มีผู้สนใจศึกษาเรื่องผีไว้ทั้งแนวทางภาษาศาสตร์และแนวทางคติชนวิทยา โดยงานวิจัยทางภาษาศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องผี เช่น งานวิจัยของ Hengsuwan (2007) ที่ศึกษาคำเรียกประเภทผีของคนไทยในชุมชนวัดสวน

แก้ว ต.บางเลน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี งานวิจัยของ Bunmalert (2011) ที่ศึกษาคำเรียกผีและความเชื่อเรื่องผีในภาษาไทยถิ่นเหนือในหมู่บ้านป่าเส้าหลวง ตำบลสนปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และงานวิจัยของ Worrasertrhasak (2005) ได้ศึกษาเรื่องเล่าสยองขวัญของรายการวิทยุ “เดอะซ็อค” ส่วนการศึกษาเรื่องผีทางคติชนวิทยา เช่น งานวิจัยของ Chaithongsri (2001) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อผีปูดภาคอีสานและความเชื่อผีตายภาคใต้ และ Parichartthanakul (2003) ได้ศึกษาความเชื่อเรื่องผีและพิธีกรรมเกี่ยวกับผีของชาวไทยโซ่งบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม งานวิจัยเรื่องผีทั้งสองแนวทางนี้ แม้จะมีวิธีการและแนวทางการวิเคราะห์ที่ต่างกัน แต่ก็สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยยังคงมีความเชื่อเรื่องผีอยู่ซึ่งเกิดจากการปลูกฝังและการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น นอกจากนี้เรื่องผียังเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อประเพณี จริยธรรม การควบคุมพฤติกรรมตลอดจนการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมนั้น ๆ อีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นว่า ยังไม่มีผู้ศึกษาเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ pantip.com ไว้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการเล่าเรื่องผีจากเว็บไซต์พันทิปเพื่อวิเคราะห์บริบทการสื่อสารและกลวิธีการเล่าเรื่องผีว่ามีบริบทการสื่อสารและใช้กลวิธีทางภาษาในการเล่าเรื่องผีอย่างไรที่สามารถทำให้ผู้ใช้เว็บไซต์เกิดความเชื่อหรือความรู้สึกกลัวและชวนให้ติดตามเรื่องเล่านั้นๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์บริบทการสื่อสารของเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com
2. เพื่อวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องผีจากเว็บไซต์ Pantip.com

ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากเว็บไซต์ Pantip.com โดยวิธีการเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากกระทู้เรื่องเล่าผีในแท็ก เรื่องเล่าสยองขวัญ เฉพาะกระทู้สนทนาที่มีจำนวนการแสดงความความคิดเห็นตั้งแต่ 100 ความความคิดเห็นขึ้นไป ระหว่างเดือนมกราคม 2559-สิงหาคม 2559 จำนวน 7 กระทู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่า แนวคิดชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสาร ตลอดจนแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและความเชื่อผีในสังคมไทย จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสำรวจข้อมูลในเว็บไซต์ Pantip.com ในแท็กเรื่องสยองขวัญ เลือกกระทู้เรื่องเล่าผีเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และเลือกกระทู้เรื่องเล่าผีในแท็กเรื่อง สยองขวัญเฉพาะกระทู้สนทนาที่มีจำนวนการแสดงความความคิดเห็นตั้งแต่ 100 ความความคิดเห็นขึ้นไป ระหว่างเดือนมกราคม 2559 – สิงหาคม 2559 จำนวน 7 กระทู้ จากนั้นวิเคราะห์บริบทการสื่อสารของเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com ตามแนวคิดชาติพันธุ์วรรณาแห่งการสื่อสารของ Hymes (1974) และวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องผีจากเว็บไซต์ Pantip.com เมื่อได้ผลการวิจัยแล้วจึงเรียบเรียงผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าในทางภาษาศาสตร์

เรื่องเล่าในทางภาษาศาสตร์เป็นการศึกษาวิธีการนำเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาประกอบกันโดยเชื่อมโยงคำพูดเข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การเปลี่ยนการเรียงลำดับของเหตุการณ์ในการเล่าเรื่องเท่ากับเหตุการณ์ของเรื่องราวที่เกิดขึ้นปรับเปลี่ยนไปด้วย นอกจากนี้ภาษายังมีส่วนสำคัญต่อการเรียงลำดับความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ในเรื่องเล่าด้วย (Labov, 1972 cited in Angkapanichkit, 2014: 174-175) เรื่องเล่าจึงเป็นปริจเฉทหนึ่งที่น่าสนใจศึกษาโดยโครงสร้างปริจเฉทเรื่องเล่า (narrative discourse) ตามที่ Longacre (1983 cited in Angkapanichkit, 2014: 63) เสนอไว้ประกอบด้วย การนำเรื่อง (exposition) เหตุการณ์ยั่วยุหรือเหตุการณ์ขัดแย้ง (inciting moment) การเพิ่มความขัดแย้ง (developing conflict/tension) จุดตึงเครียด (climax) การคลี่คลายปัญหา (denouement) เหตุการณ์ต่อเนื่อง (final suspense) และการสรุป (conclusion)

ทั้งนี้ ตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องเล่าตามแนวทางภาษาศาสตร์ เช่น งานวิจัยของ Vongvirulh (2004) ได้ศึกษาการวางโครงเรื่องในปริจเฉทเรื่องเล่าจากประสบการณ์ตรงและประสบการณ์อ้อมในภาษาไทยพบว่า เรื่องเล่าประสบการณ์ตรงประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การเกริ่นนำ การนำเสนอบริบทตัวละครและสถานที่ การดำเนินเรื่อง การแสดงทัศนะ และการจบเรื่อง ขณะที่เรื่องเล่าประสบการณ์อ้อมประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ การเกริ่น

นำ การนำเสนอบริบทตัวละครและสถานที่ การดำเนินเรื่อง การแสดงทัศนะ การคลี่คลายเรื่อง และการจบเรื่องพบว่ามี การแสดงทัศนะของผู้เล่าในเรื่องเล่าประสบการณ์ตรงมากกว่า

ส่วนงานวิจัยของ Aungkanawin (2004) ได้ศึกษาปริจเฉทสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. โดยมุ่งศึกษา องค์ประกอบและกลวิธีการเล่าเรื่องในสารคดีท่องเที่ยว รวมทั้งการเชื่อมโยงความในปริจเฉทสารคดีท่องเที่ยวพบว่า สารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท.แสดงความสัมพันธ์กันด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ บทนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป และบทส่งท้าย สามารถแยกแต่ละองค์ประกอบออกจากกันได้โดยตัดสินการ แสดงลำดับเวลาและรูปภาพที่ใช้มีกลวิธีการเล่าเรื่องด้วยการใช้คำบอกเวลาเป็นแกน ในการดำเนินเรื่อง โดยมีผู้เขียนเป็น ผู้เล่าเรื่องราวการท่องเที่ยวผ่านมุมมองของตนเอง

งานวิจัยของ Worrasetrthasak (2005) ได้ศึกษาเรื่องเล่าสยองขวัญของรายการวิทยุ “เดอะซ็อค” ตามแนวคิดโครงสร้างสัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่าหรือปริจเฉทเรื่องเล่าพบว่า ศิลปะการดำเนินรายการเดอะซ็อค มีลักษณะเด่น 14 ประการ คือ 1) การสนทนาก่อนเข้าสู่เรื่องเล่าสยองขวัญ 2) บทส่งท้าย 3) การปลอบโยน 4) สถานการณ์เฉพาะหน้า 5) การเปิดช่องทางเพื่อติดต่อกับรายการ 6) การแนะนำเรื่องเล่าสยองขวัญ 7) การฝากคำถามในสิ่งที่ผู้ฟังที่บ้านสงสัย 8) การแทรกคติเตือนใจ 9) การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึก 10) การนำประสบการณ์ของผู้ดำเนินรายการมาเล่าเสริม 11) การแทรกเรื่องความเชื่อ 12) การอ้างถึง 13) การเชิญชวน 14) เสียงประกอบ

ส่วนการนำเสนอเรื่องเล่าสยองขวัญของรายการเดอะซ็อคจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานที่ ลางบอกเหตุ พฤติกรรมของตัวละครเอกในเรื่องและสิ่งของสำคัญในเรื่อง สำหรับ กลวิธีการเล่าเรื่องนิยมใช้กลวิธีการลำดับเหตุการณ์ตามปฏิทินและโครงเรื่องสยองขวัญพบ การนำเรื่อง เหตุการณ์ร้ายๆ การเพิ่มความขัดแย้ง จุดตึงเครียด การคลี่คลาย เหตุการณ์ ต่อเนื่อง และการสรุป ด้านการใช้ภาษาพบภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อเรื่องเล่าสยองขวัญที่ สื่อความหมายถึงเรื่องสยองขวัญ สื่อความหมายถึงความตาย สื่อความหมายถึงเรื่องราว อันตรายน่าสยดสยอง สื่อความหมายถึงชื่อหรือฉายาผี และภาษาที่ใช้ในเรื่องสยองขวัญ เป็นการใช้ภาษาสนทนาเพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความสนใจติดตามเรื่องเล่าสยองขวัญจนจบ

แนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร (Ethnography of Communication)

แนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารเป็นแนวคิดที่เกิดจากการบูรณาการ ความรู้จากหลายสาขาวิชาแล้วนำมาศึกษาภาษา ทั้งภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันและภาษาที่

ใช้เฉพาะโอกาสพิเศษ เพื่อให้ทราบว่าใครพูดอะไร กับใคร อย่างไร ที่ไหน เมื่อไร และทำไม แล้วนำภาษามาสรุปลงให้อยู่ในกฎ แนวคิดนี้เชื่อว่า ภาษาเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งอยู่ภายใต้กฎและสามารถอธิบายถึงกฎเหล่านั้นได้ (Royal Institute, 2010: 156) โดย Hymes ได้ให้ความหมายของกรอบ SPEAKING ว่าตัวอักษรแต่ละตัวในคำนี้เป็นอักษรต้นของชื่อองค์ประกอบที่ต้องวิเคราะห์ตามทฤษฎี ดังนี้

S = Setting/ Scene (กาลเทศะ/ฉาก) กาลเทศะหมายถึง เวลา สถานที่ซึ่งเป็นที่ สภาวะแวดล้อมทางกายภาพของเหตุการณ์สื่อสาร ส่วนฉากหมายถึง สภาวะแวดล้อมที่เป็นนามธรรม เป็นสิ่งสมมติ หรือมีผลทางด้านจิตใจ เช่น การสร้างฉากให้ดูน่ากลัวในหนังสือ เป็นต้น

P = Participants (ผู้ร่วมเหตุการณ์) หมายถึง ผู้ส่งสารและผู้รับสาร

E = Ends (จุดหมาย) หมายถึง เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์จะได้ใน การสื่อสาร

A = Act Sequence (การลำดับวัจนกรรม) หมายถึง รูปแบบและเนื้อหาของคำพูดที่นำมาเรียงลำดับ

K = Key (กุญแจ) หมายถึง น้ำเสียง ท่าทาง อารมณ์หรือสีหน้าในการสื่อสาร เช่น สื่อสารแบบเอาจริงเอาจัง แบบเยาะเย้ย เป็นต้น

I = Instrumentalities (เครื่องมือ) หมายถึง การเลือกวิธีสื่อสาร เช่น การพูดปากเปล่า การเขียนไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) เป็นต้น

N = Norms of Interaction and Interpretation (บรรทัดฐานของปฏิสัมพันธ์ และการตีความ) หมายถึง ลักษณะเฉพาะของการพูดหรือการสื่อสารที่ต้องตีความด้วยความรู้ทางวัฒนธรรมของคนในสังคมนั้นๆซึ่งผู้พูดใช้เพื่อมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้ฟัง

G = Genre (ประเภทการสื่อสาร) หมายถึง ประเภทของการสื่อสาร เช่น เรื่องเล่าร้อยกรอง เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยจะนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ pantip.com โดยแบ่งการวิเคราะห์หรือออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์บริบทการสื่อสารเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com และการวิเคราะห์ทฤษฎีทางภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องผีจากเว็บไซต์ Pantip.com

ผลการวิจัย

1. บริบทการสื่อสารของเรื่องเล่าผีในเว็บไซต์ Pantip.com ตามแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร

จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าบริบทการสื่อสารเรื่องเล่าผีในเว็บไซต์ Pantip.com มีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ฉาก (Setting หรือ Scene) จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่า ฉากแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ฉากในบริบทเว็บไซต์ Pantip.com คือฉากที่เกิดการเล่าเรื่องผีในแท็กเรื่องเล่าสยองขวัญ (<https://pantip.com/tag/เรื่องเล่าสยองขวัญ>) ซึ่งเป็นแท็กที่สมาชิกในเว็บไซต์ Pantip.com สามารถบอกเล่าเรื่องสยองขวัญและแสดงความคิดเห็นได้ และ 2) ฉากในบริบทเรื่องเล่าผี คือฉากในเรื่องเล่าผีที่เกิดเหตุการณ์สยองขวัญพบว่า เวลาที่เกิดเรื่องผีมักเป็นเวลากลางคืนหรือช่วงใกล้ค่ำ สถานที่เกิดเรื่องผีมักเป็นสถานที่เปลี่ยว ไม่มีคน ที่รกร้าง ทั้งนี้เพราะคนไทยมีความเชื่อว่าผีจะสามารถปรากฏตัวได้เฉพาะตอนกลางคืน

1.2 ผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participant) ในเว็บไซต์ Pantip.com แท็กเรื่องเล่าสยองขวัญ ผู้ร่วมเหตุการณ์ประกอบด้วย 1) เจ้าของกระทู้ คือผู้ที่ตั้งกระทู้เพื่อบอกเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์เรื่องผี 2) สมาชิกในเว็บไซต์ Pantip.com แบ่งเป็นสมาชิกในเว็บไซต์ Pantip.com ที่ไม่ได้แสดงความคิดเห็น คือ ผู้ใช้งานที่เปิดเข้ามาอ่านกระทู้ หรือกดสัญลักษณ์ต่างๆในหน้ากระทู้ โดยไม่ได้แสดงความคิดเห็นใดๆ และสมาชิกในเว็บไซต์ Pantip.com ที่แสดงความคิดเห็นคือผู้ใช้งานที่เปิดเข้ามาอ่านกระทู้และได้แสดงความคิดเห็น และ 3) ผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกในเว็บไซต์ Pantip.com คือผู้ใช้งานในเว็บไซต์ Pantip.com ที่กดเข้ามาอ่านกระทู้ในแท็กเรื่องเล่าสยองขวัญ แต่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นหรือกดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในหน้ากระทู้ได้

1.3 จุดหมาย (End) จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่า จุดมุ่งหมายของผู้เล่าในแท็กเรื่องเล่าสยองขวัญ คือ 1) เพื่อบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผีที่เจ้าของกระทู้พบเจอให้ผู้ที่สนใจได้เข้ามาอ่านและแสดงความคิดเห็น 2) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเล่าสยองขวัญระหว่างเจ้าของกระทู้และสมาชิกในเว็บไซต์ Pantip.com 3) เพื่อให้เกิดตื่นใจหรือสยองใจแก่ผู้ที่เข้ามาอ่าน โดยเจ้าของกระทู้จะให้คำแนะนำ หรือคติเตือนใจแก่ผู้อ่าน และ 4) เพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้ที่เข้ามาอ่านเรื่องเล่าผี

1.4 ลำดับวิจรรย์กรรม (Act Sequence) จากข้อมูล que ที่ศึกษาพบว่า มีลำดับเหตุการณ์สื่อสาร 6 สถานการณ์ ดังนี้

1) การเปิดเรื่อง เป็นการทำให้ผู้อ่านทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นของเรื่องเล่า นั้นๆ โดย ผู้เล่าจะมีรูปแบบการเปิดเรื่อง 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเปิดเรื่องแบบบรรยาย คือ การที่ผู้เล่าจะให้ข้อมูลว่าเรื่องที่กำลังจะเล่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของตนเองซึ่งเป็นการยืนยันว่าเรื่องที่เล่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เช่น เรื่องที่ผมจะเล่าในวันนี้เป็นเรื่องที่ผมได้เข้าไปพัวพันด้วยส่วนหนึ่งบวกกับคำบอกเล่าของเจ้าตัวซึ่งทั้งหมดนั้นเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตผมเพราะฉะนั้นจึงเป็นเรื่องจริงทั้งหมด และ 2) การเปิดเรื่องแบบสั้นกระชับ เพื่อบอกวัตถุประสงค์ของการเล่าและเน้นย้ำว่าเรื่องที่เล่านั้นเป็นเรื่องจริง เช่น เรื่องนี้ถ้าใครไม่เจอ กับตัว ก็ยากที่จะเชื่อ

2) การบอกเวลา สถานที่เกิดเหตุ และแนะนำตัวละคร เมื่อผู้เล่าเปิดเรื่องแล้ว ลำดับต่อมา ผู้เล่าจะบอกเล่าถึงเวลา สถานที่เกิดเหตุ และแนะนำตัวละคร การบรรยายเวลาและสภาพแวดล้อมของสถานที่เกิดเหตุที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าจะทำให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการภาพเหตุการณ์ที่ ผู้เล่าต้องการจะสื่อได้ ส่วนการแนะนำตัวละครจะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจความสัมพันธ์ของตัวละครในเรื่องเล่าทำให้สามารถเข้าใจและเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสถานการณ์การสื่อสารในเรื่องเล่านั้นได้ เช่น เพื่อนเราชื่อแอนเป็นทอมตัวเล็กๆ ที่สุดในกลุ่ม พวกเราเรียนอยู่มหาลัยปี 4 แล้วคะ นิเทศศาสตร์เอกโทรทัศนคคะ ที่ราชภัฏแห่งหนึ่งชื่อดังย่านฝั่งธน (ลูกสุริยะ) วันหนึ่งประมาณสิ้นเดือนพฤศจิกายน

3) การดำเนินเรื่อง เป็นการดำเนินเรื่องแบบการแสดงพรรณนา คือผู้เล่าจะบรรยายเนื้อเรื่องและเพิ่มความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับบรรยากาศ สถานที่ หรือตัวละคร เพื่อเพิ่มสีสันของเรื่องเล่าให้ เช่น เสียงหมาหอนที่จู่ ๆ มันหอนพร้อมกันทั้งวัด อันที่จริงเสียงหมาหอนก็ไม่แปลกเท่าไรหอนเดินทางมาร้อยกว่าวัดได้ยินบ่อยมาก แต่ที่วัดแห่งนั้นมันพร้อมใจกันหอนเป็นเวลานานเกือบครึ่งชั่วโมง หอนจนผมต้องเอาคลิปมาอัดไว้และเป็นเสียงหอนโทนแปลก ๆ แหลม ๆ ฟังแล้วรู้สึกเย็นจับขั้วหัวใจจนสติแทบไม่อยู่กับเนื้อกับตัวเพราะบวกกับบรรยากาศโดยรอบที่วังเวงมืดมิดและนอนอยู่คนเดียวโดยมีโลงเย็นอีก 2 โลงห่างไม่ไกลมากนักเป็นเพื่อนจึงทำให้สติแทบหลุด

4) การบอกสาเหตุที่ทำให้เจอผีหรือสาเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องเล่า เมื่อผู้เล่าดำเนินเรื่องโดยการแสดงพรรณนา ต่อมาผู้เล่าจะบอกถึงสาเหตุที่

ทำให้เจอผีหรือสาเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องเล่าผีซึ่งเปรียบเสมือนเป็นจุดคลายปมของเรื่องเล่าผี เช่น เธอเล่าให้ฟังถึงความไม่พร้อมเป็นอย่างมากในตอนนั้น ทั้งงานทั้งเงินมันไม่เพียงพอที่จะต้องเลี้ยงอีกชีวิตหนึ่งจึงตัดสินใจทำสิ่งที่ไม่อาจแก้ไขได้ชีวิตหนึ่งต้องถูกทำลายโดยที่ไม่ได้รู้อะไรเลยแม้เจตนาจะเป็นอย่างไร แต่นั่นมันก็คือหนึ่งชีวิต ชีวิตอันบริสุทธิ์

5) การปิดเรื่อง เป็นส่วนที่ผู้เล่าจะทำการจบเรื่องเล่านั้นๆ โดยเรื่องเล่าผีในเว็บไซต์ Pantip.com ผู้เล่าจะมีรูปแบบการปิดเรื่อง 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดคติสอนใจแก่ผู้อ่านถึงเรื่องบาปบุญและกรรม เพื่อให้ผู้อ่านคิดตามและนำไปปรับเปลี่ยนการกระทำของตัวเอง เช่น สิ่งหนึ่งที่ผมรับรู้คือสิ่งที่ทำให้เธอตกอยู่ในสภาพนี้ไม่ใช่เธอทำไม่ดีต่อพระแต่รวมไปถึงเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ปากที่มีแผลหะหะเกิดจากการที่เธอชอบพูดส่อเสียดเหน็บแนมคำทอใส่ร้ายคนอื่นไปทั่ว นิสสัยชี้ตระหนี่กับคนรอบตัวที่คิดว่าเขามีแล้ว บาบที่เธอทำร้ายศาสนา ถ้ามว่าทำไมการที่คนหนึ่งคนจะทำไมดีต่อพระนั้นต้องรับกรรมหนัก เพราะอย่างหนึ่งคือ ข้อถือปฏิบัติของพระ อย่างน้อยๆ ท่านก็มีศีลมากกว่าเรา แล้วเราจะมีอะไรเอาไปตำเขา ถ้าเรายังไม่ตีการเห็นต่างไม่ผิด หากแต่ความคิดนั้นต้องไม่ทำร้ายใคร บุญที่เธอแผ่แผ่ไปยังหมาแมวคนยากไร้ในบางครั้งก็ช่วยเธอไว้ได้บ้างแต่ก็ไม่อาจลบล้างบาปที่ก่อ และ 2) การปิดเรื่องแบบเน้นย้ำว่าเรื่องที่เล่าเป็นเรื่องจริง เช่น เรื่องราวคราวนี้อาจจะดูเกินจริงไม่น่าเชื่อสักเท่าไรแต่ก็ยังมียืนยันคำเดิมว่า ไม่ได้แต่งครับ

6) ความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้อ่าน เป็นส่วนที่มีการแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของสมาชิกในเว็บไซต์ Pantip.com ต่อเรื่องเล่าผี โดยมีทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การแสดงความคิดเห็นว่าติดตามเรื่องเล่าผี เช่น ติดตามที่จขกท.มาตั้งแต่เรื่องแรกๆ เลยค่ะ 2) การแสดงความคิดเห็นว่าเชื่อเรื่องเล่าผี เช่น อ่านไปเรื่อย ๆ ใจหวีตาม 3) การแสดงความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังอ่านเรื่องเล่าผี เช่น “ลึมหนูแล้ว...” เจอคำนี้ไปน้ำตาคลอเลยสงสารคุณพ่อคุณแม่และน้องมากเลือกได้คงไม่อยากทำร้ายน้องแบบนั้น ขอให้โหลสิกรรมให้กันและกลับไปเป็นครอบครัวเดียวกันอีกครั้งนะ และ 4) การแสดงความคิดเห็นชมและความเป็นห่วงต่อเจ้าของกระทู้ เช่น น้องจขกท. สบายดีน้ำ หายไปนานแอบห่วง

1.5 กุญแจ (Key) คือน้ำเสียงที่ใช้ในการเล่าเรื่องผีในเว็บไซต์ Pantip.com มีลักษณะที่จริงจังเพื่อให้เกิดความเชื่อว่าเรื่องที่เจ้าของกระทู้เล่านั้นเป็นเรื่องจริง เช่น ใช้น้ำเสียงจริงจังในการอธิบายลักษณะผีหรือการกระทำของผีอย่างละเอียด นอกจากนี้มีการใช้น้ำเสียงที่หวาดกลัวเพื่อบอกความรู้สึกของผู้เล่าขณะเกิดเหตุการณ์ทำให้ผู้อ่านเกิดความ

รู้สึกร่วมกับเรื่องราว เช่น ใช้น้ำเสียงหวาดกลัวต่อเหตุการณ์ สยองขวัญที่ผู้เล่าประสบ และในตอนสุดท้ายของเรื่องเจ้าของกระทู้มีการใช้น้ำเสียงสั่งสอนในการให้คติเตือนใจเพื่อให้ผู้อ่านเกิดอุทาหรณ์ในการดำเนินชีวิต เช่น ใช้น้ำเสียงสั่งสอนในเรื่องของกฎแห่งกรรม

1.6 เครื่องมือ (Instrumentalities) การสื่อสารในเว็บไซต์ Pantip.com เป็นการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ด้วยระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้ใช้เว็บไซต์สามารถแสดงความคิดเห็นรวมทั้งยังสามารถติดตามเรื่องราวได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารนั้นต้องสามารถรับอินเทอร์เน็ตได้ เช่น สมาร์ทโฟน โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต เป็นต้น

1.7 บรรทัดฐานของปฏิสัมพันธ์และการตีความ (Norm of Interaction and Interpretation)

1) **บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์** คือเว็บไซต์ Pantip.com เปรียบเสมือนชุมชนเสมือนจริงที่สมาชิกในเว็บไซต์สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้อย่างเสรีและไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนว่าเป็นใคร ทำให้การสื่อสารในเว็บไซต์ Pantip.com เป็นการสื่อสารที่ผู้ตั้งกระทู้และผู้ที่มาแสดงความคิดเห็นกล้าที่จะเปิดเผยเรื่องราวและความคิดเห็นของตน นอกจากนี้เว็บไซต์ Pantip.com ยังได้มีข้อปฏิบัติที่ผู้สร้างเว็บไซต์ได้ตั้งขึ้นเพื่อให้สมาชิกในเว็บไซต์เคารพและปฏิบัติร่วมกัน หากสมาชิกละเมิดกฎระเบียบทางทีมงานมีสิทธิ์ที่จะลบข้อความ และสมาชิกในเว็บไซต์ก็สามารถแจ้งทีมงานเมื่อพบเห็นข้อความที่ละเมิดกฎได้เช่นกัน นอกจากนี้ข้อปฏิบัติที่ผู้สร้างได้สร้างไว้ นั้น ยังพบกฎระเบียบที่เปรียบเสมือนบรรทัดฐานของการสื่อสารในเว็บไซต์ Pantip.com คือการใช้คำไม่สุภาพ สมาชิกในเว็บไซต์สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีโดยที่ต้องไม่ใช้คำไม่สุภาพหรือหลีกเลี่ยงการใช้คำไม่สุภาพ นอกจากนี้ยังพบการยกเว้นการใช้คำไม่สุภาพในบางบริบท เช่น การเล่าเรื่องผีที่เป็นบทสนทนาระหว่างตัวละครที่เป็นเพื่อน จึงมีการใช้คำไม่สุภาพบ้าง แต่เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในเว็บไซต์ได้ เพราะเป็นบริบทที่ผู้เล่าต้องการนำเสนอให้เหมือนเหตุการณ์จริง นอกจากนี้การใช้ภาษาในเว็บไซต์ Pantip.com มีระดับวจนลีลาแบบเป็นกันเอง ทำให้การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นของสมาชิกในเว็บไซต์มีความสนิทสนม

2) **บรรทัดฐานในการตีความ** คือผู้อ่านกระทู้เรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com เกิดความเชื่อว่าเรื่องเล่าผีนั่นเป็นเรื่องจริง เกิดความรู้สึกกลัวและความรู้สึกร่วมกับเรื่องเล่าผี ซึ่งเกิดจากการใช้ภาษาที่ผู้เล่าใช้ในการเล่าเรื่องผีที่ทำให้ผู้อ่านจินตนาการภาพเหตุการณ์ตาม

นอกจากนี้คนไทยยังคงมีความเชื่อเกี่ยวกับผีหรือสิ่งลึกลับอยู่ซึ่งเป็นความเชื่อที่อยู่คู่กับคนไทยมาอย่างยาวนาน และเป็นส่วนประกอบหนึ่งของวัฒนธรรมไทย ดังจะเห็นได้จากทุกพื้นที่ในประเทศไทยล้วนแต่มีเรื่องราวเกี่ยวกับผีหรือสิ่งลึกลับจนเกิดเป็นประเพณีหรือพิธีกรรมต่าง ๆ จุดร่วมทางวัฒนธรรมนี้เองมีส่วนทำให้ผู้อ่านตีความเรื่องเล่าผีที่ได้อ่านว่า เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ทำให้เกิดความเชื่อและความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องเล่าผี เรื่องเล่าผีจึงเป็นเรื่องเล่าหนึ่งที่ชวนให้ผู้อ่านติดตามและตีความเรื่องเล่าผีได้อย่างเข้าใจจนกระทั่งเชื่อไปกับเรื่องเล่าผีนั่น ๆ

1.8 ประเภทการสื่อสาร (Genre) ประเภทการสื่อสารในเรื่องเล่าผีเว็บไซต์ Pantip.com ในทั้งเรื่องเล่าสยองขวัญจัดเป็นปริศนาเรื่องเล่า ซึ่งประกอบด้วย 6 โครงสร้าง ได้แก่ 1) การนำเรื่อง (exposition) 2) เหตุการณ์ยั่วหรือเหตุการณ์ขัดแย้ง (inciting moment) 3) การเพิ่มความขัดแย้ง (developing conflict หรือ tension) จุดตึงเครียด (climax) 4) การคลี่คลายปัญหา (denouement) 5) เหตุการณ์ต่อเนื่อง (final suspense) และ 6) การสรุป (conclusion) ซึ่งสอดคล้องกับที่ Longacre (1983) ได้เสนอไว้

อย่างไรก็ตาม การศึกษาบริบทการสื่อสารของเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com ตามแนวคิดพันธู์วรรณนาแห่งการสื่อสารของ Hymes ทำให้พบว่าเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com เป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่สนใจเรื่องเกี่ยวกับผีเข้ามาสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์โดยที่ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนว่าเป็นใคร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผีและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งให้คิดเตือนใจและให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ เปรียบเสมือนชุมชนหนึ่งในโลกออนไลน์ การลำดับวาทกรรมทำให้ทราบลำดับเหตุการณ์ของเรื่องเล่าผีตั้งแต่ต้นจนจบประกอบกับการใช้น้ำเสียงที่จริงจังเพื่อให้ผู้อ่านเชื่อว่า เรื่องเล่าผีเหล่านั้นเป็นเรื่องจริงและสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกกลัวได้

นอกจากนี้ยังมีการใช้น้ำเสียงที่หวาดกลัวเพื่อบอกความรู้สึกของผู้เล่าขณะเกิดเหตุการณ์ และการใช้น้ำเสียงสั่งสอนในการให้คิดเตือนใจผู้อ่านอีกด้วย ทั้งนี้ ภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องผีมีส่วนสำคัญในการผลิตซ้ำความเชื่อเรื่องผีให้คงอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยที่ผู้เล่าจะใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลายเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อ ความกลัว และชวนให้ติดตามเรื่องเล่าผีนั่น ๆ ซึ่งจะกล่าวไว้ในส่วนต่อไป

2. กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องผีในเว็บไซต์ pantip.com

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องผีในเว็บไซต์ pantip.com 6 กลวิธี ดังนี้

2.1 การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำ คือการที่ผู้เล่าเลือกสรรคำมาใช้เพื่อสื่ออารมณ์ ความรู้สึก และความคิดของผู้เล่า ฮัลลiday (Halliday) ได้กล่าวไว้ว่า คำศัพท์เป็นส่วนสำคัญ ในการกำหนดโครงสร้างความคิด (Fowler, 1991: 80 cited in Kaewjungate, 2010) การที่ผู้เล่าเรื่องผีเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านเกิดความกลัว เกิดจินตนาการ ภาพตามและเกิดความเชื่อว่าเรื่องที่ผู้เล่าเรื่องผีถ่ายทอดมานั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง จากข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยพบว่า ผู้เล่าใช้กลวิธีการเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำในการเล่าเรื่องผีเพื่อ แสดงลักษณะต่าง ๆ ทั้งหมด 4 กลวิธี ได้แก่ 1) การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำแสดงลักษณะ ของผี 2) การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำเพื่อแสดงสถานที่ 3) การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำเพื่อ แสดงการกระทำของตัวละคร 4) การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำที่แสดงความรู้สึกของผู้เล่า ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

ร่างสูงใหญ่ของผู้หญิงคนหนึ่ง สภาพน่าเกลียดน่ากลัวไม่น่ามอง
เอามาก ๆ ร่างกายที่ผอมแห้งหนังตึงกระดูก น้ำเลือดน้ำหนองที่หยดย่อย
ลงมาแทบจะตลอดเวลาปากที่เป็นแผลเหวอะหวะ ดูน่าจะทรมาณเป็นอย่าง
มาก (เริ่ม..., 13 มี.ค. 59)

จากตัวอย่างที่ 1 ผู้เล่าเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำที่แสดงลักษณะของผีซึ่งการบรรยาย ลักษณะของผีมักเป็นการใช้คำหรือกลุ่มคำที่แสดงให้เห็นภาพที่ไม่น่ามอง ความน่าเกลียด ทำให้เห็นว่าลักษณะของผีในนิทานของคนไทยมักจะมีลักษณะที่ไม่น่ามองนัก ช่วยตอกย้ำ ให้ผู้อ่านจินตนาการภาพตาม ทำให้ผู้อ่านเกิดความกลัวและเชื่อว่าผีจะต้องมีลักษณะน่า เกลียด นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้เล่าเรื่องผีเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำที่แสดงลักษณะของ สถานที่ในเรื่องเล่าผี ดังตัวอย่างที่ 2

ตัวอย่างที่ 2

ต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งในนั้น มีศาลไม้เก่า ๆ โทมม ๆ ตั้งอยู่ ยังมีเศษซาก
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ผู้ฟังมากมาย ทั้งศาล ทั้งพุทธรูปที่แตกหัก รวมไปถึงตุ๊กตานางรำ

ของระดับศาลมากมายหลายอย่างที่ผู้คนไม่รู้จะเอาไปไว้ที่ไหน เศษซาก
อันน่าขนลุก (อย่าลืม...ฉัน, 14 ส.ค. 59)

จากตัวอย่างที่ 2 จะเห็นว่า สถานที่ในเรื่องเล่าผีจะมีลักษณะรกร้าง เก่าแก่ และ
เสื่อมโทรม เพื่อสร้างบรรยากาศที่ตึงต้าน น่ากลัว และวังเวง ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ
ภาพสถานที่ได้ชัดเจน รวมทั้งยังทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกกลัวและเกิดความเชื่อว่าสถานที่
ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่มีสิ่งลึกลับอยู่ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าผู้เล่าเรื่องผีเลือกใช้คำหรือกลุ่ม
คำแสดงการกระทำของตัวละคร ดังตัวอย่างที่ 3

ตัวอย่างที่ 3

ผมตกใจมากและยังคงหลับหูหลับตาอยู่เหมือนเดิม ผมพยายาม
ตะกายตัวอีกครั้ง ถีบขาด้วยแรงทั้งหมดที่มีโดยที่ยังสัมผัสได้ถึงมือเล็ก ๆ
นั้นที่กำลังขู่ทำผมไว้แน่น (ต้นสาย...และ...ปลายทาง, 17 พ.ค. 59)

จากตัวอย่างที่ 3 จะเห็นว่าผู้เล่าเรื่องผีเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำเพื่อการกล่าวถึง
การกระทำของตัวละคร ที่พยายามปีนป่าย ถีบขา และทำทุกทางเพื่อหนีจากบางสิ่งได้
สำเร็จ ซึ่งในบริบทนี้คือ การหนีจากมือของผีที่กำลังขู่ทำของเขาเอาไว้แน่น ทำให้ผู้อ่านเกิด
ความรู้สึกร่วมและเข้าใจความรู้สึกหรือการกระทำของตัวละคร นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า
ผู้เล่าเรื่องผีเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำเพื่อแสดงความรู้สึกของผู้เล่า

ตัวอย่างที่ 4

และในตอนนั้นเองผมก็เห็นมือซีด ๆ มือหนึ่งโผล่มาจากความมืด
ด้านหลังเขา ค่ะเข้าที่ข้อมือของเขาแล้วพยายามลากเขาให้ถอยหลังกลับไป
พร้อม ๆ กับที่ผมตกใจตื่นพอดี (เริ่ม..., 13 มี.ค. 59)

จากตัวอย่างที่ 4 จะเห็นว่า ผู้เล่าเรื่องผีเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำเพื่อแสดงความรู้สึก
ของผู้เล่า โดยกล่าวถึงการกระทำของตัวละครที่เป็นผีที่กำลังยื่นมืออันขาวซีดไปจับข้อมือ
ของชายคนหนึ่งจากความมืดด้านหลังด้วยความรวดเร็ว การเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำดังกล่าว
ทำให้ผู้อ่านรู้สึกกลัวที่มีมือจากความมืดมาคว้าข้อมือของชายผู้นั้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้อ่าน
จินตนาการภาพการกระทำของตัวละครผีและเกิดความรู้สึกกลัวจากการกระทำดังกล่าว

2.2 การใช้สรรพนามแทนตัวผู้เล่า การใช้สรรพนามแทนตัวผู้เล่าในเรื่องเล่าผีจาก
เว็บไซต์ Pantip.com เป็นการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตัวผู้เล่าในการเล่าเรื่องแสดงให้

เห็นถึงความใกล้ชิดระหว่างผู้เล่ากับผู้อ่าน และทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันด้วยความรู้สึกที่เป็นกันเอง อีกทั้งยังทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการเล่าผิวนั้นมาจากประสบการณ์ของผู้เล่าโดยตรง และช่วยให้เรื่องเล่าผิวนั้นน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 5

ผมตกใจมากและยังคงหลับหูหลับตาอยู่เหมือนเดิม ผมพยายามตะกายตัวอีกครั้ง ถีบขาด้วยแรงทั้งหมดที่มีโดยที่ยังสัมผัสได้ถึงมือเล็กๆ นั่นที่กำลังข้อมเท้าผมไว้แน่น (ต้นสาย...และ...ปลายทาง, 17 พ.ศ. 59)

ตัวอย่างที่ 6

เราก็กึ่งรู้ว่า เจ้าที่ควรจะอยู่ที่พื้นดิน บ้านไหนที่เจ้าที่อยู่ข้างบน เจ้าที่แข็งแรงคะ (เพราะนอนทับที่ตัวเองตาย/ผีที่สนามบิณยานดอนเมืองเป็นการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตัวผู้เล่าที่เป็นผู้หญิง สงเกตได้จากคำว่าคะที่ทำให้ทราบว่าผู้เล่าเป็นผู้หญิง การเลือกใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตัวผู้เล่าข้างต้นทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการเล่าผิวนั้นเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เล่าโดยตรง และเกิดความเชื่อว่าเรื่องเล่าผิวนั้นเป็นเรื่องจริง

จากตัวอย่างที่ 5-6 จะเห็นว่า ผู้เล่าเรื่องมีเลือกใช้คำสรรพนาม “ผม” และ “เรา” ซึ่งทั้งสองคำเป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตัวผู้เล่า โดยคำว่า “ผม” ใช้กับผู้เล่าที่เป็นผู้ชาย และคำว่า “เรา” ในเรื่องเพราะนอนทับที่ตัวเองตาย/ผีที่สนามบิณยานดอนเมืองเป็นการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตัวผู้เล่าที่เป็นผู้หญิง สงเกตได้จากคำว่าคะที่ทำให้ทราบว่าผู้เล่าเป็นผู้หญิง การเลือกใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตัวผู้เล่าข้างต้นทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการเล่าผิวนั้นเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เล่าโดยตรง และเกิดความเชื่อว่าเรื่องเล่าผิวนั้นเป็นเรื่องจริง

2.3 การขยายความ เป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นส่วนขยายอาจเป็นคำวลีหรืออนุภาคยเพื่อเน้นส่วนที่ต้องการขยายให้มีความหมายเด่นชัด เกิดภาพหรือความคิดบางอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ส่วนขยายนี้เป็นกลวิธีที่ทำให้เกิดส่วนที่เด่นชัดและส่วนที่เป็นพื้นหลังโดยส่วนพื้นหลังมักจะเป็นส่วนประกอบที่ช่วยสนับสนุนการปรากฏตัวของสิ่งที่ต้องการเน้นเช่นถ้อยคำแสดงสถานที่บรรยากาศเวลา (Angkapanichkit, 2014: 151)

ตัวอย่างที่ 7

ผมเดินตามเพื่อนไปที่ห้องนอนของคุณยาย พอเดินพ้นประตูเข้าไป คุณยายนอนอยู่บนเตียงในห้องนั้นสว่างดีครับ อากาศถ่ายเทดีมาก แต่สิ่งที่ผมรู้สึกได้คือความสะอาดสะอึ้น คลิ้นไส้ แล้วก็เหม็นมาก ๆ เหม็นเหมือนฉี่แมว ถ้าใครที่เลี้ยงสัตว์ก็คงพอจะนึกออกนะครับ ว่าถ้ามันกองรวมกันเยอะ ๆ มันจะเป็นยังไง (เริ่ม..., 23 ม.ค. 59)

ตัวอย่างที่ 8

คราวนี้เป็นเสียงหมาหอน แต่น้ำเสียงนั้นเป็นเสียงของผู้หญิง เหมือนกับผู้หญิงที่เลียนเสียงหมาหอนซึ่งมันทำให้สติแทบจะแตกกระเจิง ผมงกลัวมาก (ต้นสาย...และ...ปลายทาง, 4 ก.ค. 59)

จากตัวอย่างที่ 7-8 จะเห็นว่าผู้เล่าเรื่องผีเลือกใช้ข้อความว่า “เหม็นมาก ๆ เหม็นเหมือนฉี่แมว” และ “เสียงของผู้หญิงเหมือนกับผู้หญิงที่เลียนเสียงหมาหอน” มาเป็นส่วนขยายให้เห็นภาพเด่นชัดขึ้น ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและเกิดอรรถรสร่วมกับเรื่องผีที่ได้อ่าน

2.4 การใช้มุขลบท เป็นความรู้ที่ได้จากการอนุมานหรือการคาดการณ์ตามหลักเหตุผลและเป็นความรู้ที่ผู้พูดมักจะละไว้ในฐานที่เข้าใจโดยไม่กล่าวออกมาเป็นถ้อยคำ (Diphadung, 2009: 37) โดยเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com มีการใช้มุขลบทที่บอกอดีตเพียงอย่างเดียว เป็นการอนุมานได้ว่ามีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้นมาก่อนหน้าแล้ว

ตัวอย่างที่ 9

หลายนาที่ผ่านไปผมก็ยังคงอยู่บนถนนเส้นเดิม อย่างไม่มีที่ท่าว่าจะเจอกับทางออก ตอนนั้นยอมรับว่า เริ่มหวั่นใจขึ้นมาบ้างแล้ว ไม่ได้กลัวอะไรเลย นอกจากกลัวรถมันจะดับเอากลางทางเสียก่อน มีด ๆ แถวนี่ โดนปล้นคงไม่แปลกใจ (ต้นสาย...และ...ปลายทาง, 17 พ.ค. 59)

จากตัวอย่างที่ 9 จะเห็นว่า ผู้เล่าเรื่องผีใช้ถ้อยคำว่า “หลายนาที่ผ่านไปผมก็ยังคงอยู่บนถนนเส้นเดิม” ซึ่งอนุมานได้ว่าก่อนหน้านี้เขาได้อยู่บนถนนเส้นนี้มาแล้ว เพื่อสื่อความหมายว่าตัวละครกำลังประสบปัญหา คือหาทางออกจากถนนเส้นนี้ไม่ได้ ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพลำดับเหตุการณ์และรู้สึกกลัวเพราะ ตัวละครไม่สามารถออกไปไหนได้

ตัวอย่างที่ 10

เธอสังเกตเห็นความผิดปกติของสามี จึงถามไถ่ด้วยความเป็นห่วง ก็ได้ความว่า สามีเธอฝันอีกแล้ว ฝันว่ามีเงารูปร่างเดิมนั่งอยู่ที่ปลายเตียง แล้วจับที่ข้อเท้าของเขาไว้ สายตานั้นจ้องมาที่เขาอย่างตั้งใจ เงานั้นดูน่ากลัว แม้จะมองไม่เห็นอย่างชัดเจน แต่มันจะไม่รบกวนจิตใจเขาเท่านั้นเลย... (อย่าลืม...ฉัน, 14 ส.ค. 59)

ตัวอย่างที่ 10 จะเห็นว่า ผู้เล่าเรื่องผีได้บรรยายว่า “สามีเธอฝันอีกแล้ว” ซึ่งอนุมานได้ว่าก่อนหน้าสามีของเธอเคยฝันถึงเหตุการณ์นี้มาก่อน จากนั้นผู้เล่าเรื่องผีจึงได้บรรยายต่อว่า “ฝันว่ามีเงารูปร่างเดิมมานั่งอยู่ที่ปลายเตียงแล้วจับที่ข้อเท้าของเขาไว้” ซึ่งอนุมานได้ว่าก่อนหน้านั้นสามีของเธอเคยฝันเห็นเงาที่มีรูปร่างลักษณะเช่นนี้มาก่อน ข้อความทั้งหมดจึงสื่อความหมายว่า สามีของเธอฝันถึงเรื่องเดิมซ้ำ ๆ จากมูลบทข้างต้นทำให้ผู้อ่านเห็นภาพเหตุการณ์หรือการดำเนินเรื่องในเรื่องเล่าเป็นไปอย่างมีลำดับ

2.5 การกล่าวเกินจริง เป็นการกล่าวสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกินความเป็นจริง หรือไม่สามารเป็นไปได้ (Aungkanawin, 2004) ผู้เล่าใช้กลวิธีการกล่าวเกินจริงเพื่อเป็นการย้ำความรู้สึกที่มีต่อความหมายนั้นให้เห็นเป็นเรื่องสำคัญหรือยิ่งใหญ่ (Rakmanee, 2006: 81) โดยเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์มีการใช้กลวิธีการกล่าวเกินจริงเมื่อกล่าวถึงความรู้สึกของผู้เล่าเมื่อพบเจอกับเหตุการณ์สยองขวัญและเมื่อกล่าวถึงความรู้สึกของผู้เล่าต่อการกระทำของผี

ตัวอย่างที่ 11

แต่ที่วัดแห่งนี้ มันพร้อมใจกันหอนเป็นเวลานานเกือบครึ่งชั่วโมง
หอนจนผมต้องเอาคิปลมาอัดไว้ และเป็นเสียงหอนโทนแปลก ๆ แหลม ๆ
ฟังแล้วรู้สึกเย็นจับขั้วหัวใจ มันหอนเป็นเวลานานเกือบชั่วโมง
(เดินทางเที่ยวทั่วไทยมา 100 กว่าวัน คืนที่หลอนที่สุด, 23 มี.ค. 59)

ตัวอย่างที่ 12

ลูกตาเบิ่งกว้าง ผิวหน้าขาวๆ ปากคล้ำสีดำ ...ร่างปริศนากำลังนอน
จ้องผมอยู่ใกล้ ๆ สายตามันพุ่งลึกเข้าถึงหัวใจ ผมตกใจสุดขีด...ระยะห่างแค่
เพียงฝ่ามือมีใบหน้าของผู้หญิงที่นอนตะแคงหัวจ้องผมอยู่ (เมื่อคืนใครมาส่ง
ผม?, 21 มี.ค. 59)

จากตัวอย่างที่ 11 ผู้เล่าเรื่องผีกล่าวว่า “เย็นจับขั้วหัวใจ” ซึ่งสื่อความหมายให้เห็นว่าขณะนั้นผู้เล่ามีอาการหวาดกลัวมาก จนกระทั่งรู้สึกเย็นเข้าไปถึงขั้วหัวใจ ส่วนตัวอย่างที่ 12 ผู้เล่าเรื่องผีกล่าวว่า “สายตามันพุ่งลึกเข้าถึงหัวใจ” ซึ่งสื่อความหมายให้เห็นว่าขณะนั้นผู้เขียนถูกสายตาของผีจ้องมองอย่างมากแล้วเข้าไปลึกถึงหัวใจกำแพง อย่างไรก็ตาม ผู้เล่าใช้การกล่าวเกินจริงเพื่อสื่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้เล่าต่อการกระทำของผี ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เล่าและเกิดอรรถรสในการอ่านมากขึ้น ทั้งนี้การกล่าวเกินจริงเป็นกลวิธีที่เน้นย้ำความรู้สึกของผู้เล่าที่มีต่อเหตุการณ์สยองขวัญที่ประสบ อีกทั้งยังทำให้ผู้อ่านเกิด

จินตนาการและอารมณ์ร่วมกับผู้เล่า

2.6 การกล่าวอ้าง คือการกล่าวอ้างถึงสิ่งที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือหรืออยู่ในความสนใจของผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตามและตัดสินใจทำตามข้อมูลที่แนะนำได้ง่ายขึ้น (Aramsuge, 2008) ผู้เล่าใช้กลวิธีการกล่าวอ้างเพื่อทำให้ผู้อ่านคล้อยตามความคิดของผู้เล่าโดยหยิบยกข้อมูลบางประการที่มีความน่าเชื่อถือมาอ้างอิงประกอบการเล่าถึงเหตุการณ์สยองขวัญหรือสถานที่เกิดเหตุการณ์สยองขวัญซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครและทำให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อว่าเรื่องผีที่เล่านั้นเป็นความจริง

ตัวอย่างที่ 13

อยู่ดี ๆ เพื่อนคนหนึ่งก็พูดขึ้นมาพลางตีแขนคนข้าง ๆ พอทุกคนหันไปมองก็ตาโตกันหมด ดวงไฟสีแดงสองสามดวง วนอยู่รอบ ๆ บ้าน เหมือนพยายามมองหาอะไร หรือพยายามจะเข้าไป ผมมองด้วยความสงสัย แต่เพื่อนผมกลับหัวหดกันหมดแล้ว ทุกคนก็วิ่งกันป่าราบหมด (ต้นสาย...และ...ปลายทาง, 6 มิ.ย. 59)

จากตัวอย่างที่ 13 จะเห็นว่า ผู้เล่าเรื่องผีใช้ถ้อยคำว่า “ทุกคนก็วิ่งกันป่าราบหมด” เป็นการกล่าวอ้างโดยเหมารวมว่าทุกคนประสบเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องวิ่งหนีเหมือนกันหมด เช่นเดียวกับผู้เล่า ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครและทำให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อว่าเรื่องผีที่เล่านั้นเป็นความจริง

ตัวอย่างที่ 14

แล้วเราก้เดินมาถึงบ้านที่เขาเล่ากันว่า มันเฮี้ยน บ้านนั้นเป็นบ้านใต้ถุนสูง บ้านทั้งหลังทำจากไม้ แค่ตัวบ้านนั้นก็เอาขนลุกได้เลยทีเดียว ยังไม่นับดวงกล้วย และต้นไม้ใหญ่ที่ล้อมรอบบ้านนั้นไว้หมด (ต้นสาย...และ...ปลายทาง, 6 มิ.ย. 59)

จากตัวอย่างที่ 14 ผู้เล่าเรื่องผีใช้ถ้อยคำว่า “เขาเล่ากันว่า มันเฮี้ยน” เป็นการกล่าวอ้างโดยอ้างว่ามีคนเคยเล่าต่อๆกันมาว่า บ้านหลังนี้มีผีที่มีอำนาจและดุร้ายมากเพื่อตอกย้ำให้ผู้อ่านเชื่อว่าบ้านหลังนี้มีผีที่ดุร้ายอยู่จริง ทำให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อว่าเรื่องผีที่เล่านั้นเป็นความจริง

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบริบทการสื่อสารของเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com ตามแนวคิดชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสารของ Hymes พบว่าเรื่องเล่าผีจากเว็บไซต์ Pantip.com เป็นสื่อสาธารณะที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่สนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผีเข้ามาสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์โดยที่ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนว่าเป็นใคร โดยมีจุดมุ่งหมายของการปฏิสัมพันธ์ คือการบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผี การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งการให้คติเตือนใจ และให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน โดยที่ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ เปรียบเสมือนชุมชนหรือสังคมเสมือนจริงที่สามารถเข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้อย่างเสรี นอกจากนี้การใช้กลวิธีทางภาษาที่หลากหลายยังส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความกลัวและเชื่อเรื่องเล่าเหล่านั้น

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Worrasetrthasak (2005) ที่ได้ศึกษาเรื่องเล่าสยองขวัญของรายการวิทยุ “เดอะซ็อค” แล้วพบว่าภาษามีส่วนในการกระตุ้นให้ผู้รับสารเกิดความสนใจและติดตามเรื่องเล่าผีตั้งแต่ต้นจนจบ ดังนั้นการศึกษาเรื่องเล่าผีในเว็บไซต์ pantip.com จึงแสดงให้เห็นว่า แม้วิธีการเล่าเรื่องผีจะเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต กล่าวคือจากเดิมที่มีการเล่าเรื่องผีแบบปากต่อปาก แต่ในปัจจุบันเรื่องเล่าผีนั้นยังคงผลิตซ้ำและได้รับการถ่ายทอดผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น เช่น ผ่านกระทู้ในเว็บไซต์ซึ่งเป็นเครือข่ายออนไลน์ ทำให้ความคิดความเชื่อเรื่องผียังคงอยู่ในสังคมไทยต่อไป

อย่างไรก็ตาม ควรมีการศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องผีจากเว็บไซต์ Pantip.com ในแท่งอื่น ๆ เช่น แท่งความเชื่อส่วนบุคคล แท่งสิ่งลึกลับ เป็นต้น เพื่อจะได้เห็นองค์ประกอบการสื่อสารและกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องผีว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และควรศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องผีจากข้อมูลในสื่อประเภทอื่นเพิ่มเติม เช่น นิตยสาร สื่อวิทยุ โทรทัศน์ รวมทั้งหนังสือเรื่องเล่าผีที่วางจำหน่ายทั่วไปตามร้านหนังสือ เนื่องจากสื่อแต่ละประเภทมีกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารที่แตกต่างกัน ดังนั้นกลวิธีการเล่าเรื่องผีอาจมีความแตกต่างกัน

Reference

- Angkapanichkit, J. (2014). *Kan wikhro kho khwam*. (in Thai) [Discourse Analysis]. Bangkok: Thammasat University Press.
- Anonymous. (2015). *10 web yot hit khon thai poet boi thi sut*. (in Thai). [Top10 Web That Most of Thai People Access]. Retrieved from <http://www.alex.com/topsites/countries/TH>, 18 September 2016
- Aramsuge, S. (2008). *Kon la withi kan khian phuea nom naw chai nai kho lam muat fae chun*. (in Thai). [Persuasive Devices in Fasion Columns in SPICY Magazine in The Year 2006]. Master's Thesis (Thai), Chulalongkorn University.
- Aungkanawin, M. (2004). *Paritchet sarakhadi nai anusan Or.So.Tho*. (in Thai). [Discourse of Travelogues in TAT Magazine]. Master's Thesis (Thai), Chulalongkorn University.
- Bunmalert, P. (2011). *Kham riak phi lae khwam chuea rueang phi nai phasa Thai thin nuea nai mu ban Pa Sao Luang Tambon San Pu Loei, Amphoe Doi Saket, Changwat Chiang Mai*, (in Thai). [Spirit Terms and Beliefs in Northern Thai Dialect of Muban Pa Sao Luang, Tambon San Pu Loei, Amphoe Doi Saket, Changwat Chiang Mai]. Master's thesis (Thai), Chiangmai University.
- Chaithongsri, J. (2001). *Kan sueksa priapthiap khwam cheua phi pu ta phak isan lae khwam cheua phi ta yai phak tai*. (in Thai). [The Comparative Study of The Belief in Phi Pu-Ta in The North east and Phi Ta-Yai in The South of Thailand]. Master's thesis (Thai Studies), Ramkhamhaeng University.
- Diphadung, S. (2009). *Watchanapatibatsat bueangton*. (in Thai). [Introduction to Pragmatics].(2nd edition). Nakornpathom:

Research Institute of Languages and Cultures for Rural
Development, Mahidol University.

Kaewjungate, W. (2010). *Udomkan khwarm pen chai nai wathakam khotsana sin kha lae borikan samrap phu chai nai nittayasan phu chai*. (in Thai). [The ideology of Masculinity in Men's Advertising Discourse in Men's Magazines]. Master's thesis (Thai), Chulalongkorn University.

Hengsuwan, M. (2007). *Kham riak praphet phi khong khon Thai nai chum chon wat Suan Kaew, Tambon Bang Len, Amphoe Bang Yai, Chang wat Nonthaburi: Kan sueksa tam naeo atthasat chattiphan*. (in Thai). [Terms for Spirits of The Thais in Wat Suan Kaew Community, Tambon Bang Len, Amphoe Bang Yai, Nonthaburi: An Ethnosemantics study]. Master's thesis (Linguistics), Chulalongkorn University.

Hymes, D. (1974). **Foundation of Sociolinguistics: An Ethnographic Approach**. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Labov, W. (1972). **The Transformation of Experience in Narrative Syntax. In Language in the Inner City**. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Parichartthanakul, B. (2003). *Khwam cheua reung phi nai phitikam khong chao Thai Song Ban Phai Hu Chang, Amphoe Bang Len, Changwat Nakhonpathom*. (in Thai). [Ritualistic Belief in Ghost of Thai Song, Ban Phai Hu Chang, Amphoe Bang Len, Changwat Nakhonpathom]. Master's thesis (Thai Studies), Ramkhamhaeng University.

Pinkhanngern, W. (1972). *Khwam pen ma khong manutsayachat*. (in Thai). [Humanities Background]. Bangkok: Rungrotkarnphim.

- Prasithrathsint, A. (2013). *Phasasat sangkhom*. (in Thai) [Sociolinguistics]. (5th Edition). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Rakmanee, S. (2008). *Phasa wannasin*. (in Thai). [Literary Language]. Bangkok: Sajnamjai.
- Royal Institute. (2013). *Photchananukrom chabup ratcha bandittayasathan phutthasakkarat 2554*. (in Thai). [Royal Institute Dictionary B.E. 2554]. Bangkok: Nanmebooks publication.
- _____. (2013). *Photchananukrom phasasat (phasasat prayuk)*. (in Thai). [Dictionary of Linguistics (Applied Linguistics)]. Bangkok: Royal Institute.
- Vongvirulh, S. (2004). *Kan wang khrong rueang nai paritchet rueang lao chak prasopkan trong lae prasopkan om nai phasa Thai*. (in Thai). [Plot Organization in Thai Narrative Discourse Based on Direct and Indirect Experience]. Master's thesis (Linguistics), Chulalongkorn University.
- Worrasetrthasak, J. (2005). *Kan sueksa wikhro lao rueang sayong khwan khong rai kan witthayu 'The Shock'*. (in Thai). [An Analysis of Horror Story-Telling on Radio Program 'The Shock']. Master's thesis (Thai Language for Business Communication), University of Thai Chamber of Commerce.

การนำเสนอทัศนคติเกี่ยวกับการเป็นผู้หญิงแบบใหม่ในโครงสร้างชายเป็นใหญ่ ที่ปรากฏผ่านนวนิยายเรื่องตานภา ของ ทมยันตี

Attitudes towards New Age Women in a Male Dominated Structure
as Appeared in “Daonapha,” a Thommayanti Novel

จามजूรี นิชยันต์¹ / รุจีเรข บุญยราศรี²/ วุทธยา สืบเทพ³

Jamjuree Nisayan¹ / Ruchirek Boonyarasri² / Vutthaya Suebthep³

¹⁻³สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

¹⁻³A lecturer in Thai Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Nakhon Ratchasima Rajabhat University,

Nakhon Ratchasima, 30000 Thailand

Email :Jamjuree.kku@gmail.com

Abstract

This article aimed to study the concept of female main characters in a male dominated structure from a novel Daonapho written by Thommayanti. The study follows the conceptual framework of feminism. The results show that Thommayanti composed the novel reflecting family problems, showing images of strong and patient women in a marriage life, projecting attitudes of new age women in the main characters, which were different from most people in the society who believed in a male dominated structure. The conceptual framework of feminism which was carried out through the female main characters encourages a consciousness of the society to realize the gender inequality, which was implanted in Thai society for a long time. It also reveals the images of women who were defined the value from the social value as “mother” and “wife.” The main characters in the story were, then, representatives of a mirror reflecting need of gender equality movement. Moreover, it reveals the attitudes of the new age women changing into the

positive direction which is different from the concept of character making in earlier novels. This also emphasizes the new attitudes of women who need not waiting for decision from the men.

Keywords: presentation of new attitudes, Daonapha, Thommayanti

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดของตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่ปรากฏในโครงสร้างชายเป็นใหญ่กรณีศึกษาจากนวนิยายเรื่อง ดาวนภา บทประพันธ์ของทมยันตีโดยศึกษาตามแนวคิดสตรีนิยมผลการวิจัยพบว่า ทมยันตีได้สร้างนวนิยายที่สะท้อนปัญหาครอบครัว โดยนำเสนอภาพผู้หญิงที่มีความเข้มแข็งและมีความอดทนต่อการใช้ชีวิตคู่ถ่ายทอดทัศนคติความเป็นผู้หญิงยุคใหม่ให้แก่ตัวละครเอกซึ่งแตกต่างจากความเชื่อของคนในสังคมส่วนใหญ่ที่ยังคงยึดถือระบบโครงสร้างชายเป็นใหญ่

แนวคิดสตรีนิยมที่นำเสนอผ่านตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกของคนในสังคมให้ตระหนักถึงสถานภาพที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงที่ปลูกฝังในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน เผยให้เห็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ถูกกำหนดคุณค่าของความเป็นเพศหญิงจากค่านิยมทางสังคมในฐานะ “แม่ และ เมีย” ตัวละครเอกในเรื่องจึงเป็นตัวแทนของการเป็นกระจกสะท้อนความต้องการเรียกร้องความเสมอภาคทางเพศนำเสนอให้เห็นถึงทัศนคติของผู้หญิงยุคใหม่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของการสร้างตัวละครในสมัยก่อนเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงทัศนคติแบบใหม่ที่ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องรอคอยการตัดสินใจจากเพศชายแต่เพียงฝ่ายเดียว

คำสำคัญ: การนำเสนอทัศนคติแบบใหม่, ดาวนภา, ทมยันตี

บทนำ

ประเด็นเรื่องเพศในสังคมไม่ใช่เรื่องเฉพาะที่แยกออกไปต่างหากตรงกันข้ามเราอาจจะเห็นอะไรได้มากกว่าหากมองว่าทุกเรื่องราวในสังคมมีมิติทางเพศ (Sex / Gender) เป็นฐานหรือซ่อนเร้นอยู่ทั้งสิ้น สังคมไทยก็คือสังคมชายเป็นใหญ่เช่นเดียวกันกับสังคมอื่นในโลก การปฏิบัติต่าง ๆ มีอคติทางเพศแฝงอยู่ กล่าวถึงวัฒนธรรมไทยที่เป็นมาในอดีต ผู้หญิงไม่ได้รับการยอมรับเท่าผู้ชายหรือมีโอกาสที่จะพัฒนาทักษะความสามารถในแบบที่ผู้ชายเป็น ดังที่ Wongthet (2001 : 2-3) แสดงทัศนะถึงความแตกต่างระหว่างเพศ โดยกล่าวว่าคนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศหญิงมากกว่าเพศชาย นักวิชาการมักจะมีอคติในการมองบทบาทของผู้หญิงที่จำกัดอยู่แต่บทบาทการมีลูก การสืบต่อเผ่าพันธุ์ ดูแลลูก ดูแลบ้าน และภาพของภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ในขณะที่ผู้ชายมีบทบาทที่กว้างขวางหลากหลายและสำคัญกว่าด้วยเหตุนี้ผู้ชายจึงมีสถานภาพสูงกว่า สิ่งที่มีมองข้ามไปคือความจริงที่ว่าโลกเรานี้เกิดจากการสร้างสรรค์ของทั้งผู้หญิงและผู้ชายเท่า ๆ กันเช่นเดียวกับ Phothiwan (2015 : 25) กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างความเป็นเพศ ทางสรีระนำไปสู่ความเชื่อที่ว่า บุคคลที่เกิดมาต่างเพศมีความแตกต่างกันในทางอื่นๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องสติปัญญา ความสามารถ การแสดงออก จิตใจ และอารมณ์ โดยที่ความเชื่อนี้ได้ถูกปลูกฝังมาพร้อมกับสังคมที่พยายามจัดความแตกต่างทางเพศสรีระเป็นความต่างที่มีมาตามธรรมชาติ และไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การเชื่อว่าผู้หญิงมีความแตกต่างจากผู้ชายนำไปสู่สถานะของผู้หญิงที่ด้อยกว่าผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็นมายาคติที่เชื่อว่าผู้หญิงเป็นเพศใช้จริตที่ไม่มีเหตุผล ชอบใช้อารมณ์

ในการศึกษาของ Phumila (1999: 2) กล่าวถึง ภาพของสตรีไทยที่ปรากฏในนวนิยายของนักเขียนสตรี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสะท้อนให้เห็นบทบาท สถานภาพและบุคลิกภาพของสตรีไทยเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เนื่องด้วยในสังคมไทยสมัยอดีตอยู่ในสภาพ “ข้างเท้าหลัง” หรือผู้ติดตามมาโดยตลอด เมื่อสังคมและวิถีชีวิตเปลี่ยนไป สตรีซึ่งเคยอยู่กับเข่าเฝ้ากับเรือนต้องออกมาทำงานนอกบ้านเคียงคู่กับบุรุษ จึงทำให้มีโอกาสแสดงศักยภาพของตนเองมากขึ้น ทำให้สตรีมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสิทธิเสรีภาพโดยไม่มีขอบเขตจำกัดนวนิยายในปัจจุบันจึงแสดงภาพของสตรียุคใหม่ที่อยู่ในวงอาชีพต่าง ๆ ซึ่งไม่เพียงแต่ต้องต่อสู้กับทัศนคติของเพศชายอีกด้วย นักเขียนสตรีเข้าใจปัญหาและความคับข้องใจของสตรีทุกแง่มุมได้ดีกว่านักเขียนบุรุษ จึงสามารถเสนอสิ่งเหล่านี้ได้ชัดเจนกว่า Tailangka (2000: 49) กล่าวถึงความสำคัญของตัวละครว่าเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของงานเขียนประเภทบันเทิงคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนวนิยายที่มีขนาดยาวมากพอที่ผู้เขียนจะ

พิจารณาบุคลิกลักษณะและนิสัยใจคอของตัวละครได้อย่างละเอียด ผู้อ่านจะรู้สึกเหมือนตัวละครสมจริงเสมือนมีตัวตน หรือไม่ก็ทำให้เรานึกถึงคนที่เราเคยรู้จัก ในนวนิยายบางเรื่องเราจดจำตัวละครได้ดีกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ เพราะผู้เขียนทำให้เรารู้สึกชื่นชม หมั่นไส้ สมเพช ฯลฯ ตัวละครนั้น ๆ ได้อย่างน่าอัศจรรย์

Prachakun (2009 : 342- 343) วรรณกรรมเป็นดังเช่นการประกอบสร้างทางวัฒนธรรมอย่างอื่น ๆ ที่ผลิตขึ้นภายในระบบความคิดที่ชายเป็นใหญ่ วรรณกรรมเอกของโลกและของชาติต่าง ๆ ซึ่งก็มักสร้างขึ้นด้วยผู้ชาย จึงย่อมได้รับการหล่อเลี้ยงจากระบบความคิดดังกล่าวและกลับมามีค่าจนมันไม่มากก็น้อย ถึงแม้จะมีวรรณกรรมมากมายที่เป็นผลงานของผู้หญิง แต่ส่วนใหญ่ก็เป็นการเขียนในแบบปิตาธิปไตยหล่อหลอมให้ผู้หญิงเขียนอยู่ดี ดังนั้นไม่ว่าจะอย่างไร ภาพของผู้หญิงที่ปรากฏในงานวรรณกรรมจึงเลี่ยงไม่พ้นที่จะสอดคล้องกับคตินิยมของสังคมชายเป็นใหญ่ กระนั้นก็ตาม ความที่วรรณกรรมเป็นผลงานสร้างสรรค์ด้วยจินตนาการ มันจึงอาจเปิดช่องให้เราเล็ดลอดออกไปจากระบบได้บ้าง และย้อนมาบ่อนเซาะระบบอีกทีหนึ่งก็ได้เช่นกันสอดคล้องกับ Charoenphon (2005 : 2 - 3) พบว่าภาพของตัวละครหญิงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมโดยถูกนำไปสัมพันธ์กับประเด็นใหม่ ๆ ทางสังคมหรือในกลุ่มวรรณกรรมกระแสรองบางกระแสก็มีความพยายามแสวงหาอัตลักษณ์ใหม่ให้แก่ผู้หญิงในแนวทางที่ท้าทายต่อค่านิยมของสังคมอย่างตรงไปตรงมา โดยเฉพาะในเรื่องของการแสดงออกทางเพศ วาทกรรมเหล่านี้ส่วนหนึ่งพยายามส่งเสริมภาพนำเสนอใหม่ ๆ ขึ้นมาแข่งขันกับภาพเสนอผู้หญิงแบบเก่าที่เน้นความเป็นกุลสตรีและความเป็นช่างเท้าหลัง ภาพเสนอใหม่นี้คือ ภาพของผู้หญิงเก่งหรือผู้หญิงที่มีความสามารถโดดเด่นและมีบทบาททัดเทียมกับผู้ชาย ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ยังเกิดขึ้นควบคู่ไปกับปฏิบัติการทางสังคมที่เป็นรูปธรรมหลายประการ อันแสดงถึง ความก้าวหน้าของผู้หญิง

ดังที่กล่าวมาในข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการนำเสนอทัศนคติแบบใหม่ที่มีผู้หญิงต้องมีในโครงสร้างชายเป็นใหญ่ กรณีศึกษานวนิยายเรื่องดาวนภากล่าวคือนวนิยายจะถูกสร้างขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียน แต่ผู้เขียนก็ได้นำเรื่องราวเหล่านั้นมาจากบุคคลและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง ถูกปลุกฝังเป็นระยะเวลานานจึงเป็นที่จับตามองว่าวรรณกรรมยุคใหม่เป็นสื่อกลางชั้นเยี่ยมในการเป็นกระจกสะท้อนความต้องการของเพศหญิงที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้ความคิด อารมณ์ความรู้สึกอันอ่อนไหวของเพศหญิง โดยอาศัยประสบการณ์ถ่ายทอดออกมาผ่านตัวละครเอกที่เป็นเพศหญิงในการนำเสนอปัญหาครอบครัวเผยให้เห็นภาพลักษณ์ของสตรีว่าถูกกำหนด

คุณค่าของความเป็นเพศหญิงจากค่านิยมทางสังคมในฐานะ “แม่ และ เมีย” โดยศึกษาตามแนวคิดสตรีนิยมของ Yokhasing (2000 : 5 - 15) ที่ศึกษาแนวคิดสตรีนิยมหรือแนวคิดเฟมินิสต์ (Feminism) ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดสตรีนิยมได้รับอิทธิพลจากตะวันตกว่าหมายถึง การเรียกร้องต่อสู้เพื่อสิทธิและเสรีภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งเพศที่ถูกกดขี่มักจะเป็นเพศหญิง ดังนั้นเพศหญิงจึงเป็นเพศที่ต้องเรียกร้องสิทธิ ความเสมอภาค สร้างความสำนึกของความเป็นหญิงว่าเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่เคยมีมาแต่อดีต ให้เห็นค่าความเป็นเพศหญิงว่ามีความเท่าเทียมกับเพศชายเช่นกัน

การเล่าเรื่อง จุดเริ่มต้นของเรื่องราว

แนวคิดสตรีนิยมที่ปรากฏในเรื่องเป็นสิ่งที่ผู้หญิงถูกกดขี่และได้รับความไม่เป็นธรรมจากการปฏิบัติของเพศชาย ซึ่งเป็นเรื่องให้เห็นได้ทั่ว ๆ ไปในสังคม ตัวละครที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ จึงเป็นตัวแทนของความคิดของผู้เขียนนำเสนอให้มีลักษณะที่แตกต่างไปจากแนวคิดตัวละครในงานวรรณกรรมแบบเดิม ๆ การที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงสามารถมีความอดทนภายใต้ความกดดันนั้นนับได้ว่ามีความฉลาดทางอารมณ์ในการจัดการกับปัญหาของตัวละครเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นไปที่ความต้องการต่อสู้เพื่อยกระดับสถานภาพของผู้หญิงให้มีความเท่าเทียมผู้ชาย

ดาวานภา นวนิยายชีวิตของทมยันตีได้สร้างภาพสตรีที่มีความเข้มแข็ง มีความอดทนต่อการใช้ชีวิตคู่สูงมาก เนื่องจากถูกกระทำจากสามีให้เจ็บปวดด้วยพฤติกรรมนอกกาย แม้จะเธอพบปัญหาทาโถมเข้ามาเพียงใด แต่ท้ายที่สุดก็สามารถหาทางออกของปัญหาได้ด้วยสติและการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว ทมยันตีถ่ายทอดทัศนคติความเป็นผู้หญิงยุคใหม่ให้แก่ตัวละครเอกที่ชื่อว่า ปรัชญา หรือ แดง หญิงสาวที่มีใจให้กับ ตฤณ หมูนุ่กนักเรียนทหารที่มีพื้นฐานครอบครัวมีฐานะปานกลางแต่ด้วยลักษณะนิสัยที่มีความทะเยอทะยานเพราะต้องการหลีกเลี่ยงจากภาพชีวิตเดิมๆที่มีความจนเป็นต้นทุน

ในวัยเรียนตฤณแอบหลงรักนาถอนงค์ หรือ เป็กกี้ ลูกสาวนายพล ถึงแม้ว่าเป็กกี้จะให้ความหวังต่อความรักครั้งนี้ แต่แล้ววันหนึ่งเป็กกี้ก็ตั้งท้องและไปแต่งงานกับคนที่ฐานะดีกว่าตฤณโดยการเห็นชอบจากครอบครัวเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองของพ่อในอนาคต ตฤณผิดหวังเป็นอย่างมาก ด้วยท่าทีไม่แยแสเขากลัซซ้อนความมั่งคั่งว่าสักวันหนึ่งเขาจะเป็นอย่างที่คุณพ่อที่เป็กกี้เป็น คือ มีอำนาจและความร่ำรวยดังข้อความที่กล่าวว่า

บนเส้นทางนี้เขามั่นใจว่า เขาเดินมาด้วยลำแข้งลำขาของตน สักวัน...เขาจะมีทุกสิ่งทุกอย่างเพียบพร้อม ให้เหมือน “เสธา” ได้ยิ่งดี “ยายม่า” จะได้รู้จักคำว่า “เสียใจ” ลูกผู้ชาย ฆ่าได้หมิ่นหมายไม่ได้สักวัน...เขาจะได้ยายม่าเป็นเมียแต่วันนี้...ยังไม่ใช้วันของเขา ต้องรอก่อน...

(Daonapha: 293)

ในขณะที่ตฤณผิตหวังจากความรัก เขากลับไม่รับรู้ถึงอีกหนึ่งความรักที่แดงมีให้กับตน เพราะเขาไม่เคยใส่ใจแดงเลยออกจะรำคาญเสียด้วยซ้ำ เมื่อเขาพลาดจากเป็กก็แล้ว เขาพยายามหาใครสักคนมาเติมเต็มส่วนที่หายไปของเขา แดง คือตัวเลือกที่ดีที่สุดของเขาตอนนี้

...เขากลับห้องนอนที่ค่อนข้างแคบ มีเฉพาะเตียง ตู้เสื้อผ้า และโต๊ะแบบโต๊ะนักเรียนที่เขาใช้ดูหนังสือมาตั้งแต่เด็ก ตฤณเกลียดห้องแคบ ๆ บ้านเล็กๆที่รักด้วยหญ้า เขาชอบบ้านกว้าง สนามเรียบ เขาชอบห้องนอนติดแอร์เย็นฉ่ำ งดงามแบบแค่ตลึงเขารู้เงินและอำนาจเท่านั้นที่จะบันดาลได้...ทำอย่างไรเขาจะมีเงินมีอำนาจ? ดูอย่างเสธา ยังมีพร้อมทั้งสองประการ! ทำไมเขาจะมีบ้างไม่ได้ มันต้องมี “บันได” ซ่อนอยู่ตรงไหน “เจ้าหล่อน” น่าจะเป็นบันไดที่ดีที่สุด หากวันนี้เขาพลาด ตฤณเจ็บปวดเป็นทวีคูณ สาเหตุก็คงเพราะเขาไม่มีเงิน แถมยังไม่มียศไม่มีอำนาจ วันข้างหน้าเขาต้องคว่ำให้ได้!

ในวันนี้เล่า? เขาค่อยใคร่ครวญ ถ้าผู้หญิงของเขาไม่มีเงิน ไม่มีอำนาจเธอก็ควรทำให้เพื่อนพ้องและเจ้าหล่อนริษยาได้ ปรีชญาเป็น “ดาว” มหาวิทยาลัย ฐานะทางบ้านอยู่ในขั้นน่าพอใจ เธอไม่ใช่ชนชั้นกลาง แต่เป็น “กลางสูง” ดีกว่าบ้านเขาด้วยซ้ำ...

(Daonapha : 191-192)

“ตฤณ...” วิธีเรียกชื่อเอางริงเอางจั้งขึ้น “ไปขอบยายแดงหรือลูก?” คนถูกถามชะงัก ไตร่ตรองก่อนจะตอบ “ก็...พอใจนะแม่” เขาตอบตามความจริงใจ สึกที่สุดของหัวใจ ตฤณขีดขากับคำว่ารัก หากรักนั้นมี ความหมายว่าจะต้องรักใครสักคน มากกว่าตนเอง ต้องเสียสละความสุขส่วนตนให้ผู้อื่นก่อน...รักในตัวเองต้องมาก่อน! ใครบ้างจะให้ความสุขแก่

เขาได้ วันนี้ปรัชญาสนองความต้องการ“บางประการ” ได้ หากมิใช่ทั้งหมด
 ทว่าถ้าจะทอดตาแลหา เขาก็ยังมองไม่เห็นใคร วันนี้...เธอที่ดีที่สุดก็แล้วกัน
 (Daonapha : 241)

จากคนที่เคยมองข้ามวันนี้แดงคือตัวเลือกที่ดีที่สุดของคุณ ในการสร้างครอบครัว
 ที่สมบูรณ์ หลังจากแต่งงานกันแล้วแดงพบว่าคุณมีความทะเยอทะยานมากกว่าที่เธอคิด
 หมายรับที่ได้อับรายจ่ายที่มีส่วนทางกันเธอจึงหันไปพึ่งมารดาโดยที่คุณไม่รู้เขาไม่อาจยอมรับ
 ได้ว่าเพื่อนร่วมรุ่นได้ดีกว่าเขา เมื่อทั้งคู่มีลูกด้วยกันคุณเปลี่ยนอาชีพจากรับราชการทหาร
 มาเป็นกัปตัน เขาพยายามทำทุกอย่างเพื่อหน้าตาและเกียรติยศโดยมีแดงคอยจัดการทุก
 อย่างให้เรียบร้อย ๆ

พี่ตฤณ มีอะไรบางอย่างสวนทางกันอย่างน่าฉงน “เกียรติ” ของ
 พี่ตฤณมีมากมาย ต้องรักษาไว้ด้วยความโอ้อ่า เป็นระเบียบงดงาม สิ่งเหล่านี้
 จะกระทำได้ด้วยอาศัยสำคัญ คือ “เงิน”

หญิงสาวถอนหายใจ มองจากภายนอกตฤณคือผู้นำครอบครัว
 หากลึกเข้าไปเธอคือหางเสือ และยังมีแถมเป็นผีพายเสียด้วย ตอนนี้เป็น
 หนี้มารดา หนี้สวัสดิการ แถมยังมีหนี้แบงก์

(Daonapha : 354 - 358)

เมื่อรายรับเพิ่มมากขึ้นก็ไม่ได้ทำให้รายจ่ายลดน้อยลงเลย ตฤณยังจ่ายค่าเช่าสังคม
 เสมอเพื่อยกระดับตัวเอง วันหนึ่งเป๊กก็เห็นข่าวตฤณถ่ายรูปเคียงข้างแดง เธอเกิดความริษยา
 และคิดจะทวงตฤณกลับมา เธอหาอุบายбинพร้อมตฤณถูกรอบ ขาวนี้ล่วงรู้ไปถึงแดงเธอนิ่ง
 ใช้ความอดทนอย่างสูงในการใจเย็นเพื่อรอดูที่ทำของตฤณว่าจะจัดการปัญหารักสามเศร้านี้
 อย่างไร

การตัดสินใจปัญหานำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

การดำเนินเรื่องของทอมยันตีผู้วิจัยวิเคราะห์ตามแนวคิดการเรียกร้องความเสมอ
 ภาคทางเพศ ของ Yokhasing (2000: 82 - 83) กล่าวถึง การเรียกร้องความเสมอภาคทาง
 เพศหมายถึงการไม่ได้รับความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง ในการประพฤติปฏิบัติตัวใน
 สังคมที่เกิดจากฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงเรียกร้องความเสมอภาคในด้าน
 ต่าง ๆ เช่น การครองเรือน การหย่าร้าง การเป็นเมียหลวง

แนวคิดดังกล่าวทำให้รับรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่กำลังตกอยู่ในสถานการณ์ตึงเครียด เนื่องจากเธอพยายามหาทางออกให้ปัญหา รวมถึงตัวละครเอกฝ่ายหญิงคาดหวังว่าตัวละครเอกฝ่ายชายจะมีความชัดเจนและสามารถแก้ปัญหาได้ แต่นานวันไปปัญหาเหล่านี้ที่ถูกละเลยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานก็ยังไม่ได้รับการคลี่คลายลงเสียทีกลับยิ่งจะทวีคูณมากยิ่งขึ้น ตัวละครจึงรับรู้ได้ว่า การต่อสู้เพื่อครอบครัวเธอกำลังเริ่มขึ้น (Daonapha : 389)

จากแรงกดดันดังกล่าวเธอพยายามหาทางออกทุกวิถีทางเพื่อให้สถานการณ์ดีขึ้น จึงเฝ้าปากขวนตฤณไปเที่ยวต่างจังหวัดกับรุ่นพี่ที่นับถือ เขาติดออกในตอนแรก แต่สุดท้ายก็ยอมมาด้วยเพราะเกรงการมีรุ่นพี่ของแดง เป็กก็รู้ข่าวจึงรีบตามมาและทำปฏิกิริยาไม่เหมาะสมไม่ให้เกิดกริยาที่ถูกต้องตามกฎหมายอย่างแดง สร้างความไม่พอใจให้แก่คนรอบข้างเป็นอย่างมาก แต่ด้วยอิทธิพลเก่าของพ่อทำให้ไม่มีใครกล้าไปแตะต้องแดงนึ่งใช้สติในการพิจารณาหาทางออก การไม่ได้ตอบทำให้ไม่มีเรื่องทู่เถียง โฟหากไม่เต็มเชื่อยอมไม่ลูกกลม

“มันอยู่ที่คนของเรานะพี่หนู ถ้าเขาไม่โอนเอนเสียอย่าง ไม่นานก็จบ”

“ใช่...” พี่หนูคนเห็นโลกมานานกว่ายังกังวล “แต่บางทีมันไม่จบง่าย ๆ รอกแดง จะจบอย่างไรมันน่าคิดนะ” ปรีชญา นิ่ง “จบอย่างไร” เธอก็ถามตัวเองเช่นกัน แต่วันนี้...เธอต้องพยายามอย่างดีที่สุด ...อดทน... ใจเย็น คาทาสองตัวนี้ เธอจะท่องได้นานแค่ไหน ความสำคัญทั้งหมดอยู่ที่ตฤณ! ใครเคยได้ยินเสียงปรบมือข้างเดียวบ้าง?

(Daonapha : 398)

เมื่อกลับมาถึงบ้านตฤณถูกกดดันจากเป็กก็ให้รับหยาจากแดง เขาตัดสินใจไม่ได้ จึงหนีไปต่างจังหวัดคนเดียว เป็กก็ติดตฤณไม่ได้ก็โทรศัพท์มาเค้นเอากับแดง เธอตอบตามความจริงว่าไม่รู้ สุดท้ายเป็กก็วิงวอนขอร้องให้แดงยอมเลิกกับตฤณ ช่วงบหนึ่งแดงสะเทือนใจในชะตากรรมของตนเองและเป็กก็ จึงบอกออกไปด้วยความอ่อนใจว่าตนเองเคยสวมแว่นสีชมพูมองตฤณด้วยความรักมากเกินไปจนมองไม่เห็นความไม่ดีของเขา วันนี้อะยากให้เป็กก็ทบทวนความรู้สึกของตนเองอีกทีเผื่อจะมีคำตอบให้แก่ตนเองได้

เธอชอบตอนนั่งรถสปอร์ตไปด้วยกันเท่านั้น แต่เดินลงจากรถ มามาดสู้อตถุณไม่ได้ ทิพย์ล่อกล่อกยังกับลิง ตถุณยังมีส่วนคล้ายๆคุณพ่อ มาดแมนของทหารที่ผ่านการฝึกฝนเป็นอย่างดี นาถอนงค์คாதหวังจะมีผู้ชายอย่างพ่อ...ทิพย์มีแต่เงิน นายตถุณมีรูปร่างคล้ายพ่อ...ลึกที่สุดใจ หัวใจเธอคอยใครสักคนที่จะเหมือนพ่อ

(Daonapha :202)

หลังจากที่ตถุณกลับมาจากต่างจังหวัดแดงเริ่มปฏิบัติต่อเขาไม่เหมือนเดิม เธอ ค่อย ๆ ถอยห่างออกมาเป็นการเตือนกลาย ๆ ให้รู้ว่าตถุณไม่ได้มีอิทธิพลสำหรับเธออีกแล้ว และเธอกำลังหางานทำเพื่อแบ่งเบาภาระตนเองหากวันหนึ่งข้างหน้าเธอต้องแยกทางกับ ตถุณจริง ๆ เมื่อเธอล้มลงจะได้ไม่เจ็บปวดไปมากกว่านี้

ตถุณบอกแดงว่าเป็กก็เร่งรัดจะเอาใบหย่าให้ได้เขาขอเวลาเลื่อนไปจนกว่าเขาจะ บินเสร็จ แดงพูดสวนกลับไปอย่างเด็ดเดี่ยวว่าอย่ายื้อเวลาอีกเลยเธอพร้อมเสมอสำหรับการเซ็นใบหย่าแต่ขอให้ทุก ๆ อย่างเป็นของลูก จากนั้นทั้งคู่ตัดสินใจในวันหย่ากันและตถุณ ต้องการจะไปกินข้าวด้วยกันก่อน แดงซึ่งใจพอสมควรและคิดได้ว่าจากกันด้วยดียอมตีความ แสดงท่าทีว่าเข้าใจจึงตกลงรับปากไป

เรื่องอะไร...จะให้รู้ ถึงรอยขี้

เรื่องอะไร...จะให้ยี้ รอยขึ้นนม

เรื่องอะไร...จะให้ซี้ ถึงรอยระทม

เรื่องอะไร...จะโง่ม ด้วยชายเดียว?

(Daonapha : 402)

หลังจากหย่ากันแล้วแดงใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับลูกกับครอบครัวของเธอที่คอยเป็น กำลังใจให้เธอเสมอจึงทำให้เธอไม่ทุกข์ใจจากความเหงามากนัก ตรงกันข้ามกับตถุณและ เป็กก็ใช้ชีวิตปราศจากความสุขเพราะความหวาดระแวงของเป็กก็ที่มีต่อตถุณ เธอกลัวว่าเธอ จะกลับไปหาแดง ตถุณค่อย ๆ รับรู้ได้ว่าตนเองโง่เขลาเพียงใดที่ปล่อยให้ผู้หญิงดี ๆ ที่เป็น แม่ของลูก เป็นผู้หญิงคนเดียวที่เขารักและรักเขาโดยปราศจากเงื่อนไขเขาได้บทเรียนที่ยิ่ง ใหญ่และสำนึกได้ในวินาทีสุดท้ายของชีวิต

ในสำนึกสุดท้ายของคุณ... แวบ! สว่างจ้า! หัวใจบอกว่า
 “แดง...ดาวนภา...แดง...ดาวนภา!” น่าเสียดายกว่าว่าคุณจะรู้ค่า
 “ดาวนภา” ดวงตาของเขาก็ต้องหลับชั่ววินาที เหลือเพียงเสียงสุดท้าย
 ที่จะบอกกับปรีชญาว่าเธอคือ “ดาวนภา” น้ำเสียงของเขาแจ่มใส
 รวากับสุขสมต่ออะไรสักอย่าง คงเป็นความทรงจำที่งดงามยิ่ง

(Daonapha : 534)

ในนวนิยายเรื่อง ดาวนภา ของทมยันตี นำเสนอให้เห็นสถานภาพที่ตกเป็นรอง
 ของผู้หญิงในสังคมเป็นความจริงที่ค่อนข้างเป็นสากล การปฏิบัติตัวของผู้หญิงและพลังความ
 สามารถของผู้หญิงในแต่ละสังคมแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันกับยุคสมัย
 ทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งจารีตของวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งด้วย สังคมที่มีความเสมอ
 ภาคทางเพศอาจเป็นเรื่องของอนาคตที่ห่างไกลมากในสังคมไทย เพราะเราคงปฏิเสธไม่ได้
 ว่าทุกวันนี้ปัญหาพื้นฐานเกี่ยวกับความไม่เสมอภาคทางเพศที่เราพบยังไม่ได้รับการใส่ใจเท่า
 ที่ควร อีกทั้งยังยากต่อการสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจร่วมกันว่าการแก้ปัญหาเกี่ยวกับ
 ผู้หญิงที่ปลายเหตุโดยละเอียดข้อเท็จจริงของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และสังคม
 วัฒนธรรมในประเทศไทยที่เป็นสิ่งตอกย้ำเหล่านี้ตลอดมา

Satchaphan (1990 : 43) กล่าวถึงนิยายชีวิตครอบครัวว่าส่วนมากเป็นนักเขียน
 สตรีที่มักเขียนถึงครอบครัวที่แตกแยก นับเป็นภาพสะท้อนหนึ่งของสถาบันครอบครัวที่พบว่า
 มีสถิติการหย่าร้างกันสูงกว่าเดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพชีวิตปัจจุบันทำให้มีทางเลือกมาก
 ขึ้น อันเป็นสาเหตุให้ความอดทนของคู่สมรสมีน้อยลงตามลำดับ และการยึดมั่นในผัวเดียว
 เมียเดียวไม่ใช่วัฒนธรรมที่เหนียวแน่นเหมือนแต่ก่อน ความล้มเหลวของสถาบันครอบครัว
 ส่งผลต่อสังคมอื่น ๆ สถานภาพของสตรีไทยที่เกิดการเปลี่ยนแปลง จากสังคมอดีตสตรีถูก
 จัดให้มีบทบาทเพียงข้างเท้าหลัง หรือผู้ตามที่ดีมาตลอด จนปัจจุบันสังคมและวิถีชีวิตเปลี่ยน
 ไป สตรีซึ่งเคยอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนต้องออกมาทำงานนอกบ้านเคียงคู่กับบุรุษ จึงทำให้มี
 โอกาสแสดงศักยภาพของตนเองมากขึ้น ทำให้สตรีมีความเชื่อมั่นในตนเอง เคารพในสิทธิ
 เสรีภาพของตนเองมากขึ้น

การศึกษาของ Kham phaka (2013: 173 - 174) ได้แสดงทัศนคติต่อตัวละครที่
 ทมยันตีปั้นผู้หญิงในจินตนาการของเธอขึ้นมาคนหนึ่ง ไม่เหมือนผู้หญิงในจินตนาการของ
 นวนิยายเรื่องอื่นร่วมสมัยเดียวกัน ใคร ๆ มักจะมองว่าการที่สถานะของผู้หญิงตกต่ำลงกว่า

ผู้ชาย เป็นเพราะผู้หญิงต้องดูแลบ้านช่อง ขณะที่ผู้ชายออกไปทำงานหาเงินนอกบ้าน การที่ผู้หญิงต้องพึ่งพาผู้ชายด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผู้หญิงต้องหมอบราบคอบแก้วให้ผู้ชาย มาเป็นแม่ที่ดี เมียที่ดี ผู้หญิงถูกกีดกันออกจากพื้นที่สาธารณะ ให้อยู่แต่พื้นที่ส่วนตัวหลังกำแพงบ้าน

นอกจากนี้ในการศึกษาของ Suwanthada (2009 : 6) ผลการศึกษาพบว่าจากอดีตถึงปัจจุบันนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมากระแสความเคลื่อนไหวด้านสิทธิสตรีในสังคมได้สะท้อนภาพลงในวรรณกรรมอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นแวดวงวิชาการ หรือวรรณกรรมด้านบันเทิง เช่น บทกวีเรื่องสั้น และโดยเฉพาะรูปแบบประเภทนวนิยายที่นักเขียนสามารถถ่ายทอดมโนทัศน์ไปสู่ผู้อ่าน ซึ่งอาจมีผลในการกระตุ้นหรือผลักดันให้ผู้หญิงได้ปรับปรุงสถานะที่เป็นฝ่ายถูกเอาเปรียบให้ลุกขึ้นมาทวงสิทธิ อันพึงมีพึงได้ไม่มากนักน้อย

สอดคล้องกับ Phumila (1999 : 378 - 380) กล่าวถึง ลักษณะนิสัยตัวละครเอกสตรีส่วนใหญ่ของทมยันตีทั้งสองช่วงทศวรรษ มีลักษณะนิสัยที่ดี มีสติปัญญาที่ฉลาด มีอารมณ์อ่อนโยน สุขุมเยือกเย็นเก็บความรู้สึกได้ดี ในด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว ปรากฏภาพของตัวละครเอกสตรีที่ประสบปัญหาชีวิตที่รุนแรงกว่าเดิม และพยายามผลักดันตัวเองให้พ้นจากสภาพปัญหา จึงพบพฤติกรรมของตัวละครเอกที่แสดงลักษณะที่เข้มแข็ง อดทน เสียสละตนเพื่อบุคคลในครอบครัว และบุคคลอื่นมากกว่าตนเอง จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป และปัญหาหรือความขัดแย้งในสังคมที่มีมากขึ้น ทำให้พฤติกรรมของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป ทมยันตีได้สร้างภาพตัวละครเอกสตรีที่มีพฤติกรรมแสดงออกเหมือนกับบุคคลจริงในสังคม ตามสภาพการณ์ที่เหมือนจริงและสะท้อนให้เห็นตัวละครเอกสตรีในนวนิยาย ซึ่งตัวละครเอกสตรีจะเปลี่ยนแปลงได้ใกล้เคียงบุคคลจริง ๆ ในสังคม กล่าวคือ มีรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม เฉลียวฉลาด อดทน เข้มแข็ง มีความมั่นใจในตนเอง เช่น สตรีสมัยใหม่ แต่ที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนคือ เรื่องของปัญหาที่ตัวละครเอกสตรีประสบเป็นปัญหาชีวิตที่หนักและรุนแรง จะมีตัวละครบางตัวเท่านั้นที่ละเลยเรื่องความประพฤติของสตรี ไม่ค่อยสำรวม กิริยามารยาท แต่ผู้เขียนก็ให้ความเหมาะสมในเรื่องภูมิหลังและครอบครัวว่าเป็นอย่างไร และพฤติกรรมของตัวละครเอกจะขึ้นอยู่กับครอบครัวและภูมิหลังเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน

บทสรุปจากนวนิยายสู่เรื่องจริงในสังคมไทย

แนวคิดสำคัญที่ผู้เขียนนำเสนอในนวนิยายเรื่อง ดาวานภา คือ ข้อเรียกร้องถึงอิสรภาพของผู้หญิงที่มีพันธะครอบครัวและต้องอดทนทำทุกอย่างเพื่อให้ทุกคนในบ้านมีความสุข รวมถึงการรักษาเกียรติของสามีโดยการเป็นเมียที่ดี ในขณะที่ผู้ชายมีอิสระในการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างเต็มที่เมื่อเกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกผู้เขียนจึงใช้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็นผู้เรียกร้องความเสมอภาคระหว่าง ชาย-หญิง ที่แต่งงานแล้ว ทั้งนี้ผู้เขียนได้ยื่นทางเลือกถือเป็นการให้เกียรติฝ่ายชายในการแก้ปัญหา ก่อน ท้ายที่สุดแล้วเมื่อฝ่ายชายไม่สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ ผู้เขียนจึงสร้างอำนาจลงไปในตัวละครฝ่ายหญิง แดง นำเสนอให้เห็นว่า ความอดทน คือ การรักษาความมั่นคงของครอบครัวไม่ให้แตกแยก ในขณะที่เป็กก็กลับมองว่าการแย่งชิงเพื่อให้ได้มาเป็นเรื่องที่ไม่ผิด แต่การยินยอมให้เหตุผลกลับไปหาครอบครัวต่างหากที่จะทำให้ตนเองมีความสุข ดังนั้นเธอจึงยอมทำทุกอย่างโดยไม่สนใจว่าจะสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ใด ความคิดที่ผู้เขียนบรรจุสร้างให้ตัวละครนั้นเป็นการตอกย้ำทัศนคติแบบใหม่ที่ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องรอคอยการตัดสินใจจากเพศชายเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นแนวคิดที่ขัดต่อความเชื่อของสังคมไทยในอดีตเป็นอย่างมาก เพราะเพศชายจะเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจทั้งหมด เพศหญิงจะเป็นเพียงผู้ทำตามคำสั่งเท่านั้น และภรรยาจะต้องจงรักภักดีต่อสามีคนเดียวในขณะที่สามีสามารถจะมีภรรยาได้อีกหลายคน เพราะค่านิยมสังคมในอดีต ถือว่าการเป็นแม่ร้างเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับมากกว่า เป็นเหตุให้ผู้หญิงต้องอดทนต่อการที่สามีมีผู้หญิงอื่น แต่เมื่อมาถึงยุคสมัยที่เพศหญิงสามารถลุกขึ้นมามีบทบาทโดยใช้สิทธิ์ความเสมอภาค “การหย่าร้าง” จึงถือได้ว่าเป็นการปฏิวัติค่านิยมแบบเดิมอย่างกล้าหาญเป็นเสมือนทางเลือกสู่การมีอิสระอีกครั้งของผู้หญิง

Sai-Aram (1998 : 51) การหย่าร้างเป็นการปรับตัววิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นวิธีสุดท้ายที่คู่สมรสนำมาใช้เมื่อวิธีปรับตัวอื่น ๆ ใช้ไม่ได้ผล สามีและภรรยาหย่าจากกันต่อเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดประพฤติตนอกใจ ในอดีตถือว่าการหย่าร้างเป็นสิ่งเลวร้าย แต่ปัจจุบันทัศนคติเกี่ยวกับการหย่าร้างเปลี่ยนไปเพราะเมื่อชีวิตสมรสไม่ราบรื่นผาสุก ก็มีทางให้เลือก 2 ทาง ได้แก่ ทนอยู่ด้วยกันต่อไปอย่างไร้ความสุข หรือ หย่ากัน ทั้งนี้ความล้มเหลวในชีวิตแต่งงานเกิดขึ้นเพราะสามีภรรยาปรับตัวเข้ากันไม่ได้ในระยะแรกของการแต่งงาน จากการศึกษาพบว่ากว่าครึ่งของคนที่ยหย่ากัน อยู่ด้วยกันต่ำกว่า 6 ปี คู่ที่แต่งงานเพียง 1 - 2 ปี หย่ากันมากที่สุด ปกติภรรยาเป็นฝ่ายขอหย่าในสัดส่วน 3 ใน 4 และส่วนมากทั้งสองฝ่ายตกลงยินยอมกันก่อน จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้หญิงถือการหย่าเป็นทางแก้ปัญหามากกว่าผู้ชาย เพราะทุกสิ่งทุกอย่างใน

ชีวิต ความสุข ความสำเร็จ สุขภาพจิตของภรรยาขึ้นอยู่กับชีวิตสมรส เมื่อไม่สมหวังก็ขอหย่า แต่สำหรับสามีทางออกมากกว่าภรรยา เช่น มีการติดต่อสัมพันธ์หญิงอื่น หรือทอดทิ้งภรรยา จึงมักเป็นการต่อต้านการหย่าร้าง

การเรียกร้องความเสมอภาคทางเพศ เป็นประเด็นที่นำเสนอผ่านตัวละครเอก พบว่าทัศนคติของผู้หญิงยุคใหม่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น กล่าวคือจากผู้หญิงที่เคยเป็นแม่บ้านแม่เรือนพัฒนาไปสู่การเป็นผู้หญิงทำงาน แต่ปัญหาที่พบคือผู้หญิงยังต้องรับภาระภายในบ้านดั้งเดิม ส่วนผู้ชายยังคงติดค่านิยมแบบเดิม คือ ทำงานหาเงินนอกบ้านโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับงานในบ้าน ภาระหน้าที่ทุกอย่างภายในบ้านจึงต้องตกอยู่กับฝ่ายหญิงเพียงคนเดียว ดังนั้นสภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนไป จึงหมดยุคสมัยที่ผู้หญิงจะอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน

ดังการศึกษาของ Ingkhuthanon (1994 : 8) ที่กล่าวว่าแม้ผู้หญิงจะแสดงถึงความสามารถไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าผู้ชาย ความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศทั้งสองก็ยังคงมีอยู่ ไม่ว่าจะทางรูปธรรมหรือนามธรรม โดยเฉพาะแอบแฝงอยู่ในจิตใต้สำนึกของทัศนคติคนทั่วไปทั้งสองเพศ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นมรดกส่งสมทางวัฒนธรรมที่รับการปลูกฝังสืบต่อกันมาแต่ในอดีตดังเช่นสังคมไทยเรามากก็หยิบยกคำอ้างขึ้นมาสั่งสอนว่า “ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง” จนในยุคปัจจุบันมีสตรีบางกลุ่มได้ต่อสู้หรือมีสำนึกขบถเพื่อเรียกร้องหาความเท่าเทียมทางเพศหรือการกระจายอำนาจทางเพศ หากก็ยังไม่เกิดผลสมบูรณ์แบบ เพราะไม่ได้ได้รับความร่วมมือของเพศชาย และแม้แต่เพศหญิงจำนวนหนึ่งก็ยังไม่ตื่นตัวที่จะเรียกร้องสิทธิของตน ช้ายังยินยอมที่จะเลือกเป็นฝ่าย “รองบ่อน” มากกว่าหรือไม่ก็เต็มใจและจำใจยอมอ่อนข้อด้วยเหตุผลบางประการ สอดคล้องกับมุมมองของ Charoenphon (2548 : 13 - 26) ขณะที่ความก้าวหน้าของผู้หญิงไทยในโลกแห่งความเป็นจริงต้องถูกฉุดรั้งอยู่เนื่อง ๆ ด้วยค่านิยมแบบเดิมที่เรียกร้องไม่ให้ผู้หญิงละทิ้งบทบาทหน้าที่เมียและแม่ ดังได้ตั้งข้อสังเกตว่า ภาพนำเสนอของผู้หญิงในงานวรรณกรรมไทยช่วง พ.ศ. 2530 ก็บรรจุลักษณะย้อนแย้งในตัวเองด้วยเช่นกัน นั่นคือภาพนำเสนอดังกล่าวมีด้านที่ก้าวหน้าอย่างเห็นได้ชัดเจน ตัวละครหญิงในวรรณกรรมไทยร่วมสมัยมีเสรีภาพมากขึ้น ก็มีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีบทบาทในสังคมมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นในด้านหน้าที่การงาน หรือในด้านการเมือง หรือในพื้นที่อื่น ๆ ทางสังคม ตัวละครจึงเป็นองค์ประกอบที่มีศักยภาพสูงมากในการสื่อความหมายทางสังคมหรือความหมายทางวัฒนธรรมต่อผู้อ่านงานทางวรรณกรรม ตัวละครเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงให้ผู้อ่านสนใจติดตามความเป็นไปของเรื่อง เกิดความรู้สึกร่วม รับรู้ความหมายบางอย่างของชีวิตซึ่งถูกจำลองขึ้น

ในมุมมองของ Hongthong (1994: 73 - 75) ศึกษาแนวคิดสตรีนิยมในนวนิยายของทมยันตี ระหว่างพุทธศักราช 2506 - 2534 ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายเรื่องดาวนภา นำเสนอปัญหาเกี่ยวกับเรื่องครอบครัว หรือชีวิตคู่ของตฤณและแดง เป็นปัญหาาร่วมของสตรีที่มีครอบครัวแล้ว ภาพความสัมพันธ์เชิงลบของสามีภรรยาคู่นี้ เกิดจากทัศนคติในการใช้ชีวิตคู่แตกต่างกัน สาเหตุที่ทำให้ภรรยาขอหย่าจากสามี คือ ปัญหาสามีมีเมียชู้และผู้ชายไม่เคยต้องการผู้หญิงเพียงคนเดียวในชีวิตคู่ตนเอง ตราบใดที่เพศชายยังต้องการความภาคภูมิใจ ความมั่นคง เกียรติยศชื่อเสียงจากเมียหลวง ในขณะที่เดียวกันผู้ชายยังคงต้องการความสุขเล็กๆ ทางใจจากเมียชู้ สงครามเย็นระหว่างเมียหลวงกับเมียชู้คงจะไม่หายสาบสูญไปจากสังคมไทย เนื่องจากค่านิยมสังคมไทยเชื่อว่าการมีผู้หญิงมาก คือการแสดงอำนาจบารมีของความเป็นชาย

นอกจากนี้ Siripanyo (2010: 4) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงว่า ผู้หญิงตกเป็นเพศเสียเปรียบมาตลอด ไม่ว่ายุคไหน สมัยใด สิ่งทั้งหมดที่นับมานี้ ถือว่าเป็นความป่วยไข้ของสังคม ที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง แต่เป็นเรื่องแปลกมากที่โลกไม่ได้สนใจปัญหาเหล่านี้เท่าที่ควรเลย หน้าที่ที่ชาวโลกกำลังทำอยู่ดูเหมือนว่าแต่ละอย่างจะยิ่งสนับสนุนให้การกดขี่ทางเพศเจริญงอกงามยิ่งขึ้นไปอีก เพราะว่าผู้มีอำนาจในการตัดสินใจต่าง ๆ ในปัจจุบันเกือบทั้งหมดเป็นของเพศชาย ตามทัศนะของ Sukumonnan (1989 : 86) เห็นว่าผู้หญิงที่พึ่งตัวเองได้เท่า นั้นจึงจะมีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจด้วยเหตุผลของตน ภาพนึกของผู้หญิงสมัยปัจจุบันเริ่มต้นที่ตรึงนี้เป็นตัวของตัวเองและมีประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่ถูกกลืนหายไปในชีวิตครอบครัว ทำครัวไม่เป็น แต่รู้จักจัดการเรื่องอาหารครอบครัว ตัดเย็บเสื้อผ้าเองไม่ได้ก็ไม่เป็นไรรู้จักการเลือกซื้อและเป็นผู้บริโภคที่ดีมีค่าเท่ากัน สำคัญที่สุดคือรู้จักจัดการกับตัวเอง

การถือเอาศีลธรรมแห่งโครงสร้างชายเป็นใหญ่ คือ การตัดสินใจให้ผู้หญิงไม่เท่าเทียมชายเป็นสิ่งที่ประกอบสร้างทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกับวรรณกรรมที่ถูกผลิตขึ้นจากระบบความคิดตั้งแต่สมัยอดีตที่ฝ่ายชายเป็นต้นกำหนดงานเขียนและอิทธิพลของงานเขียนในอดีต ผสมผสานกับสังคมที่แฝงค่านิยมของชายเป็นใหญ่ จนทำให้แม้แต่งานเขียนก็ถูกหล่อหลอมด้วยโครงสร้างชายเป็นใหญ่ ภาพที่ปรากฏตัวละครฝ่ายหญิงที่อยู่ในวรรณคดีต่างๆจึงยังต้องนิยมให้เพศชายเป็นผู้มีอำนาจเหนือตัวละครฝ่ายหญิง เพราะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและได้รับการยอมรับตั้งนั้นการถูกครอบงำด้วยอุดมการณ์บางอย่างที่สะสมเป็นเวลานาน การเอาโรคเอาเปรียบเพศหญิงอย่างเปิดเผยในอดีตจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาซ้ำ

นาน จนมาสู่ยุคปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทำให้ดูเหมือนว่าผู้หญิงจะมีสิทธิทุกอย่างเท่าฝ่ายชายแต่สิ่งที่แฝงอยู่ในความเป็นจริง คือ ผู้หญิงต้องตกอยู่ในสภาพผู้เสียเปรียบ จึงไม่น่าแปลกใจที่เพศหญิงจะตระหนักในความไม่เท่าเทียมกันจนกลายเป็นอคติทางเพศ ความเชื่อผิด ๆ เหล่านี้ยังคงสืบเนื่องอยู่ในสังคมปัจจุบัน ทั้ง ๆ ที่สังคมในโลกทุกวันนี้แตกต่างอย่างมากจากสังคมในอดีต

นวนิยายจึงเป็นงานเขียนที่ถ่ายทอดประสบการณ์และจินตนาการของผู้เขียนในการมองภาพการยึดติดค่านิยมที่ถูกปลูกฝังในสังคมไทยต่อบทบาทหน้าที่ของสตรีที่พึงมีพึงปฏิบัติต่อบุรุษในช่วงเวลาเหล่านั้น หรืออาจกล่าวได้ว่านวนิยายเป็นเพียงกระจกเงาส่องสะท้อนสังคมไม่ใช่ภาพสังคมที่แท้จริง เพราะในขณะเดียวกันนักเขียนสามารถสะท้อนความต้องการในการได้รับการยอมรับของเพศหญิงจากเพศชายในบทบาทที่เท่าเทียมกัน งานเขียนในยุคหลัง ๆ จึงมุ่งกระตุ้นจิตสำนึกของทุกคนให้ตระหนักถึงสถานภาพที่เสียเปรียบของผู้หญิง เพื่อให้ผู้หญิงดึงเอาศักยภาพที่ถูกปิดกั้นของตนเองออกมาใช้ การสร้างภาพสตรีให้มีบุคลิกและพฤติกรรมอย่างหลากหลายของทมยันตีทำให้ผู้อ่านได้เห็นภาพชีวิตที่เป็นจริงในแง่มุมของมนุษย์ ซึ่งมีพัฒนาการที่เด่นชัดโดยให้เพศหญิงเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในโครงสร้างของผู้ชายเป็นใหญ่

Reference

- Charoenphon, S. (2005). *Phu ying kap sangkhom nai wannakam Thai yuk fong sabu taek*. (In Thai) [Women and Society in Thai literature in the bubble age]. Bangkok: Phimdi.
- Hongthong, P. (1995). *Sueksa naeo khit satri niyom nai nawaniyai khong Thommayanti rawang Pho.so. 2506-2534*. (In Thai) [A Study of Feminism in Thommayanti's Novels Between 1963-1991]. Master's Thesis Mass Communication Program, Graduate School, Chulalongkorn University.
- Ingkhuthanon, K. (1994). *Phu ying kap amnat thi cha prae plian*. (in Thai) [Woman and the power to change]. Bangkok: Khopfai.
- Kham phaka. (2013). *Kra thu Dok thong*. (in Thai) [Stories of Horny Girls]. (2nd Edition). Bangkok: An.
- Phothiwan, P. (2015). *Phu ying: Bot bat lae khwam pen phet tham klang krasae kan plian plaeng nai sangkhom Thai*. (in Thai) [Women: Roles and Gender in the wind of change in Thai Society]. Mahasarakhom: MahasarakhamRajabhat University Press.
- Phumila, P. (1999). *Bukkhalikaphap tua lakhon ek satri nai nawaniyai khong Thommayanti chuang Pho.so. 2509 thueg pho.so. 2529*. (in Thai) [Characteristics of the main female characters in Thommayanti's Novels Between 1966-1986]. Master's Thesis, Thai Language Program, Mahasarakham University.
- Prachakun, N. (2009). *Yok Akson Yon Khwam khit Lem 1 Wa Duai wannakam*. (in Thai) [Play of Letters and Thought, Vol. 1, on Literature]. Bangkok: An.

- Prichacharoen, S. (1972). *Adit patchuban lae Anakhot khong satri Thai nai prawattisat Thai*. (In Thai) [Past, Present and Future of Thai Women in Thai History]. Bangkok: N.P.
- Sai-Aram, Michai. (1998). *Panha sangkhom*. (In Thai) [Social Problems]. NakhonRatchasima: Program of Sociology, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhonratchasima RajabhatUniversity.
- Satchaphan, R. (1990). *Phap khong ying thai nai nawaniyai khong nak khian satri*. (in Thai) [Thai woman image in Women's novels]. **Journal of Thai Language and Literature**.7(1) : 34 – 32.
- Siripanyo, P. (2000). *Phu ying kap satchatham khong sangkhom*. (in Thai) [Women and Social Truth] Nonthaburi: Nititham Publishing House.
- Sukumonnan, S. (1989). *Satri phatthana*. (in Thai) [Women Development]. Bangkok. Maekhamphang.
- Suwanthada, P. (2009). *Nak khian nawaniyai satri kap kan nam sanoe manothat satri niyom nai nawaniyai Thai ruam samai*. (In Thai) [Women Writers and Presentation of Feminism in Thai Novels]. Doctoral Dissertation, Thai Language Program, Mahasarakham University.
- Tailangka, I. (2000). *Sat lae sin haeng kan lao rueang*. (in Thai) [Science and Art of Story Telling. Bangkok: Kasetsart University.
- Thamangraksat, P.(1986). *Pratya phu ying*. (In Thai) [Women's Philosophy]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Thommayanti. (2002). *Dao napha*. (in Thai) [a Star on Sky]. Bangkok: Na Ban Wannakam.
- Wongthet, P. (2001). *Phet lae watthanatham*. (in Thai) [Gender and Culture] .(2nd Edition). Bangkok: RuenkaeoKanphim.

Yogasing, P. (2000). *Naeo khit satri niyom nai rueng san khong nak khian ying ruam samai (Pho.so. 2533-2540)*. (in Thai) [Feminism in Short Stories of Contemporary Women Writers (1990-1997)] Master's Thesis, Thai Language Program, Mahasarakham University.

กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันในนิทานมุขตลกพื้นบ้านอีสานเรื่องหัวพอกับจัน้อย

Strategies in Creating Humoring Isan Humorous Folktale: Old Monk and Young Novice

สมศักดิ์ พันธุ์ศิริ¹ / Somsak Phansiri¹

¹ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

¹Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University
Buri Ram, 31000 Thailand

Email : spariyat@gmail.com

Abstract

This article aimed to study strategies in creating humor in the Isan humorous folktale: old monk and young novice from 28 texts out of 45 original texts, using the framework of humorous theory and linguistic theory of humor. The study revealed that the humor was created by conflict between two characters in Buddhism: old monk and young novice, which was consistent with the theory of Superiority and Degradation, theory of Incongruity, theory of Relief of Tension and Release from Inhibition. The **crux** to create humor in the texts was deceit, foolishness, coincidence, advantage, offence, whereas, the linguistics of humor was pun, sex symbol, quip, riddle and connotation.

Keywords: strategies in creating humor, Isan humorous folktale, folktale of old monk and young novice

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสร้างอารมณ์ชั้นในนิทาน มุกตลกพื้นบ้านอีสานเรื่องหัวพอกับจวน้อยจากนิทาน 28 เรื่องจากต้นฉบับเดิม 45 เรื่อง ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการสร้างอารมณ์ชั้นและการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ชั้นในการ วิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า การสร้างอารมณ์ชั้นเกิดจากปมการขัดแย้งของสองตัวละคร หลักในวงการศาสนา คือหลวงพ่อกและเณรน้อย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการข่มท่าน ทฤษฎีการ ผิดฝาผิดตัว และทฤษฎีการปลดปล่อย ปมเรื่องทีก่อให้เกิดอารมณ์ชั้นได้แก่ การถูกหลอก ความโม่งเขลา การใช้กลอุบาย ความบังเอิญ การเอาเปรียบ การทำผิดศีล ส่วนการใช้ภาษา เพื่อสร้างอารมณ์ชั้น พบว่า มีการใช้คำพวน การใช้สัญลักษณ์เพศ การพูดเล่นคารม การใช้ ปริศนา การใช้คำที่มีความหมายอ้อม

คำสำคัญ: กลวิธีการสร้างอารมณ์ชั้น, นิทานมุกตลกพื้นบ้านอีสาน, นิทานเรื่องหัวพอกับจวน้อย

บทนำ

ในภาคอีสานจะมีนิทานประเภทหนึ่งเรียกว่านิทานก้อมซึ่งเป็นเรื่องเล่าที่เน้นหนัก ไปทางการนินทา การเหน็บแนม การเหยียดหยัน เสียดสีบุคคล เพื่อให้แสดงให้เห็นว่าใครดีกว่าใครหรือว่าเด่นกว่าใคร จึงปรากฏว่ามีนิทานประเภทนี้มากในท้องถิ่นอีสาน เช่นนิทานพ่อกกับลูกเขยนิทานเซียงเหมียง ซึ่งนิทานเหล่านี้บางเรื่องก็สนุกสนาน บางเรื่องก็ขำขัน บางเรื่องก็ตลกแบบสัปดน แต่ทั้งหมดนี้ไม่มีเรื่องใดที่เป็นเรื่องจินตนาการทั้งหมดล้วนแต่เป็นนิทานที่มีต้นเค้ามาจากเหตุการณ์จริงเป็นหลัก นิทานก้อมของภาคอีสาน มักจะมีลักษณะเช่นนี้เป็นส่วนใหญ่ แต่อาจจะมีการตัดต่อบ้าง แต่งเติมบ้าง แต่เนื้อหาของเรื่องเป็นอย่างเดียวกัน แสดงถึงการกระจายของนิทานพื้นบ้านโดยการเล่าต่อ ๆ กันไป ซึ่งเป็นความฉลาดหลักแหลมของผู้เล่านิทานเอง เพราะจำเป็นต้องปรับปรุงให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมให้ดีที่สุด ดังนั้นนิทานก้อมจึงแพร่หลายในอีสาน ปัจจุบันนิทานก้อมนี้ได้แพร่กระจายไปสู่วงวิชาการมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่นิทานพื้นบ้านได้ถูกบรรจุเอาไว้ ในหลักสูตรการเรียนการสอน ในรายวิชาคติชนวิทยา ของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ทำให้นิทานพื้นบ้านได้กระจายไปอย่างมากมาย (Senasui, 2003, preface)

ในนิทานพื้นบ้านประเภทมุกตลกนั้น นิทานมุกตลกเป็นนิทานขนาดสั้นและมีโครงเรื่องที่ไม่น่าสนใจโดยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เล่ากันในหมู่คนที่คุ้นเคยกัน โดยมุ่งหวังให้เกิดความสนุกสนานเป็นหลัก สาเหตุสำคัญของเรื่องอยู่ที่ความไม่น่าจะเป็นไปได้ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ (Liaphenseng, 2009: 69) ในประเด็นนี้ นิทานมุกตลกนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ มุกตลกขบขัน และ มุกตลกหยาบโหลน ในมุกตลกทั้งสองนั้น ในมุกตลกประเภทขบขันนั้น ความขบขันเกิดจากความไม่น่าจะเป็นไปได้ ของพฤติกรรมหรือว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ความฉลาด ความโง่ การแกล้งแหย่ การคุยโว กลโกง หรือความผิดปกติของร่างกาย หูหนวก ตาบอด จมูกบี้ เป็นต้น ส่วนในมุกตลกประเภทหยาบโหลนนั้น ความขบขันจะเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องที่เกิดจากการทำผิดประเวณีของผู้ประพฤติพรหมจารีย์ เช่น เรื่องตาเถนยายซี หรือเกี่ยวกับบุคคลในครอบครัว เช่น ลูกเขยกับแม่ยาย น้องเมียหรือ ความขบขันในเรื่องของการใช้ภาษา เช่น การใช้คำพวนที่เกี่ยวข้องกับเพศโดยตรงซึ่งโดยปกติแล้วคำพวนเหล่านี้จะไม่น่ามาพูดในการสนทนาตามปกติ ตัวอย่างในเรื่องหลวงพ่อกับเณรน้อย

นิทานเรื่องหัวพ่อกับจวน้อยเป็นนิทานที่ไม่มีหลักฐานการเล่าที่แน่นอน เป็นแต่เพียงเรื่องทีคนเก่าแก่เล่าให้ลูกหลานฟังสืบต่อกันมา ซึ่งไม่ได้ระบุสถานที่เกิดจริงว่าเป็นที่ไหน ไม่ได้บอกระบุตัวผู้แสดงจริงว่าเป็นใคร บอกแต่เพียงสถานภาพว่าเป็นหัวพ่อและจวน้อยเท่านั้นหรือหากว่าจะระบุชื่อหรือสถานที่ก็เป็นเพียงการสมมติให้เห็นชัดเจนเท่านั้นถ้าหากว่าผู้ที่จะนำไปเขียนหรือเล่าต่อไป ก็สามารถประยุกต์เนื้อหาเพิ่มเติมได้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและการนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ บางเรื่องอาจเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ซึ่งมีการนำมาเล่าสืบๆ ต่อกันมา เป็นเรื่องการนินทาของคนสมัยก่อนเพื่อเป็นอุทาหรณ์สอนใจแก่ลูกหลานสมัยต่อมา เป็นเรื่องเล่าสนุกสนานให้ความเพลิดเพลินเมื่อยามพักผ่อนของคนในสมัยโบราณ (Senasui, 2003: preface) นิทานเรื่องหัวพ่อกับจวน้อย เป็นนิทานก้อมประเภทนิทานมุกตลกในแวดวงของนักบวชในพุทธศาสนา คนอีสานเรียกว่า หัวพ่อกับจวน้อยเพราะคำว่า หัวพ่อกับจวน้อย เป็นคำศัพท์ภาษาถิ่นอีสานที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน โดยที่ตัวละครทั้งสองเป็นผู้ที่ละเพศฆราวาสแล้วมาบวชในพุทธศาสนาแล้วเกิดการชิงดีชิงเด่นกัน คำว่า หัวพ่อ ในภาษาถิ่นอีสานหมายถึงหลวงพ่ผู้ที่เคยมีครอบครัวมาก่อนแล้วทิ้งครอบครัวมาถือบวช นิสัยเดิมแบบฆราวาสก็ติดตัวมา เห็นอะไรในวัดน่าสนใจก็อยากได้ อยากมีอะไรอยากได้ทุกอย่าง ส่วนจวน้อยนั้นก็คือเณรน้อยน้อยที่คอยดูแลอุปฐากหลวงพ่อกับจวน้อย คอยรับใช้หลวงพ่อกับจวน้อย แต่พอสังเกตเห็นพฤติกรรมดัง

กล่าวของหัวพอกก็ไม่พอใจ จึงมักจะเกิดการคิดหาอุบายเพื่อกลั่นแกล้ง จึงเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างหัวพอกกับจวน้อยอยู่ตลอดเวลาส่วนใหญ่หลวงตลกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ จนกลายเป็นนิทานก้อมที่เล่าขานกันอย่างสนุกปากในภาคอีสาน นิทานเรื่องนี้เป็นเรื่องเล่าแบบมุขปาฐะอยู่ยังไม่มีการตีพิมพ์เป็นรูปเล่มมาก่อน จนถึงปี พ.ศ.2546 พระมหาสุนทรเสนาชุย ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประสงค์ที่จะรวบรวมนิทานพื้นบ้านที่เคยโด่งดังและเป็นนิยมชื่นชอบของคนโบราณและเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในเชิงคติชนวิทยา จึงได้มอบหมายงานให้พระนิสิตวิชาเอกปรัชญาและศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ไปลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ภาคอีสานและเรียบเรียงตีพิมพ์นิทานจากคำบอกเล่าเป็นรูปเล่มขึ้นมา ซึ่งเป็นต้นฉบับที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันในนิทานมุขตลกพื้นบ้านภาคอีสานในครั้งนี้

วัตถุประสงค์และวิธีการศึกษา

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันในนิทานมุขตลกภาคอีสาน เรื่องหัวพอกกับจวน้อย โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูล คือต้นฉบับนิทานที่เรียบเรียงโดย พระมหาสุนทรเสนาชุย จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ มหาอูร์ ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งประกอบด้วยนิทาน จำนวน 45 เรื่องแต่ละเรื่องจบในตัวเองเป็นตอน ๆ ไปซึ่งแม้บางเรื่องบางตอนจะพบว่ามีความซ้ำซ้อนกันอยู่บ้าง ซึ่งเป็นเพราะว่านิทานเหล่านี้ถูกเล่าและแต่งเติมโดยคนหลายคนทั้งต่างวาระต่างพื้นที่กันจึงทำให้เกิดความแตกต่างและเหมือนกันในข้อปลีกย่อยได้แต่ในขณะเดียวกันบางเรื่องซ้ำกันนั้นยังแสดงให้เห็นข้อปลีกย่อยที่ไม่พบในเรื่องเล่าอีกเรื่องได้ ซึ่งเป็นเสมือนการให้รายละเอียดเพิ่มเติมที่ไม่ปรากฏในเรื่องเล่าอื่น ๆ ซึ่งถ้าหากว่านำเนื้อหาของเรื่องเล่าที่ซ้ำกันต่างวาระมารวมกันจะเป็นเรื่องเดียว ย่อมจะทำให้มีเนื้อหาสมบูรณ์ต่อเนื่องได้อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งนี้จะวิเคราะห์เฉพาะเรื่องที่มีเนื้อหาไม่ซ้ำกันในกรณีที่เนื้อหาซ้ำกันจะวิเคราะห์เรื่องเดียวที่มีเนื้อหาสมบูรณ์กว่าซึ่งพบว่าจำนวน 28 เรื่องโดยมีแนวทางการศึกษาดังนี้ การอ่านวิเคราะห์ต้นฉบับนิทานด้านแนวเรื่องแนวคิดหลักสาระสำคัญของนิทาน สรุปเรื่องย่อและวิเคราะห์กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันตามกรอบแนวคิดทฤษฎีอารมณ์ขัน และวิเคราะห์การใช้ภาษาในการสร้างอารมณ์ขันในนิทานมุขตลก

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์

ทฤษฎีการสร้างอารมณ์ขันมีนักวิชาการให้แนวคิดไว้หลายแนวทาง (Wimonchan, 2005:52-53) ทฤษฎีอารมณ์ขันเป็นทฤษฎีที่อธิบายการเกิดอารมณ์ขันและสาเหตุที่คนเรามีอารมณ์ขัน ศักดา วิมลจันทร์ ได้สรุปจากแนวทางของ Sdorow (2005) ที่จำแนกทฤษฎีอารมณ์ขันไว้ 3 ทฤษฎี ไว้ในหนังสือเรื่อง Psychology ดังนี้

1) *ทฤษฎีข่มขาน* ของ Thomas Hobbes ซึ่งมองว่า คนเรารู้สึกสนุก เมื่อเรื่องขำขันทำให้เรารู้สึกว่าเหนือกว่าผู้อื่น โดยมีผลวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า เรื่องขำขันที่บุคคลเป้าหมายถูกทำให้ต่ำลง จะสนุกกว่าเรื่องขำขันที่ทำให้บุคคลเป้าหมายสูงขึ้น เราจะสนุกยิ่งขึ้นไปอีก ถ้าคนเรารู้สึกว่าเหนือกว่านั้น เป็นคนที่เราไม่ชอบหรือว่า เราชอบเรื่องโจ๊กที่ว่ามีคนยื่นมือมาตบไหล่เรา ในขณะที่เตะอีกคนหนึ่งตกกะโตะไป นักวิจารณ์เชิงเสียดสี และคอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์สร้างอารมณ์ขันด้วยวิธีนี้ได้มานานการเมือง หรือกลุ่มอิทธิพลที่พวกเราไม่ชอบเป็นเป้าหมาย

2) *ทฤษฎีผิดฝาผิดตัว* ของ Immanuel Kant ที่มองว่า เรื่องขำขันแบบผิดฝาผิดตัวเอาเรื่องที่เขาขันไม่ได้มาอยู่ด้วยกัน ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ทำลายความคาดหวังของเราแล้วทำให้เกิดอารมณ์ขัน

3) *ทฤษฎีปลดปล่อย* ของนักคิดหลายคน เช่น Sigmund Freud (1905) ที่มองว่าอารมณ์ขันคือยาระบายของความทุกข์กังวลอันเกิดจากการสะกดกลั่นความรู้สึกทางเพศและความก้าวร้าว

ส่วน Macauley มองว่าเรื่องขำขันทำให้ความเครียดกังวลของเราเพิ่มขึ้นแล้วทำให้ลดต่ำลงโดยทันทีทำให้เกิดการปลดปล่อยที่พึงพอใจจนต้องหัวเราะ ในขณะที่ Shurchiff มองว่าความกังวลและความประหลาดใจยังมีมากเท่าใด ผู้คนก็จะยิ่งรู้สึกว่าการขำขันยิ่งสนุกมากขึ้นเท่านั้น หลังการปลดปล่อย ส่วน Schill & Laughin มองว่า คนส่วนมากชอบการตลกหรือตลกเรื่องเพศซึ่งมีวิธีผูกเรื่องให้เราคิดเครียดในเรื่องเพศ แล้วจบลงด้วยบรรทัดเด็ด ซึ่งปลดปล่อยความเครียดของเราลงโดยทันที

ในขณะที่ Martin (2007) ก็ได้เสนอทฤษฎีอารมณ์ขันไว้ 8 ทฤษฎี ในหนังสือ Psychology of Humor ไว้ดังนี้

1) *ทฤษฎีด้านชีววิทยา สัตวศาสตร์ และวิวัฒนาการ* ซึ่งอธิบายว่า อารมณ์ขันและการหัวเราะเป็นกลไกธรรมชาติที่ช่วยให้สุขภาพของมนุษย์อยู่ในสภาวะที่ดี เช่น รักษาสมดุลของระบบในร่างกาย ควบคุมความดันโลหิต เพิ่มออกซิเจนให้เลือด นวดพื้นอวัยวะที่สำคัญเพิ่ม

การไหลเวียนโลหิต ย่อยอาหาร ช่วยผ่อนคลายระบบ และสร้างเสริมสุขภาพะ กลไกนี้ผ่านการวิวัฒนาการมาหลายร้อยปี จนกลายเป็นพฤติกรรมในเชิงตอบสนองที่เราเรียกว่า อารมณ์ขัน

2) *ทฤษฎีผู้อยู่เหนือกว่า* ทฤษฎีนี้มีเนื้อหาเช่นเดียวกับทฤษฎีข้ามท่าน 3) *ทฤษฎีผิดฝาผิดตัว*

4) *ทฤษฎีประหลาดใจ* ทฤษฎีนี้มีข้อแตกต่างจากทฤษฎีผิดฝาผิดตัวอยู่ที่ ความฉับพลันทันที หรือความรู้สึกตกใจ แต่เป็นเรื่องที่ไม่เป็นอันตรายในการสื่อสารเรื่องโจ๊กหรือการ์ตูนขำขัน ทฤษฎีนี้ถูกนำมาใช้มากที่สุด โดยทำให้ผู้อ่านคาดหมายเรื่องราวไว้อย่างหนึ่งแต่แล้วก็ให้คำตอบตอนจบเป็นอีกอย่างหนึ่ง ด้วยความคิดแบบแหวกแนวที่ผู้อ่านคิดไม่ถึง 5) *ทฤษฎีความขัดแย้งสองจิตสองใจ* ทฤษฎีนี้มีความคล้ายกับทฤษฎีผิดฝาผิดตัว แต่ต่างที่ว่าทฤษฎีหลังเน้นที่ความขัดแย้งของเรื่องราว ส่วนทฤษฎีก่อนเน้นที่ความขัดแย้งของอารมณ์ เป็นการปะทะกันของอารมณ์ที่ขัดแย้งกัน 6) *ทฤษฎีปลดปล่อยและโล่งใจ* 7) *ทฤษฎีเข้ารูปเข้ารอย* อย่างไม่ทันตั้งตัว ทฤษฎีนี้มีความคล้ายกับทฤษฎีผิดฝาผิดตัว แต่ต่างกันที่ว่าทฤษฎีนี้เน้นที่การเข้ารูปเข้ารอยของเหตุผล ที่ไม่น่าเป็นเหตุผล ในทำนองการเล่นเกมตาม ปัญหาหน้าตอบ

8) *ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์* ที่อธิบายว่าความแตกต่างของเรื่องตลก ปฏิภาณ และ อารมณ์ขัน เป็นผลที่เกี่ยวข้องกับการสะสมและปลดปล่อยพลังอารมณ์ ในภาวะต่างๆ กล่าวคือ เรื่องตลกเป็นการปลดปล่อยที่เกี่ยวกับความคิด ปฏิภาณเป็นการปลดปล่อยอันเกิดจากการสกัดกั้นของจิตฝ่ายสูง และอารมณ์ขัน เป็นการปลดปล่อยความรู้สึก

ส่วนในการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในนิทานมุขตลกนั้น มีนักวิชาการไทย อธิบายไว้ดังนี้ Sastri (1986: 55-81) กล่าวว่าภาษาที่สร้างความตลกขบขันนั้น มี 6 ลักษณะ คือ 1) *การเล่นคำ (pun)* เช่น การเล่นคำเดียวแต่มี 2 ความหมาย 2) *การพูดเล่นคารม (quip)* 3) *การพูดสองแง่ (double entendre)* 4) *อุปบท (anecdote)* การบรรยายเหตุการณ์ซึ่งจบในตัว จบด้วยข้อความสำคัญที่สร้างความขบขันตอนท้ายเรื่อง (punch line) 5) *การเยาะเย้ย (satire)* 6) *การล้อ (parody)* 7) *ริกมาโรล (rigmarole)* เป็นการเล่าเรื่องเพื่อสร้างความขบขันเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลว่ามีความเหมาะสมกับเรื่องหรือไม่ 8) *เอบีแกรม (ebigram)* การแต่งคำประพันธ์ขนาดสั้นมีการเล่นคำพลิกแง่เพื่อสร้างอารมณ์ขัน 9) *กลอนนिरอรธ (nonsense verse)* อยู่ในคำประพันธ์ที่ไม่มีการจำกัดหรือบังคับเรื่องถ้อยค

สอดคล้องกับแนวคิดของ Srithada (2542: 232-234) ที่กล่าวว่าภาษาที่ทำให้เกิด การขบขันนั้นจะมีลักษณะดังนี้ 1) *การเล่นคำ* เช่น คำพ้อง คำคล้องจอง 2) *การใช้คำย่อและอักษรย่อ* มุ่งให้ตีความแตกต่างจากแบบแผนหรือความนิยม 3) *การใช้คำหยาบและคำผวน* 4) *การใช้คำสองแง่สองง่า* มุ่งให้ตีความในเรื่องเพศ 5) *การใช้สัญลักษณ์ในความหมายไม่ตี*

เช่น ในเรื่องเพศ 6) การใช้ภาพพจน์ เช่น อุปมา อุปลักษณ์ อธิพจน์ 7) การใช้ภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศ มุ่งล้อเลียนหรือแปลความหมายจากปกติ 8) การเล่นสำนวน มักจะแปลงถ้อยคำจากสำนวนเดิมเพื่อสื่อความหมายใหม่ 9) การพูดขัดแย้งกับความจริง 10) การเหยียดหยัน เป็นการกล่าวเหยียดทั้งด้านรูปลักษณ์และพฤติกรรมที่น่าขบขัน 11) การประชดประชันทั้งด้านรูปลักษณ์และพฤติกรรมเพื่อสร้างความขบขัน 12) การถากถางแฉกฉิ่น เป็นการกล่าวเพื่อให้ผู้อื่นเจ็บใจทำให้ผู้ชมเกิดความขบขัน 13) การล้อเลียนบุคคลและสถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ โดยล้อให้เกินจริงหรือผิดจากความเป็นจริงเพื่อสร้างความขบขัน

ในขณะที่ Klahwigid (2005: 144-142) กล่าวว่ากลวิธีการสร้างอารมณ์ขันมี 8 กลวิธี ได้แก่ 1) การทำให้เป็นเรื่องสัปดน 2) การล้อเลียน 2 แบบ คือ ล้อเลียนโดยอ้างถึงบุคคลและล้อเลียนโดยอ้างถึงสถานการณ์ 3) การใช้สัญลักษณ์ 2 แบบ คือ สัญลักษณ์เกี่ยวกับอารมณ์ดีและเสียงหัวเราะ ซึ่งมีทั้งแบบให้รูปสัญลักษณ์ คือ -) แทน หน้าคนกำลังยิ้ม และ ใช้ตัวเลขเป็นสัญลักษณ์ คือ 5-5-5 แทนเสียงหัวเราะของคน และสัญลักษณ์ที่มีความหมายเกี่ยวกับลักษณะบุคคล เช่น ห่วงยาง หมายถึง คนอ้วน 4) การเล่นสำนวน 3 ลักษณะ คือ เล่นสำนวนตรงตัว เล่นสำนวนโดยเลียนแบบสำนวนเดิม และ เล่นสำนวนใหม่ 5) การใช้คำถาม 3 ลักษณะ คือ การใช้คำถามเขวาว การใช้คำถามปริศนาอะไรเอ่ย และคำถามแบบตรงตัว เช่น เมื่อไร ใคร เป็นต้น 6) การใช้ภาพพจน์ เช่น อุปมาและอุปลักษณ์ 7) การหักมุม โดยการหักมุมโดยใช้คำ ประโยค และสร้างเงื่อนไข 8) การใช้คำคล้องจอง 3 ลักษณะ คือ คล้องจองทุกส่วน คล้องจองบางส่วน และคล้องจองเป็นจังหวะ

ผลการศึกษา

ปมเรื่องของนิทานเรื่องหัวพอกับจ้วน้อย มีประเด็นหลักคือ ความขัดแย้งของสองตัวละครหลัก คือ หลวงพ่อ และ เณรน้อย ซึ่งทั้งสองมักจะหาโอกาสชิงความได้เปรียบกันอยู่เสมอ โดยปกตินั้น หลวงพ่อ ที่มีวิญญู และ คุณวิญญูสูงกว่าเณรน้อยย่อมเป็นฝ่ายได้เปรียบโดยธรรมชาติอยู่แล้ว แต่ในนิทานเรื่องนี้กลับเป็นตรงกันข้ามคือผู้เล่าต้องการให้เณรน้อยจะเป็นผู้ได้เปรียบหลวงพ่อก็งั้นทำให้เกิดอารมณ์ขันขึ้นมาจากการศึกษาวิเคราะห์เนื้อเรื่องของนิทานแต่ละตอนพบว่า มีบางเรื่องซ้ำกันในเนื้อหาแต่มีข้อปลีกย่อยที่เพิ่มเติมมาจึงนำมาวิเคราะห์ด้วย ซึ่งพบว่าในแต่ละเรื่องจะมีผู้เล่านิทานจะมีกลวิธีสร้างอารมณ์ขันโดยผูกเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันดังนี้

1) โลกมากมั่งกลาหาย (Tale of Old Monk and Young Novice,1)

หลวงพ่อดำรงกิจนิมนต์เจ้าภาพไว้สองแห่ง เจ้าภาพแรกเป็นพ่อเจ้าสาวมานิมนต์ไปงานแต่งงานเขาเข้บ้านและหลวงพ่อก็ถามว่ามีอะไรเลี้ยงฉลองได้รับคำตอบว่า *มีคั่ววง* ฉลองเจ้าภาพที่สองเป็นพ่อเจ้าบ่าวมานิมนต์หลวงพ่อก็ไปงานแต่งงานเขาเข้บ้าน หลวงพ่อก็ถามว่าได้อะไรเลี้ยงฉลองได้รับคำตอบว่า มีบักแดงเขาโขงฉลองหลวงพ่อก็เข้าไปบักแดงเขาโขงคือควายสีแดงตัวโต ๆ เป็นลาปาก จึงเรียกเณรน้อยมาปรึกษาเรื่องไปงานกิจนิมนต์อย่างไรก็ตาม เณรน้อยยังไม่ได้กล่าวตอบเลยหลวงพ่อก็ซึ่งตัดหน้าพูดไปก่อนว่า งานของพ่อเจ้าสาวให้เณรน้อยไป ส่วนงานพ่อเจ้าบ่าวหลวงพ่อก็จะไปเอง พอถึงวันงาน เจ้าภาพทั้งสองมารับหลวงพ่อกับเณรน้อยไปงาน ขากลับเจ้าภาพงานหลวงพ่อกับหลวงพ่อก่อน ถึงวัดหลวงพ่อก็แสดงสีหน้าผิดหวัง ส่วนเจ้าภาพของเณรน้อยมาส่งเณรน้อยที่หลัง แต่เณรน้อยแสดงสีหน้ายินดี หลวงพ่อก็ถามเณรน้อยว่า เณรน้อยได้ฉันอะไรในงานแต่ง เณรน้อยบอกว่าได้ฉันข้าวต้ม และเณรน้อยจึงถามหลวงพ่อกลับไปว่า หลวงพ่อก็ได้ฉันอะไรในงานแต่ง หลวงพ่อก็ตอบด้วยความไม่ไหว่ได้ฉันพริกกับมะขามความขบขันในเรื่องนี้เกิดจากการใช้ภาษา คำผวนว่า คั่ววง ก็คือ ข้าวต้ม และการตีความผิดของหลวงพ่อก็คือ บักแดงเขาโขง คือควายสีแดงตัวโต แต่แท้จริงแล้วคือ บักแดง คือ พริก และ เขาโขง คือ มะขาม ในภาษาอีสานนั่นเอง ความขบขันจึงเกิดจากการที่หลวงพ่อดำรงเปรียบเณรน้อยเพราะความละโมภของตัวเอง

2) เณรน้อยไม่รู้จักศีล (Tale of Old Monk and Young Novice, 5)

เป็นธรรมเนียมของพระที่จะต้องให้ศีลเณรน้อยหลังทำวัตรเย็น หลวงพ่อก็จำเป็นต้องให้ศีลแก่เณรน้อยอยู่เป็นประจำจึงเกิดความขี้เกียจขึ้น วันหนึ่งหลังจากทำวัตรเย็นเสร็จ หลวงพ่อก็จึงเอ่ยถามเหล่าเณรน้อยว่า พวกเณรน้อยรู้หรือไม่ว่าศีลมีลักษณะอย่างไรศีลเป็นสีแดงหรือว่าสีขาว เมื่อพวกเณรน้อยบอกว่าจะยังไม่ทราบ หลวงพ่อก็ได้ที่จึงคิดอุบายจะกลั่นแกล้งเณรน้อยโดยบอกพวกเณรน้อยว่าวันนี้หลวงพ่อกำลังจะให้พวกเณรน้อยรู้ว่าศีลนั้นเป็นตัวเป็น ๆ ว่าเสร็จแล้วหลวงพ่อก็คงเข้าไปในห้องแล้วเอามือแคะจมูกได้ขี้มูกแข็งเป็นก้อนออกมาแล้ว แจกให้เณรน้อยไปคนละก้อน พร้อมพูดส้าทาบไปว่าให้ ทุกคนไปเปิดดูในห้องและให้อมไว้ในปาก เมื่อเณรน้อยรีบก่อนศีลไปเปิดดูในห้องและอมไว้ในปากปรากฏว่ามีรสชาติเค็ม ๆ วันต่อมาหลวงพ่อก็จึงถามเณรน้อยว่า ตัวศีลมีลักษณะอย่างไรเณรน้อยจึงบอกว่า ศีลมีลักษณะเค็ม ๆ มัน ๆ อร่อยดีในเรื่องนี้ความขบขันเกิดจากเข้าใจผิดของเณรน้อยที่คิดว่าศีลเป็นรูปธรรมแท้ที่จริงแล้วศีลเป็นนามธรรมและเกิดจากการที่เณรน้อยถูกหลอกกินขี้มูกตัวเองเป็นการได้เปรียบของตัวละครหลักคือ หลวงพ่อก็คือเณรน้อยได้ที่ตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบในครั้งนี้

3) ไกล่เกลือกินต่าง (Tale of Old Monk and Young Novice, 7)

หลวงพ่อกับพระเคร่งครัดในวินัย ถ้าไม่มีใครประเคนจะไม่ฉัน วันหนึ่งกลับจากบิณฑบาต หลวงพ่อก็นั่งรอ ให้เณรน้อยไปจัดสำรับกับข้าว แต่ส่วนเณรน้อยกลับไปวิ่งเล่นตามประสาเด็กได้ฤกษ์ก็ยังไม่ไปจัดสำรับกับข้าวถวายหลวงพ่อก่อน รอนานเข้าหลวงพ่อก็เริ่มหิว แต่เณรน้อยก็ยังไมยอมมาประเคนสักที หลวงพ่อก็เรียกให้เณรน้อยขึ้นมาที่กุฏิและบอกให้รีบประเคน เณรน้อยเพิ่งบวชใหม่ไม่รู้จักคำว่าประเคนคือทำอะไรจึงนิ่งเฉย หลวงพ่อดูด้วยความโมโหจึงหยิบไข่เค็มทูปที่หัวเณรน้อย แล้วบอกสำหรับว่า นี่คือการประเคนจำไว้ให้ดีเณรน้อยจึงจำการประเคนได้เป็นอย่างดี วันต่อมา หลวงพ่อกับพระเคร่งครัดไปบิณฑบาตได้ทุเรียนมา อากฉันเต็มที และร่อยอย่างใจจดใจจ่อให้เณรน้อยรีบมาประเคน พอได้เวลาจึงเรียกเณรน้อยให้มาประเคน เณรน้อยพอมารู้ถึงถามหลวงพ่อก่อนว่าจะให้ประเคนเลยหรือไม่ หลวงพ่อดูตอบให้ประเคนเลย เณรน้อยก็หยิบทุเรียนขึ้นมา แล้วทูปหัวหลวงพ่อก่อนแตก ความขบขันในเรื่องนี้จึงเกิดจากตัวละครหลักคือหลวงพ่อกับเณรน้อยซึ่งเกิดจากการที่ รู้จักวิธีประเคนว่าคืออะไร ซึ่งตามหลักการของพระภิกษุสงฆ์ของของแก่พระคือการประเคนไม่ใช่การทูปที่หัว และการที่หลวงพ่อบอกวิธีประเคนแบบผิด ๆ ให้ความความโมโหของตนเองเป็นเหตุให้ตัวเองต้องหัวแตกเจ็บตัว

4) หลวงพ่อยากกินหน่อไม้ (Tale of Old Monk and Young Novice, 9)

หลวงพ่อกับพระเคร่งครัดในวินัย ถ้าไม่มีใครประเคนจะไม่ฉัน วันหนึ่งกลับจากบิณฑบาต หลวงพ่อกับพระเคร่งครัดไปบิณฑบาตไม่ได้จึงบอกให้เณรน้อยไปบิณฑบาตแทน ชาวบ้านใส่อาหารและหน่อไม้มากเป็นพิเศษหากลับเณรน้อยคิดจะเก็บหน่อไม้ไว้ฉันคนเดียว จึงแอบซ่อนหน่อไม้ไว้ เหลือไว้ในบาตรแค่หน่อเดียว จึงไม่จำเป็นต้องแบ่งให้หลวงพ่อก่อน วันหลังหลวงพ่อกับพระเคร่งครัดไปบิณฑบาตเองไม่ได้อะไรเลย กลับมาเห็นเณรน้อยฉันหน่อไม้จึงถามว่าได้มาจากไหนเณรน้อยตอบว่าได้เพราะบุญวาสนา หลวงพ่อกับพระเคร่งครัดจึงขอเณรน้อยจึงออกอุบายว่าจะให้ของดีแก่เณรน้อย ส่วนเณรน้อยจึงยอมแต่มีข้อแม้ว่าตนจะให้ส่วนโคนแก่หลวงพ่อก่อนตนจะกินหลวงพ่อกับพระเคร่งครัดไม่มีฟันเคี้ยวไม่ได้จึงเสียเปรียบ หลวงพ่อกับพระเคร่งครัดไม่หายดี จึงอยากหายป่วยเร็วๆ ได้ปรึกษาเณรน้อย ส่วนเณรน้อยได้ฟังจึงออกอุบายว่าให้ไปนอนในหลุมจึงจะหาย พอชาวบ้านมานิมิตหลวงพ่อกับพระเคร่งครัดก็บอกโยมว่าหลวงพ่อกับพระเคร่งครัดไม่รับแขก แทนที่หลวงพ่อกับพระเคร่งครัดจะหายป่วยกลับมีตุ่มขึ้นตามตัว วันต่อมา หลวงพ่อกับพระเคร่งครัดฉันหน่อไม้ก็ถึงถามเณรน้อยว่าทำอย่างไรจึงจะได้ เณรน้อยบอกว่าต้องให้เณรน้อยนั่งเป็นหัวหน้าในงาน หลวงพ่อกับพระเคร่งครัดจึงตกลงตามนั้น วันต่อมาเมื่อรับกิจนิมนต์เณรน้อยจึงได้นั่งข้างหน้าแทนหลวงพ่อกับพระเคร่งครัดเณรน้อยข้างหลังความขบขันในเรื่องนี้เกิดจากการที่หลวงพ่อกับพระเคร่งครัดถูกเณรน้อยหลอกให้กินหน่อไม้ที่โคนที่แข็งกว่าส่วนตนกินที่ปลายที่อ่อนกว่า

และการที่เณรน้อยหลอกให้หลวงพ่อบอนในหลุมเพื่อรักษาใช้หวิดแต่กลับเกิดเป็นตุ่มขึ้นแทนเป็นการเชื่อแบบผิดๆของหลวงพ่อ การที่เณรน้อยหลอกหลวงพ่อเพื่อนั่งหน้าหลวงพ่อเพราะความโลภของหลวงพ่อยากกินหน่อไม้หลวงพ่อก็ยอมตามปกติพระจะนั่งข้างก่อน ส่วนสามเณรน้อยนั่งหลังตามลำดับอาวุโสเป็นการสร้างอารมณ์ขันแบบทฤษฎีผิดฝาผิดตัว

5) หลวงพ่อยากกินมะเขือ (Tale of Old Monk and Young Novice, 14)

หลวงพ่อยากกินมะเขือ แต่กลัวว่าเณรน้อยจะมาแย่งกิน จึงคิดว่าจะไปบิณฑบาตรรูปเดียว บังเอิญวันนั้นเป็นวันคืนพระจันทร์เต็มดวง หลวงพ่อจำวัดนอนหลับแต่เนิ่น ๆ และตื่นขึ้นมาตอนตีกเห็นดวงจันทร์คิดว่าเป็นเวลาสว่างแล้วจึงเข้าถือบาตรจีวรไปบิณฑบาตในหมู่บ้านแต่พอไปถึงไม่เห็นใครลุกขึ้นมาใส่บาตร จะกลับวัดก็กลัวว่าจะหกล้มแล้วเณรน้อยไม่ปลุกบิณฑบาตจึงไปหลบนอนใต้พุ่มมะเขือของบ้านหลังหนึ่ง โกล้วสว่าง เจ้าบ้านตื่นขึ้นมาเรียกลูกสาวไปเก็บมะเขือ บอกให้เลือกเอาลูกอ่อน ๆ ลูกสาวจึงเลือกลูกมะเขือโดยหยิกดูไปที่ละลูก จนไปหยิกหัวหลวงพ่อ ส่วนหลวงพ่อก็ร้องก๊ากแล้วหญิงสาวตกใจ จึงยอมทนให้หยิกหัวจนจนเลือดไหล จนสว่างจึงรีบกลับวัดไปนอนคลุมโปงบอกเณรน้อยว่าท่านไม่สบาย เณรน้อยด้วยความสงสัยจึงแกล้งกระซอกจี้รออกดู เนื่องจากว่าหัวหลวงพ่อปลงผมใหม่ ๆ หัวจึงติดจี้ร ทำให้หลวงพ่อกะเด็นไปชนเสาจนหัวแตกอีก หลวงพ่อก็ให้เณรน้อยไปหายามารักษาท่าน เณรน้อยได้ที คิดอุบายกลั่นแกล้งได้จึงเอาขมิ้นใส่เกลือและบีบน้ำมะนาวใส่ไปให้หลวงพ่อบ้างว่าเป็นยา พอทาเสร็จเท่านั้นหลวงพ่อยิ่งแสบร้อนเป็นทวีคูณอีก ต่อมาตอนเช้า ชาวบ้านอาหารมาถวายหลวงพ่อบอกมารับไม่ได้เณรน้อยจึงรับแทนและยังฉันอาหารจนหมดอีก พร้อมกับบอกชาวบ้านว่าหลวงพ่อไม่ฉันอย่างอื่นนอกจากมะเขือเท่านั้น อาหารที่เหลือให้โยมเอากลับไปให้หลวงพ่อก็ได้ฉันแค่มะเขือ วันหลังโยมนิมนต์หลวงพ่อก็ฉันที่ทุ่งนาหลวงพ่อหวังจะแกล้งเณรน้อยจึงแกล้งบอกให้เณรน้อยไปนอนใต้ต้นขนุนหวังจะให้ลูกขนุนหล่นใส่หัวเณรน้อยส่วนเณรน้อยรู้ทันก็บอกให้หลวงพ่อบอนใต้ต้นมะกอกบังเอิญว่าถุนั้นเป็นถุนที่มีมะกอกสุกพอดี ลูกมะกอกจึงหล่นใส่หัวหลวงพ่อบ้างอีก ความขบขันในเรื่องนี้เกิดจากการที่หลวงพ่อดื่มน้ำบิณฑบาตกลางคืน การที่หลวงพ่อบอนหัวแต่ร้องไม่ได้เพราะกลัวโยมจะตกใจ การที่เณรน้อยกระซอกจี้รหลวงพ่อบอนและดึงเอาหัวหลวงพ่อบอนไปถูกเสาจนแตก การที่เณรน้อยแกล้งเอาขมิ้นใส่เกลือและมะนาวให้ทาหัวที่เป็นแผลโดยหลอกหลวงพ่อบอนว่าเป็นยา การที่หลวงพ่อบอนจะแกล้งเณรน้อยแต่กลับถูกเณรน้อยหลอกให้ไปนอนใต้ต้นมะกอกจนมะกอกหล่นใส่หัวอารมณ์ขันเกิดจากทฤษฎีขมท่าน

6) หลวงพ่อเก่า (Tale of Old Monk and Young Novice, 19)

หลวงพ่อบอกว่าถ้าอยู่กับเณรน้อยชื่อว่าอี หลวงพ่อบวชตอนแก่จึงไม่ได้เรียนหนังสือ ส่วนเณรน้อยได้ไปเรียนหนังสือในตัวเมืองจึงมีความรู้ วัตน์โยมไม่ค่อยศรัทธาเพราะหลวงพ่อบอกไม่ได้หนังสือวันหนึ่งหลวงพ่อก็ปรึกษาเณรน้อยว่ามีอุบายให้โยมมาศรัทธาเสื่อมใสหรือไม่ เณรน้อยจึงคิดอุบายอย่างหนึ่งให้ โดยออกไปข้างวัดเห็นโลขาวาวางไว้จึงแอบเอาไปซ่อนไว้ ชาวนากลับมาไม่เห็นโลจึงถามเณรน้อยแต่เณรน้อยจึงบอกให้ไปถามหลวงพ่อกำท่าน เป็นพระหมอดูพอชานาจึงไปถามหลวงพ่อกำที่วัด หลวงพ่อกำจึงทำที่บวกลบคุณหารแล้วบอกว่า นับจากที่วางโลไปสืบก้าวจะเห็นโล ชานาได้พบโลตามทีหลวงพ่อกำให้ชื่อเสียงหลวงพ่อกำจจรไปอีก จนชาวบ้านเกิดศรัทธานำอาหารมาถวายมากมาย ต่อมาเด็กวัดคนหนึ่งชื่อว่า ขโมยเงินหลวงพ่อรูปหนึ่งชื่อผาง ท่านจึงให้เด็กวัดคนนั้น ไปตามหลวงพ่อกำมาช่วย ในขณะที่กำลังเดินทางไปวัดนั้นเด็กวัดชื่อเก่าเดินนำหน้า หลวงพ่อกำมาอยู่กลาง เณรน้อยเดินตามหลัง หลวงพ่อบ่นว่าตายแน่ไอ้กำคราวนี้ เด็กวัดที่ชื่อเก่าเหมือนกัน ได้ยินเข้าก็คิดว่าหลวงพ่อกำรู้ตัวตนเป็นคนขโมย จึงรับสารภาพว่าตนเอาไปซ่อนไว้ได้อาสนะหลวงพ่อกำจึงบอกหลวงพ่อกำว่าเงินอยู่ได้อาสนะ หลวงพ่อกำเห็นเงินจึงตั้งใจทำให้ชื่อเสียงหลวงพ่อกำจจรไปอีก ต่อมาเมื่อมีทหารคนหนึ่งทำป็นหาย มาขออ้อนให้หลวงพ่อกำให้ช่วย หลวงพ่อกำไม่ทราบจึงขอมลัดให้ทหารมาอีกสามวัน ครบวันที่สาม หลวงพ่อกำคิดว่าตัวเองต้องถูกเปิดโปงแน่ จึงคิดฆ่าตัวตาย จึงปรึกษาเณรน้อยเณรน้อยได้ทีจึงแนะนำให้ไปกระโดดน้ำตายหน้าวัดในขณะที่หลวงพ่อกำกระโจนลงน้ำไปไม่ถึงยังเอื้อมคว้ากุญปืนในน้ำได้พอดี จึงบอกเณรน้อยให้รีบไปช่วยดำน้ำเอาปืนขึ้นมา วันรุ่งขึ้นทหารมาพร้อมเพื่อนฝูงพบว่าปืนของตัวจริง ๆ ทำชื่อเสียงหลวงพ่อกำจจรไปอีก ต่อมาเจ้าเมืองทำบุญประจำปีอยากนิมนต์พระดังมาเทศน์จึงนิมนต์หลวงพ่อกำมาเทศน์หลวงพ่อกำได้ข่าวแทบเป็นลม เพราะอ่านหนังสือไม่ออก ปรึกษาเณรน้อยเณรน้อยจึงออกอุบายให้ว่าพ่อกำออกจากวัดไปให้จำชื่อต้นไม้ให้ได้มาก ๆ พอขึ้นเทศน์ให้เล่าเรื่องชื่อต้นไม้ บอกว่าเป็นตอนหนึ่งในกัณฑ์มัทรีของพระเวสสันดรชาดกส่วนที่เลือบอกว่าจะให้เณรน้อยจะเทศน์ต่อ หลวงพ่อกำทำตามทีเณรน้อยบอก เณรน้อยมีไหวพริบเทศน์เก่งมากจนชาวบ้านชอบใจถามชื่อเสียงเรียงนาม หลวงพ่อกำได้ทีจึงบอกชาวบ้านว่า ทีเณรน้อยเทศน์เก่งนั้นเป็นเพราะตัวเองสอนให้แต่บัดนี้ตัวเองแก่แล้วต่อไปจะให้เณรน้อยจะเทศน์แทน เพื่อป้องกันไม่ให้โยมนิมนต์ไปเทศน์ครั้งต่อไป ขากลับโยมถวายเกลือ เณรน้อยเป็นคนหอบ หลวงพ่อกำมาตามหลัง เณรน้อยรู้สึกหนักจึงสร้างทำเป็นหลับเดินเซไปมา หลวงพ่อกำจึงเห็นว่าเณรน้อยสบายจึงขอเปลี่ยนกับเณรน้อยเณรน้อยพอได้มาก็รีบควกลับวัด ส่วนหลวงพ่อกำหอบแล้วจึงรู้สึกว่ามัน

หนักจึงคิดว่าจะเอาเกลือไปซ่อนในบ่อน้ำก่อนแล้วกลับวัดไปบอกเณรน้อยวันหลังเณรน้อยจึงชวนหลวงพ่อกลับมาเอาเกลือแต่พอยกขึ้นจากบ่อน้ำไม่มีเกลือแล้ว เณรน้อยจึงแกล้งกล่าวโทษหลวงพ่อกว่าเอาเกลือไปขาย หลวงพ่อก็บอกว่าคงจะเป็นปลากินเกลือหมดทั้งคู่จึงช่วยกันวิดน้ำออกเห็นปลาตื่นไปมา เณรน้อยเห็นปลาซ่อนตัวเล็กก็ตบหูมันให้มันตายแต่พอเห็นปลาคูกตัวใหญ่ เณรน้อยบอกให้หลวงพ่อตบหูมันแต่เจียงปลาคูกเสียมือ หลวงพ่อก็จับปวดทรมานมากหลังจากที่ได้ปลาแล้วหลวงพ่อก็ส่งให้เณรน้อยเอาไปปลาไปต้มเสร็จแล้วตนก็นอนพักผ่อนพอต้มสุกเณรน้อยก็กินเนื้อปลาจนหมดและเปิดฝาหม้อให้แมลงวันบินเข้าไปแล้วปิดฝาเอาไปวางไว้ใกล้ที่นอนหลวงพ่อก็พอหลวงพ่อดันนอนมาหิวจึงบอกให้เณรน้อยเอาต้มปลามาให้ พอเปิดหม้อดูเห็นแมลงวันบินออกจึงถามเณรน้อยว่า ต้มปลาไปไหน เณรน้อยจึงบอกว่าแมลงวันกินหมดแล้วหลวงพ่อก็โกรธมากจึงใช้ไม้ตะพดขึงไล่ตีแมลงวัน บังเอิญมีแมลงวันตัวหนึ่งบินมาจับที่จมูกท่าน หลวงพ่อก็บอกให้เณรน้อยใช้ไม้ส้อมเสียบที่บนโดพาดที่จมูกจนท่านสิ้นใจตาย ความขบขันในเรื่องเกิดจากความบังเอิญ การที่หลวงพ่อกินเรื่องโง่หายถูกเพราะหลอกชาวบ้านการที่หลวงพ่อกินเรื่องเงินหายถูกโดยความบังเอิญ การที่หลวงพ่อกินเรื่องปีนหายถูกโดยความบังเอิญ การที่หลวงพ่อกินเรื่องได้โดยการจำชื่อต้นไม้และบอกว่าเป็นตอนหนึ่งในกัมมัฏฐานที่เรียนอุบายหลอก การที่เณรน้อยหลอกให้หลวงพ่อกินเกลือเพราะหนัก การที่หลวงพ่อกินเกลือในน้ำด้วยความโง่เขลา การที่เณรน้อยหลอกหลวงพ่อกินเจียงปลาคูก การที่เณรน้อยหลอกหลวงพ่อกินปลาหมด การที่หลวงพ่อกินถูกตีมูกจนตายเพราะความโง่เขลาของตัวเอง ทั้งหมดนี้ความขบขันเกิดจากทฤษฎีการผิดฝาผิดตัว ทฤษฎีข่มท่าน

7) หลวงพ่อยากกินหมากน้ำ (Tale of Old Monk and Young Novice,26)

หลวงพ่อยากกินลูกน้ำเต้าจึงบอกให้เณรน้อยปลุกตนตั้งแต่เช้ามืดเพราะเกรงว่าตนเองจะตื่นสายไปบิดบาปไม่ทัน บังเอิญว่าวันนั้นเป็นคืนพระจันทร์เต็มดวงพอดี เณรน้อยได้ที่จึงคิดอุบายปลุกหลวงพ่อก่อนให้ตื่นมาตอนดึกพอหลวงพ่อดันมาเห็นพระจันทร์ก็เข้าใจว่าใกล้สว่างจริงก็คว่ำบาตรและจีวรเข้าไปบิดบาปในหมู่บ้านแต่ไม่มีใครตื่นมาใส่บาตรแม้แต่คนเดียว มีแต่เสียงหมาหอนตลอดทาง หลวงพ่อกลับวัดก็กลัวเสียหน้าจึงแอบไปนอนใต้ต้นน้ำเต้าของบ้านหลังหนึ่ง ใกล้สว่าง ยายของเจ้าบ้านลงมาหาลูกน้ำเต้าอ่อน ๆ โดยใช้มือหยิกดู พอตีหยิกไปหยิกถูกหัวหลวงพ่อก็กวักเลยเคาะดูว่าเป็นลูกอ่อนหรือแก่ หลวงพ่อก็มองจะเจ็บกลัวโยมจะตื่นตระหนก ก็ไม่ปรีการ้อง พอยายเจ้าของบ้านกลับขึ้นบ้านไปจึงรีบกลับวัดและบอกเณรน้อยว่าวันนี้หลวงพ่อกินไม่สบายให้เณรน้อยทำพิธีแทนได้เลยตอนเช้าชาวบ้านมาที่วัดถามหาหลวงพ่อก่อน เณรน้อยบอกโยมว่าท่านไม่สบายพักผ่อนในห้อง โยมจึงถวาย

อาหารให้เณรน้อย ส่วนเณรน้อยก็นั่งเกือบหมดเหลือให้หลวงพ่อนิดเดียว ต่อมาหลวงพ่อก็ให้เณรน้อยเอาขมิ้นมาทาหัวให้เหลือเอง แต่กลัวโยมจะเห็นเข้า จึงหลบไปซ่อนตัวในพงหญ้า พอตีโยมเดินมาเจอเห็นเป็นสีเหลืองเข้าใจผิดคิดว่าเป็นกองขี้จึงขุดดินถมหลวงพ่อกับเณรน้อยบอกให้หลวงพ่อนิ่งอย่าส่งเสียงดัง พร้อมทั้งเอาส้อมไม้มาครอบหลวงพ่ไว้และบอกให้โยมมาดูโก้วตัวผู้หัวเหลือง บังเอิญที่ใกล้กันก็มีส้อมไม้ตัวผู้ทาขมิ้นสีเหลืองจริงๆ ส่วนเณรน้อยเกรงว่าโยมจะเห็นสภาพหลวงพ่จึงเอาจีวรมาคลุมหลวงพ่ไว้อีกทีหนึ่งในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่เณรน้อยลอกให้หลวงพ่ตื่นขึ้นไปบิณฑบาตตอนดึก การที่หลวงพ่หัวเจ็บหัวปวดแต่ร้องไม่ได้กลัวโยมตกใจการที่หลวงพ่เอาขมิ้นทาหัวจนเหลืองและหลบไปซ่อนที่กอหญ้า การที่โยมเอาดินกลบหลวงพ่เพราะเข้าใจว่าเป็นกองขี้ การที่เณรน้อยเอาส้อมไม้มาครอบหลวงพ่ไว้ให้เหมือนขังไก่ การที่เณรน้อยเอาจีวรมาคลุมหลวงพ่ไว้เพราะกลัวคนอื่นเห็น เป็นการสร้างอารมณ์ขันแบบทฤษฎีผิดฝาผิดตัว และทฤษฎีข่มท่าน

8) หลวงพ่อกะระโท (Tale of Old Monk and Young Novice, 29)

หลวงพ่อกับเณรน้อยเข้าไปหาใบตองมาขัดเรียงทำเป็นผ้านั่งกุฏิ พอไปถึงแนวป่าหลวงพ่อก็นึกเอาเปรียบเณรน้อยโดยบอกให้เณรน้อยไปเก็บใบตองใส่กะทอให้เต็มส่วนตัวเองก็แอบไปหลับอยู่ใต้โคนต้นไม้ ส่วนเณรน้อยก็เก็บใบตองคนเดียวจนเต็มกะทอ รู้สึกเหน็ดเหนื่อยและโกรธให้หลวงพ่ที่มัวแต่หลับ ก็เลยคิดอุบายที่จะแกล้งเผ็ดหลวงพ่โดยตนเองเข้าไปนั่งในกะทอโดยเอาใบตองคลุมไว้ไม่ให้หลวงพ่เห็น หลวงพ่พอตื่นขึ้นมาไม่เห็นเณรน้อย จึงเรียกหาแต่ก็ไม่ได้ยินเสียงตอบ รอนานเข้าหลวงพ่ทนรอไม่ได้ จึงตกลงใจว่าจะกลับไปวัดก่อนโดยปล่อยให้เณรน้อยอยู่ในป่าคนเดียว หลวงพ่จึงหาบกะทอที่เณรน้อยนั่งอยู่ข้างในกลับวัด พอกลับถึงวัดหลวงพ่จึงเปิดกะทอออกเห็นเณรน้อยในกะทอก็เลยบ่นในใจว่านี่กสงสัยอยู่ว่าทำไมกะทอใส่ใบตองจึงหนักอยู่ข้างเดียวแบบผิดปกติที่แท้ตนเองนั้นโดนเณรน้อยลอกให้หาบกลับวัดจึงฉวยเอาไม้คานไล่ตีเณรน้อยแต่ก็ไล่ไม่ทันได้แต่บ่นอย่างนั้นเองในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่ หลวงพ่เอาเปรียบเณรน้อยก่อนโดยการนอนหลับไม่ช่วยทำงานและหลวงพ่ถูกเณรน้อยลอกให้หาบกลับวัดเป็นการแกล้งเผ็ด เป็นการสร้างอารมณ์ขันตามทฤษฎีข่มท่าน

9) หลวงพ่อน้องควาย (Tale of Old Monk and Young Novice, 32)

หลวงพ่อกับเณรน้อยชื่อทิววันหนึ่งหลวงพ่อดันเข้ากับเณรน้อย ในภาษาของหลวงพ่มีแก่อมรควายแต่ในภาษาของเณรน้อยไม่มี เณรน้อยอยากคันแก่อมบ้าง จึงขอแบ่งกับหลวงพ่แต่หลวงพ่ตระหนี่ไม่แบ่งให้เณรน้อยกินหมดคนเดียวทำให้

ณเรรน้อยเกิดความแค้นเคืองอย่างยิ่ง วันต่อมาณเรรน้อยรู้นิสัยหลวงพ่อดีว่าอยากฉันทองแกมอ้อมรกรควายอีก คิดอุบายแก้เผ็ดหลวงพ่อดีจึงชวนหลวงพ่อดีไปทุ่งนาเพื่อไปหารกรควายกัน พอไปถึงทุ่งเห็นควายตัวหนึ่งกำลังขี้อยู่พ่อดีจึงรีบบอกหลวงพ่อดีให้เอามือล้วงไปเอารกรควายในตุตควาย โดยอ้างว่าตนเองมือสั้นล้วงเข้าไม่ถึงส่วนหลวงพ่อดีมือยาวสามารถล้วงเข้าไปถึงหลวงพ่อดีโหยหลงเชื่อจึงเอามือล้วงเข้าไปในตุตควายส่วนควายตกใจหุบตุตลงจนทำให้มือหลวงพ่อดีโหยติดตุตพาหลวงพ่อดีวิ่งเตลิดไปไกลส่วนณเรรน้อยเห็นเช่นนั้น ก็หัวเราะชอบใจ จึงตะโกนบอกให้หลวงพ่อดีโหยให้แค้นทัน แต่หลวงพ่อดีโหยไม่เข้าใจว่า แค้นทัน นั้นคือทำอะไร จนกระทั่งควายกระโดดข้ามคันทนาไป หลวงพ่อดีจึงเอาเท้ายันคันทนา มือหลวงพ่อดีจึงหลุดออกจากตุตควายมาได้ ส่วนณเรรน้อยหัวก็หัวเราะมากเกินไปจนท้องแข็งขาดใจตายในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่ หลวงพ่อดีถูกณเรรน้อยหลอกให้ล้วงตุตควายเอารกรควายเพราะความโลภของตัวเอง การที่ควายตกใจหุบตุตทำให้มือหลวงพ่อดีติดไปด้วย การที่ณเรรน้อยใช้คำผวนว่า แค้นทัน-ยันคันท (ยันคันทนา) เพื่อให้มือหลวงพ่อดีหลุดจากตุตควายแต่หลวงพ่อดีไม่เข้าใจความหมาย ซึ่งเนื้อหาคือเป็นการสร้างอารมณ์ขันตามทฤษฎีขมขานและการใช้คำผวน

10) เกลือเป็นเหตุ (Tale of Old Monk and Young Novice, 38)

หลวงพ่อดีกับณเรรน้อยเดินทางไปเยี่ยมบ้านโยมอุปัฏฐากของตนเองโดยการขี่ม้าแก่ๆตัวหนึ่ง หลวงพ่อดีเห็นว่าแม่แก่แล้วจึงตกลงกับณเรรน้อยว่าจะผลัดกันขึ้นขี่เพื่อไม่ให้ม้าเหนื่อยเกินไป เมื่อตกลงกันเรียบร้อยแล้วจึงเดินทางถึงบ้านโยมอุปัฏฐาก ขากลับณเรรน้อยได้หื้อข้าวและเกลือหื้อใหญ่ จากนั้นจึงทั้งสองจึงออกจากหมู่บ้าน พอออกนอกหมู่บ้านหลวงพ่อดีเอาเปรียบณเรรน้อยโดยขึ้นขี่ม้าและให้ณเรรน้อยหอบเกลือและข้าวของ ส่วนตัวเองขี่ม้าล่วงหน้าไปก่อน ณเรรน้อยหอบเกลือตามมาด้วยความเหนื่อยจึงคิดอุบายจะให้หลวงพ่อดีลองหอบดูบ้างจึงทำท่าหาลับตาทำที่เหมือนไม่หนัก หลวงพ่อดีด้วยความสงสัยจึงถามณเรรน้อยว่าไม่รู้สึหนักหรือ ณเรรน้อยจึงบอกว่าไม่หนักและลืบได้สบายไม่เหมือนขี่ม้าที่ลืบไม่ได้เพราะว่ามีกระโดดไปมาหลวงพ่อดีจึงอยากลองหอบดูบ้าง ณเรรน้อยพอได้ขี่ม้าก็รีบควมม้ากลับวัดหลวงพ่อดีพอหอบดูจึงรู้ว่าหนักและรู้ว่าตัวเองเสียที่ณเรรน้อย โกรธมากจึงคิดว่าจะไม่ให้ณเรรน้อยได้กินของฝากและเกลือ คิดว่าจะเอาเกลือไปซ่อนไว้ในที่ที่ณเรรน้อยจะไม่เห็น คิดได้ว่าตรงบ่อน้ำหลังกุฏิคือที่ที่ณเรรน้อยจะไม่เห็น ซ่อนเสร็จจึงเดินไปบอกณเรรน้อยว่าตัวเองเอาเกลือกับของฝากไปซ่อนไว้ในบ่อน้ำแล้ว ณเรรน้อยรู้ทันจึงแกล้งบอกว่าปลากินหมดแล้ว ถ้าไม่เชื่อให้หลวงพ่อดีลงไปเอาเกลือขึ้นมาดู พอหลวงพ่อดีเอาเกลือขึ้นมาดูพบว่าเกลือหายไปหมดแล้วจริง หลวงพ่อดีโกรธว่าปลากินเกลือหมดจึงให้ณเรรน้อยวิดน้ำทิ้ง เห็นปลาตื่นไปมาจึงช่วยกัน

จับ เณรน้อยพอเห็นปลาช่อนจึงตบหุ้มนั้น แต่พอเห็นปลาตุ๊กจึงบอกให้หลวงพ่อตบหุ้มนั้น จนเงี่ยงปักมือหลวงพ่อก่อน หลวงพ่อก็ใช้เณรน้อยให้เอาปลาไปต้มพอต้มเสร็จเณรน้อยก็กินปลาจนหมดแล้วเปิดฝาหม้อให้แมลงวันบินเข้าไปแล้วปิดฝาหม้อแล้วยกไปให้หลวงพ่อก่อน แล้วบอกว่าแมลงวันกินหมดแล้ว หลวงพ่อก็เปิดหม้อออกเห็นแมลงวันออกเหลือแต่ก้างปลาและเศษอาหาร ก็โกรธและบอกให้เณรน้อยไล่ฆ่าแมลงวันให้ตาย บังเอิญแมลงวันตัวหนึ่งบินไปจับที่จมูกหลวงพ่อก่อน ท่านจึงชี้บอกให้เณรน้อยตีมัน เณรน้อยได้ที่จึงใช้ไม้ตีไปที่จมูกหลวงพ่อก่อน อาการสาหัสปางตายในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่หลวงพ่อบอกเปรียบเณรน้อยแล้ว ถูกหลอกว่าการหาบเกลือขึ้นไม่หนัก การที่หลวงพ่อบอกจะช้อนเกลือในน้ำจนเกลือละลายเพราะความโง่ การที่หลวงพ่อบอกเณรน้อยหลอกให้ตบปลาตุ๊กจนเงี่ยงปักมือ การที่เณรน้อยกินปลาหมดแล้วหลอกหลวงพ่อก่อนว่าแมลงวันกินหมด การที่หลวงพ่อก่อนใช้ให้เณรน้อยตีแมลงวันทีไปจับจมูกตนเองจนเจ็บหนักเพราะความโง่ ความขบขันจึงเกิดเพราะทฤษฎีขมท่าน และการเอาเปรียบและการถูกหลอก

11) หลวงพ่อกับหัวขี้กลาก (Tale of Old Monk and Young Novice, 42)

หลวงพ่อกับเณรน้อยมาไว้ตัวหนึ่ง เพื่อใช้ไปเทศน์ตามสถานที่ต่าง ๆ ส่วนเณรน้อยมีหน้าที่หาหญ้าให้ม้า อาบน้ำให้ม้าและอุปัฏฐากหลวงพ่อก่อน วันหนึ่งกลับจากเทศน์มาหลวงพ่อก่อนจึงเรียกเณรน้อยให้เอาม้าไปกินหญ้ากินน้ำ เณรน้อยทำประจำจึงเกิดความเบื่อหน่ายและขี้เกียจจึงปฏิเสธที่จะทำและ คิดหาวิธีที่จะได้ม้าของหลวงพ่อก่อนจึงบอกหลวงพ่อก่อนว่า ถ้ายกม้าม้าให้ตนเองก็จะขยันทำงาน หลวงพ่อก่อนจึงตอบตกลงว่าจะให้แต่มีข้อแม้ว่าถ้าเณรน้อยหลอกให้ท่านลงจากหลังม้าม้าได้ท่านก็จะยกม้าม้าให้เณรน้อยได้ที่คิดอุบายได้จึงบอกหลวงพ่อก่อนว่า หลวงพ่อก่อนให้หลวงพ่อก่อนลงจากหลังม้าม้าไม่ได้แต่ตนสามารถหลอกให้หลวงพ่อก่อนขึ้นหลังม้าม้าได้ หลวงพ่อก่อนหลงกลจึงลงจากหลังม้าม้า จึงแพ้เสียม้าม้าให้แก่เณรน้อยไปวันต่อมาหลวงพ่อก่อนรีบกินนิมนต์แต่ไม่มีม้าขี่ไปงานกินนิมนต์เหมือนเดิมจึงเดินฝ่าน้ำหมอกน้ำค้างไปกินนิมนต์ โดยยกขายสบงขึ้นพันไว้ที่เอว ทำให้อวัยวะเพศถูกละไปกับดอกหญ้าและน้ำค้าง พอไปถึงงาน ได้เวลาเทศน์พอดี หลวงพ่อก่อนจึงรีบขึ้นนั่งธรรมมาสน์ แต่ลืมเก็บขายสบงจนอวัยวะเพศไหล โยมผู้หญิงเห็นเข้าจึงนั่งไม่ไหวและอาราธนาให้เทศน์ หลวงพ่อก่อนจึงถามโยมผู้หญิงว่า ได้เวลาแล้วทำไมโยมจึงไม่อาราธนาให้เทศน์ โยมผู้หญิงจึงบอกว่า ที่พวกตนไม่ไหวเพราะพระนั่งไม่ระวังจนอวัยวะเพศไหล หลวงพ่อก่อนจึงก้มลงดูเห็นว่า อวัยวะเพศตนเองไหลจริง รู้สึกอายต่อชาวบ้านจึงไม่นั่งฉันทวารรีบกลับวัดทันที ในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่ หลวงพ่อก่อนเณรน้อยหลอกให้ลงจากหลังม้าม้าจนเสียม้าม้า และ การที่หลวงพ่อก่อนไม่ระมัดระวังจนอวัยวะ

เพศโผล่จนเกิดความอับอายหนีกลับวัดไปซึ่งในเรื่องนี้ความขบขันเป็นไปตามทฤษฎีข้มท่าน และ ทฤษฎีปลดปล่อยตามแนวจิตวิทยา เป็นการใช้สัญลักษณ์เรื่องเพศในการสื่อสาร

12) หลวงพ่อปอดตต (Tale of Old Monk and Young Novice, 45)

ในวันพระจะมีชาวบ้านมาทำบุญที่วัดมากมาย ในขณะที่กำลังรอให้ชาวบ้านอาราธนาศีลอยู่นั้นปรากฏว่าหลวงพ่อก็ตอยากผายลมกะทันหัน แต่ก็ละอายไม่กล้าจะปล่อยออกมาอย่างไร จะปล่อยแรงก็เกรงว่าโยมจะได้ยินเสียง จึงกลั้นตดโดยนั่งทับสันเท้าบิดไปบิดมา ต่อมาไม่นานก็มีเสียงดังแปดออกมายาว ๆ เณรน้อยที่นั่งอยู่ใกล้ ๆ ได้ยินเสียงและได้ดมกลิ่นเหม็นในขณะเดียวกันจึงเอ่ยขึ้นมาว่า หลวงพ่อครับ ตดหลวงพ่หอมเหมือนส่วนประสมข้าวเกรียบ หลวงพ่อไม่ทันนึกคิดว่าเณรน้อยหลอกตัวเอง จึงถามไปว่าตดหลวงพ่หอมขนาดนั้นเขี้ยวหรือเณรน้อยหลวงพ่อลืมนึกไปว่า ส่วนประสมข้าวเกรียบนั้นคืออะไร ได้ยินแต่ว่าหอมก็หลงดีใจว่าเณรน้อยขมตดของตนเองว่าเป็นตดหอม แต่พอคิดได้ภายหลังว่า ส่วนประสมข้าวเกรียบคือเครื่องตดหมา จึงรู้ว่าตนเองนั้นโดนเณรน้อยหลอกตาดเสียแล้วในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่เณรน้อยใช้คำพูดที่มีความหมายอ้อมว่า ส่วนประสมข้าวเกรียบก็คือ เครื่องตดหมา ซึ่งมีกลิ่นเหม็นมากซึ่งสามารถตีความในมุมมองของเณรน้อยก็คือตดหลวงพ่อนั้นเหม็นมาก เป็นการพูดให้ดูดีแต่เป็นการดำเนินไปเป็นไปตามทฤษฎีการปลดปล่อย การใช้ภาษาเป็นการใช้คำที่มีความหมายแบบความหมายอ้อม

13) หลวงพ่อเสกมัน (Tale of Old Monk and Young Novice, 52)

หลวงพ่อรูปหนึ่งมีวิชาเสกหินให้เป็นมันร้อนวันไหนที่หลวงพ่อบินชบาตไม่ได้ท่านก็จะใช้วิธีการเอาหินมาเสกเป็นมันร้อน ฉันทประทั้งชีวิตเรื่อยมา อยู่ต่อมามีชาวบ้านเอาลูกชายมาบวชเป็นเณรน้อยอยู่คอยอยู่ปฏิบัติกรับใช้ หลวงพ่อก็ยังปฏิบัติอยู่เช่นเคย วันไหนที่บินชบาตไม่ได้ท่านก็จะใช้ให้เณรน้อยไปเก็บหินมาเสกเป็นมันร้อนฉันท เวลาที่ท่านเสกหินท่านก็จะร้ายคาถาดัง ๆ ว่า อิติปิโส ะคะวะวือ แคนี้ก้อนหินจะกลายเป็นมันร้อนให้ท่านฉันทันที ต่อมาเณรน้อยได้ไปเรียนหนังสือในตัวเมืองสอบได้เป็นเปรียญรู้ภาษาบาลีเป็นอย่างดี กลับมาเยี่ยมบ้าน จึงไปกราบหลวงพ่ที่วัด หลวงพ่อดีใจที่เณรน้อยกลับมาแต่ไม่มีอาหารเลี้ยง วันนั้นคิดว่าจะเสกหินให้เป็นมันให้เณรน้อยกิน จึงใช้ให้เณรน้อยไปเก็บหินมาให้ พอหลวงพ่ได้หินมาก็ร้ายคาถาเก่าดัง ๆ ว่า อิติปิโส ะคะวะวือ แต่เณรน้อยที่ไปเรียนภาษาบาลีมาได้ยินเข้าจึงแย้งหลวงพ่ไปว่า หลวงพ่อ คำว่าอิติปิโส ะคะวะวือ นั้นผิด ที่ถูกต้องคือ คำว่า อิติปิโส ะคะวะวา แปลว่าพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น หลวงพ่ได้ฟังดังนั้นก็เกิดความลึงเลงสงสัยในมนต์ตัวเอง คิดว่าวันก่อนร้ายคาถานี้ ก็เสกหินให้เป็นมันได้อยู่และวันนี้ก็ร้ายคาถาเดิม

ไปจะผิดพลาดไปได้อย่างไร วันหลังเพราะความสงสัยในมนต์ตัวเองหลงพ้อจึงไม่สามารถเสกหินให้เป็นมันร้อนได้เหมือนเดิมในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่หลงพ้อเกิดความสงสัยในมนต์ตัวเอง จนขาดความเชื่อมั่น จึงไม่สามารถเสกหินให้เป็นมันเหมือนเดิมความขบขันจึงเป็นไปตามทฤษฎีความขัดแย้งสองจิตสองใจ และทฤษฎีผิดพลาดผิดตัว

14) หลวงพ่อบรมกษัตริย์ (Tale of Old Monk and Young Novice,55)

หลวงพ่อบรมกษัตริย์กับพระภิกษุชื่อน้อยชื่อจ้อย ทุกวันทั้งสองก็จะออกไปรับบิณฑบาต พอฉันเสร็จเพลเสร็จทั้งคู่อก็จะจำวัดกัน วันหนึ่งหลังฉันเพลเสร็จหลวงพ่อนึกสนุกจึงชวนพระภิกษุชื่อน้อยเล่นหมากรุก หลวงพ่อบรมกษัตริย์จึงทำกระดานหมากรุกขึ้นมาและให้พระภิกษุชื่อน้อยไปขอฝาขวดน้ำอัดลมที่ร้านค้าย่านนั้นเล่นหมากรุกอย่างสนุกสนานต่างฝ่ายต่างผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะ ต่างฝ่ายต่างก็ไม่ยอมกัน จนตกเย็นก็ไม่เลิกเล่น น้ำก็ไม่อาบ พักแค่นี้ก็ตื่นน้ำและเข้าห้องน้ำเท่านั้น ทำวัตรเย็นก็ไม่ทำ เล่นกันจนดึกก็ไม่เลิกจนทั้งคู่หลับคา กระดานหมากรุก พระภิกษุชื่อน้อยตื่นก่อนเพราะร่างกายสดกว่า เพื่อจัดเตรียมที่ฉันและตีระฆังเพื่อออกบิณฑบาตหลวงพ่อบรมกษัตริย์ได้ยินเสียงระฆังก็ตกใจรีบตื่นมาล้างหน้าล้างตาจึงคว้าจีวรถือบาตรลงจากกุฏิไปรับบิณฑบาตในหมู่บ้าน ทั้งที่ยังสะลึมสะลือตามปกติพอเดินรับบาตรหลวงพ่อบรมกษัตริย์ก็ถามไถ่สารทุกข์สุกดิบกับชาวบ้าน แต่วันนี้หลวงพ่อบรมกษัตริย์ไม่ได้ถามเหมือนเคย เพราะเดินหลับในไป คิดแต่เรื่องเดินหมากรุกเพื่อแก้เกมกับพระภิกษุชื่อน้อย ขณะที่ยืนรอรับบาตรในใจหลวงพ่อบรมกษัตริย์ก็คิดแต่เรื่องการเดินหมากรุกเพราะแพ้ให้แก่พระภิกษุชื่อน้อยหลายครั้ง พอตีโยมจะเอาอาหารใส่บาตร แต่หลวงพ่อบรมกษัตริย์ก็ยังไม่ยอมเปิดบาตรเสียที โยมจึงนิมนต์ให้ท่านเปิดบาตร นิมนต์อยู่หลายครั้งหลวงพ่อบรมกษัตริย์ก็ยังไม่ยอมเปิด พระภิกษุชื่อน้อยยืนอยู่ข้าง ๆ จึงใช้มือสะกดให้หลวงพ่อบรมกษัตริย์เปิดบาตร หลวงพ่อบรมกษัตริย์ยืนนิ่งเฉย สุดท้ายพระภิกษุชื่อน้อยจึงพูดขึ้นว่า หลวงพ่อบรมกษัตริย์เปิดหลวงพ่อบรมกษัตริย์ได้สติ คิดถึงเรื่องเดินหมากรุก ได้ยินว่าเปิด จึงพูดว่า ถ้าเปิดก็ถูกพระภิกษุชื่อน้อยกินสองเข้าฮ้อสนะสีในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่หลวงพ่อบรมกษัตริย์กับพระภิกษุชื่อน้อยเล่นหมากรุกกันจนลืมทำวัตรอาบน้ำพักผ่อน การที่หลวงพ่อบรมกษัตริย์เดินหลับในไปบิณฑบาตตอนเช้า การที่หลวงพ่อบรมกษัตริย์ละเมอคิดถึงเรื่องเดินหมากรุก การที่หลวงพ่อบรมกษัตริย์ยังไม่ยอมเปิดบาตรเพราะมัวแต่คิดถึงเรื่องเปิดทางหมากรุก ซึ่งเป็นคนละเรื่องกัน จึงเป็นไปตามทฤษฎีปลดปล่อย

15) พระภิกษุชื่อน้อยตีตมมี (Tale of Old Monk and Young Novice,58)

ในช่วงเช้าพระภิกษุชื่อน้อยอยู่จำพรรษาหลายรูปพอออกพรรษาพระหนุ่มก็ลาสิกขาหมดเหลือเฉพาะพระภิกษุชื่อน้อย 3-4รูป กับหลวงพ่อบรมกษัตริย์หนึ่งรูป เป็นธรรมดาที่พระภิกษุชื่อน้อยอยู่ด้วยกันหลายรูปก็จะตีและซุกซนและจับกลุ่มกันเล่นไพ่เป็นงานอดิเรกเสมอ ฝ่ายหลวงพ่อบรมกษัตริย์ก็ดูว่าไม่ได้ขาดแม้แต่วันเดียว วันหนึ่ง หลังจากฉันเพลเสร็จพวกพระภิกษุชื่อน้อยได้ตี

17) หวยใต้ดิน (Tale of Old Monk and Young Novice, 66)

หลวงพ่อยู่กับเณรน้อย หลังจากฉันเข้าเสร็จแล้วก็ลงจากศาลามานั่งคุยกันต่อที่กุฏิ บังเอิญว่าวันนั้นเป็นวันหวยออกพอดิ เณรน้อยก็เลยยกเรื่องหวยออกมาเป็นหัวข้อสนทนา เณรน้อยเริ่มด้วยการถามหลวงพ่อดูว่าถ้าหลวงพ่อดูหวยจะเอาเงินรางวัลไปทำอะไร หลวงพ่อจึงตอบว่าถ้าหวยจริง ๆ ก็เอาเงินรางวัลไปซื้อม้ามาเลี้ยงตัวหนึ่งส่วนเณรน้อยจึงเตือนหลวงพ่อดูว่าถ้าหลวงพ่อดูจะซื้อม้ามาเลี้ยงไว้หลวงพ่อดูต้องระวังดูแลม้าตัวเองให้ดี ๆ ด้วย หลวงพ่อดูสงสัยจึงถามว่า เป็นเพราะอะไรท่านจึงต้องระวังมากเช่นนั้น เณรน้อยจึงบอกว่า เพราะว่าถ้าตนเองถูกหวยตนจะเอาเงินรางวัลไปซื้อฝักมาปลูกและม้าจะมากินฝักที่ตนปลูก หลวงพ่อดูก็บอกว่า ถ้าเป็นเช่นนั้น ใครเป็นคนซื้อฝักมาปลูกคนนั้นก็ดูแลฝักของตัวเอง เณรน้อยไม่พอใจจึงเอ่ยขึ้นมาว่า ถ้าเช่นนั้นจะมีปัญหา กันแน่ หลวงพ่อดูกับเณรน้อยคุยกันไม่ลงตัวโต้แย้งกันไปมาเรื่องเลี้ยงม้ากับปลูกฝัก จนถึงขั้นลงมือชกต่อยกันสุดลุตท้ายที่สุดชาวบ้าน จึงมาช่วยจับแยกออกและสอบถามสาเหตุที่เกิดการชกต่อยกัน ได้ความว่า หลวงพ่อดูกับเณรน้อยคุยกันเรื่องหวยถูกใต้ดินว่า ใครถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร ชาวบ้านจึงลงมติให้ขับไล่หลวงพ่อดูกับเณรน้อยให้ลาสิกขาเสียในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่ หลวงพ่อดูกับเณรน้อยคุยกันเรื่องหวยใต้ดิน ซึ่งยังไม่ใครซื้อแม้แต่คนเดียว และ ยังไม่ใครถูกหวยแม้แต่คนเดียวแต่ทั้งคู่ต้องมาทะเลาะกันถึงเรื่องในอนาคตซึ่งยังไม่เกิดขึ้นถึงขั้นชกต่อยกันเพราะตกลงกันไม่ได้ซึ่งตามปกติ การเล่นหวยพนันเป็นเรื่องที่ผิดวินัยสงฆ์ ความขบขันจึงเป็นไปตามทฤษฎีการปลดปล่อย

18) หลวงพ่อหมากส้มโอ (Tale of Old Monk and Young Novice,68)

หลวงพ่อกับเณรน้อยใครจะมายืมของก็ไม่ให้แต่ถ้าใครพูดถูกใจก็จะให้ฟรีๆ วันหนึ่งหลวงพ่อดูไปได้เมล็ดส้มโอมากจึงเอามาปลูกไว้ในวัด โดยสั่งให้เณรน้อยเป็นคนดูแลรดน้ำพวนดินให้ดีต่อมาหลวงพ่อดูชวนเณรน้อยไปขอรับบริจาคข้าว ขี้ควาย ขี้เป็ดขี้ไก่มาใส่เป็นปุ๋ยให้ต้นส้มโอ หลวงพ่อดูมีแต่สั่งการให้เณรน้อยทำแต่ตนเองไม่ยอมทำ จนเณรน้อยโกรธแค้นคิดหาอุบายแก้เผ็ดหลวงพ่อดูในปิ่นเอง ส้มโอออกลูก หลวงพ่อดูจึงให้เณรน้อยดูแลให้ดีและทำเครื่องหมายไว้ที่ลูกโต ๆ พอถึงเวลาที่ส้มโอใกล้จะสุกหลวงพ่อดูก็ไปเยี่ยมเพื่อนที่อยู่ต่างถิ่น ชักชวนให้มากินส้มโอกันสามอาทิตย์ต่อมา ก่อนถึงวันที่เพื่อนหลวงพ่อดูจะมาถึงเณรน้อยก็แอบขโมยเจาะลูกส้มโอที่หลวงพ่อดูทำเครื่องหมายไว้ กินเนื้อหมดแล้วอัดเอาปูน ขี้วัว ขี้ควายและขี้ไก่ใส่ไว้แทนเย็บไว้แล้วเอาไปห้อยไว้เหมือนเดิม เมื่อถึงวันนัดหมาย เพื่อนของหลวงพ่อดูก็มาถึงหลวงพ่อดูจึงชี้ให้เณรน้อยไปเอาส้มโอมากถวายและไล่เณรน้อยออกไปห่างๆ

พอได้ส้มโอมา หลวงพ่อจึงบอกเพื่อนว่าอย่ารีบฉันให้ดมกลิ่นส้มโอก่อน ทั้งคู่จึงส่งส้มโออีกฝ่ายดมกันไปมา เสร็จแล้วจึงผ่าส้มโอออกเจอลูกส้มโอที่ยัดข้าวขี้ควายชี้โก้ไว้เพื่อนหลวงพ่อก็บ่นว่าส้มโอลูกนี้เสียแล้ว เจอลูกส้มโอที่ปนทั้งเนื้อส้มโอและชี้โก้บ่นว่าส้มโอลูกนี้ทั้งหอมทั้งเหม็นหลวงพ่อเห็นดังนั้นจึงรู้ว่าตนเองโดนแฉนน้อยหลอก คิดจะตีแฉนน้อยให้สาแก่ใจ ตอนกลับวัดส่วนแฉนน้อยรู้ทันจึงแสร้งทำขาทักให้ศิษย์วัดอุ้มกลับวัดหลวงพ่อก็เห็นว่าแฉนน้อยบาดเจ็บจึงไม่ตี ต่อมาหลวงพ่อก็เป็นคนดูแลส้มโอด้วยตนเองในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่ แฉนน้อยแอบกินเนื้อส้มโอลูกที่หลวงพ่อบางคนจนหมดแล้วยัดนุ่นและมูลสัตว์ไว้ข้างในแทนที่ การที่หลวงพ่อและเพื่อนผลัดกันดมกลิ่นส้มโอเน่าไปมาแล้วบอกว่าทั้งหอมทั้งเหม็น การที่หลวงพ่อและเพื่อนกินเนื้อส้มโอที่ปนมูลสัตว์ การที่แฉนน้อยหลอกหลวงพ่อบว่าบาดเจ็บจึงไม่ถูกตีในเรื่องนี้ ความขบขันจึงเป็นไปตามทฤษฎีขมขำ และ ทฤษฎีผิดฝาผิดตัว

19) หลวงพ่อกับก้อนเกลือเผา (Tale of Old Monk and Young Novice, 72)

หลวงพ่อยู่กับแฉนน้อยรูปหนึ่ง วัดนี้ชาวบ้านไม่ค่อยมาทำบุญนักทำให้อาหารการขบขันอืดคืด วันหนึ่งแฉนน้อยเห็นกองไฟมีถ่านสีแดง จึงเอาก้อนเกลือไปเผาไฟจนเป็นสีแดงเหมือนถ่านไฟ และเขี่ยอกรจนก้อนเกลือเย็นลงเป็นสีดำเหมือนตบควายแฉนน้อยจึงกัดชิมดู พบว่ารสชาติไม่เค็มนักจึงเอามาฉันกับข้าว หลวงพ่อเดินมาพอดีเห็นเข้า จึงถามแฉนน้อยว่าฉันข้าวกับอะไร แฉนน้อยได้ทีจึงแกล้งตอบไปว่า ฉันตบควาย หลวงพ่อจึงลองชิมดูพบว่าอร่อย จึงถามแฉนน้อยว่าหมดหรือยังแฉนน้อยบอกว่าหมดแล้ว หลวงพ่อจึงถามว่าทำ ถ้าอยากฉันอีกทำอะไรแฉนน้อยได้ทีจึงคิดอุบายกลั่นแกล้งหลวงพ่อ โดยบอกว่า ไม่ยาก พอเห็นควายชี้เวลามันกำลังเบ่งตุตออกให้รีบเอามือล้วงไปในตุตของมันแล้วล้วงเอาตบมันออกมา วันรุ่งขึ้นแฉนน้อยจึงชวนหลวงพ่อไปทุ่งนา มองหาควายที่กำลังชี้ พอเห็นควายตัวหนึ่งกำลังชี้แฉนน้อยก็บอกให้หลวงพ่เอามือล้วงไปในตุตควาย ควายตกใจจึงเหวี่ยงตุตหัวหนีเตลิดไปทำให้มือหลวงพ่อติดไปกับตุตควายดึงออกไม่ได้ ควายวิ่งพาหลวงพ่อไกลพอควรแฉนน้อยจึงบอกหลวงพ่ให้ แยกกันหันหลวงพ่ไม่ทราบว่าจะทำอะไร จึงถูกควายวิ่งพาไปไกลกว่าจะหลุดมาได้ฝ่ายแฉนน้อยก็ยื่นหัวเราะท้องแข็งจนตายคาที่ พอมือหลุดมาได้หลวงพ่จึงโกรธแฉนน้อยมากจึงหักไม้รวกจะไปตีแฉนน้อยให้เซ็ด พอมาถึงตัวแฉนน้อย ก็ใช้ไม้เรียหวดตัวแฉนน้อย ส่วนแฉนน้อยที่ยืนแข็งตายอยู่ก็ล้มลงตรงนั้น ในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่หลวงพ่ถูกแฉนน้อยหลอกกว่าก้อนเกลือสีดำคือตบควาย การที่แฉนน้อยหลอกให้หลวงพ่ล้วงตุตควายเอาตบควาย การใช้คำผวนว่าแยกกันหัน ยันกันแห (ยันกันนาในภาษาอีสาน) การที่หลวงพ่เข้าใจผิดคิดว่าแฉนน้อยแกล้งตายด้วยการตีเบา ๆ ทั้ง ๆ ที่แฉนน้อยหัวเราะจนท้องแข็งตายไปเอง

20) หลวงพ่อปอดปลาขาว (Tale of Old Monk and Young Novice, 75)

หลวงพ่อกับคนที่ไม่ยอมเสียเปรียบณเณรน้อย วันหนึ่งไปบิณฑบาตด้วยกัน โยมใส่ปลา 4 ตัวที่ยังไม่ได้หมักเกลือให้หลวงพ่อกลับวัดฉันชั่วเสร็จหลวงพ่อก็นอนณเณรน้อยไปตายหน้าแต่หลวงพ่อนึกขึ้นได้ว่ายังไม่ได้หมักปลาจึงใช้ณเณรน้อยให้ไปขอดเกล็ดปลาและหมักปลา แต่ณเณรน้อยไม่รู้วิธีทำ แต่จะขัดขึ้นไม่ได้จึงเอาปลามาขอดกลัดฝ่าตัวเองเอาขึ้นทิ้ง พอผ่าถึงตัวที่สามณเณรน้อยเห็นลูกแก้วในกระเพาะปลา ณเณรน้อยจึงหยิบขึ้นมาดูเห็นเป็นแก้วสีใส ๆ ทราบว่าเป็นแก้ววิเศษจึงอมไว้ในปากอธิษฐานให้พาไปเที่ยวที่โนนที่นั่น ลูกแก้วก็พาหะไปเที่ยวได้ตามต้องการณเณรน้อยจึงนำความไปบอกหลวงพ่อ หลวงพ่อจึงถามณเณรน้อยว่าเหลือปลาที่ตัว ณเณรน้อยบอกว่าเหลือ 1 ตัว หลวงพ่อจึงรีบไปขอดเกล็ดและผ่าท้องปลาตัวสุดท้ายก็ พบเห็นปอดปลากับลูกแก้ว ดีใจว่าตนเองได้เปรียบณเณรน้อยอยู่ พอฉันเสร็จทั้งคู่ก็จำวัดพุดขึ้นขึ้นมาณเณรน้อยก็อมลูกแก้วอธิษฐานให้พาหะไปเที่ยวแล้วก็กลับมาเล่าให้หลวงพ่อฟัง แต่หลวงพ่อได้ยินก็ตื่นเต้นอยากจะไปข้างแต่เก็บลูกแก้วกับปอดปลาไว้อย่างดี คิดว่าจะรอให้ออกพรรษาแล้วจึงจะไปเที่ยว พอถึงวันออกพรรษาหลวงพ่อก็จึงบอกลาชาวบ้านว่าตัวเองได้ลูกแก้ววิเศษที่จะพาไปเที่ยวได้ จึงขอลาไปเที่ยวประมาณ 2 เดือนจึงจะกลับ พอถึงวันที่หลวงพ่อกำลังจะไปเที่ยว ชาวบ้านจึงพากันมาวัดกันมากมาย พอได้เวลาหลวงพ่อก็จึงบอกลาชาวบ้านแล้วก็ขึ้นกุฏิไปเอาหัวลูกแก้วกับปอดปลา แก้วที่ออกก็พบว่าลูกแก้วได้เปลี่ยนสีไปแล้วและปอดปลาก็ถูกหนอนเงาแล้ว พอหลวงพ่อมลูกแก้วกับปอดปลาขึ้นหอรชงักงักปีกอก ลูกแก้วก็ไม่สามารถพาหลวงพ่อกับพาหะไปเที่ยวได้ทำให้หลวงพ่อกำลังลงพื้นบาศเจ็บสาหัสในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่หลวงพ่อกับลูกแก้วและปอดปลาไว้นานจนเน่าและเปลี่ยนสี การที่หลวงพ่อบอกชาวบ้านว่าตนมีลูกแก้ววิเศษที่จะไปเที่ยวได้และประกาศต่อหน้าชาวบ้านว่าตนจะลาไปเที่ยว 2 เดือน การที่หลวงพ่อกำลังตกหอรชงักงักบาศเจ็บสาหัสต่อหน้าชาวบ้านความขบขันเป็นไปตามทฤษฎีขมที่าน ที่หลวงพ่อกับพาหะเสียเปรียบณเณรน้อย และทฤษฎีผิดผีผิดตัว

21) หลวงพ่อบ่มักหวาน (Tale of Old Monk and Young Novice, 79)

หลวงพ่อกับของหวาน วันหนึ่งไปบิณฑบาตในบ้าน ยายของณเณรน้อยถวายปลาตุ๋นให้หลวงพ่อกินคิดว่า ท่านจะแบ่งให้หลานณเณรน้อยด้วย แต่หลวงพ่อกับเป็นคนตระหนี่พ่อกับแอบไปกินปลาตุ๋นคนเดียวในห้องณเณรน้อยเจ็บใจจึงไปบอกยาย ยายได้ฟังก็ไม่พอใจหลวงพ่อกับ จึงคิดอุบายแก้เผ็ดหลวงพ่อกับ วันต่อมายายณเณรน้อยจึงไปปลากแล้วตัดหางปลาผูกกับขวานท่อนใส่ใบตองแล้วใส่บาตรให้หลวงพ่อกับ หลวงพ่อกับได้ใจไปปลากเหมือนเดิม กลับวัดเข้ากุฏิเปิดห่อใบตองออกเห็นเป็นขวานกับหางปลาด้วยความโมโหจึงขว้างขวานไปชนเสา

ดังกล่าวมาถูกคว่ำแตก พอเณรน้อยได้ยินเสียงจึงถามว่าเกิดอะไรขึ้นหลวงพ่อกลับเสียหน้า จึงโกหกไปว่า ตนถูกปลากัดเอาวันต่อมายายของเณรน้อยใส่กล้วยให้หลวงพ่อกับปลาตุ๊ก ให้เณรน้อย หลวงพ่อยากฉันทปลาตุ๊ก จึงคิดอุบายเดินนำพอลงถึงสะพานก็หันกลับมาถาม เณรน้อยว่าขอแบ่งปลาได้ไหม บังเอิญเท้าข้างหนึ่งก้าวพลาดหลวงพ่อก็จึงตกสะพานไป วันต่อมา โยมได้นิมนต์หลวงพ่อกับเณรน้อยให้ไปฉันทปลาที่บ้าน วันนั้นของหวานมีถ้วยเดียว โยมจึงเอาไปถวายเฉพาะหลวงพ่อกับเณรน้อยกล้วยไม่ได้ฉันทของหวาน จึงพูดตักว่า ไม่ต้องเอาของหวานไปถวายหลวงพ่อกับเณรน้อยเพราะหลวงพ่อกับเณรน้อยไม่ชอบหวานฝ่ายหลวงพ่อกับเณรน้อยจะพูดค้ำนในที่บ้าน โยมก็อวยชาวบ้านเพราะตัวเองอายุโศกว่าพอลกลับถึงวัดด้วยความโมโหจัดจึงเปลื้องจีวรทำ เณรน้อยชกต่อในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่หลวงพ่อกับเณรน้อยถวายธูปธูปไม้ที่ผูกกับหางปลาเพื่อแก้เผ็ดหลวงพ่อกับเณรน้อยคนตระหนี่ การที่หลวงพ่อกับเณรน้อยไม่ไปชนเสาตั้งมาถูกคว่ำตัวเองแตก การที่หลวงพ่อกับเณรน้อยพูดแก้เขินด้วยคำว่าถูกปลากัดเมื่อถูกเณรน้อยถาม การที่หลวงพ่อกับเณรน้อยเดินพลาดตกสะพานเพราะมัวแต่เหลียวหลัง การที่เณรน้อยพูดตักคอกว่าหลวงพ่อกับเณรน้อยไม่ชอบหวานทั้งๆที่หลวงพ่อกับเณรน้อยชอบหวาน ความขบขันจึงเป็นไปตามทฤษฎีขมทำน

22) หลวงพ่อกับเณรน้อย (Tale of Old Monk and Young Novice, 87)

หลวงพ่อกับเณรน้อยคนหนึ่งชื่อพ่อคำ เพื่อนหลวงพ่อกับเณรน้อยนี้มีหลานสาวคนหนึ่งอยู่ในวัยแรกรุ่น หลานสาวคนนี้แอบชอบพ่อกับเณรน้อยตามประสาหนุ่มสาว แต่ต่อมาเณรน้อยได้ไปเรียนหนังสือในตัวเมือง หลวงพ่อกับเณรน้อยจึงมีโอกาสได้พบกับหญิงสาวทุกวันเกิดจนชอบพอกันเข้า ส่วนเณรน้อยพอทราบข่าวว่าหลวงพ่อกับเณรน้อยแอบชอบหญิงสาวที่ตนชอบกันอยู่จึงไม่พอใจ จึงคิดอุบายวางแผนให้ทั้งสองคนเกิดความระแวงกันและกัน เณรน้อยจึงกลับมาที่วัดแล้วไปบอกหลวงพ่อกับเณรน้อยว่าหญิงสาวเป็นปอบและบอกให้หลวงพ่อกับเณรน้อยสังเกตว่าคนเป็นปอบมักจะมองซ้ายมองขวาเสร็จแล้วเณรน้อยก็ไปบอกหญิงสาวว่าหลวงพ่อกับเณรน้อยมีหลานหลวงพ่อกับเณรน้อยต้องการพิสูจน์ความจริงด้วยตนเอง ตกเย็นวันนั้นหลานจึงได้ไปเยี่ยมบ้านที่เป็นเพื่อนกันเมื่อไปถึงบ้านหญิงสาวจึงตักน้ำมาถวายในขณะเดียวกันก็พยายามมองซ้ายมองขวาเพื่อหาทางหลวงพ่อกับเณรน้อยฝ่ายหลวงพ่อกับเณรน้อยก็เห็นว่าหญิงสาวกำลังมองซ้ายมองขวาอยู่ ก็คิดคงจะเป็นปอบจริงทั้งสองจึงเกิดความระแวงต่อกันขึ้น พอเณรน้อยทราบข่าวว่าทั้งสองคนเกิดความระแวงกันแล้ว วันต่อมาเณรน้อยจึงรีบไปขออนุญาตหลวงพ่อกับเณรน้อยเพื่อลสิกขามาแต่งงานกับหญิงสาว หลวงพ่อกับเณรน้อยจึงบอกเณรน้อยว่า หญิงสาวคนนั้นเป็นปอบจริงดังที่เณรน้อยว่าแต่เณรน้อยก็ได้ตอบหลวงพ่อกับเณรน้อยไปว่า ถึงแม้ว่าหญิงสาวคนนั้นเป็นปอบเป็นจริงแต่เมื่อคืนวานตนได้ไปปราบเรียบร้อยแล้วในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่ พระ

ณเณรน้อยทำผิวดินวัยไปจีบสาว การที่หลวงพ่อกุณเณรน้อยหลอกว่าหญิงสาวเป็นปอบและบอกหญิงสาวว่าหลวงพ่อบอกมีหาง การที่หลวงพ่อและหญิงสาวหลงกลณเณรน้อยและเชื่อว่าอีกฝ่ายเป็นไปตามที่ณเณรน้อยวางแผนไว้ การที่หลวงพ่อบอกว่าหญิงสาวเป็นปอบแต่ณเณรน้อยบอกว่าณเณรน้อยได้ปราบปอบไปแล้ว ความขบขันจึงเป็นไปตามทฤษฎีผิวดินผิวดินตัว

23) โง่งจนไม่รู้ว่าเป็นตัวเองโง่ง (Tale of Old Monk and Young Novice, 92)

หลวงพ่อกุณเณรน้อยอยู่ด้วยกันกับณเณรน้อยสามสี่รูป วันหนึ่งณเณรน้อยได้ยินข่าวว่าชาวบ้านพากันนินทาว่าพระณเณรน้อยขี้เกียจ ไม่ทำงาน ตื่นมากก็กิน กินแล้วไปขี้ในส้วมไม่ทำอะไรเลย หลวงพ่อกุณเณรน้อยได้ยินจึงแย้งว่าไม่ถูกต้อง เพราะว่าท่านยังทำงานอยู่พวกณเณรน้อยจึงชวนหลวงพ่อกุณเณรน้อยเดินทางไปทุ่งนาเพื่อทำงานทำ เดินไปสักพักก็เห็นชวานาเอาไข่ตักปลากหลวงพ่อกุณเณรน้อยจึงว่า โยมเป็นคนวัดทำไมทำฆ่าสัตว์ ชวานาบอกว่าไม่ฆ่าสัตว์ก็ไม่มီးอะไรกิน ณเณรน้อยอีกคนเห็นด้วยจากนั้นทั้งหมดก็เดินต่อไปคุยกันไปมาเรื่องราวใครเป็นคนผิด พอกลับถึงวัด เย็นวันนั้นหลวงพ่อกุณเณรน้อยตั้งตาคอยคิดว่า ใครพูดก่อนเป็นหนอน ตกกลางคืนหลวงพ่อกุณเณรน้อยมีตะเกียงพายุคนละดวงบังเอิญลมแรงทำให้ตะเกียงของณเณรน้อยรูปหนึ่งดับณเณรน้อยยกแก้วมีแต่ถ้าจะพูดขึ้นก็กลัวผิดคิดแต่แล้วคนแรกก็อดทนไม่ได้พูดขึ้นว่าตะเกียงตนเองดับ อีกรูปก็พูดเหมือนกันสุดท้ายหลวงพ่อกุณเณรน้อยจึงพูดเช่นกันว่ามีแค่หลวงพ่อกุณเณรน้อยคนเดียวที่ไม่พูด ต่อมาหลวงพ่อกุณเณรน้อยก็บอกว่า 10 ตัวและให้ณเณรน้อยเป็นคนไล่ต้อน ตนเองเป็นคนชี้ตัวหน้าและผ่านเนินใหญ่หลวงพ่อกุณเณรน้อยนับวัวดูแล้วไม่ครบ 10 ตัว ณเณรน้อยจึงบอกให้หลวงพ่อกุณเณรน้อยลงมานับดูก็จะครบ 10 ตัว หลวงพ่อกุณเณรน้อยลงมานับดูก็ได้ครบพอดี แต่พอขึ้นขี่มันนับดูก็ไม่ครบอีก หลวงพ่อกุณเณรน้อยจึงตัดสินใจไม่ขึ้นขี่วัวอีก พอกลับถึงวัดณเณรน้อยคนหนึ่งเกิดปวดฉี่กะทันหันหาที่ ไม่ได้จึงฉี่รดกำแพงวัด หลวงพ่อกุณเณรน้อยเห็นเข้าจึงหลอกดำโดยบอกให้ณเณรน้อยยกขาขึ้นข้างหนึ่งพอฉี่เสร็จณเณรน้อยก็วิ่งมาหาเพื่อนพร้อมกับบอกว่าเกือบโดนหลวงพ่อกุณเณรน้อยดำ พวกณเณรน้อยจึงถามว่าหลวงพ่อกุณเณรน้อยอย่างไร ณเณรน้อยคนที่ฉี่จึงตอบว่าท่านบอกให้ยกขาขึ้นอีกข้าง เพื่อนณเณรน้อยจึงหัวเราะแล้วบอกว่านั้นหมายความว่า หลวงพ่อกุณเณรน้อยดำ หลวงพ่อกุณเณรน้อยเป็นหมาในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่ หลวงพ่อกุณเณรน้อยตั้งกฎว่าจะไม่พูดแต่เป็นคนพูดเสียเอง การที่หลวงพ่อกุณเณรน้อยไม่ถึงสิบตัวเพราะไม่ได้นับตัวที่ตนเองขี่อยู่ การที่หลวงพ่อกุณเณรน้อยหลอกดำณเณรน้อยที่กำลังฉี่รดกำแพงด้วยการให้ยกขาขึ้นข้างหนึ่งเหมือนหมาฉี่ ความขบขันเป็นไปตามทฤษฎีผิวดินผิวดินตัว

24) ลักกินข้าวแลง (Tale of Old Monk and Young Novice, 100)

หลวงพ่อกุณเณรน้อยนอนร่วมห้องในกุฏิเดียวกัน วันหนึ่งหลังจากบิณฑบาตเสร็จแล้ว ทั้งหลวงพ่อกุณเณรน้อยและณเณรน้อยต่างก็วางแผนที่จะเก็บอาหารไว้ฉันในยามวิกาลอย่างไร

ก็ตาม ต่างฝ่ายต่างก็ระแวงว่าอีกฝ่ายจะทราบเรื่องเข้าพอดกลางคืนทั้งคู่ก็คิดตรงกันอีกว่าอีกฝ่ายคงจะหลับแล้วจึงคิดจะเอาข้าวในบาตรมาฉนั้ เณรน้อยเป็นคนเริ่มก่อน ยื่นมือออกนอกมุ้งไปกระทบฝาบาตรเสียงดังขึ้นกั้ลหวงพ้อจะลวงรู้จึงแกล้งทำเสียงแมวหวงพ้อจึงบอกให้เณรน้อยไล่แมวไปเสีย ต่อมาหวงพ้อก็เป็นฝ่ายลงมือบ้าง จึงยื่นมือออกนอกมุ้งไปกระทบฝาบาตรเสียงดังขึ้นอีกเหมือนกันกั้ลหวงพ้อจะลวงรู้ จึงแกล้งทำเสียงแมวเณรน้อยจึงบอกให้หวงพ้อไล่แมวไปเสียต่อมาทั้งคู่คิดตรงกันว่อกั้ลหวงพ้อจะลวงรู้แล้ว จึงยื่นมือออกนอกมุ้ง บังเอิญว่ามือของหวงพ้อกับเณรน้อยไปชนกันระหว่างพอดี้ ต่างฝ่ายก็คิดจะชักมือกลับแต่ก็เกรงว่อกั้ลหวงพ้อจะลวงรู้แต่ท่วที่สุดหวงพ้อเป็นฝ่ายยอมเสียหน้าจึงเอ่ยถามเณรน้อยว่าเณรน้อยก็อยกจะฉนั้เย้นกับหวงพ้อเหมือนกันหรือในเรื่องนี้ความขบขันเกิดจากการที่หวงพ้อและเณรน้อยวางแผนที่จะเก็บอาหารบิณฑบาตไว้ฉนั้เย้นซึ่งเป็นการผิดวินยสงฆ์ การที่ทั้งสองฝ่ายทำเสียงบาตรดังแล้วกลับทำเสียงแมวการที่ทั้งคู่เอามือไปชนกันระหว่างโดยบังเอิญ จนยากที่จะชักมือกลับได้ทัน การที่หวงพ้อยอมรับผิดและชวนเณรน้อยเป็นการแก้เชิน เป็นไปตามทฤษฎีการปลดปล่อย และทฤษฎีผิดฝาผิดตัว

25) หลวงพ้อปึก (Tale of Old Monk and Young Novice, 122)

หลวงพ้ออ่านหนังสือไม่ออก พุดได้แต่คำว่า นะ คำเดียว โยมจึงไม่เลื่อมใสทำให้อาหารการขบฉนั้ลำบากหลวงพ้อจึงคิดอุบายให้โยมมาถวายอาหาร ปกติชาวบ้านจะปล่อยควายไปกินหญ้าเองไม่ต้องดูแลหลวงพ้อจึงคิดอุบายให้เณรน้อยเอาควายชาวบ้านไปชนไว้และให้บอกชาวบ้านให้ไปถามหลวงพ้อพอชาวบ้านจึงไปถามหลวงพ้อเรื่องควายหาย หลวงพ้อจึงสร้างทำทิวกลบคุณหารและบอกตำแหน่งที่ควายหาย เมื่อชาวบ้านไปหาควายเจอตามที่หลวงพ้อบอก จึงเลื่อมใสและนำอาหารมาถวายต่อมาเณรน้อยชวนหลวงพ้อไปอาบน้้าในสระน้้า และบอกให้หลวงพ้อพุดว่า โม่ ตอนดำแล้วผุดขึ้น หลวงพ้อจึงทำตาม ตั้งแต่นั้นหลวงพ้อจึงพุดคำว่า นะไม่ได้ ชาวบ้านจึงเลื่อมใสยิ่งขึ้น ต่อมาชาวบ้านจึงนิมนต์พระวัดอื่นมาประชันความเก่งกับหลวงพ้อกับเณรน้อยหลวงพ้อไม่รู้ว่าจะเอาชนะพระวัดอื่นอย่างไร จึงปรึกษาเณรน้อย ได้ข้อตกลงกันว่าจะไปหาน้้าคราม ปู และ กระด้งใบใหญ่มาใช้เป็นเครื่องมือ พอได้ครบทั้งสามแล้วหลวงพ้อก็จะเอาปูจุ่มน้้าครามแล้วปล่อยให้ปูเดินลงในกระด้งที่มีใบลาน โดยให้เณรน้อยเป็นคนอ่านไปตามว่า จ่ามคุม (จุ่มคุม) โด่งได้ (ได้ดั่ง) ปานไตใบลู่ (ปูไตใบลาน) เมื่อถึงวันแข่งฉนั้จริง ไม่มีพระเณรน้อยวัดไหนสามารถอ่านข้อความในใบลานเพราะปูไตเลาะไปหมด นอกจากเณรน้อยของหลวงพ้อที่ตกลงกันไว้เป็นอย่างดี ทำให้พระวัดอื่นต้องยอมแพ้อย่างราบคาบในเรื่องนี้ความขบขันเกิดจากการที่หลวง

พ่อมีคนเลื่อมใสเพราะใช้กลอุบายซ่อนควายแล้วให้เณรน้อยไปบอกชาวบ้าน การที่หลวงพ่อกุศโลทัยไม่ได้เพราะเณรน้อยสอนให้ดำน้ำแล้วผูกขี้ผึ้งมาผูกที่หูว่าโม การที่หลวงพ่อกับเณรน้อยเอาชนะพระเณรน้อยวัดอื่นโดยการอ่านคำผวนไปตามการเดินทางของปูบโนบาลานในกระดิ่ง

26) หลวงพ่อบัณฑิตยา (Tale of Old Monk and Young Novice, 134)

หลวงพ่อบัณฑิตยา เป็นคนโง่เขลา อ่านหนังสือไม่ออก จึงต้องอาศัยเณรน้อยที่รู้หนังสืออยู่ตลอดเวลา วันหนึ่งเดินทางไปพบคนตากผ้าอยู่กระท่อมนาจึงถามเณรน้อยว่ามันคืออะไร เณรน้อยตอบว่า ชายคามังแพรว เดินไปอีกพบวัวพันหลักจึงถามเณรน้อยว่ามันคืออะไร เณรน้อยตอบว่า วัวเกี่ยวพันธนะนัง เดินไปอีกพบคนช่นเข้า จึงถามเณรน้อยว่ามันคืออะไร เณรน้อยตอบว่า หัวเขาสองเนง เดินไปอีกเห็นปักควาย จึงถามเณรน้อยว่ามันคืออะไร เณรน้อยตอบว่า โฟโล่หลุดโบก เดินต่อไปเห็นควายไม่เห็นเจ้าของเณรน้อยจึงบอกให้หลวงพ่อบัณฑิตยาไปไล่ควายไปไว้ในป่าที่บพอบชาวบ้านกลับมาไม่เจอควาย เณรน้อยจึงบอกชาวบ้านไปหาหลวงพ่อบัณฑิตยาโดยบอกว่า ท่านเป็นหมอดู ชาวบ้านจึงไปหาหลวงพ่อบัณฑิตยาและพูดตามที่เณรน้อยบอกไว้ว่า ชายคามังแพรว วัวเกี่ยวพันธนะนัง หัวเขาสองเนง โฟโล่หลุดโบก ควายอยู่ในป่าที่บ ชาวบ้านไปหาเจอควายตามที่หลวงพ่อบัณฑิตยาว่าจึงเกิดความเลื่อมใส ต่อมาฝนไม่ตกชาวบ้านจึงมาหาหลวงพ่อบัณฑิตยา หลวงพ่อบัณฑิตยาไปตอบไม่ได้จึงเดินไปที่ทุ่งนาได้ยินเสียงเขียดร้องว่า ฝนจะตกตอนขึ้น 3 คำ น้ำจะท่วมบันไดพระยา 3 ชั้น จึงไปบอกชาวบ้านเช่นนั้น บังเอิญว่าฝนตกตามนั้นพอดี ทำให้หลวงพ่อบัณฑิตยาได้ชื่อว่าหลวงพ่อบัณฑิตยา ในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่หลวงพ่อบัณฑิตยาได้หลายประโยคเพราะจำถ้อยคำที่เณรน้อยบอก และ การที่หลวงพ่อบัณฑิตยาเป็นหมอดูตามกลอุบายของเณรน้อย การที่หลวงพ่อบัณฑิตยาทำนายฝนตกได้ถูกต้องเพราะได้ยินเสียงเขียดร้อง เป็นการใช้ปรากฏการณ์พิเศษเช่นฟังเสียงเขียดรู้เรื่องมาสร้างเรื่องให้หลวงพ่อบัณฑิตยาทำนายถูกฝนตกได้ถูกต้อง

27) หลวงพ่อขี่ไก่หนวด (Tale of Old Monk and Young Novice, 143)

หลวงพ่อบัณฑิตยา เลี้ยงไก่หลายตัวไว้ในวัด เวลาไปไหนมาไหนหลวงพ่อบัณฑิตยาก็กำขี้เณรน้อยให้ดูแลให้ดูอย่าให้ไก่มาขึ้นศาลาได้ วันหนึ่งเณรน้อยเผลอนอนหลับไปไก่จึงขึ้นมามีขี้เณรน้อย หลวงพ่อบัณฑิตยาเห็นเข้าจึงโกรธและสั่งให้เณรน้อยทำความสะอาดและขู่ว่าครวหน้าถ้ายังขึ้นปล่อยให้ไก่ขึ้นมามีขี้เณรน้อยอีกจะใหเณรน้อยใช้ปากเลียทำความสะอาด เณรน้อยรู้สึกเจ็บใจคิดอุบายแก้ผิดหลวงพ่อบัณฑิตยา โดยซื้อน้ำตาลปีบมาทำเป็นเหมือนขี้ไก่หยอดบนศาลาพอหลวงพ่อบัณฑิตยาเห็นเข้าจึงโกรธมาก สั่งลงโทษให้เณรน้อยใช้ปากเลียกินให้หมด เณรน้อยได้ทีแสร้งทำทำไม่ยอมทำเพื่อลวงให้หลวงพ่อบัณฑิตยาใจ เสริ่งแล้วจึงใช้ปากเลียกินน้ำตาลอย่างเอร็ดอร่อยหลวงพ่อบัณฑิตยาเห็นดังนั้นจึงถามเณรน้อยว่าไม่เหม็นหรืออย่างไร ส่วนเณรน้อย

บอกว่าไม่เหมือนกลับหวานเสียอีก ด้วยความสงสัยหลวงพ่อก็ลงจิง Chim จิงรู้ว่าชีโก่มีรสหวานจริงวันหลังหลวงพ่อก็บอกระบายใจถ้าโก่ขึ้นมาขึ้นบนศาลาอีก เณรน้อยไม่ต้องไล่โก่ปล่อยให้มันชี หลวงพ่อก็จะทำความสะอาดเอง เณรน้อยได้ทีจึงปล่อยให้โก่ขึ้นมาขึ้นบนศาลา หลวงพ่อกลับมาเห็นชีโก่เต็มศาลาจึงรีบบอกเณรน้อยว่าไม่ต้องทำความสะอาด ตนจะจัดการเองแต่พอหลวงพ่อก็ใช้ปากเลียชีโก่กองแรกเท่านั้น ก็รู้สึกเหม็นแทบอาเจียน จึงถามเณรน้อยว่าวันนี้ทำไมชีโก่จึงมีรสชาติเหม็นนักเณรน้อยบอกว่ามันเป็นโคคนละฝูงกัน หลวงพ่อก็ถามว่าทำไมชีโก่ฝูงนี้จึงเหม็นไม่เหมือนชีโก่ฝูงก่อนเณรน้อยจึงบอกความจริงว่า ที่ไม่เหมือนกันเพราะชีโก่ฝูงก่อนเป็นชีโก่ที่น้ำตาลปีบแต่ชีโก่ฝูงนี้เป็นชีโก่จริง ๆ ในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่เณรน้อยคิดอุบายให้หลวงพ่อตายใจว่าชีโก่หวานโดยใช้น้ำตาลปีบแทนชีโก่ การที่หลวงพ่อดลใจเชื่อแล้วบอกเณรน้อยให้ปล่อยให้โก่ขึ้นมาขึ้นบนศาลาได้โดยหลวงพ่อก็ใช้ปากทำความสะอาดเอง การที่หลวงพ่อดูถูกเณรน้อยหลอกให้กินชีโก่จริง ๆ จนแทบอาเจียน

28) หลวงพ่อเสียดิ (Tale of Old Monk and Young Novice, 151)

หลวงพ่อยู่กับเณรน้อยหนึ่งรูป หลังจากที่ดินเพลเสร็จหลวงพ่อกับเณรน้อยก็ช่วยกันกวาดทำความสะอาดบริเวณวัด ในขณะที่นั้นมีพ่อค้าควายต่างถิ่น 3 คน เดินทางผ่านทางนั้นจึงแวะที่วัดเพื่อพักเหนื่อยและเกิดความหิวจึงขออาหารเหลือจากบิณฑบาตมาประทังความหิว หลวงพ่อเห็นว่ากับข้าวก็หมดแล้ว แต่ด้วยความสงสารพ่อค้าควายทั้งสาม จึงชีไปที่ต้นมะพร้าวในวัดแล้วบอกว่า ถ้ากินได้ก็ให้กินถ้ากินไม่ได้ก็ไม่ต้องกิน พ่อค้าทั้งสามคนจึงช่วยกันป็นต้นมะพร้าวเก็บลูกมะพร้าวมาผ่าตม่น้ำกินเนื้อมะพร้าวกินเสร็จแล้วขอลาหลวงพ่อดูเดินทางต่อ หลังจากที่พักจากไปไม่นาน หลวงพ่อก็เหลือบไปดูเหมือนเปลือกรมะพร้าวจำนวนมากภายในวัด จึงโมโหมากที่พ่อค้าทั้งสามกินแล้วไม่รู้จักเก็บกวาดขยะให้เรียบร้อย จึงบอกฝากเณรน้อยให้วิ่งไปดำพ่อค้าด้วยคำว่า ให้หมาเย็ดแม่พวกท่าน 500 ตัว พ่อค้าด้วยความมีไหวพริบดีจึงฝากเณรน้อยไปบอกว่าหมาเย็ดแม่ตั้ง 500 ตัวนั้นพวกตนรับไม่หมดแน่เพราะพวกตนมีแค่สามคน จึงขอรับไว้คนละ 100 ตัวรวมเป็น 300 ตัว ส่วนอีก 200 ตัวนั้นพวกตนขอคืนให้หลวงพ่อไป เณรน้อยจึงรีบกลับมาบอกหลวงพ่่ว่าพ่อค้าควายขอรับหมาเย็ดแม่ไว้ 300 ตัว ส่วนหมาเย็ดแม่อีก 200 ตัว พวกเขาคืนให้หลวงพ่อแล้วหลวงพ่อก็ไม่ทันคิดถึงว่าตนเองถูกพ่อค้าหลอกตาจึงตกลงกับเณรน้อยว่า จะแบ่งหมาเย็ดแม่คนละ 100 ตัว ในเรื่องนี้ ความขบขันเกิดจากการที่หลวงพ่อดลใจฝากเณรน้อยไปดำพวกพ่อค้าด้วยคำว่า หมาสี่แม่พวกเจ้า 500 โด ซึ่งเป็นคำด่าภาษาอีสาน และพ่อค้าด่าตอบด้วยไหวพริบดีปฏิภาณว่า คืนหมาสี่แม่ 200 ตัวให้หลวงพ่อซึ่งเป็นการใช้คำด่าแปลงให้เป็นคำพูดปกติเพื่อด่าตอบ การที่

หลวงพ่อก็ไม่ทันนึกคิดว่าตนเองถูกตำหนิและยังแบ่งหมาสีแม่ กับเณรน้อยคนละ 100 ตัว เหมือนกับว่าไม่ได้ถูกตำ

สรุปผลการศึกษา

กลวิธีการสร้างอารมณ์ขันในนิทานมุกตลกภาคอีสานเรื่องหัวพอกับจวน้อย ซึ่งสามารถวิเคราะห์เนื้อหามาจากตัวเรื่องนิทานที่คัดเลือกมาจำนวน 28 เรื่อง โดยวิเคราะห์จากการผูกปมของเรื่องของพฤติกรรมการขัดแย้งของหลวงพ่อกับเณรน้อยซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีขมขำ ทฤษฎีผิดฝาผิดตัว ทฤษฎีการปลดปล่อย และการใช้ภาษาคำผวน คำปริศนา เพื่อสร้างอารมณ์ขัน ดังนี้

เรื่อง **โลกมากมกักลาหาย** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่ว่าเจ้าภาพงานแต่งงานใช้คำผวนว่า คั่วงา ซึ่งผวนว่า ฆ่าวัว ทำให้หลวงพ่อบอกเข้าใจผิดว่าเป็นคั่วงาจริงๆและความเข้าใจผิดของหลวงพ่อก็คือ บักแดงเขาโขง คือเป็นควายเผือกตัวใหญ่ แต่แท้จริงแล้ว บักแดง คือ พริกสีแดง และ เขาโขง คือ มะขาม ในภาษาอีสาน

เรื่อง **เณรน้อยไม่รู้จักศีล** ความขบขันเกิดจากปมเรื่องที่ เณรน้อยคิดว่าศีลเป็นรูปธรรมซึ่งความจริงแล้วศีลเป็นนามธรรม และ การที่หลวงพ่อบอกให้พวกเณรน้อยกินขี้มูกตัวเองโดยบอกว่าเป็นตัวเป็น ๆ ของศีล

เรื่อง **ใกล้เกลือกินต่าง** ความขบขัน เกิดจากเหตุการณ์ที่เณรน้อยไม่รู้วิธีประเคนว่าคือการถวายของของแก่พระทุกๆไปจึงทุบหัวหลวงพ่อก และการที่หลวงพ่อดึงตัวเปล่าเพราะโดนทุบหัวเพราะสอนวิธีประเคนแบบผิด ๆ ให้เพราะความหิวจนโกรธ

เรื่อง **หลวงพ่อยากกินหน่อไม้** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่ เณรน้อยหลอกหลวงพ่อกินหน่อไม้ส่วนโคนที่แข็งส่วนตนเองกินส่วนปลายที่อ่อนกว่า และการที่เณรน้อยหลอกให้หลวงพ่อกินหน่อไม้ส่วนโคนเพื่อรักษาอาการป่วยแต่กลับเกิดเป็นตุ่มขึ้นแทนการที่เณรน้อยหลอกหลวงพ่อกินหน่อไม้ส่วนโคน ถ้าหลวงพ่อกินหน่อไม้ส่วนโคนหน้าหลวงพ่อกินก็กินมันต์

เรื่อง **หลวงพ่อยากกินบักเขือ** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่หลวงพ่อกินเณรหลอกให้ตื่นไปบิณฑบาตกลางดึก การที่หลวงพ่อกินหน่อไม้ส่วนโคนได้ต้นมะเขือจนถูกหญิงชาวบ้านหยิกหัวเส้นแต่ร้องไม่ได้เพราะกลัวโยมจะตกใจ การที่เณรน้อยแกล้งกระซอกจิวหลวงพ่อกิน

ออกทำให้จิวรติงหัวหลวงพ่อไปโดนเสาจนแตก การที่เณรน้อยเอาขมิ้นใส่เกลือและมะนาวให้โดยหลอกหลวงพ่อหาหัวโดยอ้างว่าเป็นยา การที่หลวงพ่อกจะแก้เผ็ดเณรน้อยแต่ถูกเณรน้อยหลอกให้ไปนอนใต้ต้นมะกอกจนลูกมะกอกหล่นใส่หัวแตก

เรื่อง **หลวงพ่อกำ** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่หลวงพ่อกำทำนายเรื่องไถหาย ถูกเพราะใช้อุบายหลอกชาวบ้าน หลวงพ่อกำทำนายเรื่องเงินหายถูกเพราะบังเอิญชื่อเหมือนกัน การที่หลวงพ่อกำทำนายเรื่องปืนหายถูกเพราะบังเอิญ งามได้ในน้ำ หลวงพ่อกำเทศน์ได้โดยใช้การจำชื่อต้นไม้ด้วยกลอุบายของเณรเณรน้อยหลอกให้หลวงพ่อกำหาบเกลือและตัวเองไปขี่ม้าแทนหลวงพ่อกำหลวงพ่อกำซ่อนเกลือในน้ำจนละลายหมดเพราะความโง่เขลา เณรน้อยหลอกหลวงพ่อกำให้ตบเงี่ยงปลาตุ๊ก เณรน้อยโกหกหลวงพ่อกำว่าแมลงวันกินปลาหมด หลวงพ่อกำถูกเณรน้อยตีที่จมูกจนตายเพราะความโง่ของตัวเอง

เรื่อง **หลวงพ่อยากินหมากน้ำ** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่ เณรน้อยหลอกให้หลวงพ่อกำตื่นไปบิณฑบาตกลางดึก หลวงพ่อกำไปนอนใต้ต้นน้ำเต้าแล้วโดนหยิกหัวแต่ไม่กล้าร้องเพราะกลัวโยมตกใจ หลวงพ่อกำเอาขมิ้นทาหัวจนเหลืองและไปซ่อนที่กอหญ้าเพราะกลัวโยมจะเห็น โยมเอาดินกลบหัวหลวงพ่อกำที่หลบข้างกอหญ้าเพราะเข้าใจว่าเป็นกองขี้ เณรน้อยช่วยเอาส้อมไปมาครอบหลวงพ่อกำไว้ให้เป็นเหมือนขิงไก่ เณรน้อยเอาจิวรมาคลุ้มสุมหลวงพ่อกำไว้เพราะกลัวโยมจะเห็น

เรื่อง **หลวงพ่อกะทอ** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่ หลวงพ่อกำเอาเปรียบเณรน้อยโดยให้เก็บใบตองในป่าช้าคนเดียวส่วนตนเองแอบไปนอนหลับอย่างสบายหลวงพ่อกำถูกเณรน้อยแก้เผ็ดโดยหลอกให้หาบกล้วยบัว

เรื่อง **หลวงพ่อน้องควาย** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่ เณรน้อยหลอกให้หลวงพ่อกำเอามือล้างตุตควายเพื่อเอารกควาย ควายตกใจแล้วหุบตุตเข้าทำให้มือหลวงพ่อกำติดไปด้วยควายวิ่งโดยหมีมือหลวงพ่อกำติดอยู่ที่ตุต เณรน้อยใช้คำผวนว่าแยคันทัน ซึ่งผวนว่ายันคันแท เพื่อให้หลวงพ่อกำสลัดมือออกด้วยการยันคันนา

เรื่อง **เกลือเป็นเหตุ** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่เณรน้อยหลอกหลวงพ่อกำว่าการหาบเกลือไม่หนักโดยแกล้งหลับตาเดินเข้าไปมาอย่างสนุกสนานหลวงพ่อกำหลงกลไปหาบเกลือแทนเณรน้อย หลวงพ่อกำไปซ่อนเกลือในน้ำจนละลายหมดเพราะความโง่ เณรน้อยหลอกหลวงพ่อกำให้ตบเงี่ยงปลาตุ๊กจนปากมือปวดทรมานเณรน้อยกินปลาหมดแล้วโกหกว่าแมลงวันกินหมด หลวงพ่อกำบอกให้เณรน้อยตีแมลงวันที่ยังจับกุมตนเองจนได้รับบาดเจ็บสาหัสเพราะความ

โง่บวกความโกรธ

เรื่อง **หลวงพ่อดีใจ** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่ หลวงพ่อเลี้ยงม้าไว้ และตกลงว่าจะยกม้าให้แก่เณรน้อยถ้าเณรน้อยทำให้ท่านลงจากหลังม้าได้ เณรน้อยใช้กลอุบายหลอกให้หลวงพ่อดังจากหลังม้าจนเสียม้า หลวงพ่อนั่งบนธรรมาสสนิไม่ระมัดระวังจน อวัยวะเพศโผล่จนชาวบ้านไม่นิมนต์ให้เทศน์

เรื่อง **หลวงพ่อดูด** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่ หลวงพ่อดูดในงานนิมนต์ เพราะกลิ่นไม่ไหวส่งกลิ่นเหม็น เณรน้อยใช้คำพูดหลอกด่าว่าตดหลวงพ่อดูดเหมือนส่วน ประสมข้าวเกรียบ ซึ่งจริง ๆ แล้ว ส่วนประสมข้าวเกรียบ คือเครื่องตดหมา ซึ่งมีกลิ่นเหม็น มาก

เรื่อง **หลวงพ่อดูหมิ่น** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่หลวงพ่อกับเณรน้อย แต่ภายหลังถูกเณรน้อยท้วงติงว่าท่องผิดจึงเกิดความสงสัยในมนต์ลึกลับของตัวเองและขาด ความเชื่อมั่น จึงไม่สามารถเสกหินให้เป็นมันเหมือนเดิม

เรื่อง **หลวงพ่อดูหมิ่น** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่หลวงพ่อกับเณรน้อย เล่นหมากรอกสนั่นจนลืมทำวัตรสวดมนต์อาบน้ำพักผ่อน หลวงพ่อเดินหลับไปบิดขาขาด ตอนเช้า หลวงพ่อดูแต่ละเมอถึงเรื่องเล่นหมากรอกสนั่นไม่ได้ยินเณรน้อยบอกให้บิดขาขาดเพื่อ ตักบาตรหลวงพ่อดูไม่ยอมเปิดบาตรเพราะกลัวคิดถึงแต่เรื่องเปิดทางหมากรอกสนั่นเพราะเกรงว่า เณรน้อยจะกินรวบเข้าฮอร์ต

เรื่อง **เณรน้อยตีตมมี** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่กลุ่มเณรน้อยเล่นไฟแล้วถูก หลวงพ่อจับได้เพราะว่าคนที่ไม่ได้เล่นกับคนอื่นเพราะส่งเสียงดังให้รีบตีตมมี หลวงพ่อดูไม่รู้ว่า การตีตมมีของพวกเขาเณรน้อย คือ การเล่นไฟอย่างหนึ่ง จึงไม่ดูว่าพวกเขาเณรน้อยที่เล่นไฟอยู่ซ้ำ ยังอนุญาตให้เณรน้อยเล่นไฟกันต่อไปได้อีก

เรื่อง **หลวงพ่อดูเสีย** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่ หลวงพ่อนั่งเล่นแต่ไม่ ระวังจนเณรเห็นอวัยวะเพศออก เณรน้อยหลอกหลวงพ่อบอกเรื่องชาวบ้านตักทองประทุมจับ กวางหลงเข้าหมู่บ้านว่าเป็นเรื่องการจับคนอวัยวะเพศออก หลวงพ่อดูเกิดความกลัวจึงหนี ไปซ่อนที่จอมปลวกท้ายหมู่บ้านเพราะว่าตัวท่านเองก็อวัยวะเพศออกเหมือนกันชาวบ้าน วิ่งไล่กวางไปจอมปลวกท้ายหมู่บ้านทำให้หลวงพ่อดูเข้าใจผิดคิดว่าชาวบ้านวิ่งไล่ตนหลวงพ่อดู รับสารภาพว่าตนเองอวัยวะเพศออก ทั้ง ๆ ที่ชาวบ้านไม่ได้ถามเลยและเป็นคนละเรื่องกัน

หลวงพ่อกับตัวเองได้ปราบปอบไปแล้ว

เรื่อง **โง้งจนไม่รู้ว่าจะตัวเองโง้ง** ความขบขันเกิดจากปมเรื่องที่ หลวงพ่อตั้งกฎกติกาไว้ว่าห้ามพูดคุยกันแต่สุดท้ายหลวงพ่อก็ปล่อยพูดเสียเอง หลวงพ่อนับว่าไม่ถึงสิบตัวเพราะไม่นับตัวที่ตนเองขี้อยู่ หลวงพ่อเห็นณเณรน้อยฉีรดก้าแพงจึงหลอกด่าณเณรน้อยโดยบอกให้ยกขาขึ้นข้างหนึ่งณเณรเสียรู้โดยไม่ทราบว่าคุณหลวงพ่อกลอกด่าว่าเป็นหมา

เรื่อง **ลักกินข้าวแดง** ความขบขันเกิดจากปมเรื่องที่ หลวงพ่อและณเณรน้อยต่างคนต่างวางแผนที่จะเก็บอาหารไว้ฉันเย็น กลางดึกหลวงพ่อและณเณรน้อยต่างก็ยื่นมือไปถูบาตรเกิดเสียงดังแล้วทำเสียงแมวเพราะเกรงอีกฝ่ายจะรู้ทั้งคู่ยื่นมือไปชนกันโดยบังเอิญจนยากที่จะชักมือกลับได้ทันหลวงพ่อยอมรับสารภาพและชวนณเณรน้อยฉันเย็นด้วยกัน

เรื่อง **หลวงพ่อบีบ** ความขบขันเกิดจากปมเรื่องที่หลวงพ่อบอกอ่านหนังสือไม่ออกจึงไม่มีใครเลื่อมใสจึงใช้กลอุบายซ่อนควายแล้วให้ณเณรน้อยไปบอกชาวบ้านเพื่อให้ชาวบ้านเลื่อมใส หลวงพ่อพูดคำว่าโมได้เพราะณเณรน้อยสอนให้ด่าแล้วพูดขึ้นพูดโม หลวงพ่อกับณเณรน้อยเอาชนะพระณเณรวัดอื่นได้เพราะการท่องจำคำผวนไปตามการเดินของปูบันโบลานในกระดั่ง

เรื่อง **หลวงพ่อบีบได้ยา** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่ หลวงพ่อบอกอ่านหนังสือไม่ออกแต่สามารถพูดหลายประโยคเพราะท่องจำคำที่ณเณรน้อยบอกไว้ หลวงพ่อกลายเป็นหมอดูแม่นยำเพราะกลอุบายของณเณรน้อยหลวงพ่อบอกทำนายฝนตกได้ถูกต้องเพราะบังเอิญได้ยินเสียงกบเขี่ยต๋อง

เรื่อง **หลวงพ่อบีบไก่หวอด** ความขบขันเกิดจากเหตุการณ์ที่ณเณรน้อยใช้กลอุบายทำให้ปากเสียกินขี้ไก่ปลอมจากน้ำตาลปี๊ปเพื่อลวงให้หลวงพ่อบอกว่าขี้ไก่หวอด หลวงพ่อบอกเชื่อจึงบอกณเณรน้อยให้ปล่อยให้ไก่ขึ้นมาขี้นบนศาลาได้โดยท่านจะใช้ปากเลียทำความสะอาดเอง หลวงพ่อกถูกณเณรน้อยหลอกให้กินขี้ไก่จริง ๆ จนอาเจียนออก

เรื่อง **หลวงพ่อบีบเสียที** ความขบขันเกิดจากปมเรื่องที่หลวงพ่อบอกณเณรน้อยไปด่าพวกพ่อด่าควายด้วยคำว่า "ให้หมา 500 ตัวเย็ดแม่พ่อด่าพ่อด่า" ความมีไหวพริบปฏิภาณแก้คำว่า "ขอคืนหมา 200 ที่เย็ดแม่ให้หลวงพ่อ" ซึ่งเป็นการแปลงสำนวนคำให้เป็นคำพูดปกติเพื่อด่าตอบ หลวงพ่อบอกไม่ทันนึกคิดว่าตนเองถูกด่า กลับตกลงกันแบ่งหมา 100 ตัวที่เย็ดแม่กับณเณรน้อยเสมือนหนึ่งว่าตนเองไม่ได้ถูกด่า

Reference

- Attardo, S. (1994). *Linguistic Theories of Humor*. New York: Mouton de Gruyter.
- Chanbanchee, Y. (2008). *The Techniques of Thai Humour in the Prose of Ketsaepsawas Palakawong Na Ayudhya*. Master's Thesis, Graduate School, Srinakharinwirot University.
- Klahwikgid, W. (2005). *Humour in text Sms*. Master's Thesis, Graduate School, Srinakharinwirot University.
- Liaophenseng, S (2009). *Khati chon witthaya*. (In Thai) [Folklore]. Khonkean: khlang nana witthaya.
- Sastri, S. (1983). *Rai ngan wichai khwam talok nai lakhon nok*. (in Thai) [Research Report on Humorous Structure in Lakhon Nok]. Bangkok: Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Senasui, P. S. (2003). *Nithan Huapho Kap Chua Noi*. (In Thai). [Tale of Old Monk and Young Novice]. Khonkean: Maha-Utr Press.
- Wimonchan, S. (2005). *Khao chai katun*. (in Thai) [Understanding Cartoon]. Bangkok: Rueankaeo.

คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์
ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว*
English loanwords perceived in King Chulalongkorn's Letters

พรรณวษา ใจจู¹ / สุภาพร คงศิริรัตน์²
Phanwasa Chaichu¹ / Supaporn Khongsirirat²

^{1,2}สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,2}Thai language program, Faculty of Humanities, Naresuan University
Phitsanulok 65000, Thailand

Corresponding author. Email: panwasa.jaiju38@gmail.com

Abstract

This research article aimed to study English loanword strategies perceived in King Chulalongkorn's letters to Queen Sri Bajarindra during His Majesty's first visit to Europe in A.D. 1897. The findings revealed the total of 363 English loanwords categorized as 221 loanwords by transcription (60.88 %), 124 loanwords by translation (34.16 %), 8 loanwords by the combination of translation and transcription (2.20 %), 3 loanwords by syllable deletion (0.83 %), and 7 loanwords by compounding (1.93 %). The instances of each category of loanwords could reflect the English loanword strategies used in the Thai language during the reign of King Chulalongkorn.

Keywords: letters, English loanwords, King Chulalongkorn

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการยืมคำภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ เมื่อครั้งเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2440 ผลการศึกษาพบคำยืมภาษาอังกฤษทั้งหมดจำนวน 363 คำ จำแนกได้เป็นการยืมแบบทับศัพท์ 221 คำ คิดเป็นร้อยละ 60.88 การยืมแบบแปลศัพท์ 124 คำ คิดเป็นร้อยละ 34.16 การยืมแบบแปลปนทับศัพท์ 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.20 การยืมแบบตัดพยางค์ 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.83 และการประสมคำ 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.93 จำนวนคำศัพท์ที่ยืมมาแต่ละประเภทสะท้อนให้เห็นถึงกลวิธีในการยืมคำภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในภาษาไทยช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

คำสำคัญ: พระราชหัตถเลขา, คำยืมภาษาอังกฤษ, พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

บทนำ

การยืมคำ คือ การที่ภาษาหนึ่งนำเอาคำหรือลักษณะทางภาษาของอีกภาษาหนึ่งไปใช้ในภาษาของตน ภาษาที่ถูกยืมมามักจะถูกเปลี่ยนแปลงรูปคำ เสียง และ ความหมาย ในภาษาใหม่ เพื่อความสะดวกในการออกเสียง และเป็นไปตามลักษณะสำคัญในภาษาของผู้ยืม (Kingkham, 2007: 9) คำยืมภาษาต่างประเทศที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทยนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมากเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อย่างไรก็ตามคำยืมมิได้เพิ่งเริ่มปรากฏขึ้นในปัจจุบัน แต่คนไทยได้นำคำยืมมาใช้ตั้งแต่อดีตแล้ว ด้วยอิทธิพลของการค้า การศึกษา วรรณกรรมและวิทยาการต่างๆ รวมไปถึง ความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมประเพณี และการทูต (Naksakul, 1979: 153 cited in Piamngam, 2001: 204)

ในบรรดาคำยืมทั้งหลาย คำยืมภาษาอังกฤษนับว่าเป็นอีกหนึ่งภาษาที่มีการยืมเข้ามาใช้ในภาษาไทย และมีความสำคัญไม่น้อยกว่าคำยืมภาษาอื่น ๆ เพราะในปัจจุบันคำยืมภาษาอังกฤษนั้นถูกยืมมาใช้มากขึ้น เนื่องจากคนไทยสนใจรับวัฒนธรรมตะวันตก การติดต่อสื่อสารกันที่ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น รวมไปถึงเทคโนโลยีวิทยาการใหม่ ๆ ที่รับมาจากทางตะวันตก

คำยืมภาษาอังกฤษได้เข้ามาในภาษาไทยเป็นเวลานานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์เสด็จประพาสยุโรปถึง 2 ครั้ง โดยในครั้งแรกได้มีพระราชหัตถเลขาพระราชทานสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ จำนวนทั้งหมด 62 ฉบับ ทรงเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้เสด็จประพาส โดยเนื้อความที่ได้ทรงเล่าพระราชทานนั้นปรากฏคำยืมภาษาอังกฤษ เป็นจำนวนมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ความเอื้อเฟื้อของกัปตันแลออฟฟิเชอร์นั้นมากเสียจริงๆ...”

“...กินข้าวเย็นวันนั้นบาดดาฟ้า แต่งอีฟวนิ่งแจ็กเก็ต...” (King Rama V, 1920: 1)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่ามีการยืมคำภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ปะปนในภาษาไทยโดยมีทั้งวิธีการยืมแบบทับศัพท์ เช่น กัปตัน (Captain) ออฟฟิเชอร์ (Officer) และ อีฟวนิ่งแจ็กเก็ต (Evening Jacket) การยืมโดยการแปลศัพท์ เช่น ดาดฟ้า ยืมมาจากคำว่า deck เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้คำภาษาต่างประเทศปนกับภาษาไทยเป็นจำนวนมากในพระราชหัตถเลขาทั้ง 62 ฉบับ ประกอบกับเป็นการเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรกเพื่อศึกษาประเทศที่เป็นต้นฉบับของความศิวิไลซ์ การเสด็จในครั้งนี้จึงเปรียบเสมือนการเปิดโลกทัศน์ของประเทศไทยด้วยเช่นกัน การที่พระองค์ทรงประสบพบเห็นสิ่งใหม่ๆ และได้ทรงบันทึกลงในพระราชหัตถเลขา ทำให้พระราชหัตถเลขาของพระองค์มีความน่าสนใจทั้งด้านเนื้อหาและด้านภาษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านภาษาที่มีการนำคำยืมภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากลวิธีการยืมคำภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าคำยืมภาษาอังกฤษในรัชสมัยของพระองค์นั้นมีวิธีการยืมคำมาใช้อย่างไร

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการยืมคำภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องใน 2 ประเด็น ได้แก่ (1) ความหมายของ

คำยืมและสาเหตุของการยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย (2) เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวิธีการยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยสรุปได้ดังนี้

1. ความหมายของคำยืมและสาเหตุของการยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย

การยืมคำต่างประเทศเข้ามาใช้ในภาษาไทย มีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ทำให้ในปัจจุบันภาษาไทยมีคำยืมจากภาษาอื่นเข้ามาใช้อยู่เป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นถึงการรับวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาผ่านคำยืมภาษาต่างประเทศ

Kingkham (2007:9) กล่าวว่า การยืมคำ คือ การนำคำหรือลักษณะทางภาษาของอีกภาษาหนึ่งไปใช้ในภาษาของตน ภาษาที่ถูกยืมมามักจะถูกเปลี่ยนแปลงรูปคำ เสียง และความหมายในภาษาไทยใหม่ เพื่อความสะดวกในการออกเสียง และเพื่อให้เป็นไปตามตามลักษณะสำคัญของภาษาของผู้ยืมส่วน Saengjan (2011:6) ได้สรุปความหมายของคำยืมว่า คำยืมหมายถึง การนำคำต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยโดยวิธีการทับศัพท์ แปรคำ และบัญญัติคำ เพื่อสะดวกในการสื่อความหมายกัน

นอกจากนี้ Bloomfield (1933:444 cited in Piamngam, 2001:41) ได้กล่าวถึงการยืมและสาเหตุของการยืมคำว่า การยืมคำเป็นกลไกและกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งทางภาษาเป็นการรับเอาลักษณะหรือคุณสมบัติบางประการของภาษาอื่นมาไว้ในภาษาของตนการยืมคำทำให้ภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลงนอกเหนือไปจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา การประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ สภพสังคม การเมืองและการติดต่อค้าขาย หรืออาจกล่าวว่าการยืมคำเป็นการนำเอาคำจากภาษาหนึ่งเข้าไปใช้ในภาษาของตน แต่ละภาษาจะมีภาษาต่างประเทศเข้าไปปะปนทุกภาษามากน้อยแตกต่างกันไป ซึ่งแสดงให้เห็นความเจริญและความเสื่อมของภาษา และยังคงสอดคล้องกับที่ Naksakul (1979:153 อ้างใน Piamngam, 2011:204) ที่กล่าวถึงสาเหตุหนึ่งที่ภาษาไทยยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ว่า มาจากปัจจัยต่างๆ เช่น การที่คนไทยไปศึกษาที่ยุโรปและอเมริกานำคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย ความรวดเร็วในการสื่อสาร (โลกาภิวัตน์) และการเดินทางระหว่างต่างประเทศกับประเทศไทยการขยายตัวของอุตสาหกรรมและการค้าโลก ดังนั้นสรุปได้ว่า คำยืม คือ คำต่างประเทศที่รับเข้ามาใช้ในภาษาไทย โดยวิธีการต่าง ๆ ส่วนสาเหตุของการยืมคำภาษาอื่นเข้ามาใช้ในภาษานั้นมาจากความเจริญของสังคมที่รับเอาวัฒนธรรมจากสังคมที่เจริญกว่าเข้ามาปรับใช้ ทำให้ภาษาของสังคมหนึ่งเกิดการปะปนเข้ามาถึงภาษาของอีกสังคม กลายเป็นคำยืมในที่สุด

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการยืมคำภาษาอังกฤษ

Taileart (2015) ได้ศึกษาวิธีการยืมคำภาษาอังกฤษในพระนิพนธ์เรื่อง “สาส์นสมเด็จ” และวิเคราะห์ความหมายปัจจุบันของคำยืม ผลการศึกษาในส่วนของวิธีการยืมคำพบว่า มีคำยืมจากภาษาอังกฤษที่ปรากฏอยู่ใน พระนิพนธ์ “สาส์นสมเด็จ” ทั้งสิ้น 417 คำ จำแนกเป็น การยืมทับศัพท์จำนวน 181 คำ คิดเป็นร้อยละ 43.41 การยืมปนรหัสจำนวน 109 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.14 การยืมแปลศัพท์จำนวน 96 คำ คิดเป็นร้อยละ 23.02 การยืมแปลปนทับศัพท์จำนวน 23 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.52 และการยืมตัดพยางค์จำนวน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.92 ทั้งนี้การที่มีการยืมโดยวิธีการทับศัพท์มากที่สุด น่าจะเป็นเหตุมาจากทั้งสองพระองค์ทรงเป็นผู้รู้ภาษาอังกฤษดีมาก และกรมพระยาดำรงราชานุภาพก็ประทับอยู่ที่ป็นังเป็นเวลานานทำให้คุ้นชิน จึงใช้คำภาษาอังกฤษสลับกับคำไทยได้ ส่วนการยืมปนรหัสที่พบมากเป็นอันดับสองน่าจะเป็นเพราะผู้นิพนธ์ทรงมุ่งหมายให้เข้าใจความหมายที่ตรงกันกับพระองค์

Jampa (2012) ได้ศึกษาวิธีการยืมคำภาษาอังกฤษในพระราชนิพนธ์เรื่อง ไกลบ้านในเชิงสุนทรียศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า มีจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษทั้งหมด 430 คำ เนื่องจากในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนั้นยังไม่มีการบัญญัติคำภาษาอังกฤษขึ้นเป็นคำไทยอย่างเป็นทางการและคำยืมที่ปรากฏนั้นมักเป็นคำศัพท์เฉพาะ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้แสดงทัศนะว่าเมื่อนำคำยืมภาษาอังกฤษมาร้อยเรียงถ้อยคำโดยใช้สุนทรวิธีแล้วก็ทำให้เกิดความไพเราะขึ้น ทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ทำให้คนไทยได้รับรู้เรื่องราวใหม่ ๆ จากต่างประเทศที่ให้ความสนใจและให้ความรู้อีกด้วย

Onprasert (1990) ได้ศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษในจดหมายเหตุไทยสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวงศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษ และการถ่ายหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระของคำยืมภาษาอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่าวงศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษแบ่งประเภทของคำยืมได้ดังนี้ คือ แบ่งตามหมวดที่ใช้ ได้แก่ หมวดสังคม หมวดภูมิศาสตร์ หมวดธุรกิจและการค้า หมวดการวัดและเงินตรา หมวดการศึกษา หมวดวิทยาศาสตร์ หมวดการก่อสร้างและงานช่าง หมวดการสื่อสาร หมวดการแพทย์ หมวดอาหาร และหมวดเบ็ดเตล็ด แบ่งตามวิธีการรับศัพท์ ได้แก่ วิธีการเกี่ยวกับเสียงในการรับคำศัพท์ ภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย คือ การทับศัพท์ การลากเข้าความ และแบ่งตามหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย ได้แก่ คำนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำสันธาน คำบุพบท ส่วนการถ่ายหน่วยเสียงพบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะในคำยืมภาษาอังกฤษใน

จดหมายเหตุไต่ถามนั้น มีลักษณะของเสียงใกล้เคียงคำเดิมในภาษาอังกฤษ และเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับภาษาไทย

Boonthaen (1993) ได้ศึกษา คำยืมภาษาอังกฤษจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 โดยศึกษาลักษณะการยืมคำ และการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำทับศัพท์ ผลการศึกษาพบว่า มีคำยืมภาษาอังกฤษปรากฏ 794 คำ ลักษณะการยืมคำโดยวิธีการทับศัพท์พบมากที่สุด เนื่องมาจากความเจริญทางวัฒนธรรมที่รวดเร็วทำให้เกิดศัพท์ใหม่ๆ ขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยไม่สามารถบัญญัติศัพท์ได้ทันหรือบัญญัติแล้ว แต่ไม่เป็นที่นิยมเพราะการยืมทับศัพท์นั้นใช้ได้สะดวกกว่า รองลงมาคือการคิดคำขึ้นใหม่ ส่วนลักษณะความหมายของคำศัพท์พบว่า มีคำศัพท์ที่มีความหมายคงเดิมเป็นจำนวนมากที่สุด เนื่องจากคำที่ยืมโดยวิธีการทับศัพท์นั้นส่วนมากเป็นศัพท์ในทางวิชาการ ศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นศัพท์เฉพาะจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายแต่อย่างใด รองลงมาคือความหมายแคบเข้า ความหมายกว้างออก และความหมายคงเดิม

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อความที่ยกมาเป็นตัวอย่างประกอบนั้น การสะกดตัวแบบอักษรวิธีตามต้นฉบับ

นิยามศัพท์เฉพาะ

คำว่า “คำยืมในพระราชหัตถเลขา” หมายถึง คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถเมื่อครั้งเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรก พ.ศ. 2440

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

การศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ศึกษาตามเกณฑ์ของ Prasithrathsint (2004: 185-211), Ketrote (2003: 97), Ruksasri (2008: 29) และ Phromphanna (2011: 39-40) ที่ Tailart (2015: 4) ปรับมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มเกณฑ์เรื่องวิธีการยืมคำโดยการประสมคำเข้าไปด้วย โดยรายละเอียดดังนี้

1. การยืมทับศัพท์ หมายถึง การนำคำภาษาอังกฤษมาใช้โดยเขียนด้วยคำในภาษาไทยและมีการถอดเสียงคำทับศัพท์ให้ใกล้เคียงหรือเหมือนภาษาอังกฤษ
2. การยืมแปลศัพท์ หมายถึง การนำคำภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในภาษาไทยโดยการแปลความหมายคำศัพท์แบบคำต่อคำ รวมถึงการบัญญัติศัพท์ด้วย
3. การยืมแปลปนทับศัพท์ หมายถึง การใช้วิธีการแปลศัพท์และทับศัพท์ร่วมกัน โดยคำหนึ่งเป็นภาษาไทย ส่วนอีกคำหนึ่งใช้คำภาษาอังกฤษ
4. การยืมตัดพยางค์ (หรือการเขียนย่อคำ) หมายถึง การนำคำภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในภาษาไทย โดยการเขียนตัดพยางค์ใดพยางค์หนึ่งในคำอาจเป็นพยางค์หน้าหรือหลัง
5. การประสมคำ หมายถึง การนำคำ 2 คำมารวมกันและเกิดความหมายใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขา เป็นการวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการศึกษาดังนี้

ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สืบค้น รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์
2. อ่านพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งหมด 62 ฉบับอย่างละเอียดทุกหน้า จากนั้นบันทึกคำยืมภาษาอังกฤษทุกคำที่ปรากฏใส่ลงในบัตรบันทึกข้อมูล
3. นำคำยืมที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบกับคำภาษาอังกฤษทั้งรูปตัวเขียนและความหมายเพื่อความถูกต้อง โดยอาศัยพจนานุกรม Merriam-Webster Dictionary 2015 (online) กับ พจนานุกรม ไทย-อังกฤษ ฉบับห้องสมุด ของ วิทย์ เทียงบุญธรรม ในกรณีที่มีความหมายของคำไม่ชัดเจนหรือไม่ตรงกับ บริบทของประโยคโดยจะใช้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, พจนานุกรมแปล อังกฤษ-ไทย ของ อ. สอ เสถบุตร.[ออนไลน์], พจนานุกรมแปล อังกฤษ-ไทย NECTEC's Lexitron Dictionary (2009) [ออนไลน์] และวิกิพีเดีย พจนานุกรมเสรีตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง ชัดเจน

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลคำยืมภาษาอังกฤษที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่

ใช้ในการวิจัยโดยบันทึกลงในตารางเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์คำยืม ทั้ง 5 วิธี ได้แก่ การยืมแบบทับศัพท์ การยืมแบบแปลศัพท์ การยืมแบบแปลปนทับศัพท์ การยืมแบบตัดพยางค์ และการประสมคำจากนั้นหาค่าความถี่ของวิธีการยืมคำเหล่านั้นโดยแจกแจงเป็นค่าร้อยละ

ขั้นสรุปและอภิปรายผล

สรุปผลผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พบคำยืมจำนวนทั้งหมด 363 คำ จำแนกได้เป็น การยืมทับศัพท์ 221 คำ คิดเป็นร้อยละ 60.88 การยืมแปลศัพท์ 124 คำ คิดเป็นร้อยละ 34.16 การยืมแปลปนทับศัพท์ 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.20 การยืมตัดพยางค์ 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.81 และการประสมคำ 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.93 จากการศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษพบว่าการยืมโดยการทับศัพท์พบมากที่สุด รองลงมาคือการยืมแปลศัพท์ การยืมแปลปนทับศัพท์ การประสมคำ และการยืมตัดพยางค์น้อยที่สุด ดังตารางสรุปต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขา

กลวิธีการยืมคำภาษาอังกฤษ	จำนวนคำ	ร้อยละ %
1.การยืมแบบทับศัพท์	221	60.88
2.การยืมแบบแปลศัพท์	124	34.16
3.การยืมแบบแปลปนทับศัพท์	8	2.02
4.การประสมคำ	7	1.93
5.การยืมแบบตัดพยางค์	3	0.81
รวม	363	100

คำยืมทั้ง 363 คำจำแนกตามวิธีการยืมคำแต่ละประเภทดังนี้

1. การยืมแบบทับศัพท์ หมายถึง การนำคำภาษาอังกฤษมาใช้โดยเขียนด้วยคำในภาษาไทยและมีการถอดเสียง คำทับศัพท์ที่ใกล้เคียงหรือเหมือนภาษาอังกฤษที่สุด จากการสำรวจพบการยืมทับศัพท์มากที่สุดจำนวน 221 คำ คิดเป็นร้อยละ 60.88 เช่น “แซร์

รี” มาจากภาษาอังกฤษว่า Cherry ดังความว่า

“...ลูกไม่ได้กินแล้วคือแชร์รี ลักษณะลูกพุ่มเรียง แต่ดีกว่าที่ไม่ติดปาก
กินแล้วไม่ต้องอยากอีก...” (King Rama V, 1920: 161)

ดูตัวอย่างการวิเคราะห์คำยืมแบบทับศัพท์ในตารางที่ 2

การที่พบคำยืมประเภททับศัพท์จำนวนมากที่สุด อาจเป็นสาเหตุมาจากเป็นวิธีการ
ยืมที่ง่ายที่สุด สะดวก รวดเร็ว และสามารถนำมาใช้ได้เลย (Kullawanit et al., 2001: 61
cited in Taileart 2015:66) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะ เช่น ผลไม้ หน่วย
เงินตรา หรือสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมใหม่ที่ไม่เคยมีในสังคมไทยเช่นการสัมปทาน เป็นต้น นอกจากนี้
คำทับศัพท์บางคำคนไทยก็ใช้จนคุ้นชินจึงไม่จำเป็นต้องแปลศัพท์ดังจะเห็นได้จากความว่า

“...ผมยาวตัดเหมือนโลออน อยากจะให้แปลชื่อเป็นไทยเพื่อจะให้เรียกง่าย
แต่ฉันบอกว่าไทยก็เรียกทับศัพท์...” (King Rama V, 2463:177)

ตารางที่ 2 ตัวอย่างคำยืมแบบทับศัพท์

การยืมแบบ ทับศัพท์	คำศัพท์เดิม	ความหมายใน ภาษาไทย	ข้อความที่ปรากฏ
แฟชั่น	Fashion n. the prevailing style (as in dress) during a particular time	น. วิธีการนิยมกันเพียง ชั่วระยะเวลาหนึ่ง สมัย นิยม (Thiangburanatham, 2002:680)	“...ตกลงกันจะทำกำไรให้ แม่เล็กใส่ได้ทั้งใส่เสื้อแล ไม่ได้ใส่ สวัสดิ์ว่า แฟชั่น ใหม่ในปารีสมียังให้เขาเขียน อยู่...” (หน้า 162)
คอนเซสชัน	Concession n. a grant of land or property especially by a government in return for services or for a particular use	น. การยินยอม, ขอ ยินยอม, ยอมตาม, ยอมรับ, ยอมให้, สัมปทาน, ให้สัมปทาน (Setthabut, n.d.) * ในที่นี้แปลว่า สัมปทาน	“...พูดอยู่เป็นเกือบชั่วโมง เรื่องขอ คอนเซสชัน ท่าทางรถไฟ...” (หน้า 286)

ตารางที่ 2 (ต่อ) ตัวอย่างคำยืมแบบทับศัพท์

การยืมแบบ ทับศัพท์	คำศัพท์เดิม	ความหมายใน ภาษาไทย	ข้อความที่ปรากฏ
ซางตีม	Centime n. any of several former monetary units equal to $1/100$ franc	น. หน่วยเงินที่มีจำนวน หนึ่งในร้อยของหน่วย เงินพื้นฐาน (NECTEC, 2009)	“...แต่ก่อนว่าเก็บ ๑๐ แฟรง เดียนี่ว่าลดลง ๙ แฟรง ๕๐ ซางตีม...” (หน้า 97)

2. การยืมแบบแปลศัพท์ หมายถึง การนำคำภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในภาษาไทย โดยการแปลความหมายคำศัพท์แบบคำต่อคำรวมถึงการบัญญัติศัพท์ด้วย จากการสำรวจพบการยืมแบบแปลศัพท์มารองลงมาเป็นอันดับที่ 2 จำนวน 124 คำ คิดเป็นร้อยละ 34.16 เช่น ดาดฟ้าเรือ ยืมมาจากคำว่า deck ดังความว่า

“...ที่เกาะนั้นปลูกมะพร้าวงามนัก สูงประมาณ ๗๐ ฟิต ๑๐ วา ๒ ศอก แลเห็นจากดาดฟ้าเรือแต่ไกล...” (King Rama V, 1920:66)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่ากรณียืมคำว่า ดาดฟ้าเรือซึ่งจะพบบนเรือที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น คำนี้มา

จากคำว่า Deck นั้น เพราะในอดีตเรือแบบเดิมของคนไทยเป็นเรือพายมีลักษณะเล็ก ใช้เดินเรือในระยะที่ไม่ไกลมาก ส่วนเรือที่ใช้ค้าขายส่วนใหญ่เป็นเรือสำเภาก็ไม่มีดาดฟ้าเรือ แต่คำว่าดาดฟ้าเรือในตัวอย่างที่กล่าวมานั้น เป็นดาดฟ้าเรือของเรือที่มีขนาดใหญ่ ใช้เดินทางไกลข้ามมหาสมุทรได้ เป็นนวัตกรรมที่รับมาจากทางตะวันตก และคงจะรับมาเป็นระยะเวลานานพอสมควรจนคนไทยคุ้นชิน จึงได้มีการแปลคำศัพท์ดังกล่าวขึ้น ทำให้คนไทยเข้าใจคำนั้นเป็นอย่างดี การยืมโดยการแปลศัพท์ มีตัวอย่างคำยืมแบบแปลศัพท์โดยสังเขปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตัวอย่างคำยืมแบบแปลศัพท์

การยืมแบบแปลศัพท์	คำศัพท์เดิม	ความหมายในภาษาไทย	ข้อความที่ปรากฏ
พัดจักร(ซึ่งในปัจจุบันพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานได้ใช้คำว่า "พัดลม")	Electric fan n. an instrument for producing a current of air	น. เครื่องพัดให้เย็นด้วยแรงไฟฟ้าเป็นต้น (Office of the Royal Society, 2556: 828)	"...เมื่อคืนวันนั้นนอนสบายไม่ได้ใช้ พัดจักร ..." (หน้า 17)
แก่งเรือ	Saloon n. a usually large public cabin on a ship (as for dining)	น. เครื่องบังแดดที่ต่อด้วยไม้สำหรับเรือ (Thiangburanatham, 2002: 106)	"...ออกกลางแจ้งก็ไม่ต้องใส่ โอเวอโก๊ตนี่ออกนอก แก่งเรือ ไปไมโครได้..." (หน้า 117)
เรือไฟ	Steamboat n. a boat driven by steam power	(โบ) น. เรือโดยสารที่ใช้ฟืนเป็นต้นเป็นเชื้อเพลิงในการขับเคลื่อน มีขนาดเล็กกว่าเรือกลไฟ นิยมใช้แล่นในแม่น้ำลำคลอง. (Office of the Royal Society, 2556: 1019)	"...เข้าต้องมาด้วย เรือไฟ เล็ก เกือบไม่มีสมประติ..." (หน้า 238)

การที่พบคำยืมแบบแปลศัพท์มากเป็นอันดับที่ 2 น่าจะเพราะในสมัยนั้นคนไทยยังไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษดีนัก ทำให้ไม่สามารถเข้าใจคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษได้ การแปลศัพท์จึงเป็นวิธีที่ทำให้คนไทยทั่วไปเข้าใจคำศัพท์นั้นได้มากขึ้น แต่วิธีการแปลศัพท์ต้องอาศัยระยะเวลาานมากกว่าการทับศัพท์เพื่อที่จะแปลศัพท์ใหม่ขึ้น และคำศัพท์ที่จะแปลได้จะต้องเป็นสิ่งเข้ามาเป็นระยะเวลาานจนคนไทยคุ้นชินจนมีการบัญญัติศัพท์ขึ้น (Taileart, 2015:67)

3. การยืมแบบแปลปนทับศัพท์ หมายถึง การใช้วิธีการแปลศัพท์และทับศัพท์ร่วมกัน โดยคำหนึ่งแปลเป็นภาษาไทย ส่วนอีกคำหนึ่งใช้คำภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาพบการยืมแปลปนทับศัพท์เป็นจำนวน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.02 เช่น เรือนเรลิเดนต์ยืมมาจากภาษาอังกฤษว่า Resident house ดังความว่า

"...เขาทำทางเข้าไปประมาณ ๑๐ ไมล์ ๑๒ ไมล์ มีที่ทำสวนปลูกต้นไม้แลต้นผักมีเรือนเรลิเดนต์อยู่ที่นั่น..." (King Rama V, 1920: 64)

ตัวอย่างข้างต้นเกิดจากการแปลคำว่า เรือน ซึ่งมาจากคำว่า house และปนกับคำทับศัพท์คำว่า Resident ในภาษาอังกฤษหมายถึง เป็นตัวแทนทางการทูตที่พำนักอยู่ในศาลหรือที่ตั้งของรัฐบาลต่างประเทศ ส่วนความหมายในภาษาไทย หมายถึง ผู้พักอาศัย

จะเห็นได้ว่าคำหนึ่งนั้นเป็นคำทับศัพท์ที่คนไทยคุ้นชิน สามารถเข้าใจได้อยู่แล้วจึงได้เพิ่มคำภาษาไทยปนเข้าไปให้เข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างคำที่จะนำเสนอในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ตัวอย่างคำยืมแบบแปลปนทับศัพท์

การยืมแบบแปลปนทับศัพท์	คำศัพท์เดิม	ความหมายในภาษาไทย	ข้อความที่ปรากฏ
ปลาเซตินในหีบ	Canned Sardine n. a very small fish that is used for food and is usually packed in a can	น. ปลาซาร์ดีน ปลาทะเลชนิดหนึ่ง ตัวเล็ก มักนำมาทำเป็นปลากระป๋อง (NECTEC)	“...มันอี๊ดอี๊ดมันก็ออกพื้นเสีย จะเอาไว้ไม่อยู่เสียให้ได้ มันแน่นกันเหมือนกัน ปลาเซตินในหีบ... ” (หน้า 47)
ระดูซัมเมอร์	Summer season n. the warmest season of the year that is after spring and before autumn	น. ฤดูร้อน (Thiangburanatham, 2002:803)	“...วันนี้ฝนฝรั่งตกพำเพื่อไปแลหนาวมากด้วย เพราะไม่ใช่ ระดูซัมเมอร์... ” (หน้า 139)
หนังสือโคด	Guide book n. a book of information for travelers	น. หนังสือแนะนำ คู่มือทัศนาวจร (NECTEC)	“...มี หนังสือโคด บอกทางเดิน แลกกล่าวถึงที่สำคัญต่าง ๆ ถ้วนถี่ เพราะเป็นหนังสือที่มีแห่งสำคัญนัก...” (หน้า 75)

การที่พบคำยืมโดยวิธีการแปลปนทับศัพท์มากเป็นอันดับที่ 3 เพราะวิธีการดังกล่าวถือว่าเป็นวิธีการที่ซับซ้อนกว่าสองวิธีแรก ผู้ที่จะใช้วิธีนี้ได้จะต้องเป็นผู้ที่รู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ซึ่งคำภาษาอังกฤษบางคำนั้นก็มีความหมายภาษาอังกฤษและภาษาไทยแตกต่างกันไป

4. การยืมแบบตัดพยางค์ (หรือการเขียนย่อคำ) หมายถึง การนำคำภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในภาษาไทย โดยการเขียนตัดพยางค์ใดพยางค์หนึ่งในคำอาจเป็นพยางค์หน้าหรือหลัง จากการศึกษาพบการยืมคำโดยวิธีการตัดพยางค์มีจำนวนน้อยที่สุดคือมีจำนวน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.81 เช่น คำว่า ปอนด์ มาจากคำว่า Pound sterling ดังความว่า

“...เดี๋ยวนี้กำลังเล่นสนุกกันในเรื่องกรมสรรพาสัตว์พูดอังกฤษ ฉันท้าให้เล่านิทานอาเรเปียน-ไนต์ ให้**ปอนด์**หนึ่ง ไม่ใคร่ยอมเล่าเลย ฟันว่าคนหัวเราะเยาะ...” (King Rama V, 1920: 16)

จากตัวอย่างข้างต้น คำว่า **ปอนด์** ตัดมาจากคำว่า Pound sterling ดังตัวอย่างคำยืมแบบตัดพยางค์

ดูตัวอย่างการวิเคราะห์คำยืมแบบตัดพยางค์ในตารางที่ 5

จากการศึกษาพบว่าคำยืมโดยวิธีการยืมแบบตัดพยางค์มีน้อยที่สุด เพราะคำศัพท์ที่จะใช้วิธีการตัดพยางค์ส่วนใหญ่เป็นคำศัพท์ที่เป็นชื่อเฉพาะเช่น หน่วยเงินตรา หรือคำศัพท์ที่เป็นภาษาพูด ซึ่งนิยมนำมาใช้พูดมากกว่าเขียน

ตารางที่ 5 ตัวอย่างคำยืมแบบตัดพยางค์

การยืมแบบตัดพยางค์	คำศัพท์เดิม	ความหมายในภาษาไทย	ข้อความที่ปรากฏ
แฟรงค์ ตัดมาจากคำว่า Swiss Franc	Swiss Franc n. the basic monetary unit of Switzerland.	น. สกุลเงินและตัวเงินที่ใช้ ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายของ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ (Wikipedia)	“...เขาตัดสินใจให้ทำ ขวัญถึงหมื่น แฟรงค์... ” (หน้า 142)
โซ็ต ตัดมาจากคำว่า Sophisticated	Sophisticated adj. having or showing a lot of experience and knowledge about the world and about culture, art, literature, etc.	ว. เสียดคน, โก๋, เป็นชาวกุง , สมัยใหม่ (Setthabut, n.d.)	“...การที่ฉันมาที่นี้ฉัน ไม่ได้มีความประสงค์ที่ จะมา โซ็ต อย่างฝรั่ง...” (หน้า 293)

5. การประสมคำ หมายถึง การนำคำ 2 คำมารวมกันและเกิดความหมายใหม่ พบการยืมโดยวิธีการประสมคำน้อยที่สุด มี 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.93 เช่น คำว่า โຕ้ะโมเสก มาจากคำว่า โຕ้ะ ประสมกับคำว่า Mosaic ดังความว่า

“...มีรูปตุ๊กตาศิลาขาวโบราณ แต่น้อยกว่าที่โรม **โຕ้ะโมเสก** ๔ ใบ งามพันที่จะพรรณนา...” (King Rama V, 1920: 184)

จากตัวอย่างข้างต้น คำว่า **โຕ้ะโมเสก** ที่ประสมระหว่างคำไทยคือ โຕ้ะ และภาษาอังกฤษ mosaic ทำให้เกิดความหมายใหม่ว่าเป็นโຕ้ะชนิดหนึ่งที่มีเครื่องเคลือบดินเผาแผ่นเล็กๆ มีลวดลายสีต่างๆบุงอยู่ ซึ่งหากใช้คำว่า โมเสกเพียงคำเดียวความหมายนั้นจะยังไม่ชัดเจน การประสมคำจึงทำให้คนไทยเข้าใจความหมายของคำได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างคำยืมแบบการประสมคำ

ดูตัวอย่างการวิเคราะห์การประสมคำในตารางที่ 6

การที่พบวิธีการยืมโดยการประสมคำเป็นอันดับที่ 4 เนื่องจากวิธีการยืมลักษณะนี้เป็นวิธีการที่ค่อนข้างยุ่งยาก ต้องมีความรู้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยเป็นอย่างดี เมื่อนำคำมาประสมกันแล้วจะต้องเกิดเป็นความหมายใหม่ ลักษณะการยืมโดยการประสมคำที่พบส่วนใหญ่ มักเป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ไม่สามารถแปลเป็นคำไทย 1 คำได้ตรงตัว จึงต้องใช้วิธีการประสมคำเพื่อให้เกิดเป็นความหมายใหม่ทำให้คนไทยเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ตัวอย่างคำยืมประเภทการยืมประสมคำ

การยืมประสมคำ	คำศัพท์เดิม	ความหมายในภาษาไทย	ข้อความที่ปรากฏ
โต๊ะโมเสก	Mosaic n. a surface decoration made by inlaying small pieces of variously colored material to form pictures or patterns	น. โต๊ะที่มีเครื่องเคลือบ ดินเผาแผ่นเล็ก ๆ มี ลวดลายสีต่าง ๆ บูอยู่ (Thiangburanatham, 2002, หน้า 736)	“...มีรูปตุ๊กตาศิลาขาว โบราณ แต่น้อยกว่าที่โรม โต๊ะโมเสก ๔ ใบ งามพันที่ จะพรรณนา...” (หน้า 184)
เรือยอร์ชหลวง (เป็นการแปลปนทับศัพท์ ของคำว่า เรือ และ Yacht จากนั้นนำมา ประสมกับคำว่า หลวง)	Yacht n. a large boat that is used for racing or pleasure	น. เรือประพาส, เรือ ยอท เรือสำหรับ เดินทางไปที่ยวเล่น, แล่นเรือไปค้าง แรม (Setthabut, n.d.)	“...วันที่ ๒๕ เวลา ๕ โมง เข้าไปลงเรือเดนนาบอค เปน เรือยอร์ชหลวง ...” (หน้า 262)

อภิปรายผล

การที่พบคำยืมแบบทับศัพท์เป็นจำนวนมากที่สุดนั้น น่าจะเป็นเหตุมาจากเป็นวิธีการยืมที่ง่ายที่สุด นำมาใช้ได้ทันทีซึ่งเป็นวิธีการยืมคำที่ทุกภาษานิยมใช้ในช่วงแรกของการยืมคำของภาษาอื่นมาใช้ในภาษาของตน ดังที่Kullawanit et al. (2001: 61 cited in Taileart2015: 66) ได้กล่าวว่า “วิธีการยืมคำที่สะดวกรวดเร็วที่สุดสำหรับผู้รู้สองภาษาก็คือ การยืมแบบทับศัพท์เพราะไม่ต้องเสียเวลาคิดคำใหม่” ประกอบกับที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงประสบกับสิ่งใหม่ๆทางแถบยุโรปซึ่งยังไม่มีในประเทศไทย เช่น พืช ผลไม้ สัตว์ เครื่องแต่งกาย เทคโนโลยี เป็นต้น จึงทรงเลือกนำคำเหล่านั้นมาใช้ในภาษาเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการสื่อสาร ดังที่ Saengchan (2011:6) ได้กล่าวถึงสาเหตุ

ของการนำคำต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยโดยวิธีการทับศัพท์ ว่า “เพื่อสะดวกในการสื่อความหมายกัน”

ส่วนการที่พบการยืมแบบแปลศัพท์มากเป็นอันดับที่ 2 น่าจะเป็นเพราะในสมัยนั้นคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษดีนัก รวมทั้งเจ้านายฝ่ายในที่แม้ว่าจะมีบ้างที่ได้ศึกษาภาษาอังกฤษ แต่ก็ยังไม่ลุ่มลึกพอที่จะเข้าใจ โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในบริบทสังคมที่แตกต่างกัน ย่อมไม่สามารถเข้าใจคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษได้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงแปลพระราชทานให้สอดคล้องกับ (Kullawanit et al., 2001: 64-65 cited in Taileart 2015: 67) ที่กล่าวว่า “การยืมแปลศัพท์ ไม่ใช่เรื่องง่าย สะดวก รวดเร็ว เพราะต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควรในการคิดคำขึ้นใหม่โดยใช้วิธีการในภาษาของตนเพื่อให้ได้ความหมายที่ตรงกัน ดังนั้นการยืมประเภทนี้จะต้องอาศัยระยะเวลาแต่ก็จะสามารถทำให้คนที่ไม่รู้ภาษาอังกฤษสามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์นั้นได้เป็นอย่างดี”

ส่วนการยืมแบบแปลปนทับศัพท์พบมากเป็นอันดับที่ 3 เพราะเป็นวิธีที่เหมาะสมกับบางบุคคล จึงไม่นิยมใช้มากนัก ซึ่งบุคคลที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษปนกับภาษาไทยได้จะต้องเป็นผู้ที่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี และวิธีการแปลปนทับศัพท์นั้น จะต้องนำคำภาษาอังกฤษนั้นๆ มาแปลเป็นคำในภาษาไทยหนึ่งคำ และคำทับศัพท์อีกหนึ่งคำ ซึ่งศัพท์บางคำอาจมีความหมายภาษาอังกฤษและภาษาไทยไม่ตรงกันทั้งหมดอย่างไรก็ตามวิธีการดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการอนุรักษ์ภาษาของตน ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นสากลลักษณะของทุกชาติ ทุกภาษา ไม่ว่าจะในยุคสมัยใด (Taileart, 2015: 68) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Prasithrathsint (1999: 94-96 cited in Taileart, 2015: 68) ที่ว่า “การปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยเกิดขึ้นในคนไทยที่พูดภาษาอังกฤษได้เป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับประเทศไทยมีนโยบายสนับสนุนให้คนไทยใช้คำไทยแทนที่จะใช้การทับศัพท์ตรงๆ จึงทำให้เกิดการใช้ภาษาอังกฤษปนกับคำไทย”

ส่วนการประสมคำพบมากเป็นอันดับที่ 4 เพราะเป็นวิธีการที่ยุ่งยาก ซึ่งการสร้างศัพท์โดยวิธีนี้ต้องอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยเป็นอย่างดี เนื่องจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษบางคำไม่สามารถแปลเป็นคำภาษาไทยเดี่ยวๆ ได้โดยตรง จึงต้องนำคำภาษาอังกฤษนั้นมาประสมกับคำภาษาไทย เป็นการสร้างคำขึ้นมาใหม่เพื่อให้คนไทยเข้าใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Chaikiettham (2013: 33) ที่กล่าวว่า การประสมคำเป็นการใช้คำทับศัพท์ร่วมกับคำภาษาอื่นในลักษณะการประสมคำที่เป็นลักษณะของกลุ่มคำ

ส่วนการยืมที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ การยืมแบบตัดพยางค์ ซึ่งคำที่พบส่วนใหญ่มักเป็นคำศัพท์ที่คนทั่วไปมักรู้จักความหมายอยู่แล้วจึงนิยมนำมาใช้ในภาษาพูด หากไม่ใช่คำที่เป็นที่รู้จักกันดีอยู่แล้วเมื่อนำมาตัดพยางค์ออกย่อมสื่อสารกันไม่เข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้ฟังไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษที่ดีพอ ก็ไม่สามารถสื่อสารเข้าใจกันได้

การศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สะท้อนถึงพระปรีชาสามารถในด้านภาษาไทยและภาษาอังกฤษของพระองค์ ที่ทรงรู้จัก “เลือกที่จะรับ และปรับใช้” ให้สอดคล้องกับลักษณะของภาษาไทย และสังคมไทยได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Kongsirirat (2016:82) ที่กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า “การเรียนรู้เกี่ยวกับตะวันตกนั้นต้องเรียนรู้วิถีคิดของตะวันตกว่าคิดอย่างไร แต่ไม่จำเป็นต้องคิดแบบตะวันตก”

สรุป

การศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขาส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนอกจากทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการยืมคำภาษาอังกฤษที่เข้ามาในภาษาไทย และทำให้เห็นถึงความคิด ความรู้ หรือสิ่งใหม่ของตะวันตกที่เข้ามาสู่สังคมไทยผ่านคำยืมเหล่านั้นแล้ว ยังได้เห็นถึงพระปรีชาสามารถด้านภาษาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในการ เลือกและสรรค์สร้างคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย นับเป็นคุณูปการอย่างยิ่งต่อวงการภาษาไทย

Reference

- Boonthaen, J. (1993). *Kham yuem cak phasa Aungkrit : Seuksa chapho laksana kan yuem kham lae kan plian plaeng khwam mai khong kham thap sap.* (In Thai) [English loan words: A study of the characteristics of loanwords and the changes in the meanings of transcribed words]. Master's thesis (Thai language), Faculty of Humanities and Social Sciences, Naresuan University.
- Chaikiettham, R. (2013). *Kan wikhro lae priap thiap kham yuem phasa Aungkrit thi prakot nai phasa Thai lae phasa Chin.* (In Thai) [An analysis and comparison of English loan words seen in Thai language and Chinese language]. Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Jampa, P. (2012). *Sunthariya withi khong Kham yuem phasa Aungkrit nai phra ratcha niphon rueang Klai Ban.* (In Thai). [Aesthetic techniques for English loan words in King Rama V's Klai Ban]. Retrieved from <http://human.bsru.ac.th/search/sites/default/files/>
- Kingkham, W. (2007). *Phasa tang prathet nai phasa Thai.* (In Thai) [Foreign languages in Thai language]. Bangkok: Kasetsart University Press.
- King Rama V. (1920). *Phra ratcha hatthalekha suan phra ong somdet phra ramathipbodi si-sin maha-chulalongkon phra chunlachom klao chao yu hua song mi phra ratchathan dae somdet phra si phatcharin thra boromma rachininat phra borom ratchonnani nai wela thi song samret ratchakarn phaen din tang phra ong muea sadet praphat yurop pho.s.o 2440.* (In Thai) [His Majesty's letters to Queen Sri Bajarindra during His Majesty's first visit to Europe in 1897]. Bangkok:

Sophon phiphatthanakorn.

Kongsirirat, S. (2016). *Khwam than samai khong phra bat somdet phra Chunlachomklao chao yu hua*. (In Thai) [The modernity of King Chulalongkorn]. *Journal of Liberal Arts*, 16(2), 61-88.

Merriam Webster Dictionary. (1828). Retrieved October 15, 2017 from <https://www.merriam-webster.com/>

NECTEC. (2009). **English-Thai dictionary: NECTEC's Lexitron Dictionary**. Retrieved from <https://dictionary.sanook.com/search/dict-en-th-lexitron>.

Onprasert, B. (1990). *Kham yuem phasa Aungkrit nai chot mai het Thai samai ratchakan thi 3-5*. (In Thai) [English loanwords in Thai reports during the reigns of King Rama 3-5]. Master's thesis (Thai Epigraphy), Faculty of Archeology, Silpakorn University.

Piamngam, P. (2011). *Kham yuem nai phasa Thai*. (In Thai) [Loan words in Thai language]. Bangkok: Department of Eastern Languages, Faculty of Arts, Rajamangala University of Technology Lanna, Phitsanulok Campus.

Royal Institute. (2013). *Photchananukrom chabap ratchabandit tayasathan pho.so.2554*. (In Thai) [The 2011 Office of the Royal Society Dictionary]. Bangkok: Office of the Royal Society.

Saengjan, M. (2011). *Wikhro Kham yuem phasa Aungkrit chak nangsue phim*. (In Thai) [An analysis of English loan words in Newspapers]. Independent Study (Thai language), Naresuan University.

Setthabut, S. (n.d.). *Photchananukrom plae Aungkrit Thai*. (In Thai) [English-Thai Dictionary]. Retrieved from <http://dictionary.sanook.com/search/dict-en-th-sedthabut>

- Taileart, N. (2015). *Kan seuksa kham yuem phasa Aungkrit nai phra niphon rueang san somdet khong somdet chao fa krom phraya Naritsara Nuwattiwong lae somdet krom phraya Damrongrachanuphap*. (In Thai) [A study of English loan words in “Somdej’s Messages” by Somdej Chaofa Kromphraya Naritsara nuwattiwong and Somdej Kromphraya Damrongrachanuphap]. Master’s thesis (Thai language), Thai Language Program, Faculty of Humanities, Naresuan University.
- Thiangburanatham, W. (2002). *Photchananukrom Thai - Aungkrit*. (In Thai) [Thai-English Dictionary (Library Edition)]. Bangkok: Aksornphittaya.

อายุของผู้พูดกับการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 : การศึกษาเปรียบเทียบรูปคำและการใช้

Age of Speakers and Selection of Using First and Second Person Pronouns:
A Comparative Study of Word Forms and Usage

สุชาดา เจียพงษ์¹ / Suchada Jiaphonga¹

¹สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม/

¹Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Science,

Phibulsongkram Rajabhat University

Phitsanulok 65000, Thailand

Corresponding author. Email : suchada_kr@hotmail.com

Abstract

The purposes of this article were 1) to study comparably word forms of using first and second person pronouns by different-aged speakers and 2) to compare first and second person pronoun use according to social factors among speakers with different ages. Data was collected by interviewing 2 different-aged groups; 50 samples of young age, the age between 15-20 and 50 samples of old age, the age between 50-55. The results were found that, in terms of word forms and usage in line with social factors of first and second person pronouns in the same communicative situation, the different-aged speakers used different personal pronouns in terms of word forms and frequency of use. Moreover, it could be reflected that the trend of using personal pronouns presented more respect to others and less solidarity.

Keywords: Personal Pronoun, Pronoun forms, Pronoun Usage

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบรูปคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ของผู้พูดต่างอายุกัน และ 2) ศึกษาเปรียบเทียบการใช้ตามปัจจัยทางสังคมของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ของผู้พูดต่างอายุกัน ทั้งนี้เก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ผู้พูด 2 กลุ่มอายุ คือกลุ่มอายุน้อย อายุ 15-20 ปี จำนวน 50 คน และกลุ่มอายุมาก อายุ 50-55 ปี จำนวน 50 คน ผลการศึกษาพบว่ารูปคำและการใช้ตามปัจจัยทางสังคมของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ในสถานการณ์การสื่อสารเดียวกัน ผู้พูดที่อายุต่างกันใช้คำบุรุษสรรพนามต่างกัน ทั้งในเรื่องจำนวนรูปคำ และความถี่ของการใช้คำ นอกจากนี้ยังสะท้อนแนวโน้มการใช้คำบุรุษสรรพนามที่เลือกใช้คำแสดงความให้เกียรติกันมากขึ้น และแสดงความเป็นพวกเดียวกันน้อยลง

คำสำคัญ: คำบุรุษสรรพนาม, รูปคำสรรพนาม, การใช้คำสรรพนาม

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีความประณีตในการเลือกใช้คำ โดยเฉพาะการใช้คำบุรุษสรรพนาม ต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมที่กำลังพูดกับใคร และสถานการณ์ใด ผู้ใช้ภาษาที่ดีมีประสิทธิภาพต้องรู้และเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามสถานการณ์การสื่อสาร ทั้งนี้ การเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามแทนตนเองและแทนผู้ที่พูด ด้วยมีความสำคัญอย่างยิ่ง หากใช้คำผิดอาจทำให้ผู้ที่เราพูดด้วยรู้สึกไม่ประทับใจมองว่าไม่รู้จักกาลเทศะได้ ผู้ใช้คำบุรุษสรรพนามจึงต้องเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาบริบททางสังคมซึ่งเป็นปัจจัยที่กำหนดให้ผู้ใช้ภาษาเลือกใช้คำถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ ได้แก่ อายุ เพศ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และความเป็นทางการ ผู้วิจัยสังเกตได้ว่าผู้พูดที่อายุต่างกันจะใช้คำบุรุษสรรพนามที่มีลักษณะต่างกัน วัยผู้ใหญ่บางครั้งใช้คำแทนตัวเองว่า “ข้า” เมื่อพูดกับเพื่อน และใช้คำแทนเพื่อนว่า “เอ็ง” ส่วนวัยรุ่นมักใช้คำแทนตัวเองโดยใช้ “ชื่อ” ไม่ปรากฏใช้คำว่า “ข้า” “เอ็ง” ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้ คำสรรพนามของผู้พูดที่มีอายุต่างกัน โดยเปรียบเทียบรูปคำและการใช้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อเปรียบเทียบรูปคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ของ ผู้พูดต่างอายุ
- 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้ตามปัจจัยทางสังคมของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ของผู้พูด ต่างอายุ

ทบทวนวรรณกรรม

ผลงานวิจัยหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่าผู้พูดที่อายุต่างกันจะใช้ภาษาแตกต่างกัน ทั้งในระดับเสียง และระดับคำ เช่น งานวิจัยของ Arunrueang (1990) ศึกษาเรื่องการแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามระดับอายุของผู้พูดพบว่ากลุ่มวัยกลางคนมีแนวโน้มจะใช้วรรณยุกต์สูง-ตกมากที่สุด และกลุ่มวัยรุ่นใช้รูปแปรวรรณยุกต์ กลาง-ขึ้น-กลาง มากที่สุด และงานวิจัยของ Sankhaburanurak (1999) ศึกษาการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยมาตรฐานของผู้พูดต่างวัยพบว่าผู้ที่มีอายุน้อยจะใช้คำลักษณนามตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดมากกว่าผู้ที่มีอายุมากเนื่องจากอิทธิพลของการศึกษาในโรงเรียน นอกจากนี้ยังสังเกตได้ว่าผู้พูดที่อายุต่างกันจะใช้คำบุรุษสรรพนาม หรือคำที่ใช้แทนบุคคลในการพูดสื่อสารแตกต่างกัน

จากข้อสังเกตนี้ผู้วิจัยจึงทบทวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคำบุรุษสรรพนามที่ผ่านมามีทั้งการศึกษาตามแนวประวัติ และตามแนวภาษาศาสตร์สังคม การศึกษาตามแนวประวัติ ได้แก่ Saengsot (1989) ศึกษาเรื่อง บุรุษสรรพนามในภาษาไทย : การศึกษาเชิงประวัติ และของ Haruethaiwinyu (2002) ศึกษาเรื่อง การศึกษาระบบบุรุษสรรพนามภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ในแนวประวัติ และการศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์สังคม ได้แก่ Joseph R.Cooke (1968) ศึกษาเรื่อง “Pronominal Reference in Thai, Burmese and Vietnames” งานวิจัยของ Palakornkul (1972) ศึกษาเรื่อง “A Socio-Linguistic Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai” และ Jiaphong (2011) ศึกษาเรื่อง “สังคมวัฒนธรรมที่สะท้อนจากการใช้คำบุรุษสรรพนาม : การศึกษาเปรียบเทียบคำบุรุษสรรพนามในภาษาไทย 4 ถิ่น” ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับคำบุรุษสรรพนามทั้งตามแนวประวัติและภาษาศาสตร์สังคมข้างต้นนั้น ยังไม่มีการนำปัจจัยด้านอายุของผู้พูดที่อายุต่างกันมาศึกษาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นความแตกต่างของการใช้คำบุรุษสรรพนามอย่างชัดเจน

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ของผู้พูดต่างอายุกัน และศึกษาเปรียบเทียบการใช้ตามปัจจัยทางสังคมของคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ของผู้พูดต่างอายุกัน โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ใช้ภาษา 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มอายุ 15-20 ปี และกลุ่มอายุ 50-55 ปี โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษา คือ ศึกษาเฉพาะคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ในภาษาไทยมาตรฐานกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนและอาจารย์ โรงเรียนจ่านกร้อง และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งทั้ง 2 แห่งเป็นโรงเรียนสหศึกษา เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนละ 10 คน แบ่งเป็นกลุ่มอายุละ 5 คน รวม 2 โรงเรียน 20 คน โดยควบคุมคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลต้องเป็นผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานในชีวิตประจำวัน มีภูมิลำเนาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และเป็นเพศหญิง สาเหตุที่ใช้เพศหญิงเป็นกลุ่มประชากรในการศึกษาเนื่องจากในงานวิจัยของ Romaine 1978 และ Milroy 1988 (Prasitratthasin, 1998 : 46-48) สรุปว่าเพศหญิงเป็นเพศที่ใช้ภาษามาตรฐานหรือรูปแบบที่มีศักดิ์ศรีมากกว่าเพศชายตามแนวคิดข้างต้น ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงเก็บข้อมูลจากเพศหญิงเท่านั้น ในส่วนของแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลได้กำหนดสถานการณ์การสื่อสารตามปัจจัยทางสังคม 2 ประการ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้พูดและผู้ฟัง ดังต่อไปนี้

1.1 อายุ (Age) เมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุมากกว่า อายุเท่ากัน และอายุน้อยกว่า

1.2 เพศ (Sex) เมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกัน และต่างเพศกัน

1.3 ความสนิทสนม (Intimacy) เมื่อพูดกับผู้ฟังที่สนิทกัน และไม่สนิทกัน

2. ความเป็นทางการ (Formality) เมื่อพูดในขณะที่เป็นทางการ และไม่เป็นที่ทางการ ในความเป็นทางการและไม่เป็นที่ทางการ ผู้วิจัยกำหนดการใช้ภาษาแบบทางการ คือ ในห้องประชุมหรือขณะรายงานหน้าชั้นเรียน และการใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการ คือ ในตลาด

วิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมของ Prasitratthasin (1998) นำเสนอ ในรูปแบบตารางและการคิดค่าร้อยละ

การเปรียบเทียบรูปคำบุรุษสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ผู้พูดกลุ่มอายุมากและกลุ่มอายุน้อย

รูปคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2

รูปคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและกลุ่มอายุมากจะมี 2 รูปแบบคือ

1. รูปคำบุรุษสรรพนาม ในการศึกษาครั้งนี้พบคำบุรุษสรรพนามแบ่งได้เป็น 2 บุรุษ คือ

คำสรรพนามบุรุษที่ 1 มี 7 คำ ได้แก่ “ดิฉัน” “ฉัน” “เรา” “หนู” “เค้า” “กู” “ข้า”

คำสรรพนามบุรุษที่ 2 มี 9 คำ ได้แก่ “ท่าน” “คุณ” “เธอ” “หนู” “แก” “มึง” “เรา” “เอ็ง” “ตัวเอง”

2. รูปคำนามอื่นที่ใช้เป็นคำบุรุษสรรพนาม พบ 2 รูปแบบ คือ “คำเรียกญาติ” ได้แก่ พี่ น้อง ลุง ป้า ตา ยาย และ “ชื่อ” เป็นชื่อจริงและชื่อเล่นของผู้พูดและผู้ฟัง เช่น ศิวดา ภิญ เป็นตัน

การเปรียบเทียบรูปคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุมากและกลุ่มอายุน้อย

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและกลุ่มอายุมากจะมีจำนวนรูปคำบุรุษสรรพนามและความถี่ที่แตกต่างกันดังนี้

1. จำนวนรูปคำบุรุษสรรพนาม

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากจะมีจำนวนรูปคำบุรุษสรรพนามต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนรูปคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมาก

ลำดับ	บุรุษที่ 1			บุรุษที่ 2		
	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย	กลุ่มอายุมาก	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย	กลุ่มอายุมาก
1	ดิฉัน	✓	✓	ท่าน	✓	✓
2	ฉัน	✓	✓	คุณ	✓	✓
3	เรา	✓	✓	เธอ	✓	✓
4	หนู	✓	✓	หนู	✓	✓
5	เค้า	✓	✓	แก	✓	✓
6	กู	✓	✓	มึง	✓	✓
7	ข้า	-	✓	เรา	-	✓
8	คำเรียกญาติ	✓	✓	เอ็ง	-	✓
9	ชื่อ	✓	-	ตัวเอง	-	✓
10	-	-	-	คำเรียกญาติ	✓	✓
11	-	-	-	ชื่อ	✓	-

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปว่าจำนวนของรูปคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมาก มีจำนวนรูปคำเหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้

รูปคำสรรพนามบุรุษที่ 1

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้รูปคำสรรพนามทั้งหมด 8 คำ ได้แก่ “ดิฉัน” “ฉัน” “เรา” “หนู” “เค้า” “กู” “คำเรียกญาติ” และ “ชื่อ”

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำสรรพนามทั้งหมด 8 คำ ได้แก่ “ดิฉัน” “ฉัน” “เรา” “หนู” “เค้า” “กู” “ข้า” และ “คำเรียกญาติ” โดยกลุ่มอายุมากไม่ปรากฏใช้ “ชื่อ” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 และใช้ “ข้า” ซึ่งกลุ่มอายุน้อยไม่ใช้

รูปคำสรรพนามบุรุษที่ 2

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้รูปคำสรรพนามทั้งหมด 8 คำ ได้แก่ “ท่าน” “คุณ” “เธอ” “หนู” “แก” “มึง” “คำเรียกญาติ” และ “ชื่อ”

ผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้รูปคำสรรพนามทั้งหมด 10 คำ ได้แก่ “ท่าน” “คุณ” “เธอ” “หนู” “แก” “มึง” “คำเรียกญาติ” “เรา” “เอ็ง” “ตัวเอง” กลุ่มอายุมากไม่ปรากฏใช้ “ชื่อ” เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2

2. ความถี่ของการใช้รูปคำบุรุษสรรพนาม

การใช้รูปคำบุรุษสรรพนามของผู้พูดที่มีอายุต่างกัน ปรากฏการใช้คำในความถี่ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความถี่ของการใช้รูปคำบุรุษสรรพนามที่ 1 และ 2 ของกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมาก

ลำดับ	บุรุษที่ 1					บุรุษที่ 2				
	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก		รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1	ดิฉัน	51	21.25	26	10.83	ท่าน	7	2.91	4	1.67
2	ฉัน	37	15.42	126	52.50	คุณ	56	23.33	50	20.83
3	เรา	28	11.67	48	20.00	เธอ	50	20.83	96	40.00
4	หนู	24	10.00	28	11.67	หนู	34	14.17	60	25.00
5	เค้า	32	13.33	2	0.83	แก	28	11.67	4	1.67
6	กู	4	1.67	6	2.50	มีง	4	1.67	6	2.50
7	ข้า	-	-	2	0.83	เรา	-	-	4	1.67
8	คำเรียกญาติ	44	18.33	2	0.83	เอ็ง	-	-	4	1.67
9	ชื่อ	20	8.33	-	-	ตัวเอง	-	-	2	0.83
10	-	-	-	-	-	คำเรียกญาติ	37	15.42	10	4.17
11	-	-	-	-	-	ชื่อ	24	10.00	-	-
	รวม	240	100	240	100	รวม	240	100	240	100

จากตารางที่ 2 สามารถสรุปได้ว่าความถี่ในการใช้รูปคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากแตกต่างกัน

คำสรรพนามบุรุษที่ 1

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ปรากฏความถี่การใช้รูปคำสรรพนาม “ดิฉัน” คิดเป็นร้อยละสูงสุด รองลงมาคือ “คำเรียกญาติ” “ฉัน” “เค้า” “เรา” “หนู” “ชื่อ” และ “กู” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ปรากฏความถี่การใช้รูปคำสรรพนาม “ฉัน” คิดเป็นร้อยละสูงสุด รองลงมาคือ “เรา” “หนู” “ดิฉัน” “กู” “ข้า” “เค้า” ตามลำดับ

คำสรรพนามบุรุษที่ 2

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ปรากฏความถี่การใช้รูปคำสรรพนาม “คุณ” คิดเป็นร้อยละ สูงสุด รองลงมาคือ “เธอ” “คำเรียกญาติ” “หนู” “แก” “ชื่อ” “ท่าน” “มีง” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ปรากฏความถี่การใช้รูปคำสรรพนาม “เธอ” คิดเป็นร้อยละ สูงสุด รองลงมาคือ “หนู” “คุณ” “คำเรียกญาติ” “มีง” “ท่าน” “เรา” “แก” “เอ็ง” “ตัวเอง” ตามลำดับ

การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ในสถานการณ์การสื่อสารต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาการใช้คำบุรุษสรรพนามของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและอายุมาก ตามสถานการณ์การสื่อสารเดียวกัน ซึ่งสถานการณ์การสื่อสารที่นำมาศึกษาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และความเป็นทางการ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ผู้วิจัยนำปัจจัยทางสังคมด้าน 1. อายุของผู้พูดเมื่อเทียบกับผู้ฟัง กล่าวคือ เมื่อพูดกับผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า เท่ากัน และน้อยกว่า 2. เพศของผู้พูดเมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกัน และต่างเพศกัน และ 3. ความสนิทสนมและไม่สนิทสนมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังด้านอายุ

ผู้วิจัยนำปัจจัยด้านอายุของผู้พูดเมื่อเทียบกับผู้ฟังที่แตกต่างกัน 3 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์แบบสูงกว่า หมายถึง อายุของผู้พูดเมื่อเทียบกับผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า ความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมกัน หมายถึงอายุของผู้พูดเมื่อเทียบกับผู้ฟังที่มีอายุเท่ากัน และความสัมพันธ์แบบต่ำกว่า หมายถึงอายุของผู้พูดเมื่อเทียบกับผู้ฟังที่มีอายุต่ำกว่า

เมื่อผู้ฟังอายุมากกว่า ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและกลุ่มอายุมากจะใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังที่มีอายุมากกว่าในความถี่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 3 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากเมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุมากกว่า

ลำดับ	บุรุษที่ 1					บุรุษที่ 2				
	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก		รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1	ดิฉัน	37	46.25	26	32.5	ท่าน	7	8.75	4	5.00
2	ฉัน	9	11.25	16	20.00	คุณ	48	60.00	50	62.50
3	หนู	24	30.00	28	35.00	เธอ	2	2.50	16	20.00
4	เรา	-	-	10	12.50	คำเรียกญาติ	19	23.75	10	12.50
5	ชื่อ	10	12.50	-	-	ชื่อ	4	5.00	-	-
	รวม	80	100	80	100	รวม	80	100	80	100

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่าผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ บุรุษที่ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุมากกว่า ในความถี่ที่แตกต่างกัน

คำสรรพนามบุรุษที่ 1

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 4 คำ โดยใช้ “ดิฉัน” มากที่สุด รองลงมา คือ “หนู” “ชื่อ” และ “ฉัน” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำสรรพนามจำนวน 4 คำ โดยใช้ “หนู” มากที่สุด รองลงมา คือ “ดิฉัน” “ฉัน” และ “เรา” ตามลำดับ

คำสรรพนามบุรุษที่ 2

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 5 คำ โดยใช้ “คุณ” มากที่สุด รองลงมา คือ “คำเรียกญาติ” “ท่าน” “ชื่อ” “เธอ” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 4 คำ โดยใช้ “คุณ” มากที่สุด รองลงมา คือ “เธอ” “คำเรียกญาติ” “ท่าน” ตามลำดับ

เมื่อผู้ฟังอายุเท่ากัน ผู้พูดที่มีอายุต่างกันใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟัง ที่มีอายุเท่าเทียมกันในความถี่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 4 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากเมื่อพูดกับผู้ฟังอายุเท่าเทียมกัน

ลำดับ	บุรุษที่ 1					บุรุษที่ 2				
	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก		รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1	เค้า	32	40.00	2	2.50	เธอ	44	55.00	72	90.00
2	เรา	22	27.50	38	47.50	แก	24	30.00	2	2.50
3	ฉัน	16	20.00	36	45.00	มีง	4	5.00	4	5.00
4	กู	4	5.00	2	2.50	ตัวเอง	-	-	2	2.50
5	ข้า	-	-	2	2.50	ชื่อ	8	10.00	-	-
6	ชื่อ	6	7.50	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	80	100	80	100	รวม	80	100	80	100

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่าผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุเท่ากันในความถี่ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

คำสรรพนามบุรุษที่ 1

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 5 คำ โดยใช้ “เค้า” มากที่สุด รองลงมา คือ “เรา” “ฉัน” “ชื่อ” และ “กู” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 5 คำ โดยใช้ “เรา” มากที่สุด รองลงมา คือ “ฉัน” “กู” “เค้า” และ “ข้า” ตามลำดับ

คำสรรพนามบุรุษที่ 2

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 4 คำ โดยใช้ “เธอ” มากที่สุด รองลงมา คือ “แก” “ชื่อ” “มีง” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 4 คำ โดยใช้ “เธอ” มากที่สุด รองลงมา คือ “มีง” “ตัวเอง” และ “แก” ตามลำดับ

เมื่อผู้ฟังอายุน้อยกว่า ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากจะใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังที่มีอายุน้อยกว่าในความถี่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 5 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและกลุ่มอายุมาก เมื่อพูดกับผู้ฟังอายุน้อยกว่า

ลำดับ	บุรุษที่ 1					บุรุษที่ 2				
	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก		รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1	ดิฉัน	14	17.50	-	-	หนู	34	42.50	60	75.00
2	ฉัน	12	15.00	72	90.00	เธอ	4	5.00	6	7.50
3	เรา	6	7.50	2	2.50	แก	4	5.00	2	2.50
4	กู	-	-	4	5.00	เรา	-	-	4	5.00
5	ข้า	-	-	2	2.50	เอ็ง	-	-	2	2.50
6	คำเรียกญาติ	44	55.00	-	-	มีง	-	-	2	2.50
7	ชื่อ	4	5.00	-	-	คุณ	8	10.00	-	-
8	-	-	-	-	-	คำเรียกญาติ	18	22.50	4	5.00
9	-	-	-	-	-	ชื่อ	12	15.00	-	-
	รวม	80	100	80	100	รวม	80	100	80	100

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่าผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุน้อยกว่าในความถี่ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

คำสรรพนามบุรุษที่ 1

กลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 5 คำ โดยใช้ “คำเรียกญาติ” มากที่สุด รองลงมาคือ “ดิฉัน” “ฉัน” “เรา” และ “ชื่อ” ตามลำดับ

กลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 4 คำ โดยใช้ “ฉัน” มากที่สุด รองลงมาคือ “กู” “เรา” “ข้า” ตามลำดับ

คำสรรพนามบุรุษที่ 2

กลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 6 คำ โดยใช้ “หนู” มากที่สุด รองลงมา คือ “คำเรียกญาติ” “ชื่อ” “คุณ” “เธอ” “แก” ตามลำดับ

กลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 7 คำ โดยใช้ “หนู” มากที่สุด รองลงมาคือ “เธอ” “เรา” “คำเรียกญาติ” “แก” “เอ็ง” “มีง” ตามลำดับ

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ด้านเพศ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ความสัมพันธ์แบบเพศเดียวกันเมื่อพูดกับผู้ฟังเพศหญิงด้วยกัน และ 2) ความสัมพันธ์แบบต่างเพศเมื่อพูดกับผู้ฟังเพศชาย

เมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกัน ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษ ที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกันในความถี่ที่แตกต่างกัน ดังนี้ ตารางที่ 6 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากเมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกัน

ลำดับ	บุรุษที่ 1				บุรุษที่ 2					
	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก		รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก	
		จำนวน ครั้ง	ร้อยละ	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ		จำนวน ครั้ง	ร้อยละ	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ
1	ดิฉัน	23	19.16	4	3.33	คุณ	24	20.00	26	21.66
2	ฉัน	15	12.50	68	56.66	เธอ	28	23.33	44	36.66
3	เรา	12	10.00	20	16.66	ท่าน	5	4.16	2	1.66
4	เค้า	18	15.00	2	1.66	แก	10	8.33	4	3.33
5	หนู	18	15.00	22	18.33	หนู	20	16.66	32	26.66
6	กู	2	1.66	4	3.33	มึง	2	1.66	2	1.66
7	คำเรียกญาติ	22	18.33	-	-	ตัวเอง	-	-	2	1.66
8	ชื่อ	10	8.33	-	-	คำเรียกญาติ	21	17.50	8	6.66
9	-	-	-	-	-	ชื่อ	10	8.33	-	-
	รวม	120	100	120	100	รวม	120	100	120	100

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่าผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกันในความถี่ที่แตกต่างกัน

คำสรรพนามบุรุษที่ 1

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 8 คำ โดยใช้ “ดิฉัน” มากที่สุด รองลงมา คือ “คำเรียกญาติ” “เค้า” “หนู” “ฉัน” “เรา” “ชื่อ” และ “กู” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 6 คำ โดยใช้ “ฉัน” มากที่สุด รองลงมา คือ “หนู” “เรา” “ดิฉัน” “กู” และ “เค้า” ตามลำดับ

คำสรรพนามบุรุษที่ 2

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 8 คำ โดยใช้ “เธอ” มากที่สุด รองลงมา คือ “คุณ” “คำเรียกญาติ” “หนู” “แก” “ชื่อ” “ท่าน” และ “มีง” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 8 คำ โดยใช้ “เธอ” มากที่สุด รองลงมา คือ “หนู” “คุณ” “คำเรียกญาติ” “แก” “ท่าน” “มีง” และ “ตัวเอง” ตามลำดับ

เมื่อพูดกับผู้ฟังต่างเพศกัน ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังต่างเพศกันในความถี่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 7 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากเมื่อพูดกับผู้ฟังต่างเพศกัน

ลำดับ	บุรุษที่ 1				บุรุษที่ 2					
	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก		รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1	ดิฉัน	28	23.33	18	15.00	คุณ	32	26.66	24	20.00
2	ฉัน	22	18.33	62	51.66	เธอ	22	18.33	52	43.33
3	เรา	16	13.33	28	23.33	ท่าน	2	1.66	2	1.66
4	เค้า	14	11.66	-	-	แก	14	11.66	-	-
5	หนู	6	5.00	6	5.00	หนู	18	15.00	28	23.33
6	กู	2	1.66	2	1.66	มีง	2	1.66	2	1.66
7	ข้า	-	-	4	3.33	เอ็ง	-	-	4	3.33
8	คำเรียกญาติ	12	10.00	-	-	เรา	-	-	4	3.33
9	ชื่อ	10	8.33	-	-	คำเรียกญาติ	16	13.33	2	1.66
10	-	-	-	-	-	ชื่อ	14	11.66	-	-
	รวม	120	100	120	100	รวม	120	100	120	100

จากตาราง สรุปได้ว่าผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังต่างเพศกัน แตกต่างกัน กล่าวคือ

คำสรรพนามบุรุษที่ 1

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 8 คำ โดยใช้ “ดิฉัน” มากที่สุด รองลงมา คือ “ฉัน” “เรา” “เค้า” “คำเรียกญาติ” “ชื่อ” “หนู” และ “กู” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 6 คำ โดยใช้ “ฉัน” มากที่สุด รองลงมาคือ “เรา” “ดิฉัน” “หนู” “ข้า” และ “กู” ตามลำดับ

คำสรรพนามบุรุษที่ 2

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 8 คำ โดยใช้ “คุณ” มากที่สุด รองลงมาคือ “เธอ” “หนู” “คำเรียกญาติ” “ชื่อ” “แก” “ท่าน” และ “มีง” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 8 คำ โดยใช้ “เธอ” มากที่สุด รองลงมาคือ “หนู” “คุณ” “เรา” “เอ็ง” “ท่าน” “คำเรียกญาติ” และ “มีง” ตามลำดับ

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ด้านความสนิทสนม เป็นความสัมพันธ์ลักษณะหนึ่งที่ว่าผู้พูดกับผู้ฟังที่สนิทและไม่สนิทกันทำให้การใช้คำสรรพนามแตกต่างกัน

เมื่อพูดกับผู้ฟังที่สนิทกัน ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังที่สนิทกันในความถี่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 8 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากเมื่อพูดกับผู้ฟังที่สนิทกัน

ลำดับ	บุรุษที่ 1				บุรุษที่ 2					
	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก		รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1	ดิฉัน	24	20.00	2	1.66	คุณ	30	25.00	12	10.00
2	ฉัน	12	10.00	62	51.66	เธอ	14	11.66	50	41.66
3	เรา	10	8.33	26	21.66	ท่าน	3	2.50	4	3.33
4	เค้า	22	18.33	2	1.66	แก	24	20.00	4	3.33
5	หนู	12	10.00	20	16.66	หนู	14	11.66	28	23.33
6	กู	4	3.33	4	3.33	มีง	4	3.33	4	3.33
7	ข้า	-	-	4	3.33	เอ็ง	-	-	2	1.66
8	คำเรียกญาติ	20	16.66	-	-	เรา	-	-	4	3.33
9	ชื่อ	16	13.33	-	-	ตัวเอง	-	-	2	1.66
10	-	-	-	-	-	คำเรียกญาติ	17	14.16	10	8.33
11	-	-	-	-	-	ชื่อ	14	11.66	-	-
	รวม	120	100	120	100	รวม	120	100	120	100

จากตารางที่ 8 สรุปได้ว่าความถี่ของการใช้คำสรรพนามของผู้พูดกลุ่มอายุน้อย

และผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังที่สนิทแตกต่างกัน คือ

คำสรรพนามบุรุษที่ 1

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 8 คำ โดยใช้ “ดิฉัน” มากที่สุด รองลงมา คือ “เค้า” “คำเรียกญาติ” “ชื่อ” “ฉัน” “หนู” “เรา” “กู” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 7 คำ โดยใช้ “ฉัน” มากที่สุด รองลงมา คือ “เรา” “หนู” “กู” “ข้า” “ดิฉัน” “เค้า” ตามลำดับ

คำสรรพนามบุรุษที่ 2

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 8 คำ โดยใช้ “คุณ” มากที่สุด รองลงมา คือ “แก” “คำเรียกญาติ” “ชื่อ” “เธอ” “หนู” “มีง” “ท่าน” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 10 คำ โดยใช้ “เธอ” มากที่สุด รองลงมา คือ “หนู” “คุณ” “คำเรียกญาติ” “ท่าน” “แก” “มีง” “เรา” “เอ็ง” “ตัวเอง”

เมื่อพูดกับผู้ฟังที่ไม่สนิทกัน ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและกลุ่มอายุมากจะใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังที่ไม่สนิทกันในความถี่ที่แตกต่างกันดังนี้

ตารางที่ 9 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากเมื่อพูดกับผู้ฟังที่ไม่สนิทกัน

ลำดับ	บุรุษที่ 1				บุรุษที่ 2					
	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก		รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1	ดิฉัน	27	22.50	24	20.00	คุณ	26	21.66	38	31.66
2	ฉัน	25	20.83	64	53.33	เธอ	36	30.00	46	38.33
3	เรา	18	15.00	22	18.33	ท่าน	4	3.33	-	-
4	เค้า	10	8.33	-	-	แก	4	3.33	-	-
5	หนู	12	10.00	8	6.66	หนู	20	16.66	32	26.66
6	กู	-	-	2	1.66	มีง	-	-	2	1.66
7	ข้า	-	-	-	-	เอ็ง	-	-	2	1.66
8	คำเรียกญาติ	24	20.00	-	-	คำเรียกญาติ	20	16.66	-	-
9	ชื่อ	4	3.33	-	-	ชื่อ	10	8.33	-	-
	รวม	120	100	120	100	รวม	120	100	120	100

จากตารางที่ 9 สรุปได้ว่าความถี่ของการใช้คำสรรพนามของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดกับผู้ฟังที่ไม่สนิทแตกต่างกัน คือ

คำสรรพนามบุรุษที่ 1

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 7 คำโดยใช้ “ดิฉัน” มากที่สุด รองลงมา คือ “ฉัน” “คำเรียกญาติ” “เรา” “หนู” “เค้า” “ชื่อ” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 5 คำโดยใช้ “ฉัน” มากที่สุด รองลงมา คือ “ดิฉัน” “เรา” “หนู” “กู” ตามลำดับ

คำสรรพนามบุรุษที่ 2

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 7 คำ โดยใช้ “เธอ” มากที่สุด รองลงมา คือ “คุณ” “หนู” “คำเรียกญาติ” “ชื่อ” “ท่าน” “แก” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 5 คำ โดยใช้ “เธอ” มากที่สุด รองลงมาคือ “คุณ” “หนู” “มีง” “เอ็ง” ตามลำดับ

2. **ความเป็นทางการ** เป็นตัวแปรหนึ่งนอกเหนือจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าเมื่อพูดกับผู้ฟังในสถานที่ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการทำให้การใช้คำบุรุษสรรพนามแตกต่างกันไป

เมื่อพูดกับผู้ฟังในสถานการณ์ที่เป็นทางการ ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ในความถี่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 10 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากเมื่อพูดกับผู้ฟังในสถานการณ์ที่เป็นทางการ

ลำดับ	บุรุษที่ 1					บุรุษที่ 2				
	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก		รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก	
		จำนวน ครั้ง	ร้อยละ	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ		จำนวน ครั้ง	ร้อยละ	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ
1	ดิฉัน	47	39.16	14	11.66	คุณ	39	32.50	26	21.66
2	ฉัน	23	19.16	68	56.66	เธอ	34	28.33	50	41.66
3	เรา	16	13.33	24	20.00	ท่าน	7	5.83	4	3.33
4	เค้า	14	11.66	-	-	แก	10	8.33	2	1.66
5	หนู	4	3.33	14	11.66	หนู	20	16.66	30	25.00
6	คำเรียก ญาติ	16	13.33	-	-	เอ็ง	-	-	2	1.66
7	ชื่อ	-	-	-	-	เรา	-	-	2	1.66
8	-	-	-	-	-	ตัวเอง	-	-	2	1.66
9	-	-	-	-	-	คำเรียก ญาติ	6	5.00	2	1.66
10	-	-	-	-	-	ชื่อ	4	3.33	-	-
	รวม	120	100	120	100	รวม	120	100	120	100

จากตารางที่ 10 สรุปได้ว่าความถี่ของการใช้คำสรรพนามของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดในสถานการณ์ที่เป็นทางการแตกต่างกัน คือ

คำสรรพนามบุรุษที่ 1

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 6 คำ โดยใช้ “ดิฉัน” มากที่สุด รองลงมา คือ “ฉัน” “เรา” “คำเรียกญาติ” “เค้า” และ “หนู” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 4 คำ โดยใช้ “ฉัน” มากที่สุด รองลงมา คือ “เรา” “ดิฉัน” และ “หนู” ตามลำดับ

คำสรรพนามบุรุษที่ 2

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 7 คำ โดยใช้ “คุณ” มากที่สุด รองลงมา คือ “เธอ” “หนู” “แก” “ท่าน” “คำเรียกญาติ” และ “ชื่อ” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 9 คำ โดยใช้ “เธอ” มากที่สุด รองลงมา คือ “หนู” “คุณ” “ท่าน” “แก” “เอ็ง” “เรา” “ตัวเอง” และ “คำเรียกญาติ” ตามลำดับ

เมื่อพูดกับผู้ฟังในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ในความถี่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 11 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากเมื่อพูดกับผู้ฟังในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ

ลำดับ	บุรุษที่ 1				บุรุษที่ 2					
	รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก		รูปคำ	กลุ่มอายุน้อย		กลุ่มอายุมาก	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ		จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1	ดิฉัน	6	5.00	12	10.00	คุณ	17	14.16	24	20.00
2	ฉัน	12	10.00	58	48.33	เธอ	16	13.33	46	38.33
3	เรา	12	10.00	24	20.00	แก	18	15.00	2	1.66
4	เค้า	18	15.00	2	1.66	หนู	14	11.66	30	25.00
5	หนู	20	16.66	14	11.66	มี๊ง	4	3.33	6	5.00
6	กู	4	3.33	6	5.00	เอ็ง	-	-	2	1.66
7	ข้า	-	-	4	3.33	เรา	-	-	2	1.66
8	คำเรียกญาติ	28	23.33	-	-	คำเรียกญาติ	29	24.16	8	6.66
9	ชื่อ	20	16.66	-	-	ชื่อ	22	18.33	-	-
	รวม	120	100	120	100	รวม	120	100	120	100

จากตารางที่ 11 สรุปได้ว่าความถี่ของการใช้คำสรรพนามของผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อพูดในสถานการณ์ที่เป็นไม่ทางการแตกต่างกัน คือ

คำสรรพนามบุรุษที่ 1

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 8 คำ โดยใช้ “คำเรียกญาติ” มากที่สุด รองลงมาคือ “ชื่อ” “หนู” “เรา” “เค้า” “ฉัน” “เรา” “ดิฉัน” และ “กู” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 7 คำ โดยใช้ “ฉัน” มากที่สุด รองลงมา คือ “เรา” “หนู” “ดิฉัน” “กู” “ข้า” และ “เค้า” ตามลำดับ

คำสรรพนามบุรุษที่ 2

ผู้พูดกลุ่มอายุน้อย ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 7 คำ โดยใช้ “คำเรียกญาติ” มากที่สุด รองลงมาคือ “ชื่อ” “แก” “คุณ” “เธอ” “หนู” และ “มึง” ตามลำดับ

ผู้พูดกลุ่มอายุมาก ใช้คำบุรุษสรรพนามจำนวน 8 คำ โดยใช้ “เธอ” มากที่สุด รองลงมา คือ “หนู” “คุณ” “คำเรียกญาติ” “มึง” “แก” “เอ็ง” “เรา” ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เปรียบเทียบรูปคำ และการใช้คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทย อภิปรายผลการศึกษาได้เป็นประเด็นดังนี้

จำนวนรูปคำบุรุษสรรพนาม

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้งคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้พูดที่อายุต่างกัน เห็นได้ว่าคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยจะมีจำนวนคำเท่ากับกลุ่มอายุมาก แต่ในคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ผู้พูดกลุ่มอายุมากจะมีจำนวนคำมากกว่ากลุ่มอายุน้อย อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มอายุมากมีความหลากหลายในการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามบุรุษที่ 2 มากกว่ากลุ่มอายุน้อย อาจพิจารณาได้ว่ากลุ่มอายุมากเป็นวัยที่ต้องรับผิดชอบหน้าที่การงาน จึงคำนึงถึงผู้ที่พูดด้วยก่อน

นอกจากนี้สังเกตได้ว่า คำบุรุษสรรพนามบางคำสามารถใช้ได้ทั้ง บุรุษที่ 1 และ 2 ได้แก่ “หนู” “เรา” ซึ่งกลุ่มอายุน้อยจะใช้คำสรรพนาม “หนู” ได้ทั้งบุรุษที่ 1 และ 2 “เรา” ใช้เป็นรูปคำสรรพนามบุรุษที่ 1 เท่านั้น ส่วนกลุ่มอายุมากจะใช้รูปคำสรรพนาม “หนู” และ “เรา” ได้ทั้งในบุรุษที่ 1 และ 2 อาจพิจารณาได้ว่า “เรา” เป็นคำสรรพนามที่ผู้

พูดที่มีอายุมากกว่าหรือสถานภาพสูงกว่าเท่านั้นที่สามารถใช้ได้เพื่อแสดงการรวมผู้ฟังเป็นพวกเดียวกัน แต่กลุ่มอายุน้อยเมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุมากกว่าจะไม่รวมผู้ฟังเป็นพวกเดียวกัน ซึ่งในสังคมไทยถือว่าเป็นการไม่สุภาพที่ผู้พูดอายุน้อยกว่าจะรวมผู้ฟังที่อายุมากกว่าอยู่ในกลุ่มหรือระดับเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Haruethaiwinyu (2002) และ Jaiphong (2011)

ความถี่ในการปรากฏใช้คำบุรุษสรรพนาม

จากผลการศึกษา กลุ่มอายุน้อยใช้ “ดิฉัน” และ “คำเรียกญาติ” ในความถี่สูง และกลุ่มอายุมากใช้ “ฉัน” และ “เรา” ในความถี่สูง แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการเลือกใช้คำผู้พูดกลุ่มอายุน้อยใช้ “ดิฉัน” เป็นคำที่แสดงความเป็นทางการ แสดงความสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน และเป็นคำสรรพนามไม่รวมผู้ฟัง (Exclusive) ดังที่ Naksakun (1995 : 22-23) กล่าวถึง “ดิฉัน” เป็นคำแสดงความเป็นทางการ แสดงความสุภาพ และ “เรา” เป็นคำแสดงความเป็นกลุ่มหรือระดับเดียวกัน ซึ่งกลุ่มอายุน้อยจะให้เกียรติผู้อาวุโสกว่าโดยไม่รวมตนเองกับผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า และในทางตรงกันข้ามกลุ่มอายุมากนิยมใช้ “เรา” แสดงถึงความไม่ถือตนแสดงความเป็นพวกพ้องระดับเดียวกันเมื่อพูดกับคนที่อายุน้อยกว่า ส่วนการใช้ “คำเรียกญาติ” Kunlawanit (2002 : 57-58) กล่าวว่า เป็นคำแสดงความนับถือกันฉันญาติ และกลุ่มอายุมากนิยมใช้ “ฉัน” และ “เรา” ซึ่งคำว่า “ฉัน” เป็นคำสรรพนามไม่รวมผู้ฟัง (Exclusive) และ “เรา” เป็นคำแสดงการรวมผู้ฟังเป็นพวกเดียวกัน (Inclusive) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุมากคำนึงถึงการรวมผู้ฟังและไม่รวมผู้ฟังเป็นพวกเดียวกันหรือต่างพวกกัน ส่วนกลุ่มอายุน้อยคำนึงถึงการแสดงความเคารพให้เกียรติกันและการนับถือกันฉันญาติ ในการใช้คำบุรุษสรรพนาม

ส่วนการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ของกลุ่มอายุน้อยและกลุ่มอายุมาก จะพบว่ากลุ่มอายุน้อยใช้ “คุณ” และ “เธอ” ในความถี่สูง และกลุ่มอายุมากใช้ “เธอ” และ “หนู” ในความถี่สูง สามารถพิจารณาได้ว่ากลุ่มอายุน้อยคำนึงถึงความสุภาพ และการไม่รวมผู้ฟังเป็นพวกเดียวกัน ซึ่งพิจารณาได้จากการใช้คำว่า “คุณ” เป็นคำที่มักใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการแสดงความให้เกียรติกัน และ “เธอ” เป็นคำที่แสดงความเมตตาเอ็นดูผู้ฟัง ส่วนกลุ่มอายุมากจะคำนึงถึงการแสดงความเมตตาต่อผู้ฟังพิจารณาได้จากคำว่า “เธอ” และคำว่า “หนู” ซึ่งในงานของ Naksakun (1995: 23) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า “...คำที่แสดงความเมตตา เอ็นดู เช่น หนู แม่หนู พ่อหนู เจ้า เธอ...” สรุปได้ว่าการเลือกใช้คำสรรพนาม

บุรุษที่ 1 และ 2 ของกลุ่มอายุน้อยและกลุ่มอายุมากแตกต่างกัน โดยกลุ่มอายุน้อยให้ความสำคัญกับความสภาพแสดงอารมณ์ให้เกียรติ นับถือกันฉันญาติ เห็นได้จากการใช้คำ “ดิฉัน” “คุณ” และ “คำเรียกญาติ” และแสดงความเมตตาเอ็นดูต่อผู้ฟัง เห็นได้จากการใช้คำว่า “เธอ” ส่วนกลุ่มอายุมากให้ความสำคัญกับความเป็นพวกเดียวกันหรือต่างพวกกัน ดังเห็นได้จากการใช้คำว่า “ฉัน” “เรา” และแสดงความเมตตาเอ็นดูผู้ฟังเห็นได้จากการใช้คำว่า “เธอ” และ “หนู”

การใช้คำบุรุษสรรพนามตามปัจจัยทางสังคม

การใช้คำบุรุษสรรพนามเมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุมากกว่า เท่ากัน และน้อยกว่า พบว่าเมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุมากกว่า กลุ่มอายุน้อยใช้ “ดิฉัน” และ “คุณ” มากที่สุด กลุ่มอายุมากใช้ “หนู” และ “คุณ” มากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากลุ่มอายุน้อยมักคำนึงถึงสภาพให้เกียรติผู้ฟัง ส่วนกลุ่มอายุมากมักคำนึงถึงความต้องการการเมตตาเอ็นดูจากผู้ฟังและให้เกียรติผู้ฟัง เมื่อพูดกับผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า และเมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุเท่ากัน กลุ่มอายุน้อยใช้ “เค้า” และ “เธอ” มากที่สุด ส่วนกลุ่มอายุมากปรากฏใช้ “เรา” และ “เธอ” มากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากลุ่มอายุน้อยมักคำนึงถึงการไม่รวมผู้ฟังเป็นพวกเดียวกัน ส่วนกลุ่มอายุมากมักคำนึงถึงการเป็นพวกเดียวกันเมื่อพูดกับผู้ฟังที่มีอายุเท่ากัน

นอกจากนี้เมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุน้อยกว่า กลุ่มอายุน้อยใช้ “คำเรียกญาติ” และ “หนู” มากที่สุด ส่วนกลุ่มอายุมากใช้ “ฉัน” และ “หนู” มากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากลุ่มอายุน้อยมักคำนึงถึงการนับถือกันฉันญาติ และให้ความเมตตาเอ็นดูผู้ฟัง ส่วนกลุ่มอายุมากมักคำนึงถึงการไม่รวมผู้ฟังเป็นพวกเดียวกัน แต่แสดงความเมตตาเอ็นดูต่อผู้ฟังเมื่อผู้ฟังที่อายุน้อยกว่า การใช้คำบุรุษสรรพนามของกลุ่มอายุน้อยและกลุ่มอายุมาก สะท้อนความคิดของผู้ใช้ภาษาแตกต่างกัน โดยกลุ่มอายุน้อยเมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุมากกว่ามักจะคำนึงถึงสภาพให้เกียรติผู้ฟัง เมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุเท่ากันมักจะคำนึงถึงความเป็นคนละฝ่ายไม่คำนึงถึงความเป็นพวกเดียวกัน และเมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุน้อยกว่ามักจะคำนึงถึงการนับถือกันฉันญาติ ส่วนกลุ่มอายุมากเมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุมากกว่ามักจะต้องการให้ผู้ฟังที่อายุมากกว่าเมตตาและเอ็นดูและให้เกียรติผู้ฟังในขณะเดียวกัน เมื่อพูดกับผู้ฟังที่อายุเท่ากันมักคำนึงถึงความเป็นพวกเดียวกัน และเมื่อพูดกับผู้ฟังที่ อายุน้อยกว่ามักแสดงความไม่เป็นพวกเดียวกันคือเห็นว่าผู้ฟังอยู่ในฐานะต่ำกว่าจึงใช้คำบุรุษสรรพนามไม่รวมผู้ฟังแต่แสดงความเมตตาเอ็นดูผู้ฟัง ในเรื่องของการใช้คำสรรพนามที่ไม่ แสดงการรวมผู้ฟังเป็นพวกเดียวกันของกลุ่มอายุ

น้อยอาจพิจารณาได้ว่าคนระดับเดียวกันในสังคมไทยต้องแข่งขันกัน อาจไม่มองคนที่อายุเท่ากันเป็นพวกเดียวกัน หากพิจารณาเป็นคนละฝ่าย สะท้อนถึงความเป็นปึกแผ่นเดียวกัน (Solidarity) ลดลงเมื่อเทียบกับคนในกลุ่มอายุมาก ซึ่งมองคนที่อยู่ในกลุ่มอายุเดียวกันเป็นพวกเดียวกัน

การใช้คำบุรุษสรรพนามเมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกันและต่างเพศกัน พบว่ากลุ่มอายุน้อยและกลุ่มอายุมาก เมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกันและต่างเพศกันปรากฏความถี่การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ต่างกัน พิจารณาจากความถี่สูงสุดและรองลงมา จะเห็นว่ากลุ่มอายุน้อยและกลุ่มอายุมากเลือกใช้คำสรรพนามต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญ คือ กลุ่มอายุน้อยใช้คำ “ดิฉัน” และ “เธอ” ในความถี่สูงเมื่อพูดกับคนที่เพศเดียวกัน และจะใช้ “ดิฉัน” และ “คุณ” ในความถี่สูง เมื่อพูดกับผู้ฟังที่ต่างเพศกัน แสดงถึงการคำนึงถึงความรู้สึกมากขึ้น เมื่อพูดกับคนที่ต่างเพศกัน เมื่อพิจารณาในความถี่รองลงมาจะเห็นว่ากลุ่มอายุน้อยเมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกันจะใช้คำ “คำเรียกญาติ” แทนผู้พูดและ “คุณ” แทนผู้ฟัง แสดงให้เห็นว่าผู้พูดจะนับตัวเองเป็นญาติกับผู้ฟังแต่ขณะเดียวกันก็ให้เกียรติผู้ฟัง ส่วนเมื่อพูดกับผู้ฟังต่างเพศกันกลุ่มอายุน้อยจะไม่นับตัวเองเป็นญาติด้วย ซึ่งเห็นได้จากการใช้ “ฉัน” และ “เธอ” ส่วนกลุ่มอายุมากจะใช้คำ “ฉัน” และ “เธอ” ในความถี่สูงทั้งเมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกันหรือต่างเพศกัน และเมื่อพิจารณาในความถี่รองลงมาจะเห็นว่ากลุ่มอายุมากใช้ “หนู” แทนตัวเองเมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกัน และใช้ “เรา” แทนตัวเองเมื่อพูดกับผู้ฟังต่างเพศกัน แสดงถึงกลุ่มอายุมากเมื่อพูดกับผู้ฟังเพศเดียวกันต้องการได้รับความเอ็นดูจากผู้ฟัง และต้องการแสดงความเป็นพวกเดียวกันเมื่อพูดกับผู้ฟังต่างเพศกัน

การใช้คำบุรุษสรรพนามเมื่อผู้พูดกับผู้ฟังที่สนิทและไม่สนิทกัน พบว่ากลุ่มอายุน้อย เมื่อพูดกับผู้ฟังที่สนิทมักจะใช้ “ดิฉัน” และ “เธอ” และเมื่อพูดกับผู้ฟังที่ไม่สนิท มักจะใช้ “ดิฉัน” “คุณ” แสดงถึงการคำนึงถึงความรู้สึกมากขึ้น และเมื่อพิจารณาการใช้คำในความถี่รองลงมา กลุ่มอายุน้อยมักใช้ “เค้า” “แก” เมื่อพูดกับผู้ฟังที่สนิทซึ่งแสดงถึงการไม่คำนึงถึงความเป็นพวกเดียวกัน ส่วนกลุ่มอายุมากเมื่อจะพูดกับผู้ฟังที่สนิทหรือไม่สนิทกัน มักจะใช้คำคำเดียวกันคือ “ฉัน” และ “เธอ” และเมื่อพิจารณาจากคำที่ใช้ในความถี่รองลงมา กลุ่มอายุมากจะใช้คำสรรพนาม “เรา” และ “หนู” เมื่อพูดกับผู้ฟังที่สนิท แสดงถึงความเป็นพวกเดียวกัน และการแสดงความเมตตาเอ็นดูผู้ฟัง และใช้ “ดิฉัน” และ “คุณ” เมื่อพูดกับผู้ฟังที่ไม่สนิท แสดงถึงความรู้สึกมากขึ้น

การใช้คำบุรุษสรรพนามเมื่อพูดกับผู้ฟังในสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ พบว่ากลุ่มอายุน้อยเมื่อพูดกับผู้ฟังในสถานการณ์ที่เป็นทางการ จะคำนึงถึงความสุภาพให้เกียรติผู้ฟัง ซึ่งเห็นได้จากการใช้ “ดิฉัน” “คุณ” ส่วนในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการจะใช้ “คำเรียกญาติ” ทั้งเรียกตัวเองและเรียกผู้ฟัง แสดงถึงการคำนึงถึงการนับถือกันฉันญาติและเมื่อพิจารณาการใช้ในความถี่รองลงมา กลุ่มอายุน้อยใช้ “ฉัน” และ “เธอ” ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ แสดงให้เห็นถึงการคำนึงถึงความเป็นคนละฝ่ายไม่เป็นพวกเดียวกัน และใช้ “ชื่อ” และ “หนู” ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ ให้ความสำคัญกับการรู้จักชื่อแสดงความสนิทสนมและความเมตตาเอ็นดูต่อผู้ฟัง ส่วนกลุ่มอายุมากเมื่อพูดกับผู้ฟังในสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการมักจะใช้ “ฉัน” และ “เธอ” เมื่อพิจารณาการใช้คำในความถี่รองลงมา จะเห็นว่าเมื่อพูดกับผู้ฟังในสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จะใช้ “เรา” และ “หนู” แสดงให้เห็นถึงการคำนึงถึงความเป็นพวกเดียวกัน และการแสดงความเมตตาต่อผู้ฟัง

สรุปผลการวิจัย

อายุกับการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ เมื่ออายุของผู้พูดที่แตกต่างกัน การใช้คำบุรุษสรรพนามก็แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการคิด หรือการให้ความสำคัญแตกต่างกัน นอกจากนี้อายุยังสัมพันธ์กับการใช้คำบุรุษสรรพนามในมิติอายุของผู้ฟัง กล่าวคือ อายุของผู้ฟังที่แตกต่าง จะทำให้ใช้คำบุรุษสรรพนามที่แตกต่างกันไปด้วย จากผลการศึกษาี้แสดงให้เห็นว่า “อายุ” มีอิทธิพลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยทั้งในมิติอายุของผู้พูดและอายุของผู้ฟัง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้คือ ผู้พูดกลุ่มอายุน้อยและผู้พูดกลุ่มอายุมากเลือกใช้รูปคำบุรุษสรรพนามในสถานการณ์การสื่อสารเดียวกันต่างกัน โดยแตกต่างกันที่รูปคำและความถี่ในการใช้รูปคำบุรุษสรรพนาม นอกจากนี้ยังทำให้เห็นแนวโน้มของการใช้คำบุรุษสรรพนามว่ากลุ่มอายุน้อยมักคำนึงถึงการแสดงความสุภาพให้เกียรติ การนับถือกันฉันญาติและการแสดงความเมตตาเอ็นดูผู้ฟัง ซึ่งเห็นได้จากการใช้ “ดิฉัน” “คุณ” “คำเรียกญาติ” “หนู” มากทุกสถานการณ์ ส่วนกลุ่มอายุมากมักคำนึงถึงความเป็นพวกเดียวกันหรือไม่เป็นพวกเดียวกัน และความเมตตาเอ็นดูผู้ฟัง ซึ่งเห็นได้จากการใช้ “ฉัน” “เรา” “เธอ” “หนู” ใช้มากทุกสถานการณ์ ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า “ข้า” “เอ็ง” ใช้เฉพาะกลุ่มอายุมาก ในขณะที่ “ชื่อ” ใช้เฉพาะกลุ่มอายุน้อย สะท้อนให้เห็นแนวโน้มอาจจะเลิกใช้ “ข้า” “เอ็ง” และอาจจะนิยมใช้ “ชื่อ” มากขึ้น

Reference

- Arunrueang, A. (1990). *Kan prae khong wannayuk tho nai phasa Thai krungthep tam radap ayu phu phut.* (in Thai). [Tonal Variation in Thai : The age of speaker]. Bangkok : The research Project of Thai Language, Chulalongkorn University.
- Cooke, Joseph R. (1968). **Pronominal Reference in Thai, Burmese, and Vietnames.** Bereley : University of California Press.
- Haruethaiwinyu, S. (2002). *Kan sueksa rabop burut sapphanam phasa Thai nai samai rattanakosin nai naeo prawat.* (in Thai). [A Historical linguistics study of personal pronoun system Rattanakosin Period]. Bangkok : The research Project of Thai Language, Chulalongkorn University.
- Jiaphong, S. (2011). *Sangkhom lae watthanatham thi sathon chak kan chai kham burut sapphanam : Kan sueksa priapthiap kham burut sapphanam nai phasa Thai si thin.* (in Thai). [Society and culture in pronouns : A comparative in 4 Thai Dialects]. **Journal of Humanities Naresuan University.** 8 (3) : 66-89.
- Kunlawanit, P. (2002). **Linguistic typology.** Bangkok : The research Project of Thai Language, Chulalongkorn University.
- Naksakun, K (1995). *Sapphanam nai phasa Thai sathon watthanatham Thai.* (in Thai). [Pronouns in Thai reflect Thai culture]. **Journal of Thai Language Institute.** 2 (1) : 16-25.
- Palakornkul, A. (1972). **A Socio-Linguistic Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai.** Doctoral Deseratation, University of Texas, U.S.A.

-
- Prasitratthasin, A. (1998). *Phasasat sangkhom*. (in Thai). [Sociolinguistics]. Bangkok. Chulalongkorn University.
- Saengsot, S. (1989). *Kham burut sapphanam nai phasa Thai : Kan sueksa choeng prawat*. (in Thai). [The study of personal pronoun : Historical linguistics]. Bangkok : The research Project of Thai Language, Chulalongkorn University.
- Sankhaburanurak, S. (1999). *Kan chai kham laksananam nai phasa Thai mattrathan patchuban khong phu phut tang wai*. (in Thai). [The use of classifiers in standard Thai of difference age]. Bangkok : The research Project of Thai Language, Chulalongkorn University.
- Strecker, David S.(1984). **Proto-Tai Personal Pronouns**. Doctoral Deseratation, University of Michigan, U.S.A.

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

ชื่อหนังสือ	ทางจักรา
ผู้แต่ง	ศิวกานท์ ปทุมสูติ
ปีที่พิมพ์	2559
จัดพิมพ์โดย	แพรวสำนักพิมพ์
จำนวนหน้า	266 หน้า

ทางจักรา : การเดินทางสัมผัสโลกภายนอกเพื่อการขัดเกลาโลกภายใน
Way of Chakra: Travel to view the external world
to refine the internal world

บุณย์เสนอ ตริวิเศษ¹ / Bunsanoe Triwiset¹

¹สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ /

¹Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Buriram Rajabhat University

Buri Ram 31000, Thailand

Email : thithatphu@gmail.com

บทนำ

ประเทศไทยในระยะสิบปีที่ผ่านมา ในทางการเมืองเกิดการแย่งชิงอำนาจที่รุนแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ เมื่อแต่ละฝ่ายต่างก็ยึดถืออุดมการณ์ของฝ่ายตนอย่างสุดโต่ง ในทางเศรษฐกิจ ราคาพืชผลของชาวนาชาวไร่ตกต่ำมาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การเรียกร้องเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีจากผู้นำประเทศ ในทางการศึกษา พบการนำเสนอข่าวสารที่สะท้อนความด้อยคุณภาพและไร้ประสิทธิภาพของสถานศึกษาทุกระดับ ในทางสังคม พบความ

เสื่อมทรามทางจริยธรรมมากมาย ปัญหาหาเสพติด อาชญากรรม การละเมิดสิทธิของผู้อื่น และมาตรฐานทางจริยธรรมอยู่ในสภาพวิกฤต ที่นายแพทย์เกษม วัฒนชัย เปรียบว่า “มะเร็งระยะที่สี่” ซึ่งหมายถึง สังคมที่อยู่ในสภาวะทรุดโทรมขั้นร้ายแรง (Bangkok Business, 2017)

แม้วรรณกรรมมิใช่ตำราทางศีลธรรม แต่วรรณกรรมในฐานะพลังทางปัญญาที่อาจมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ตระหนักในหมู่ผู้เสพ งานเขียนอันเกิดจากความรู้สึกนึกคิด การสังเกต ความรอบรู้ ตลอดจนปัญญาอันลึกซึ้ง ผู้อ่านงานเขียนย่อมได้รับการถ่ายทอด ความรู้สึก นึกคิด ความรอบรู้ และปัญญาได้เช่นกัน หากเป็นดั่งนั้น ปรัชญานิยายกวีนิพนธ์ **ทางจักรา** ผลงานของ **ศิวกานท์ ปทุมสูติ** ที่ได้ฉายสะท้อนให้เห็นความจริงของสถานการณ์ประเทศ ต้นเหตุ ต้นเรื่อง ต้นทุกข์ที่ขยายวงสู่ประชาชนปัจจุบัน คือปมปมหรือพันธุนาการที่ลุ่มร้อย มิให้ออกไปสู่อิสระได้ แต่ศิวกานท์ก็ได้เสนอทางออกไว้อย่างสำคัญ

ศิวกานท์ ได้สร้างตัวละครเอกขึ้นมาสองตัว คือ **ครู** ในวัยหลังเกษียณ มีสถานะเป็นครูสอนเขียนกวีทั้งเป็นครูทางจิตวิญญาณในขณะเดียวกัน ตัวละครอีกตัวหนึ่ง คือ **ภุษา** เด็กหนุ่มกำพร้า ซึ่งอาศัยชั่วคราวที่บวรพระคือหลวงลุง เขาศรัทธาในการเขียนบทกวี จึงขอฝากตัวเป็นศิษย์ ศิวกานท์ได้กำหนดให้ตัวละครออกเดินทางโดยใช้ยานพาหนะ คือจักรยาน พร้อมด้วยแป้ใส่อุปกรณ์ในการดำรงชีวิตเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้ตัวละครมีอิสระจากความรุ่งรังที่เป็นส่วนเกินของชีวิต เช่น มือถือ เป็นต้น เป้าประสงค์ในการเดินทางคือให้ตัวละครพบเผชิญโลกภายนอก สัมผัสสถานะต่างๆ ด้วยตนเอง และเรียนรู้โลกภายในขณะปะทะกับสิ่งที่กระทบกระทั่งจากภายนอก เป็นการเดินทางที่ให้อิสระแก่กัน ปราศจากการควบคุม บังคับ กดข่ม หรือ การกระทำให้ตนอยู่เหนือกว่าอีกฝ่าย

การดำรงชีวิตอยู่ในปัจจุบัน มนุษย์มีอาจปฏิเสธอดีต เพราะอดีตเป็นสิ่งที่ยากที่จะสร้าง ปัจจุบัน วัดร้างท้ายหมู่บ้าน คือเส้นเริ่มของการเดินทาง ที่นั่นมีอดีตของครู ซึ่งครูได้หวนคิดถึงตนเมื่อเยาว์วัย ที่พ่อผู้ล่วงลับหัดให้ขี่จักรยาน “เพียงพักสักครู่ครา พ่อก็พาให้ข้าหัด ป่ายนั้นในลานวัด สัมผัสกรูจักรยาน อ้ายหนูดูพ่อไว้ กายกับใจให้ผสาน กบกับอยู่บนอาน เป็นหนึ่งเดียวกับล้อกง” (p. 2)

ภาพอดีตที่ประทับในใจ “ครู” ในวันที่พ่อได้ประทับประคอง การหัดให้รู้การทรงตัวบนจักรยาน ที่ผ่านการล้มแล้วล้มอีก เสียงปรบมือและคำปลอบโยนได้ทำให้ครูในวัยเยาว์สามารถลุกขึ้นมาขี่และควบคุมจักรยานได้อย่างภูมิใจ และดูเหมือนอดีตได้หมุนวนมาที่เดิม

จุดที่ครูหัดจักรยาน คือจุดเริ่มต้นของการเดินทาง รวากับล่องที่หมุนวนมาสู่จุดเดิมและไม่มีที่สิ้นสุด “วันที่ข้าและใครต้องไปต่อ กงของพ่อล้อของข้าจักรวาลี ระยะเวลาระหว่างรอข้ามธรณี พ่อคงพลอยยินดีและอวยชัย” (p. 7) จากบทกวีนี้ เหมือนเป็นการจงใจจะสื่อยังผู้อ่านว่า หากไม่มีพ่อเป็นผู้นำวิถี ก็ไม่มีครูวันนี้ และเมื่อล่องแห่งจักรยานของครูและศิษย์ได้เริ่มหมุน ก็เท่ากับการเปิดฉากเรื่องราวสู่การปะทะสัมผัสสัมพันธ์กับบรรยากาศ ผู้คน เหตุการณ์ ที่กระตุกกระตุ้นให้ผู้อ่านได้ครุ่นคิดตามเส้นทางจักรรา

ความพินาศของจิตวิญญาณชนบท

วงล้อแห่งจักรรา ได้ชักพาพวกเขาไปพบเห็นสภาพปัญหาของผู้คนอันหลากหลาย ได้แก่ การพังทลายของสังคมชนบท ที่มีปัญหาไม่ต่างจากสังคมเมือง เด็กเยาวชนติดยาเสพติด ติดเกม การประพาศผิดศีลผิดธรรมของผู้ใหญ่ การก่อกวนเพื่อบำเรอความต้องการท่ามความเร่งเร้าของทุนนิยม และการพึ่งพาปัจจัยภายนอก ในฉากหนึ่ง ขณะที่ตัวละครแฉะพักข้างทาง ครูและศิษย์กำลังเฝ้ามองเทศเพื่อเป็นอาหารค่ำ ก็มองเห็นอีกฟากหนึ่ง ไฟกำลังลุกไหม้ไร่ร้อยที่ขยายวงอย่างกว้างขวาง ถ้อยปรารภของภูผา ก็ดังขึ้น “อีกแล้วนะครับครูผู้ปลูกหวาน เป็นผู้ลาญผู้เฝ้าอยู่เฝ้าเฝ้าเนื่อ ผู้สร้างผู้ทำลายในบ้านเมือง มักเป็นเรื่องเดียวกันควันไฟพิน” (p. 14) คำของภูผาสะทอนวิถีการทำไร่อ้อย ซึ่งเน้นความสะดวกสบายและความรวดเร็วเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงผลร้ายต่าง ๆ ตามมา “แค่ตัดสะดวกหลังลาวไฟ โดยหลงลืมอะไรอยู่ในนั้น” (p. 14) กล่าวคือ การเผาจะทำให้ความหวานลดลง และก่อมลพิษแก่สิ่งแวดล้อม แม้การกระทำดังกล่าวจะมีเหตุผลจากการถูกกดดันจากโรงงานอ้อย คือต้องการซื้ออ้อยที่มาจากการเผา การกำหนดช่วงเวลาเปิดหีบในช่วงเวลาจำกัด ทั้งเป็นการแก้ปัญหาคนงานที่มักเกียงานที่จะต้องตัดอ้อยสด ทำให้ดูเหมือนคนงานตัดอ้อยจะมีทางเลือกไม่มากนัก

จะเห็นได้ว่า สิ่งที่ภูผาสะทอนถึง แสดงถึงวิถีชาวบ้านที่ขาดสะบั้นลง การดำรงอยู่แบบเดิม แบบถ้อยที่ถ้อยอาศัย และพอใจในความน้อย ไม่ปรุ่งแต่งด้วยวัตถุหรือสิ่งภายนอก กลายเป็นวิถีที่ถูกปฏิเสธ การลงแรงลงแขกด้วยคุณธรรมนำมิตรแบบเดิมถูกทำลายสิ้น หันมาแลกเปลี่ยนด้วยเงินตรา คนทั้งสังคมต่างพร้อมใจละทิ้งคุณค่าอดีต พิน, โฟ อันมีนัยถึงจิตวิญญาณ หรือวิถีที่ติงาม เรียบง่าย ก็เท่ากับสิ่งนั้นได้ถูกทำลายลงแล้ว เมื่อสังคมได้บูชาเงินตราคือสิ่งสูงสุด ราคาของการทำงานที่มาจากดอกเห็ือ ก็ถูกหยันหยาม ดังคำครุว่า “เรื่องลงแขกลงแรงไม่มีแล้ว เงินคือแก้วสารพัดแก้ตัดอ้อย เมื่อแรงงานชนบทลดน้อย ททยอย

ต่างตัวเทพแผ่นดิน” (p. 15) เมื่อสิ้นสุดสายใยแห่งคุณธรรมน้ำมิตร เมื่อ “เงิน” กลายเป็นตัวกลางการแลกเปลี่ยน กระทั่งการเกี่ยงงานของเกษตรกร ก็เปิดโอกาสให้ผู้อพยพต่างแดน ทะลักสู่แผ่นดิน ข้อเสนอพระราชระหว่างครูศิษย์ ยังมุ่งวิจารณ์ผู้คนในกระบวนการที่ขาดการเรียนรู้ ที่ยินยอมให้ปุ๋ยเคมีมาผาณาพร่าคุณค่าทุกอย่างเสียสิ้น คำของภูผาว่า “อาจมีกบบางตัว ถูกกักขัง ออกแรงแสวงรูดสุดกำลัง ที่สุดยังมีไม่รู้จักกะลา” (p. 18) ครูสนับสนุนว่า เมื่อไม่ยอมเรียนรู้จึงไม่รู้ “เมื่อเคมีท่วมมน้ำตาเจิ่ง ทั้งเสียปุ๋ยเสียปลาผักหญ้าเอียง ชาววนาร่ำเริงกับสิ่งใด” ประสบการณ์ในการทำนาทั้งชีวิต แต่กลับถูกนายทุนครอบบริบคักดีศรีเอาจนหมด “รู้มากรู้น้อยในรอยโคตร ลิงโลดกับหางอึ่งยุคสมัย คับแคบ, ว่าแบบบูรพ์ไม่จุนใจ เปล่าไว้, ว่าอิสราพาครีนเครง” (p. 20)

ในฉากหนึ่ง ที่ภูผาได้ตั้งคำถามว่า เป็นชาวบ้านมีชีวิตที่สบายเบากว่าเขาและครูหรือไม่ เพราะไม่ต้องห่วงเหนี่ยวด้วยปรัชญาชีวิต แบกเกียรติยศ เกินกว่าที่ภูผาจะล่วงรู้ คำตอบของครูคือ ในความเรียบง่ายของชาวบ้าน มีไม่น้อยได้พลาดท่าเพลิงพล้ำ ชีวิตเต็มไปด้วยสีดำ ครอบคร้วแตกร้าง ลูกหลานติดยา ติดเกม ดังบทกวี “ขณะมีน้อยร่อยร้าว ในเปล่าไร้ อบายมุขชุกไฟใต้ถุนบ้าน รอยเขี้ยวตัดกับบาตรเทศกาล รอยผิดศีลผิดทานขนานเสียง ตกไหลในกระแสแพพิบาก คว่าครกท่มสากคร้วเป็นเสียง ลูกติดยาหลานติดเกมดับตะเกียง ดอกพะเนียงบานไสวอยู่ปลายนา ภาพที่เห็นเป็นไปไม่ซับซ้อน กลับชุกซ่อนทุกซ์ โศกสหัสสา ดูเรียบเรียบง่ายในสายตา แต่ร่างแหปัญหาหระย้าวยง” (p. 29-30) กล่าวคือ โครงสร้างสังคมไทยที่กำหนดให้คนส่วนหนึ่งได้เปรียบและคนส่วนใหญ่เสียเปรียบ การออกแบบให้เมืองใหญ่เป็นย่านอุตสาหกรรม และออกแบบให้เป็นแหล่งหาเงิน ทำให้เกิดการดูดดึงทรัพยากรจากชนบทไปปรับใช้สังคมเมือง ชนบทจึงอ่อนแอลงตั้งแต่นั้น ชนบทกลายเป็นที่อยู่ของคนชราซึ่งอ่อนแอ และเด็กเหงาซึ่งพ่อแม่อพยพเข้าเมือง นอกจากนี้ ชนบทยังถูกกระหน่ำด้วยนโยบายประชานิยมจากฝ่ายรัฐที่มีเพียงมองชาวชนบทเพียงผู้ขอ หากยังช่วยด้วยวัตถุนิยมสุดขั้ว ที่ศิวกานท์สะท้อนคิดว่า “ช่วยชาวนาใช้ที่เพลินให้เงินกู้ ใช้ที่ฟูมยาราคาข้าว ใช้ที่ช่วยแล้งลุ่มเมื่อลัมระนาว ก็ซ้ำก้าวมิข้ามความอ่อนแอ” (p. 58) และมูลเหตุดังกล่าว นำไปสู่ปัญหา ติดยาเสพติด ติดเกม ซึ่งล้วนเลียนแบบวิถีคนเมือง การถูกกระตุ้นด้วยวัตถุนิยม ทำให้ต้องใช้จ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็นมากขึ้น และการกู้หนี้ยืมสินที่เกินกำลังความสามารถที่จะชำระคืน จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2558 พบว่าภาคครัวเรือนของไทยมีหนี้สินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพิ่มขึ้นเป็น 156,770 บาทต่อครัวเรือน (Momentum, 2017) ดังนั้น ในยุคเก็บเกี่ยวผลผลิต ชาวเกษตรกรจึงเกิดความเครียดหาก

ราคาผลผลิตไม่เป็นไปตามหวังเมื่อ “ดอกพะเนียง (ดอกเป็ย) บานไสวอยู่ปลายนา” และชีวิตลูกหลาน ที่ควรได้รับแสงสว่างก็ตกอยู่ในภาวะต้อง “ด่ำตะเกียง” คือชีวิตอยู่ความมืดดำ

ประวัติศาสตร์ชำระประวัติศาสตร์

ภาวะความไม่รู้ (ไม่เรียนรู้) เหล่านี้ ได้ก่อทุกข์มหาศาลแก่มนุษย์ ทั้งในเหตุการณ์ปัจจุบันและในประวัติศาสตร์ หลายเหตุการณ์ที่พบผ่าน แม้แต่บุรุษในเพศสมณะ ผู้หวังจะให้ศาสนากลมเกลียวจิตภายใน แต่ก็ตกเป็นเหยื่อการย่ำแย่ของสีกาจนชีวิตพังทลายไปเป็นจำนวนมาก “ทุกก้อนข้าวจากทัพพีของสีกา ยังมายามายั่วทุกขณะ เป็นร้อยรูปพันรายมรณะในคงคาราคะไ้สะพาน” สะพาน ในความหมายของทางที่ยกระดับขึ้นกว่าทางปกติ มีนัยถึงทางเดินไปสู่ความสว่าง ปลอดภัยจากอันตราย แต่ชีวิตคนไม่น้อยพลีพลังจลมงสู่วิถีได้สะพาน อย่างไรก็ดี ความผิดพลาดพลีพลังอาจเกิดขึ้นกับใครก็ได้ เมื่อชีวิตผู้คนถูกผูกติดกับสถานการณ์แวดล้อม ความจำเป็น และการดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ทำให้ชีวิตต้องเข้าไปพัวพันกับร่างแหแห่งปัญหา หากขาดความประณีตที่จะจัดการกับตนเอง ก็ยากยิ่งที่จะนำพาตนไปสู่ความปลอดภัยได้ ดังบทกวีของครูที่ว่า “นี่กรรมมังกุฎาข้านึกเอ่ยคำ ผู้พลีพลังใช้ผู้มีรู้อ่าน เมื่อปุมปมยังพันธนาการ เราจึงปั่นจักรยานในวันนี้” (p. 26)

ศิวกาหน้ ได้กล่าวถึง ปุมปม ซึ่งหมายถึง ปัญหา หรือ เงื่อนไข ที่นำพาสังคมสู่ความยุ่งยาก ที่พันธนาการมนุษย์ ทำให้มนุษย์ไม่อาจพบกับอิสระ กล่าวคือ ปัญหาความขัดแย้งของมนุษย์ในปัจจุบัน ก็เหมือนล่องกงของเหตุการณ์ในอดีตหมุนมาสู่ปัจจุบัน และปัญหาเหล่านั้นก็ได้แตกต่างจากเดิม มูลเหตุยังคงมาจากจิตใจที่มีอคติรังซึ่งที่นำไปสู่การฆ่าผลาญทำลาย ศิวกาหน้ ได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์โลก ไว้หลายที่หลายแห่ง เช่น เหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว เนื่องจากผู้นำคัลล์ลัทธิฟาสซิสต์ สงครามล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว มิได้เพียงเกิดขึ้นเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เท่านั้น หากในความเป็นจริง ยิวตกอยู่ในภาวะสงครามและถูกล้างผลาญมาตั้งแต่ยุคโบราณนับพันปีมาแล้ว เหตุการณ์ย้อนประวัติศาสตร์ไปไกลโพ้นนับพันปีนี้ คือชะตากรรมของชาวยิวผู้อาภัพ แม้แต่ในปัจจุบัน ชาวยิวยังคงเป็นชนชาติที่ยังโยงโย่อยู่กับสงคราม ดังศิวกาหน้กล่าวไว้ “เหมือนล่องกงหลงกำว้างตามกัน” ดูเหมือนชะตากรรมอันระทดของชาวยิวแต่ยุคบรรพกาล ยังคงดำเนินอยู่ และถูกผลิตซ้ำเสมอในปัจจุบัน “แค่เพียงเสียงก้องจากบรรพกาล ได้ทะยานตอบตีผู้ย่ำ อิสราเอลี่ผู้มีกรรม ยังปลุกปล้ำศัตรูผูกใจ” (p.107)

เมื่อหันกลับมามองการเมืองของไทย ก็พบว่า สิ่งที่พันธนาการสังคมไทย ก็คืออคติ

ความขัดแย้งแบ่งฝ่ายที่ไม่มีท่าทีที่จะเกิดการประสานรอยปริร้าวกให้ตึงเดิม ในเมื่อเราอาจ จะไว้วางใจใครได้ง่ายๆ อีกแล้ว สังคมไทยได้มาถึงจุดที่แตกร้าวกถึงที่สุดแล้ว ความแตกแยก ลูกหลานถึงคนในครอบครัว ที่เรามิอาจแก้ไขปัญหาด้วยความคิดเดิม ๆ ศึกงานท์ ได้เสนอ ทางออกว่า สังคมไทยจะออกจากปัญหาที่พันธนาการได้ ก็คือ **ศานติเสรี** กล่าวคือ คนใน สังคมไทย ควรเคารพตนเอง คนอื่น สิ่งอื่นด้วย ความสงบปราศจากอคติ หันหน้าเข้าหากัน และลืมอดีตให้หมด และต้องเดินออกจากความขัดแย้งมุ่งร้ายทำลายกัน “บางศานติเสรี มองมิเห็น เคารพตนและสรรพหลังสงบเย็น มิเป็นทุกข์โทษประโยชน์แท้ ทอถักจากย่ำม จิตวิญญาน ทอสานสังคมเย็บบาดแผล ปลุกตื่นตัวละครที่อ่อนแอ ก้าวออกนอกกระแส ประทุษร้าย” (p. 98)

การก้าวออกจากความขัดแย้งที่ฝังแฝงมาเนิ่นนานได้อย่างไร เมื่อความขัดแย้ง ที่มีต้นธารจากความ โลก โกรธ หลง ซึ่งดำเนินมาตั้งแต่มีมนุษย์ และมีเคยห่างหายไปไหน ถึงอย่างไร มนุษย์ก็ควรศึกษาเรียนรู้ เพื่อเป็นบทเรียนในการปรับปรุงปัจจุบัน ระหว่างการ เดินทาง ครู และศิษย์ได้สนทนาวิสาสะกับเจ้าของร้านชาชัก สองสามีภรรยาผู้อพยพจาก เมืองล่าง การสนทนานำไปสู่ความกระจ่างว่า ปัญหาความรุนแรง ณ ชายแดนด้ามขวานนั้น มากกว่าปัญหาความแตกต่างทางศาสนา ที่ลึกซึ้งกว่านั้น คนหลายฝ่ายที่อยู่ในหลังฉากนั้น มีเงื่อนไขบ่มทับซ้อน แอบแฝงด้วยผลประโยชน์ที่ต้องรักษาไว้ ดินแดนนครอค์นี้ จึงเกิดการ ประทุษร้ายต่อชีวิตผู้คนประจำวัน รวากับเป็นเหตุการณ์ปกติ “*ความมืดมิดอาจเปลี่ยนแปลง ความหวาดระแวงแห่งท้องถนน ความตายคือคำตอบในตัวตน ความทุกข์ของทุกคนไร้ต้น ปลาย*” (p. 105) การตายของใครหลายคนจึงไม่ต้องมีที่มาที่ไป ไม่ต้องรู้จัก หรือขัดแย้งกัน มาก่อน เหตุการณ์จากการสนทนาทำให้ ครู ครุ่นคิดประหวัดไปถึง เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ การสร้างบ้านสร้างเมืองที่วิวัฒนาการจากน่านเจ้า สุโขทัย อยุธยา ธนบุรี ตลอดจนกรุงเทพฯ การก้าวเดินมาจวบวันนี้ของบรรพชน มิอาจก้าวผ่านกาลเวลาโดยปราศจากสงคราม ก็รบ ก็สงครามก็คนต้องสูญเสีย แท้จริงแล้ว สงครามไม่เคยสงบ มีแต่สนามรบที่เปลี่ยนไป “*พ่อ ฆ่าลูกลูกฆ่าพ่อพิบากเข็ญ ตายทั้งเป็นปีศาจบนหลังเสือ ที่ฆ่า่น้องน้องฆ่าที่พลีญาติเครือ เพื่อเห็บหนาวอยู่เหนืออค์นี้ ญาติฆ่าญาติขาดโยไล้เผาเรือน เพื่อนฆ่าเพื่อนชาดธรรม ขึ้นกดขี่ เมืองฆ่าเมืองต้อนเมืองเป็นโทตรี แคว้นฆ่าแคว้นแทนที่ด้วยฝ่าเท้า ประเทศฆ่า ประเทศแม่เขตโคตร ยึดโยงผลประโยชน์แห่งโคตรเหง้า โลกฆ่าโลกแล้วเราก็กฆ่าเรา เป็นชี ้เฝ้าเหงาซากปรักร้าง*” (p. 144) เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่วิวัฒนาการผ่านการต่อสู้ล้าง ผลาญเพื่อความเป็นใหญ่ระหว่างญาติวงศ์ในอดีต ยังคงถูกผลิตซ้ำในการเมืองไทยปัจจุบัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะสิบปีที่ผ่านมา “ผู้ฆ่าประชาชนกลได้เสีย ขุนฆ่าหมากรุกเบี้ยสังเวย บ้าง ความโลภฆ่าความรักร้ายทาง แผ่นดินเลือดเลือดมีล้างกันได้เลย” (p. 144)

มิเพียงเท่านั้น ศึกงานที่ยังประหวัดถึงเหตุการณ์ยุคบุกเบิก ที่พระเจ้าอชาตศัตรู ผู้ครองแคว้นมคธ ได้กระทำปิตุฆาตพระเจ้าพิมพิสารผู้บิดา เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่าดังกล่าว ที่หม่นหมองมาอย่างจุดเดิม ขวนผู้คนตระหนกเพื่อตระหนักว่า เรายังคงยินดีที่เหตุการณ์เช่นฆ่า กันเองนี้เกิดขึ้นอีกกระนั้นหรือ แม้มนุษย์มีอาจสลับสลาย โลก โกรธ หลง ออกไปโดยง่ายตาย แต่บทเรียนจากอดีต กระตุกกระตุ้นให้ผู้รับสารตระหนักว่า ศึกสงครามที่อยู่ภายนอกนั้น มีน่าน้ำ กลัวเท่ากับสงครามในใจ หากเรามีอาจจัดสิ่งนี้ออกไปได้ “ศึกภายนอกหอยก้อเหมือน ล้อกง ที่เวียนวงงพัดอยู่เปิดเผย ศึกภายในไขว้ก่าอยู่ก่าเกย ยังแยกแย้รักชังช่างกระไร” (p. 145)

ระบบการศึกษาคือกับดักสู่ความอัปมงคลทางปัญญา

ศึกงานที่ได้ตีแผ่สถานการณ์ในสังคมไทย ที่ติดกับดักที่ทำให้สังคมไม่อาจข้ามพ้น พันธนาการไปสู่อิสระได้ กล่าวคือ ระบบการศึกษาคืออุปสรรคที่ขวางขวางมิให้สังคมไทย ไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ หากเวียนวนอยู่กับโลกแคบๆ จวบจนการหมุนของล้อจักรยาน ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ก็เส้นติเมตร โรงเรียนมีอาจจำแสงสว่างสู่เยาวชน เพราะสาละวนอยู่กับ เรื่องที่ไม่ใช่สาระสำคัญ โรงเรียนมิเคยให้อิสระแก่ผู้เรียน จึงมีมาอยู่กับการ ตีกรอบให้ เยาวชนคิด และทำแบบเดียวกัน ระบบการศึกษาจึงไม่มีคำตอบหรือมีพลังในการส่งเสริม ให้สังคมไทยก้าวเดินให้ไกลไปจากจุดที่ยืนอยู่ จึงเฝ้าวนเวียนผลิตซ้ำ ดังในบทกวี “นาไรไถ หว่านบรรดามี เหมือนแถบสีโทนเสียงสำเนียงเดียว คลองก็คลองคูคั้นเหมือนกันหมด ไม้ หล้าก็ปรากฏที่เชิงเดี่ยว แบบบ้านแบบเรือนเหมือนโรเนียว พิมพ์เขียวสังคมนี้โดยใคร” (p. 116) คล้าย ๆ จะเสียดสีวิถีของระบบปกครองที่เน้นการสั่งการจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง และมีเคยฟังเสียงความคิดจากผู้ปฏิบัติ โรงเรียนจึงเป็นแค่ผู้สนองนโยบาย ที่ฝ่ายออกแบบ จะยึดยึดตอะไรลงมากก็ได้ ซึ่งส่วนใหญ่ก็มักเป็นนโยบายสร้างภาพให้สวยหรู มีมุ่งการสร้าง ผลให้ตราตรูในความเป็นจริง เมื่อโรงเรียนมิอยู่ในวิถีเพื่อเรียนรู้ที่แท้จริง เป้าหมายที่ตั้ง ไว้แต่ต้นก็คลอนแคลนผุกร่อน ขาดพลัง ขาดความไว้เนื้อเชื่อใจจากชาวบ้าน โรงเรียนใน ชนบทจำนวนมากกลายเป็นโรงเรียนขนาดจิ๋วที่จะถูกยุบ ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่น่ารับฟัง คือ เด็กไม่ค่อยได้เรียน ครูไม่ค่อยได้สอน เพราะโรงเรียนมุ่งสนองนโยบายเจ้านายจากเบื้องบน ชาวบ้านที่พอมีกำลังเงิน ก็ย้ายลูกหลานเข้าไปเรียนในเมือง สังคมไทยในวิถีปกครองแบบ

อำนาจนิยมศูนย์กลาง จึงผลิตได้แค่เพียง “...โรงเรียนไม่เรียนรู้” (p. 116) ที่ถูกระนวนอยู่กับการสร้างภาพ สร้างกระแส อำพรางด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา “*ลึกในร่างสร้างภาพสร้างกระแส*” (p.117) เราจึงผลิตได้แค่คนที่เชื่อและเชื่อซึ่งที่พร้อมทำตามคำสั่ง “*โลกของหุ่น จึงถูกผลิตซ้ำ ทั้งวัฒนธรรมศาสตร์และศิลป์*” (p. 117) รากวิถีแห่งท้องถิ่นก็ถูกทิ้งไม่ไยดี สิ่งที่ยืนยันว่าการศึกษามีต่อโจทย์ ก็คือสุนทรียสนทนาของ ครู และศิษย์ ที่ว่า “*เหมือนยืนยันเปลี่ยนนอกที่บอกใบ้ สิ่งที่เป็นแก่นเนื้อภายใน สังคมราวเปลือกไว้ในตัวเอง*” (p. 116) ผลผลิตอันดัดดานและฉาบฉวย สะท้อนออกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเดินทางไปทัศนศึกษา มักเป็นไปในทางท่องเที่ยวเพื่อปริมาณมิใช่คุณภาพ “*เราเซงจ๋า ทัวร์ชะงัก มักผกผ่าน แต่ทั้งก้านไม้ขีดติดไฟไหม จากกองเล็กกองน้อยค่อยลามโลม ตระโบมอดิตฆ่าอนาคต*” (p. 138) วิถีอันฉาบฉวยที่คุ้นชินอยู่ทุกเมื่อเชิ้อวัน จึงมีอาจพบความหมายที่แท้จริงได้ เมื่อมีเชื่อในตัวตน ก็หวังอาศัยอำนาจจากผู้อื่น “*มีรู้จักตัวเองวังเวงใจ ขณะเร่งรู้ใครในโลกกว้าง มิภาคภูมิในกลุ่มชนต้นเนื้ออย่าง ยกอ้างใครอื่นอยู่อิงคะเนียง*” (p. 150) ในภาพรวมของผลผลิตทางการศึกษาของสังคมไทย จะอยู่ในสภาวะอับจนทางปัญญา ความคิดดังกล่าว Winichakul (2016). ได้แสดงความเห็นซึ่งสอดคล้องกัน คือ “ในด้านปัญญาความรู้ เราเติบโตมาระดับหนึ่ง แต่ลงท้ายเราติดกับดักทางปัญญาระดับปานกลาง เราพอใจกับการมีปัญหาแค่พอเพียง แต่ผมอยากจะเรียกว่า สังคมอับจนปัญญา”

พันธนาการภายใน: อำนาจแห่งปมปมปัญหาในจิตวิญญาณมนุษย์

นอกจากแก่นสาระที่ศิวกานท์ จงใจนำเสนอ ความพึงพินาศของวิถีชนบทประวัติศาสตร์ที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง การศึกษาที่นำพาสู่ความอับจนปัญญา ดังกล่าวมาแล้ว ศิวกานท์ยังมุ่งกล่าวถึง ความเชื่อและศรัทธาของผู้คนกระแสหลักในทิศทางแห่งความลุ่มหลงในอัตตา ที่มักใช้ความรู้สึกเฉพาะตน เป็นเกณฑ์ตัดสินผู้อื่น กระทั่งใช้ความเชื่อและศรัทธา นี้ กัดข่ม เหยียดหยาม คนอื่น ที่ตนคิดว่า มีวิถี สถานะที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตนยึดถือ ว่าดีงาม ซึ่งที่แท้ความเชื่อและศรัทธาเหล่านี้ ก็คือเครื่องจองจำที่พันธนาการอยู่ภายในจิตวิญญาณ หากว่า สิ่งที่จองจำพันธนาการนั้น ได้กระทบกระทำให้เกิดความอยุติธรรม การเหยียดเพศ การเหยียดชาติกำเนิด แบ่ง แยก เรา เขา และเป็นอื่น คือปมปมที่เป็นปัญหา ที่นับวันจะสร้างความรุ่มร้อน เกรี้ยวกราดในสังคมที่ไม่มีท่าทีจะเบาบางลง

มนุษย์ผู้ประทุษร้ายทำลายผู้อื่น สิ่งใดคือปมปมใจจิตวิญญาณแห่งความหลงผิด สงครามแย่งชิงอำนาจทั้งในอดีตถึงปัจจุบัน ล้วนปมปมแห่งปัญหา มิใช่ได้อื่น หากคือ

การยึดถือตัวเองเป็นใหญ่ แล้วใช้อำนาจแห่งการยึดถือนั้น ทำร้ายผู้อื่นในทางใดทางหนึ่ง “ดอกไม้มีเคียงออกจากดอกดาบ สันติภาพใน ตัวกู มีเคียงเห็น ดังภู เมฆาตา เลือดตากระเด็น ยุคยวยากเข็ญสุดขอบฟ้า” (p. 107) ตัวกูของกู จึงมีพลังอำนาจที่จะกระทบกระเทือนผู้อื่น ฆ่าได้ แม้แต่ผู้มีพระคุณ เพื่ออำนาจ ลูกฆ่าพ่อได้ พี่ฆ่าน้องได้ ญาติฆ่าญาติได้ และหลานฆ่า ลูกได้ ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ ก็มีใช้ได้อื่น หากมิใช่มาจากผลประโยชน์อันซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับคนหลายคน หลายระดับ การล้มตายของใครสักคน ผู้สังหาร อาจไม่ต้องคิดอะไรมากนัก กล่าวคือ อาจมีสถานะเป็นผู้รับจ้างเพื่อต้องการปัจจัยเลี้ยงดูครอบครัว คำสั่งจากเจ้านาย การถูกบีบบังคับจากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า หรืออาจเพียงต้องฆ่า เพียงเหตุผลง่าย ๆ คือ ไม่ใช่พวกตน หรือไม่นับถือศาสนาแบบพวกตน ดังบทกวี “ไม่มีใครถูกใครผิด มีแต่ชีวิตที่ถูกต้อน ภูผาบรลูธรรมอันสุนทร มนุษย์ใช้ฆาตกรแต่เกิดกาย นักฆ่าถูกปลุกตื่นในคืนค่ำ แห่งอุลธรรมล่มสลาย นักรบถูกปลุกเร้าในเมฆามาย แห่งกระหายสงครามข้ามแผ่นดิน” (p. 108)

ใช่หรือไม่ว่า อัตตา ได้สร้าง “หน้าต่าง” “ประตู” เพื่อเป็นเครื่องกั้นขวาง ความเป็นตัวเรา และคนอื่น ในอิตตาจึงคับแคบ กังขงตัวตนในจิตวิญญานที่ไม่พึงประสงค์ “ไม่มีใครผิดใครถูก กองกระดูกคือมรรคากว้างกว่ากว้าง แต่ใจคนแคบนักมีกระดาง กับประตูหน้าต่างที่สร้างทำ” (p. 109)

“ประตู” และ “หน้าต่าง” ดังกล่าวนี หากเกิดขึ้นกับคนที่มีอำนาจ หรือเป็นใหญ่ระดับชั้นนำของประเทศ ย่อมก่ออุปรอย และปรากฏการณ์ที่ปวดร้าว แก่ผู้อยู่ใต้อำนาจปกครอง ผู้อยู่ใต้อำนาจปกครองย่อมตกอยู่ในความครอบงำ ให้ต้องทนอยู่กับโครงสร้างทางสังคมที่เสียเปรียบ เช่น ผู้ปกครองประเทศที่ยึดถืออำนาจนิยม มักดึงดูอำนาจและทรัพยากรทุกอย่างรวมศูนย์ไว้ที่ตน และพวกพ้อง และมักผูกขาดเศรษฐกิจไว้ในกลุ่มของพวกเขา ซึ่งเป็นคนไม่กี่คน แล้วทำให้ คนส่วนใหญ่จะเสียเปรียบได้ส่วนแบ่งน้อย และไม่มีสิทธิ์แสดงความคิดเห็น เนื่องจาก อำนาจนิยมมักให้คุณแก่ผู้คล้อยตาม และมักให้โทษแก่ผู้ไม่เชื่อฟัง

ลำดับ ‘เชื้อผู้นำชาติพันธุ์’ ‘ตามผู้ใหญ่’ แล้วหมาไม่คว่ำกัน พิทักษ์พิพ่วนป่วนไล่
อย่างไรพิกล ค่อยผ่อนปรนเสียใจพอได้ยีน (p.150)

การที่ต้องเชื่อ และทำตาม ทำให้พลเมืองไม่ต้องใช้ความความคิด กระทั่งคิดไม่เป็น ยิ่งกว่านั้น ทำให้ผู้คนขาดความเคารพในตนเอง ไม่เชื่อในอำนาจและศักยภาพของตัว

เอง แต่พร้อมก็มคอ้มยอมจำนนกับอำนาจของคนอื่น และที่ร้ายกว่านั้น ทำให้ประชาชนไม่รู้จักรักตัวเอง และพร้อมที่จะถูกยึดเยียดความเชื่อต่าง ๆ ได้ง่าย กลายเป็นประชาชนที่วิ่งหนีตัวเองตลอดเวลา “จึงต่างก็วิ่งทั้งตัวเอง ภูเขาเปล่งวารีที่เจ็ดจำ ครุหนึ่งเขาเจ็บบังจันรจจา ก่อนประโยคถัดมาจะร้าวรอน” (p. 118)

การไม่ต้องใช้ความคิด เพราะคอยทำตาม จึงขาดศักยภาพในการคิดและจัดการกับตนเอง เมื่อขาดศักยภาพในการจัดการตนเอง ก็กลายเป็นคนคอยเรียกร้อง และรอให้รัฐช่วยเหลือดูแลในด้านต่าง ๆ จึงเป็นโอกาสของผู้มีอำนาจที่จะใช้วิธีการแบบประชานิยมเพื่อเรียกคะแนนเสียง และความชอบธรรมทางการเมืองที่ ศิวกานท์ ได้วิพากษ์วิคิดของผู้มีอำนาจที่มักมองประชาชนได้ปกปิดครองว่า เป็น “ผู้ขอ” ว่า “ช่วยชาวนาไชเพลินที่เงินกู้ ไซที่พุมายาราคาข้าว ไซที่ช่วยแล้งลุ่มที่ลัมระนาว ก็ข้าก้าวมีข้ามความอ่อนแอ” (p. 58)

ประชาชนจึงเป็นเพียง “ไซที่เืองที่เคื่องขัด” (p. 149) กลายเป็นเครื่องที่ล้ามร่อยพันนาการมิให้สังคมไทย ก้าวหน้าอย่างสมควรเป็น และการพัฒนาการเมืองที่ประชาชนต้องการมีอาจพัฒนาได้ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการกอดกุมโดยอำนาจนิยมยาวนาน ที่ไม่ยอมสูญเสียอำนาจและพื้นที่ผลประโยชน์ของตน เพื่ออนาคตชาติที่ดีกว่า จึงเห็นได้ว่า ประชาธิปไตยจึงยังไร้อนาคตสำหรับประเทศนี้ “แปลงโฉมปฏิวัติรัฐประหาร ในถั่งธารอธิปไตยไซพิสุทธิจะก็เล่มก็ร้อยย้อยุด ก็ลันสุดที่คูหลางคะแนน” (p. 164)

นอกจากนี้ ศิวกานท์ ยังสะท้อนภาพให้เห็นว่า ในสังคมที่ยึดเพศชายเป็นใหญ่ เป็นปมหนึ่งได้สร้างความร้าวรานแก่เพศหญิง กล่าวคือ ตัวละครอย่าง พอบอล ผู้นำหมู่บ้านของชนพื้นเมือง ปกากญอ ที่กล้าหาญลุกขึ้นมาเป็นผู้นำ เพื่อกอบกู้ศักดิ์ศรีผู้หญิงให้เท่าเทียมชาย และเพื่อศักดิ์ศรีของกลุ่มชนชายขอบของสังคม “อวยโอกาสราชภรรยุดเปลี่ยนผ่าน จากเบ็บบนกระดานชนชั้นล่าง ล้อมขุนรูนโคนให้เคว้งคว้าง สิบร่าสร้างเงาของชาวชน อีกหมายใจกิริยญาณหญิง กล้าทำในสิ่งยิ่งผล ไซเพียงโสภานำนาน แด่งองค์หลงกลจ่านกาม” (p. 177) ซึ่งมีเพียงกอบกู้ศักดิ์ศรีสตรีเท่าเทียมบุรุษ แต่มุ่งหวังถึงการให้ผู้คนได้มองผู้หญิงที่เป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้น มิเพียงเป็นวัตถุทางเพศในสายตาผู้ชาย แต่อย่างไรก็ตาม ปุ่มปมที่ซับซ้อนสำหรับเธออีกชั้นหนึ่งนั้น นอกจากจะต้องต่อสู้เพื่อเกียรติสตรีแล้ว แต่เธอก็กลับเจ็บปวดกับสถานะของลูกชายที่ไม่เต็มชาย ซึ่งเธอเอง ก็สลดความคิดการยึดเพศชายเป็นใหญ่ได้ยากเช่นกัน “ผิดเพศผิดพ้องเหมือนจองตรวน ล่ามชีวิตผิดมวลผู้สามัญ” (p. 180)

ตัวละคร “ครูบัวสาย” ผู้เคร่งครัดในกฎระเบียบแบบครู ก็หาว่าตัวไม่ว่า กรอบกรอบขังที่เธอสร้างเพื่อควบคุมสามี และลูก ก็คือพันธนาการชีวิตเธอ มิให้เธอได้พบกับความสุข “ผมเห็นความเป็นแม่ ที่กรี๊ดผลัดความลูขสงบ บอกเล่าแต่ด้านลบ ของลูกตัวครอบครัวพัง ทั้งเห็นความเป็นครู อยู่ในแบบที่แคบขัง เห็นบัวที่ใบบัง บทบาทบัวทั้งหนองบึง” (p. 231)

ทั้งหมดที่กล่าวมา คือ ปุ่มปม ปัญหา อุปสรรคที่มีพลังอำนาจในการครอบงำ มิให้มนุษย์ได้พบกับความสุขสงบ และอิสรภาพที่ต้องการได้

ทางจักรา: ทางออกไปสู่อิสรา

เป้าประสงค์แห่งกวีนิพนธ์นี้ ที่สร้างตัวละครให้ดำเนินไปบนเส้นทางขรุขระ ราบเรียบ ผ่านปลายฤดูหนาว เข้าฤดูร้อน จนกระทั่งผ่านฤดูฝน บรรยากาศ เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อม ผู้คน ปะทะสังสรรค์ สนุกหรือสนทนากับผู้คนที่ผ่านพบ แม้จะพบว่า ระหว่างทางยังพบผู้คน ผู้อารี ที่พร้อมแบ่งปัน และทำที่เป็นมิตร แต่ก็ยอมรับว่า ศึกงานที่ยังคงมีท่าที่ต่อผู้คนส่วนมาก ยังอยู่ในลักษณะหลักแหลม ไม่ตื่นรู้ ภาษาในบทกวี จึงอุดมด้วยถ้อยคำที่กระตุ้นเตือนให้ตื่นรู้

ศิวานท์ ได้กล่าวถึง “กบ” หลายครั้ง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนความไม่รู้ หรือรู้ น้อยแต่คิดว่ารู้มาก “รู้มากกลับรู้ น้อยในรอยโคตร ลิงโลดกับทางอึ่งยุคสมัย” (p. 20) ทั้งจงใจเล่นล้อกับสำนวนที่คุ้นเคย เปรียบผู้คนกระแสหลักที่ยังไม่ตื่นรู้ หรือรู้สึกรู้สากับสิ่งที่เป็นสาระสำคัญ ศิวานท์ได้ใช้คำนัยผกผัน (irony) กระทั่งวิถีคนไทยกระแสหลักที่มักหลงลำพองว่าตนดีเลิศแล้ว มิต้องปรับปรุงแก้ไขอันใด พอใจที่จะอยู่ในโลกแคบ กล่าวถึง “งู” ที่กล่าวหาสลัดคราบเดิมทิ้ง “ผมเห็นงูมันกล้าตื่น สลัดคราบของมันข้ามผ่านคืน เห็นเห็นสางสางไม่ลั้งเล” (p. 27) คล้าย ๆ จะกระทบมายัง “กบ” หลายตัวในสังคมไทยหรือไม่ ที่ยังคงชื่นชมทะเลว่ายิ่งใหญ่ อย่างไรก็ตาม น้ำเสียงแห่งศิวานท์ ยังคาดหวังถึงบรรดา “กบ” ทั้งหลายที่จะรู้ตระหนักรู้ และเปลี่ยนแปลงตนเอง “กบต้องเรียนรู้เลือกเมื่อใช้รู้ ระบุหรือรู้ผู้คอยเหยื่อ ผู้อ่อนแอสามารถจะหยัดเหยื่อ ก็ต่อเมื่อรู้ว่าการพบเจอ” (p. 71) ทั้งนี้เพราะหากไม่พยายามที่จะรู้อ่านคิด เรียนรู้ สังเกต ก็มีอาจเห็นความผิดปกติในความคุ้นชินได้ “แต่กินอยู่รู้เห็นมักมิเห็น รอบกงลำเค็ญเห็นคนอื่น ดุจกรงที่มีขังแต่ยังยืน ยังรอใครได้ตื่นเป็นดวงตา” (p. 60)

ศิวภานที่ได้เชื่อมโยงกล่าวถึง นักคิดนักปราชญ์ระดับโลก เช่น ชาร์ลส์ ดาร์วิน และ เดการ์ต เป็นต้น โดยเจตนาอันแน่วแน่ที่จะโน้มน้าวให้ผู้คนกระแสหลัก ตระหนักใน **ความคิด** มากกว่า **ความเชื่อ** และพัฒนาตนเองให้แข็งแรงทางปัญญาเพื่อเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคม การเลือกใช้คำ รู้สึกรู้สา ตื่นรู้ เติบโตขึ้น กล้ากล้า หัดยืน เพื่อปลูกปลูกให้ผู้อ่านลุกขึ้นมาประกาศอิสรภาพจากกรงขังมายาคติที่มองไม่เห็น เป็นตัวของตัวเอง พระนางองอาจไม่แอบอิงอำนาจผู้อื่นเป็นของตน อย่างที่ ครูชื่นชมภุภาว่า “*ทั้งชอบเท่าที่ที่เป็นเขา ไม่พินอบพิเทาแบบเง่าโง่ เมื่อจิตใสใจจริงหลังฟิงโพธิ์ กวีต้องครองอิโด้ของตัวเอง*” (p. 51) “อิโด้” หมายถึง มืดชนิดหนึ่ง โดยนัย หมายถึง ตัวตน ความคิด ปัญญา ศิวภานท์ มักใช้ มืด ดาบ แทน ความแหลมคมของความคิด แต่ความคิดที่ไม่รอบด้าน ก็อาจพาไปสู่กรงขังอันแน่นหนาได้เช่นกัน

ในฉากท้ายเรื่อง จักรยาน ได้พาพวกเขามาถึงสถานที่ซึ่งอยู่ข้างทางแห่งหนึ่ง มีอักษรกร่อนผู้ที่พออ่านได้ว่า “เกาะดอกแก้ว” ที่แห่งนี้มีลักษณะหลายอย่างคล้ายกับ “เกาะดอกไม้” ที่บ้านของครู เกาะดอกไม้นี้ ครูใช้เป็นทีวางถ้วยโล่รางวัลเกียรติยศต่าง ๆ จากการเขียนบทกวี ต้นไม้ ดอกไม้ที่รายล้อมก็คล้ายกัน ครูมองเห็น ดอกไม้ ที่มีลักษณะต่างๆ “*การเวกพวงครามยังงามแกร่ง กุหลาบแดงดอกกร่อนบนก้านแก้ว ภูผาเมียงมองคู่อ่อนแอ ไอ้ดาวเรืองร้อแรริมทางเท้า*” (p. 215) **ดาวเรือง** ซึ่งร้อแรร นัยความไม่จริงจังของสรรพสิ่ง ในขณะเดียวกันนั้น ภูผากำลังพินิจจากนกซึ่งมีหมู่หนอนขนอนไซ “*นี่การเกิดเพริศพริ้งนะภูผา นกตายเกิดหนอนช้อนชีวา เราตายจากซากผกาสิข่าไซ*” (p. 217) ปรากฏการณ์ของซากดอกไม้ และซากนก นำสู่ความสะทสะเทือนจิตวิญญาณที่ปรารถนาอิสระ กล่าวคือ **การตาย** ที่ครูกล่าวถึง คือการตายจากการยึดติดกับสิ่งต่างๆ ตายในมิติของการขัดเกลาภายใน ปลดปล่อยชีวิตให้เป็นอิสระจากเกียรติยศสิ่งยึดติดต่างๆ “*ติดเกาะวนเวียนอยู่ทำไม เกาะนี้ เกาะไหนก็ไม่ต่าง เกาะเกียรติเกาะกุ๊กฝั้วฟาง ย้อนทางออกจากเกาะสิกว้างไกล*” (p. 217)

อย่างไรก็ตาม แม้ครูจะชักชวนภุภาให้ทั้งตายไว้ที่เกาะดอกแก้ว แต่ในฉากสำคัญ ซึ่งเป็นฉากจบ ซึ่ง วงล้อแห่งจักราได้พาพวกเขาสู่บ้านหลังหนึ่ง เจ้าของบ้าน คือ “บัวสาย” หญิงหม้ายหย่าสามี ผู้ใช้ชีวิตเคร่งครัด ควบคุม กักขัง ให้สามีและบุตรสาวต้องก่อกบฏ เธอได้เชื้อเชิญครูและศิษย์พำนักที่บ้าน เมื่อบัวสายรู้ว่าครูคือกวีมีภูมิปัญญา ได้พยายามอย่างเต็มที่ที่จะโน้มน้าวให้ครูอยู่กับเธออีก 2-3 วัน เพื่อคลี่คลายปมปัญหาของ “ทราย” บุตรสาว ผู้ไม่ยอมเชื่อฟังมารดา และเมื่อพักนอนไปหนึ่งคืน ครูก็ไม่มีท่าทีจะออกเดินทางต่อ ทำให้ภุภาเริ่มไม่เข้าใจครูของตน ภูผาคิดว่า การยึดเวลาอยู่ต่อเป็นการเปิดโอกาสให้บัวสายใกล้ชิด ครู

อาจเปลี่ยงปล้ำทางจริยธรรมได้ ฎฎาได้ยื่นบทกวีแก่ครูและขอเดินทางล่วงหน้าไปก่อน มีข้อความว่า “ขอบคุณคร้บครู ที่ลู่้นำทาง ให้ผมพบกวาง และลี้กภายใน ชวนผมตายจาก พันซากพรากเกาะ ก้าวผ่านละเมาะ ป่าเมฆาลัย แต่กลับร้งร้อ ริมบ่อบัวบาน เหมือน อยากพักนาน อ่านบัวบังใบ มีรู้ใจครู มีรู้ใจผม ถ้าครูตจจม ผมก็ตกใจ” (p. 238)

แม้บัวสายจะพยายามฉุกรั้งครูไว้ เพื่อเป้าประสงค์ใดก็ตาม แต่ครูยอมมีเหตุผลของตนเอง เขายืดเวลาอยู่เพื่อจะซักพาบัวสาย ให้ทิ้งตาย หรือลอกคราบตนเองออกจากสิ่งเดิม ๆ ที่พันธนาการเธออยู่ ครูได้พูดกับบัวสายว่า “เราตายจากตรงนี้ก็มันดีใหม่” (p. 244) ประเด็นที่เป็น “นัยสำคัญ” มาก คือตอนที่ครูมอบต้นฉบับบันทึก (ทางจักรา) แก่บัวสาย ซึ่งบัวสายได้รับไว้ และกอดไว้แนบอก ขออนุญาตครูในการจัดพิมพ์เพื่อเป็นวิทยาทาน ซึ่งครูก็ยินดี หลังจากที่ครูอำลาและเดินออกจากบ้านบัวสาย ระหว่างการควบซีจักรยาน ได้ครุ่นคำนึง ทั้งละอายกับสภาวะที่ตนเป็นอยู่ เพียรเฝ้าเดินทางแรมรอนฝึกใจตนเพื่อ หลุดพ้นจากการยึดติดต่าง ๆ แต่ดูเหมือนจิตใจยังเวียนวกอยู่เพียงวงล้อของจักรยาน ดังบทกวีที่สะท้อนนัยแห่งก่อนมวลพันธนาการตัวละครครู ดังนี้

สร้าง บ่วงห่วงหาและโหยให้
 เสพ โรคโคกไขในขวากเสี้ยน
 สบ โอสถบดบ้ายคายอาเจียน
 สุข เชี่ยนทุกซัดอนใจอ่อนแอ
 เสื่อม คลายวयरสรूसู้รู้สา
 ลื่น ฤเสนหาพาร่างแห
 สลาย โષ่ปลดสลิงทิ้งเรือแพ
 สูญ หายยงว่าयरกระแสะเซงแงม
 แอบซ่อนละอายโอใจเข้า
 ตลบฝุ่นจักรามาห้อมหม่ม
 เตือนตริกสำนึกกล้าฝ่าวงกลม
 ขณะก้มมองพื้นสะอื้นฮึก
 (p. 253)

จากบทกวีข้างต้น จะเห็นได้ว่า ตัวละครครู ขณะยังห่วงอาลัยต้นฉบับนั้น จึงยังตื่นลุกขลุก เขาจะออกไปสู้อิสระนั้นอย่างไร ในตอนที่ “4 ฟากฤดูกาล” ศิวกันท์ ได้ชี้ทางออกจากพันธนาการภายใน...ที่ม้วนกลืนแล้วคลายปมดั่งบทกวีที่ว่า... “*ก้มมองดูล่องที่วังวน ไฉมพันวงรอบของขอบข้าง ดำรงอยู่โดยก้ำที่ค้ำกาง แต่ดอกยางที่ร่อยเป็นร้อยพัน*” (p. 257) กล่าวคือ เมื่อก้มดูที่กิ่งล้อ ก็พบว่า วงล้อดำรงอยู่ได้ด้วยซี่ก้ำที่ค้ำวงล้อไว้ ดังนั้นจึงได้สติว่า ถ้าตัวเขาเป็นหนึ่งเดียวกับล้อ กิ่งล้อย่อมประคับประคองและพาเขาไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการได้ หากมีพวงวัฏพวงกับร่างร่อยที่ดอกยางที่เอามาไว้ (ต้นฉบับ) การเดินทางในครั้งนี้ย่อมเปล่าตายอย่างแน่นอน

และทางจักรา ได้นำไปสู่การพบและสลายตัวตน “...เงาล้อล้อรูปลักษณ์ เล็กใหญ่ บ้างบางเวลา เล็กวงเมื่อเที่ยงวัน ซ้อนทับกันในจักรา บ่ายเย็นกลับเติบโตกล้า มหาจักรเพียงยักษ์ทะยาน ตะวันลับสิ้นเขา ล้อลื่นเงาหังการ ขำพลันพบเบิกบาน สาธุรู้สึกกับสองเท้า” (p. 257) บทกวีนี้ ศิวกันท์ ได้กล่าวถึงภาวะแห่งเงาของรูปล้อจักรยาน กล่าวคือ ในเวลาเที่ยงวัน ดวงอาทิตย์ส่องตรงศีรษะ จะมองเห็นเงาล้อวงขนาดเล็กซ้อนทับกัน พอเวลาบ่ายถึงเย็นเงาของล้อจะใหญ่ขึ้นอย่างมาก เนื่องจากดวงอาทิตย์ส่องจากตำแหน่งที่มีมุมมองสูงมากขึ้น แต่เมื่อดวงอาทิตย์พ้นขอบเขาไปแล้ว เงาแห่งล้อที่ใหญ่ยักษ์ในตอนเย็นก็หายไป เปรียบกับภาวะของการค้นพบและการสลายตัวตนของครู ผ่านวิถีแห่งจักรา การที่เคยมองเห็นตัวตนของตัวเองใหญ่โต บัดนี้อดีตทั้งหลายได้สลายลงแล้ว “*กายข้าหม่นล่อง ไขล้อกงหมุน ภายคราว เป็นอิสระราว รอยที่พราววงจักรา*” (p. 258) ตัวละครครูคือผู้ที่บังคับให้ล้อหมุน ดังนั้น จึงเป็นอิสระที่จะควบคุมบังคับล้อ (จิตใจ) ไปสู่เป้าหมาย ในทางกลับกันหากปล่อยให้วงล้อบังคับชีวิต ก็จะส่งผลไปอีกทางหนึ่ง

อีกบทกวีที่สื่อนัยในด้าน (มิตินัย) เช่น “...แหงนดูกิ่งไม้ใหญ่ใต้เงาจันทร์ สองกิ่ง ยืนยืนยอดสูงส่ง ที่สุดปลายยอดค้อมน้อมลง เป็นพุ่มทรงคักคัลลีหรืออิสรา” (p. 259) ...คำว่า “สองกิ่ง” ที่ให้ประหวัดนัยถึงครูกับลูกว่า “แท้จริงต้นเดียวที่หยัดได้” คือ “ชีวิต” หรือ “จิตวิญญาณ” แห่งตนของแต่ละคนที่จะดำเนินไป เมื่อ “มองจากยอดแยกยอดถึงโคนไม้” (ศักดิ์ลีหรืออิสรา)

ที่สุดแล้ว รหัสแห่ง ทางจักรา ที่เดินเรื่องด้วย “1: ปลายฤดูหนาว 2: เข้าฤดูร้อน 3: สู้อุดฝน” ก็คือนัยแห่งพันธนาการทุกซ์ที่เวียนวนมิพ้นได้ จึงต้องออกไป “4: ฟากฤดูกาล” เท่านั้น จึงจะเป็นอิสระ

บทสรุป

ปรัชญานิยายกวีนิพนธ์ ทางจักรา ของ ศิวกานท์ ปทุมสูติ ได้พาให้ตัวละครสองตัว ครุและศิษย์พร้อมยานพานะจักรยานคู่ใจเดินทางสู่โลกภายนอก พวกเขาได้สัมผัสกับผู้คน ระหว่างทาง ทั้งในแง่พึงประสงค์และแง่ไม่พึงประสงค์ กลไกของจักรยานกับการเคลื่อนไหว ของร่างกาย ทำให้พวกเขาได้สำรวจจิตใจตนเอง ความเนิบช้าทำให้ได้ขบคิดกับเรื่องราวที่ปะทะสัมผัสที่นำไปสู่การขัดเกลาภายในจิตใจ รูปแบบการแต่งตามฉันทลักษณ์กลอน กาพย์ โคลง ทั้งร้อยรัดเรื่องราวเป็นกวีนิพนธ์นิยายแสดงชั้นเชิงกวีคุณภาพสูง การสรรคำในทุกวรรคทุกบท แสดงถึงความประณีตในการสร้างงาน การสอดแทรกปรัชญาชีวิตในบทกวี ทำให้ทางจักราเป็นกวีนิพนธ์แห่งปัญญา มีความลุ่มลึก และทรงพลังยิ่ง

Reference

- Bangkok Business. (2017). **Prot sap : Sangkhom Thai kamlang puai pen 'Mareng raya 4'** (in Thai). [Attention: Thai Society had fallen sick with the stage 4 of cancer]. Retrieved June 20, 2017, from <http://www.bangkokbiznews.com/>
- Momentum. (2017). **Khui rueang ' ni ' kap Korn Chatikavanij.** (in Thai). [Talk about debt with Korn Chatikavanij]. Retrieved June 26, 2017, from <http://themomentum.co/interview-korn-chatikavanij>.
- Patummasoot, S. (2016). **Thang Chakra** (in Thai) [Way of Chakra]. Bangkok: Phraeo Publishing House.
- Winichakul, T. (2016). **Sanoe kho bong chi wutthiphawa thang panya baep 'Phophiang' khong Thai - mong buak kan to su yao klai.** (in thai). [Suggestion on indicator of Intellectual maturity on sufficiency Economy of Thailand- Positive View for a long Struggle]. Retrieved June 25, 2017, from <http://www.prachatai.com/journal/2016/09/>

แนะนำผู้เขียน

About Authors

จรรย์ภรณ์ สินเจริญทวีโชติ

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Chariyaphon SincharoenthawiChit

Bachelor of Arts (Thai Language)
Faculty of Humanities, Kasetsart University

จามจรี นิตยนต์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Jamjuree Nisayan

Master of Arts (Thai)
Faculty of Humanities and Social Sciences
Khonkaen University
Lecturer in Thai Language Program
Faculty of Humanities and Social Sciences
Nakon Ratchasima Rajabhat University

เดชชาย แก้วอินทร์

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Detchai Kaeo-In

Bachelor of Arts (Thai Language)
Faculty of Humanities, Kasetsart University

ตรีสุคนธ์ ศิริทรัพย์	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Trisukhon Sirisap	Bachelor of Arts (Thai Language) Faculty of Humanities, Kasetsart University
นวัต เรืองไชยศรี	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Nawat Rueangchaisi	Bachelor of Arts (Thai Language) Faculty of Humanities, Kasetsart University
บุญย์เสนอ ตรีวิเศษ	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย) ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Bunsanoe Triwiset	Doctor of Philosophy (Thai Language) Faculty of Humanities, Kasetsart University Assistant Professor in Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University
พรรณวษา ใจจุ	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Phanwasa Chaichu	Bachelor of Arts (Thai Language) Faculty of Humanities, Naresuan University
เมธัส เอี่ยมผาสุก	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Methat lamphasuk	Bachelor of Arts (Thai Language) Faculty of Humanities, Kasetsart University

รุจิเรข บุญญราศี	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Ruchirek Boonyarasri	Master of Arts (Thai) Faculty of Humanities and Social Sciences Khonkaen University Lecturer in Thai Language Program Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Ratchasima Rajabhat University
<hr/>	
จรรยา สืบเทพ	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Vutthaya Suebthep	Doctor of Philosophy (Thai Language) Faculty of Humanities Kasetsart University Lecturer in Thai Language Program Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Ratchasima Rajabhat University
<hr/>	
สมศักดิ์ พันธุ์ศิริ	Doctor of Philosophy (Sanskrit) University of Madras, Chennai, India อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Somsak Phansiri	Doctor of Philosophy (Sanskrit) University of Madras, Chennai, India. Lecturer in Thai Language Program Faculty of Humanities and Social Sciences Buriram Rajabhat University

สุชาดา เจียพงษ์	อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย) คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Suchada Jiaphong	Doctor of Philosophy (Thai Language) Faculty of Humanities, Silpakorn University Assistant Professor in Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University
<hr/>	
สุภาพร คงศิริรัตน์	ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
Supaporn Kongsirirat	Doctor of Arts (Thai) Faculty of Humanities, Naresuan University Associate professor in Thai language program Faculty of Humanities, Naresuan University
<hr/>	
อรศุภางค์ คงพิทักษ์	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Onsuphang Khongphithak	Bachelor of Arts (Thai Language) Faculty of Humanities, Kasetsart University

ข้อกำหนดของบทความต้นฉบับ

วารสารวิจิตรวรรณสาร กำหนดตีพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ (มกราคม- เมษายน พฤษภาคม- สิงหาคม และกันยายน-ธันวาคม) วารสารยินตีพิมพ์บทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เพื่อตีพิมพ์ตามที่เห็นสมควร และต้องเป็นงานที่ไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารใดๆ โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมศาสตร์สาขา ดังต่อไปนี้ ภาษาไทย วรรณคดีไทย คติชนวิทยา ชาติพันธุ์วิทยา ภาษาศาสตร์ ซึ่งกองบรรณาธิการจะพิจารณาต้นฉบับ (Manuscript) ตามข้อกำหนดของรูปแบบวารสาร และส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขา (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้อ่าน หากผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม บทความอาจถูกดัดแปลง แก้ไข เนื้อหา รูปแบบ และสำนวนตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร กองบรรณาธิการจะส่งข้อเสนอแนะให้แก่ผู้ต้นฉบับเพื่อดำเนินการ หากผู้ต้นฉบับมีเหตุผลตามหลักวิชาการที่ไม่สามารถดำเนินการตามข้อเสนอแนะได้ ขอให้ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อกองบรรณาธิการจะได้พิจารณาการตีพิมพ์ต่อไปและเพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

การจัดเตรียมต้นฉบับ

1. ความยาวของบทความ 10-15 หน้ากระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียว (นับรวมรูปภาพ ตาราง เอกสารอ้างอิง และภาคผนวก)
2. รูปแบบตัวอักษร ให้จัดพิมพ์ด้วยแบบตัวอักษร TH SarabunPSK เท่านั้น
3. ชื่อเรื่องบทความภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 18 pt. (ตัวหนา) จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ
4. ชื่อเรื่องบทความภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 pt. (ตัวหนา) จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ
5. ชื่อผู้เขียนทุกคน ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ตัวหนา)
6. ชื่อสังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย ขนาดตัวอักษร 14 pt. (ตัวอักษรปกติ)
7. Corresponding Author E-mail ขนาดตัวอักษร 12 pt.
8. เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษขนาดตัวอักษร 16 pt. จัดชิดซ้ายขวา พิมพ์ 1 คอลัมน์
9. คำสำคัญ ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย
10. เนื้อหาคำสำคัญ ขนาดตัวอักษร 16 pt. วรรค 2 เคาะระหว่างคำ
11. ชื่อหัวเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย ไม่ใส่เลขลำดับที่
12. เนื้อหาบทความ พิมพ์ 2 คอลัมน์ ในแต่ละคอลัมน์ให้ชิดขอบซ้ายขวา ขนาดตัวอักษร 16 pt.
13. เนื้อหาบทความ ย่อหน้า 1 ซม.
14. ชื่อตาราง ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) ให้ระบุไว้บนตารางจัดชิดซ้าย ได้ตารางให้บอกแหล่งที่มา จัดชิดซ้าย ส่วนรายละเอียดตัวอักษรปกติ

15. ชื่อรูป ชื่อแผนภูมิ ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) ให้ระบุไว้ได้รูป แผนภูมิ จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ ได้รูปแผนภูมิให้บอกแหล่งที่มาจัดชิดซ้าย
16. ระยะขอบกระดาษ 1 นิ้ว (2.54 ซม.) เท่ากันทุกด้าน
17. หมายเลขหน้า ให้ใส่ไว้ที่ตำแหน่งด้านล่างขวาตั้งแต่ต้นจนจบบทความ ขนาดตัวอักษร 16 pt.
18. ชื่อเอกสารอ้างอิง ขนาดตัวอักษร 16 pt. (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย
19. เนื้อหาเอกสารอ้างอิง ขนาดตัวอักษร 16 pt. พิมพ์ 1 คอลัมน์

ส่วนประกอบของบทความ

1. ชื่อเรื่องบทความ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้เขียนทุกคน (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
3. บทคัดย่อ (Abstract) ความยาวไม่เกิน 300 คำ และคำสำคัญ (Keyword) 3-5 คำ (ภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ)
4. เนื้อเรื่อง
 - 1) บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทนำ เนื้อหา และบทสรุป
 - 2) บทความวิจัย ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ ทบทวนวรรณกรรม วิธีการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล สรุปผลการวิจัย
 - 3) บทวิจารณ์หนังสือ ประกอบด้วย การเกริ่นนำ การสรุปเนื้อหาโดยย่อ การวิจารณ์หนังสือ
5. เอกสารอ้างอิง
6. ถ้ามีรูปภาพ แผนภูมิ ตารางประกอบ หรืออื่น ๆ ต้องมีหมายเลขกำกับในบทความ อ้างอิงแหล่งที่มา ของข้อมูลให้ถูกต้อง ชัดเจน และไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ใช้รูปภาพสีหรือขาว-ดำ ที่มีความคมชัด และส่งภาพถ่ายต้นฉบับหรือไฟล์รูปภาพแยกต่างหาก แนบมาพร้อมกับบทความด้วย

ส่วนประกอบของบทความ

คำแนะนำในการเขียนอ้างอิง การเขียนอ้างอิงในวิทยารณสาร กองบรรณาธิการได้ยึดการเขียนอ้างอิงแบบ APA Style ฉบับพิมพ์ ครั้งที่ 6 ปี ค.ศ. 2010 โดยปรับให้เข้ากับบริบทของไทย รูปแบบการเขียนอ้างอิงแบบ APA ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) การอ้างอิงในเนื้อหา 2) การเขียนอ้างอิงท้ายบท

1. การอ้างอิงในเนื้อหา (In-text Citation)

การอ้างอิงในเนื้อหาเป็นการอ้างอิงในระบบนามปี โดยระบุชื่อผู้แต่ง และปีพิมพ์ เพื่อเป็นการแนะนำผู้อ่านไปยังแหล่งข้อมูลที่อ้างอิงท้ายเล่มเอกสารวิชาการ ที่มีการจัดเรียงตามลำดับตัวอักษร การอ้างอิงในเนื้อหา มี 2 ลักษณะ คือ

1) การอ้างอิงชื่อผู้แต่งก่อนข้อความ

ในกรณีชื่อของผู้แต่งที่เป็นคนไทยให้ปรับเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้ชื่อ-สกุลผู้แต่งตามด้วยปีที่พิมพ์ ในวงเล็บ หรือ เครื่องหมายทวิภาคหน้าเลขหน้าในวงเล็บ เช่น

Triwiset (2009) พบว่า..... หรือ

Triwiset (2009: 3) พบว่า.....

2) การอ้างอิงชื่อผู้แต่งท้ายข้อความ

ในกรณีชื่อของผู้แต่งที่เป็นคนไทยให้ปรับเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้ชื่อสกุลผู้แต่งและปีที่พิมพ์ตาม ด้วยเครื่องหมายจุลภาคหลังชื่อผู้แต่งในวงเล็บ หรือ เครื่องหมายทวิภาคหน้าในวงเล็บ เช่น

การศึกษาเกี่ยวกับภาษาถิ่นไทย.....(Triwiset, 2009) หรือ

การศึกษาเกี่ยวกับภาษาถิ่นไทย.....(Triwiset, 2009: 4)

การอ้างอิงตามผู้แต่งคนอื่น ให้ใช้ว่า “อ้างใน” (เอกสารภาษาไทย) หรือ “cited in” (เอกสารภาษาอังกฤษ) ส่วนการอ้างอิงใน รายการอ้างอิง ให้ใช้เอกสารอ้างอิงของผู้แต่งที่อ่าน มาไม่ใช่อ้างอิงผู้แต่งเอกสารต้นฉบับ เช่น

การศึกษาของ Triwiset (1989 cited in Kingkham, 2010: 23)

2. รายการอ้างอิง (Reference List)

การเขียนรายการอ้างอิงท้ายบทความ ในกรณีของรายการอ้างอิงที่เป็นภาษาไทยให้ปรับเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด การอ้างอิงผู้แต่งคนเดิมในลำดับเดียวกันให้เรียงลำดับโดยใช้ปีที่พิมพ์ก่อนเป็นหลัก เช่น

Kingkham, W. (2000).

Kingkham, W. (2001).

การอ้างอิงผู้แต่งคนเดิมที่ตีพิมพ์ในปีเดียวกัน ให้ใช้อักษร a หรือ b เป็นต้น ภายหลังจากปีที่พิมพ์ ภายใต้วงเล็บ เช่น

Baheti, J. R. (2001a). Control...

Baheti, J. R. (2001 b). Roles of...

ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย ชื่อเรื่องให้เขียนทับศัพท์โดยใช้หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน (Romanization) โดยใช้โปรแกรมแปลงสำสั่น ในวงเล็บ () และแปลชื่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษ เขียนในวงเล็บเหลี่ยม [] ดังตัวอย่าง

1. หนังสือทั่วไป

Kongkanan, W. (2013). *Wannakhadisueksa*. (in Thai) [Thai Literature Study].

Bangkok: Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Education Personnel.

2. บทความในวารสาร

Phonpradapphet, P. (2017). *Bukkkhalathitthan: Uppalak nai mummong thang phasasat parichan*. (in Thai) [Personification: Metaphor in Cognitive Linguistic]. *Journal of Rommayasan*, 15(1): 2.

บทความในวารสาร Journal Article

Author, A. A., & Author, B. B. (Year). Title of article. Title of Journal, volume number (issue number if necessary), inclusive page numbers.

Jacoby, W. G. (1994). Public attitudes toward government spending.

American Journal of Political Science, 38(2), 336-361.

บทความในหนังสือพิมพ์ Newspaper Article

Author, A. A. (Year, date). Title of article. Title of Newspaper: Section, inclusive page numbers.

Hatch, B. (2006, July 13). Smoke lingers for those who keep hospitality flowing. *Australian Financial Review*, p. 14.

หนังสือ Book

Author, A. A., & Author, B. B. (Year). Title of work: Subtitle (edition.). (Volume(s)).
Place of publication: Publisher.

Colclough, B., & Colclough, J. (1999). A challenge to change. London, England:
Thorsons.

บทหนึ่งในหนังสือ Book Chapter

Author, A. A. (Year). Title of chapter or part. In A. A. Editor & B. B. Editor (Eds.),
Title: Subtitle of book (Edition, inclusive page numbers). Place of
publication: Publisher.

Friese, C., Hofmann, W., & Wanke, M. (2003). The impulsive consumer: Predicting
consumer behavior with implicit reaction time measures. In M. Wanke (Ed.),
Social psychology of consumer behavior (pp. 335-364). New York, NY:
Psychology Press.

หนังสือแปล Book in Translation

Author, A. A. (Year). Title of Book: Subtitle of Book (T. T. Translator, Trans.).
Place of publication: Publisher.

Laplace, P. S. (1951). A philosophical essay on probabilities (F. W. Truscott & F. L.
Emory, Trans.). New York: Dover.

รายงานการประชุมวิชาการ Conference Paper

Author, A.A. (Year, Month date). Title of paper. In A. Editor, B. Editor, & C. Editor.
Title of Published Proceedings. Paper presented at Title of Conference:
Subtitle of Conference, Location (inclusive page numbers). Place of
publication: Publisher.

Rowling, L. (1993, September). Schools and grief: How does Australia compare to the United States. In Wandarna coowar: Hidden grief. Paper presented at the Proceedings of the 8th National Conference of the National Association for Loss and Grief (Australia), Yeppoon, Queensland (pp. 196-201). Turrumurra, NSW: National Association for Loss and Grief.

วิทยานิพนธ์ที่ยังไม่ตีพิมพ์ Unpublished Thesis

Author, A. A. (Year). Title of thesis: Subtitle. Unpublished thesis type, University, Location of University.

Hos, J. (2005). Mechanochemically synthesized nanomaterials for intermediate temperature solid oxide fuel cell membranes. Unpublished PhD thesis, University of Western Australia, Crawley, Western Australia.

รายงานวิจัย Research Report

Author, A. A. (Year). Title (Report No. xx). Location: Publisher.

Turnitin. (2003). What's wrong with Wikipedia?: Evaluating the sources by students. Oakland, CA: iParadigms, LLC.

การสัมภาษณ์ Interview

Author, A. (Year, Month date). Interview type [email, phone, personal interview, personal interview with.

Cloyd, A. (2014, July 29). Personal interview.

เอกสารจากอินเทอร์เน็ต Internet Document

Author, A. A. (Year). Title: Subtitle. Retrieved from Source or supplier information: internet address

Goldberg, I. (2000). Dr. Ivan's depression central. Retrieved from <http://www.psychom.net/depression.central.html>

รูปแบบการเขียนบทความตีพิมพ์เผยแพร่ในวิจิตรวรรณสาร

ชื่อเรื่องภาษาไทย

(TH Sarabun PSK 18 point ตัวหนา)

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

(TH Sarabun PSK 18 point ตัวหนา)

ชื่อผู้เขียนคนที่ 1¹ ชื่อผู้เขียนคนที่ 2² และชื่อผู้เขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)

(TH Sarabun PSK 14 point ตัวหนา) กรณีมากกว่า 3 ท่านให้ใส่ชื่อผู้เขียนท่านแรกและคณะ
อีเมล:.....(TH Sarabun PSK 12 point)

ชื่อผู้เขียนคนที่ 1¹ ชื่อผู้เขียนคนที่ 2² และชื่อผู้เขียนคนที่ 3³ (ภาษาอังกฤษ)

(TH Sarabun PSK 14 point ตัวหนา) กรณีมากกว่า 3 ท่านให้ใส่ชื่อผู้เขียนท่านแรกและคณะ
E-mail:(TH Sarabun PSK 12 point)

¹สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย ²สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย ³สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย (ภาษาไทย)
(TH Sarabun PSK 14 point ตัวธรรมดา) กรณีมากกว่า 3 ท่านให้ใส่ชื่อผู้เขียนท่านแรกและคณะ
¹สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย ²สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย ³สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย (ภาษาอังกฤษ)
(TH Sarabun PSK 14 point ตัวธรรมดา) กรณีมากกว่า 3 ท่านให้ใส่ชื่อผู้เขียนท่านแรกและคณะ

บทคัดย่อ (TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

บทคัดย่อ ความยาวไม่เกิน 300 คำ (TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา)

.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: //กก//ขข//คค จำนวน 3-5 คำ

(TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดาชิดซ้าย เคาะระหว่างคำ 2 เคาะ)

Abstract (TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

บทคัดย่อ ความยาวไม่เกิน 300 คำ (TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: //aa,//bb,//cc จำนวน 3-5 คำ

(TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดาชิดซ้าย เคาะระหว่างคำ 2 เคาะ)

บทนำ (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อหา.....
.....
.....
.....
.....
.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งคำชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า1 ซม. Tab 0.5)

วัตถุประสงค์การวิจัย (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งคำชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า1 ซม. Tab 0.5)

ทบทวนวรรณกรรม (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อหา.....
.....
.....
.....
.....
.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งคำชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า1 ซม. Tab 0.5)

วิธีการวิจัย (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อหา.....
.....
.....
.....
.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งค่าชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า 1 ซม. Tab 0.5)

ผลการวิจัย (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อหา.....
.....
.....
.....
.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งค่าชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า 1 ซม.Tab 0.5)

อภิปรายผลและสรุปผล (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

เนื้อหา.....
.....
.....
.....
.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งค่าชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า 1 ซม.Tab 0.5)

Reference (หัวข้อ TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

.....
.....
.....
.....
.....

(เนื้อหา TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา ตั้งค่าชิดซ้าย-ขวา ย่อหน้า 1 ซม.Tab 0.5)

ตัวอย่าง การนำเสนอข้อมูลตารางและรูปภาพ แผนภูมิต่างๆ ตาราง/1//ชื่อตาราง....

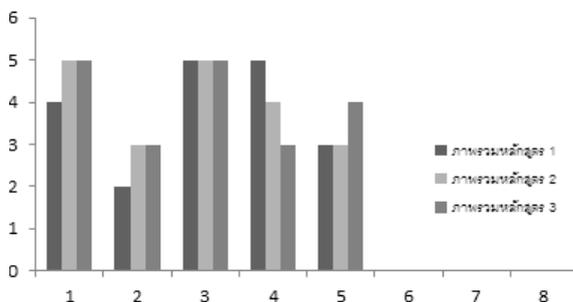
(“ตารางที่” TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา ชิดซ้าย)

(ชื่อตาราง TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา)

x	x	x	x
x	x	x	x
x	x	x	x
x	x	x	x

ภาพที่ 2 ข้อมูล (TH SarabunPSK 14 ตัวหนา)

รูปที่/1//ชื่อรูปภาพ, แผนภูมิ

(“รูปที่” TH Sarabun PSK 16 point ตัวหนา กึ่งกลาง ตั้งค่าเป็น 1 คอลัมน์

(ชื่อรูปภาพ TH Sarabun PSK 16 point ตัวธรรมดา)

(ทั้งนี้ ตาราง/รูปภาพ แผนภูมิ สมการต่างๆ สามารถทำเป็นคอลัมน์เดียวก็ได้ ขึ้นอยู่กับขนาดและความเหมาะสม

รายชื่อกลุ่ม “เครือข่ายนักวิชาการด้านภาษาและวัฒนธรรม”

1.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญย์เสนอ ตริวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2.	รองศาสตราจารย์สงบ บุญคล้อย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
3.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันทะเคียน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
4.	อาจารย์ดรชนัน อุบลเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
5.	อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ พันธุ์ศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
6.	อาจารย์สันติภาพ ชารัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
7.	อาจารย์อุภาวัฒน์ นามศิริณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
8.	อาจารย์สำราญ ธุระตา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
9.	อาจารย์ณภัทร เขาวนวม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
10.	อาจารย์สินทรัพย์ ยืนยาว	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
11.	อาจารย์ปาลิตา ผลประดับเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
12.	อาจารย์พิพัฒน์ ประเสริฐสังข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
13.	อาจารย์ยุพชาติ อาจหาญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
14.	อาจารย์พิมพ์ผกา ยอดนารี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
15.	อาจารย์สมพงษ์ มูลมณี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
16.	อาจารย์ ดร. วิชุดา พรายยงค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
17.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
18.	อาจารย์นาฏอนงค์ พวงสมบัติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
19.	อาจารย์ฉัฐติกานต์ แก้ววิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
20.	อาจารย์พิชญา เชี่ยวภาษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
21.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา จักรไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
22.	รองศาสตราจารย์กฤษณา ศรีธรรมมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
23.	อาจารย์สุดารัตน์ มาศวรรณา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
24.	อาจารย์ศศิธร อ่อนเหลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
25.	อาจารย์สุมาลี พลขุนทรัพย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
26.	อาจารย์ธนพล เอกพจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
27.	อาจารย์อัชฎาฐ ไสยรส	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
28.	อาจารย์ ดร.สรพันธ์ นันตะภูมิ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
29.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณิ แฝงวังทอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
30.	อาจารย์ ดร.พิสุทธิ์พงศ์ เอ็นดู	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
31.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุช سرا บุญแสน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
32.	อาจารย์ว่าที่ร้อยตรีคมกริช พัยคณนันท	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
33.	อาจารย์ ดร. ศิริรักษ์ อิจิตตั้ง ฟอสเตอร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
34.	อาจารย์รัตนา นามปัญญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
35.	อาจารย์กันทนา ระเบียบศรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
36.	อาจารย์นภาพัทธน์ อึ้งหาญ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
37.	อาจารย์สุภัสญา สวัสดิ์โยธิน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
38.	อาจารย์ ดร. ศุภรัตน์ วัลกานนท์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
39.	อาจารย์วราภรณ์ ศรสุนิทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

40.	Miss Namgay Wangmo	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
41.	อาจารย์ ดร.จิรัฐิพร ไทยงูเหลือม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
42.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี พุทรมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
43.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วนิดา ตรีสินธุรส	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
44.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชญาวี ทองกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
45.	อาจารย์ ดร.นนทียา จันทน์เนตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
46.	อาจารย์นัทพร สุพิชญ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
47.	อาจารย์ ดร.กาญจนา คำผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
48.	อาจารย์คุณช่วย ปิยวิทย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
49.	อาจารย์ ดร.วรงค์ มีแสงทรกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
50.	อาจารย์ ดร.อุษา สีบเทพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
51.	อาจารย์วรุณกุล เขวงกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
52.	อาจารย์วชิรารัตน์ นรินทร์เตชะภัทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
53.	อาจารย์กนิษฐา พุทเสถียร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
54.	อาจารย์วุฒินันท์ ชัยศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
55.	อาจารย์ทิพย์วารี สมนอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
56.	อาจารย์ปทุมวดี ลำเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
57.	อาจารย์รุจิเรข บุญญราศี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
58.	อาจารย์กนกกาญจน์ วรสีหะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
59.	อาจารย์หทัยวรรณ มณีวงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
60.	อาจารย์จามจุรี นิคยันต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
61.	อาจารย์รุ่งเพชร วรพงศาพิตย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา